



COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 29.4.2013
SWD(2013) 53 final/2

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

Ghid privind aplicarea normelor Uniunii privind ajutoarele de stat, achizițiile publice și piața internă în cazul serviciilor de interes economic general și, în special, în cazul serviciilor sociale de interes genera

CUPRINS

| | | |
|---------|--|----|
| 1 | Introducere | 18 |
| 2 | Noțiunea de SIEG | 22 |
| 3 | Noul pachet privind ajutoarele de stat pentru SIEG | 30 |
| 3.1 | Viziune de ansamblu asupra noului pachet privind ajutoarele de stat pentru SIEG..... | 30 |
| 3.2 | Comunicarea | 33 |
| 3.2.1 | Când se aplică normele privind ajutoarele de stat și care sunt consecințele? | 33 |
| 3.2.2 | Actul de atribuire | 45 |
| 3.2.3 | Compensații care nu constituie ajutor de stat în temeiul hotărârii Altmark..... | 53 |
| 3.3 | Compensații care nu constituie ajutor de stat în temeiul Regulamentelor <i>de minimis</i> | 59 |
| 3.4 | Compensații acordate în temeiul Deciziei privind SIEG..... | 63 |
| 3.4.1 | Domeniul de aplicare | 63 |
| 3.4.1.1 | Pragul de 15 milioane EUR | 64 |
| 3.4.1.2 | Spitale și servicii sociale | 64 |
| 3.4.1.3 | Perioada de valabilitate a actului de atribuire | 67 |
| 3.4.1.4 | Aplicarea în sectorul transporturilor | 68 |
| 3.4.1.5 | Întreprinderi aflate în dificultate | 69 |
| 3.4.2 | Condiții de compatibilitate..... | 70 |
| 3.4.2.1 | Prezentare generală | 70 |
| 3.4.2.2 | Actul de atribuire | 72 |
| 3.4.2.3 | Valoarea compensației | 76 |
| 3.4.2.4 | Supracompensare și recuperare..... | 81 |
| 3.4.2.5 | Subcompensare | 83 |
| 3.4.3 | Transparență și reportare..... | 83 |
| 3.4.4 | Intrarea în vigoare și dispoziții tranzitorii..... | 84 |
| 3.5 | Compensații acordate în temeiul Cadrului privind SIEG | 85 |
| 3.5.1 | Domeniul de aplicare | 85 |
| 3.5.2 | Condițiile de compatibilitate (vă rugăm să nu pierdeți din vedere faptul că următoarele întrebări referitoare la decizie sunt, de asemenea, aplicabile, mutatis mutandis, cadrului: 117, 119, 124-138, 140-147)..... | 86 |

| | | |
|-------|--|-----|
| 3.5.3 | Intrarea în vigoare și dispoziții tranzitorii..... | 96 |
| 3.6 | Pachetul SIEG și alte norme | 97 |
| 4 | Întrebări referitoare la aplicarea normelor privind achizițiile publice în cazul SSIG..... | 101 |
| 4.1 | SSIG este furnizat chiar de autoritatea publică..... | 101 |
| 4.2 | Prestarea SSIG este încredințată unei părți terțe în schimbul unei remunerații | 102 |
| 5 | Aplicarea simultană a normelor privind ajutoarele de stat și a normelor privind contractele de achiziții publice și concesiunile de servicii în cazul SSIG..... | 117 |
| 6 | Întrebări referitoare la aplicarea normelor privind piața internă prevăzute de tratat (libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii) în cazul SIEG și, în special, al SSIG | 120 |
| 7 | Întrebări referitoare la aplicabilitatea Directivei privind serviciile în cazul SIEG și, în special, al SSIG..... | 123 |

CUPRINS - ÎNTREBĂRI

| | | |
|-----|--|----|
| 1 | Introducere | 18 |
| 2 | Noțiunea de SIEG | 22 |
| 1. | <i>Ce este un serviciu de interes general (SIG)?</i> | 22 |
| 2. | <i>Ce este un serviciu de interes economic general (SIEG)? Autoritățile publice au obligația de a introduce acest concept în dreptul intern?</i> | 22 |
| 3. | <i>Ce este un serviciu social de interes general (SSIG)?</i> | 23 |
| 4. | <i>Dispun statele membre de o marjă de apreciere în ceea ce privește definirea SIEG?</i> | 24 |
| 5. | <i>Poate Comisia să furnizeze o listă de criterii pe care autoritățile publice să le utilizeze pentru a stabili dacă un serviciu este de interes general?</i> | 24 |
| 6. | <i>Limitează dreptul UE marja de apreciere a statelor membre în ceea ce privește definirea SIEG?</i> | 25 |
| 7. | <i>Există exemple de erori vădite de apreciere comise de statele membre în ceea ce privește definirea SIEG?</i> | 25 |
| 8. | <i>Pot fi considerate anumite servicii financiare ca fiind SIEG?</i> | 27 |
| 9. | <i>Poate fi considerată construirea unei infrastructuri ca fiind un SIEG ?</i> | 27 |
| 10. | <i>Crearea și menținerea locurilor de muncă în cadrul unei întreprinderi în vederea extinderii activității de cercetare și dezvoltare a acesteia (de exemplu, în sectorul biofarmaceutic) pot fi considerate ca fiind SIEG?</i> | 28 |
| 11. | <i>Poate o autoritate publică să clasifice un serviciu ca SIEG dacă un serviciu similar este deja furnizat pe piață de alți operatori cărora nu le-a fost încredințată prestarea unui SIEG?</i> | 28 |
| 12. | <i>Poate fi definit ca SIEG un serviciu în cazul în care piața va fi în măsură să îl furnizeze în viitorul apropiat?</i> | 29 |
| 13. | <i>În cazul în care un furnizor de servicii de îngrijire a copiilor, care își desfășoară activitatea în condiții de piață și căruia nu i-a fost încredințată prestarea unui SIEG, întâmpină dificultăți și există riscul de a da faliment, poate un stat membru să îi încredințeze în acel moment prestarea unui SIEG pentru a asigura continuitatea serviciului respectiv (presupunând că nu mai există alți furnizori de servicii de îngrijire a copiilor în zona respectivă care să poată presta acest serviciu)?</i> | 29 |
| 3 | Noul pachet privind ajutoarele de stat pentru SIEG | 30 |
| 3.1 | Viziune de ansamblu asupra noului pachet privind ajutoarele de stat pentru SIEG | 30 |
| 14. | <i>Ce instrumente conține noul pachet privind ajutoarele de stat pentru SIEG?</i> | 30 |
| 15. | <i>Care este scopul Comunicării privind SIEG?</i> | 30 |
| 16. | <i>Ce este Regulamentul de minimis privind SIEG?</i> | 31 |
| 17. | <i>Ce prevede decizia?</i> | 31 |
| 18. | <i>Ce prevede cadrul?</i> | 31 |

| | | |
|-------|--|----|
| 19. | <i>Care sunt obiectivele deciziei și, respectiv, ale cadrului? Care sunt diferențele dintre cele două documente?</i> | 31 |
| 20. | <i>Care sunt etapele logice de analiză a compensației pentru obligația de serviciu public?</i> | 32 |
| 21. | <i>Cum poate fi garantată securitatea juridică pentru furnizorii de SIEG? Ce se întâmplă dacă aceștia nu știu dacă respectiva compensație intră sub incidența deciziei, a cadrului sau a Regulamentului de minimis privind SIEG?</i> | 32 |
| 22. | <i>Există obligații juridice pentru furnizorii de SIEG?</i> | 33 |
| 23. | <i>Prevede pachetul SIEG dreptul întreprinderilor de a primi ajutor sub forma unei compensații pentru obligația de serviciu public?</i> | 33 |
| 3.2 | Comunicarea | 33 |
| 3.2.1 | Când se aplică normele privind ajutoarele de stat și care sunt consecințele? | 33 |
| 24. | <i>Când se aplică organizării și finanțării SIEG normele prevăzute de TFUE în domeniul ajutoarelor de stat?</i> | 33 |
| 25. | <i>Când se consideră că o activitate este „economică” în sensul normelor în materie de concurență?</i> | 34 |
| 26. | <i>Pot membrii unei profesii liberale să constituie „întreprinderi” în sensul normelor în materie de concurență?</i> | 35 |
| 27. | <i>Când se consideră că o activitate este „neeconomică” în sensul normelor în materie de concurență?</i> | 35 |
| 28. | <i>Atunci când o autoritate publică oferă cetățenilor informații și consiliere în domeniul său de competență, exercită aceasta o activitate economică în sensul normelor în materie de concurență?</i> | 37 |
| 29. | <i>Comunicarea furnizează orientări specifice privind diferența dintre activitățile economice și cele neeconomice pentru patru domenii. Au întotdeauna un caracter economic toate activitățile care nu se încadrează în cele patru domenii?</i> | 37 |
| 30. | <i>Se poate modifica în timp clasificarea unei activități ca fiind economică sau neeconomică?</i> | 38 |
| 31. | <i>Se pot aplica normele TFUE privind ajutoarele de stat în cazul furnizorilor de servicii fără scop lucrativ?</i> | 38 |
| 32. | <i>Poate o autoritate publică să prefere anumite tipuri de organizații (de exemplu, organizații publice/cu scop lucrativ/fără scop lucrativ) ca furnizori de SIEG?</i> | 39 |
| 33. | <i>Fac obiectul normelor privind ajutoarele de stat centrele de acțiune socială care furnizează SSIG (cum ar fi serviciile destinate persoanelor în vârstă și persoanelor cu handicap)?</i> | 39 |
| 34. | <i>Constituie ajutor de stat distribuția de cupoane valorice de către o municipalitate pentru anumite categorii de utilizatori individuali cu scopul de a le permite acestora să achiziționeze SIEG?</i> | 39 |
| 35. | <i>Constituie ajutor de stat asistența socială acordată anumitor beneficiari, cum ar fi gospodăriile cu venituri mici (de exemplu, în funcție de cheltuielile efective legate de un anumit SIEG și/sau alte criterii obiective privind situația lor personală), și plătită direct furnizorului de servicii de către o parte terță?</i> | 39 |
| 36. | <i>Anumite SIEG sunt deseori furnizate într-un context local. Afectează acestea în mod real schimburile comerciale dintre statele membre?</i> | 40 |
| 37. | <i>Există un impact real asupra schimburilor comerciale în cazul în care există un singur operator care furnizează un SIEG specific într-o anumită regiune?</i> | 41 |
| 38. | <i>Există exemple de SIEG locale care nu par să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre?</i> | 41 |

| | | |
|-------|--|----|
| 39. | <i>Ce se întâmplă atunci când o activitate are caracter economic și afectează schimburile comerciale dintre statele membre?</i> | 43 |
| 40. | <i>Înseamnă aplicarea normelor în materie de concurență că statele membre trebuie să modifice modul de organizare și funcționare a SIEG?</i> | 43 |
| 41. | <i>Ce se întâmplă atunci când o autoritate publică acordă o compensație pentru un serviciu de interes general considerat a avea caracter economic?</i> | 43 |
| 42. | <i>Normele privind ajutoarele de stat impun autorităților publice un mod specific de organizare a SIEG?</i> | 44 |
| 43. | <i>Pot fi considerate ajutoare de stat alocările financiare acordate în legătură cu transferul de competențe între organismele publice în contextul descentralizării?</i> | 44 |
| 44. | <i>Finanțarea unui organism intern (in-house), în sensul normelor privind achizițiile publice, care furnizează SIEG exclude aplicarea normelor privind ajutoarele de stat?</i> | 44 |
| 45. | <i>Care sunt consecințele în cazul în care compensația pentru un SIEG este considerată într-adevăr ajutor de stat?</i> | 45 |
| 3.2.2 | Actul de atribuire | 45 |
| 46. | <i>Care este obiectivul unui „act de atribuire”?</i> | 45 |
| 47. | <i>Ce tipuri de acte de atribuire sunt considerate corespunzătoare?</i> | 45 |
| 48. | <i>Este necesar un act de atribuire chiar și în cazul unui SSIG?</i> | 47 |
| 49. | <i>Ce autorități au dreptul să încredințeze prestarea de SIEG unei întreprinderi? Au autoritățile municipale această competență?</i> | 47 |
| 50. | <i>Poate furnizorul de SIEG, care deține, de cele mai multe ori, cunoștințe specifice în domeniu, să stabilească conținutul actului de atribuire?</i> | 47 |
| 51. | <i>Corespunde noțiunea de act de atribuire în sensul articolului 106 alineatul (2) din TFUE și al pachetului privind SIEG, noțiunii de „prestatar mandatat de stat” în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile?</i> | 47 |
| 52. | <i>Constituie o decizie a unei autorități publice regionale privind definirea unui serviciu social de interes general de formare profesională și încredințarea gestionării acestui serviciu uneia sau mai multor entități de formare, un act de atribuire în sensul normelor privind ajutoarele de stat și al Directivei privind serviciile?</i> | 48 |
| 53. | <i>În cazul cofinanțării unui SIEG de mai multe autorități publice, este necesar ca fiecare autoritate publică implicată să adopte propriul act de atribuire sau se poate face trimitere, în momentul acordării compensației, la actul de atribuire emis de autoritatea „principală” sau autoritatea care organizează SIEG?</i> | 49 |
| 54. | <i>În cazul în care o autoritate publică dorește să încredințeze mai multe SIEG unuia sau mai multor furnizori de servicii, este necesar ca aceasta să adopte mai multe acte corespunzătoare fiecărui SIEG în parte?</i> | 49 |
| 55. | <i>Este necesar ca actul de atribuire să specifice o „sarcină” sau „activitățile specifice” care trebuie realizate?</i> | 49 |
| 56. | <i>Cum ar trebui redactat un act de atribuire privind servicii precum SSIG, care trebuie să fie, pe de o parte, incluse într-o abordare globală, iar, pe de altă parte, adaptate la necesitățile specifice ale utilizatorilor individuali? Este necesar ca actul de atribuire să descrie fiecare serviciu care urmează să fie prestat?</i> | 50 |
| 57. | <i>La sfârșitul perioadei de valabilitate a actului de atribuire, poate fi încredințat din nou același SIEG aceleiași întreprinderi?</i> | 51 |

| | | |
|-------|--|----|
| 58. | <i>Cum poate fi redactat un act de atribuire pentru servicii care trebuie să se adapteze, în cursul prestării, la evoluția situației în ceea ce privește intensitatea îngrijirii, profilurile utilizatorilor și numărul acestora?</i> | 51 |
| 59. | <i>Limitează cerința referitoare la existența unui act de atribuire autonomia și libertatea de inițiativă a furnizorilor de servicii?</i> | 52 |
| 60. | <i>Cerința privind încheierea unui act de atribuire limitează autonomia filialelor locale ale unui furnizor de SIEG care sunt mandatate în mod corespunzător la nivel național în ceea ce privește stabilirea priorităților?</i> | 52 |
| 3.2.3 | Compensații care nu constituie ajutor de stat în temeiul hotărârii Altmark..... | 53 |
| 61. | <i>Ce anume prevede Curtea în hotărârea Altmark?</i> | 53 |
| 62. | <i>Poate o autoritate publică să se sustragă de la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat prin organizarea unei proceduri de ofertare fără a verifica dacă au fost îndeplinite toate criteriile hotărârii Altmark?</i> | 54 |
| 63. | <i>De ce ar trebui să fie compensată prestarea unui SIEG în conformitate cu criteriul privind „cel mai scăzut cost pentru comunitate”? Nu ar conduce acest lucru la prestarea unui serviciu de calitate inferioară?</i> | 55 |
| 64. | <i>Puteți oferi un exemplu de situație în care un mecanism de recuperare (menționat la punctul 67 din comunicare) ar fi corespunzător?</i> | 55 |
| 65. | <i>Ce înseamnă o „procedură deschisă” în sensul punctului 66 din comunicare?</i> | 55 |
| 66. | <i>Ce înseamnă o „procedură restrânsă” în sensul punctului 66 din comunicare?</i> | 56 |
| 67. | <i>De ce se consideră că procedura de negociere îndeplinește cel de-al patrulea criteriu Altmark doar în anumite circumstanțe excepționale?</i> | 56 |
| 68. | <i>Dacă se depune o singură ofertă, procedura de atribuire nu poate fi considerată niciodată suficientă pentru a asigura furnizarea serviciului la cel mai scăzut cost pentru comunitate sau pot exista și cazuri în care oferta respectivă este suficientă?</i> | 57 |
| 69. | <i>Care este relația dintre normele naționale privind achizițiile publice și legislația privind ajutoarele de stat? Poate legislația UE privind ajutoarele de stat să impună o obligație de aplicare a normelor privind achizițiile publice în cazul în care unui furnizor i se încredințează prestarea unui SIEG?</i> | 57 |
| 70. | <i>Ce se întâmplă dacă domeniul de aplicare al procedurilor de achiziții publice care conțin un element de negociere se modifică în cadrul procesului curent de reformă a normelor UE privind achizițiile publice?</i> | 57 |
| 71. | <i>Ce înseamnă mai exact „remunerație general acceptată pe piață”? Poate fi suficient un singur aviz specializat pentru a demonstra existența unei astfel de remunerații?</i> | 57 |
| 72. | <i>Poate un stat membru să utilizeze un cost de referință stabilit în prealabil în vederea aplicării criteriului referitor la costurile unei întreprinderi obișnuite bine gestionate?</i> | 58 |
| 73. | <i>Care sunt consecințele aplicării sau neaplicării criteriilor Altmark?</i> | 58 |
| 3.3 | Compensații care nu constituie ajutor de stat în temeiul Regulamentelor de minimis | 59 |
| 74. | <i>Care este diferența dintre Regulamentul de minimis privind SIEG și Regulamentul general de minimis?</i> | 59 |
| 75. | <i>Cum se poate garanta respectarea plafonului de 500 000 EUR? Există verificări ale conformității?</i> | 59 |

| | | |
|---------|---|----|
| 76. | <i>Este necesar un act de atribuire în sensul deciziei/cadrului și în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG?</i> | 59 |
| 77. | <i>Care este avantajul utilizării Regulamentului de minimis privind SIEG în comparație cu decizia?</i> 60 | |
| 78. | <i>Care sunt normele privind cumularea ajutoarelor acordate în temeiul celor două Regulamente de minimis? Mai precis, este posibil ca o întreprindere care a primit un ajutor general de minimis în ultimii ani să primească în prezent și un ajutor de minimis privind SIEG?</i> | 60 |
| 79. | <i>Care sunt normele privind cumularea compensațiilor acordate în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG și a compensațiilor acordate în conformitate cu criteriile Altmark?</i> | 60 |
| 80. | <i>Este posibil ca o întreprindere să primească compensații pentru un anumit SIEG în temeiul deciziei sau al cadrului și ajutor de minimis pentru un alt SIEG în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG?</i> 60 | |
| 81. | <i>Este posibil ca un furnizor de servicii care a primit pentru o anumită perioadă de timp compensații în temeiul deciziei sau al cadrului să fie finanțat pentru același serviciu pe parcursul unei alte perioade de timp în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG?</i> | 61 |
| 82. | <i>Dacă un furnizor de servicii dorește să înființeze un serviciu de asistență pentru tinerii șomeri care necesită un sprijin financiar de 150 000 EUR, mai este necesar ca autoritatea publică să aplice normele privind ajutoarele de stat în cazul acestui tip de finanțare?</i> | 61 |
| 83. | <i>Poate o autoritate publică să finanțeze o inițiativă-pilot cu scopul de a defini conținutul sarcinilor SIEG?</i> 61 | |
| 84. | <i>În cazul în care un SIEG este finanțat în conformitate cu Regulamentul general de minimis sau Regulamentul de minimis privind SIEG, se referă suma de 200 000/500 000 EUR la SIEG sau la întreprinderea căreia i-a fost încredințată prestarea SIEG respectiv, luându-se în considerare alte activități pentru care întreprinderea primește resurse de stat?</i> | 62 |
| 85. | <i>În cazul unui organism însărcinat cu prestarea mai multor SIEG care deține conturi separate pentru fiecare SIEG în parte, se aplică norma de minimis în cazul fiecărui SIEG?</i> | 62 |
| 86. | <i>În cazul în care un organism căruia i-a fost încredințată prestarea unui SIEG desfășoară, de asemenea, alte activități neeconomice, trebuie dedusă valoarea compensației acordate pentru prestarea SIEG fără caracter economic în sensul regulamentelor de minimis?</i> | 62 |
| 87. | <i>Bugetul destinat cheltuielilor de investiție legate de un SSIG poate fi planificat pe o perioadă de unu sau mai mulți ani. Pot fi aplicate regulamentele de minimis în astfel de circumstanțe?</i> | 63 |
| 88. | <i>Se aplică Regulamentul de minimis privind SIEG și Regulamentul general de minimis în cazul furnizorilor de SIEG aflați în dificultate?</i> | 63 |
| 3.4 | Compensații acordate în temeiul Deciziei privind SIEG | 63 |
| 3.4.1 | Domeniul de aplicare | 63 |
| 89. | <i>În ce situație se aplică decizia?</i> | 63 |
| 3.4.1.1 | Pragul de 15 milioane EUR | 64 |
| 90. | <i>Pragul de 15 milioane EUR trebuie aplicat ca valoare netă sau brută?</i> | 64 |
| 91. | <i>Se aplică pragul pentru fiecare încredințare a unui SIEG sau per întreprindere? Ce se întâmplă dacă mai multe întreprinderi prestează un SIEG în comun?</i> | 64 |
| 3.4.1.2 | Spitale și servicii sociale | 64 |

| | | |
|---------|--|----|
| 92. | <i>Există o dispoziție privind activitățile auxiliare la articolul 2 alineatul (1) litera (b) pentru spitale, însă nu și la articolul 2 alineatul (1) litera (c) pentru servicii sociale. Înseamnă aceasta că serviciile sociale sunt tratate într-un mod mai puțin favorabil?</i> | 64 |
| 93. | <i>Cine poate defini conținutul noțiunii de „servicii sociale”?</i> | 64 |
| 94. | <i>De ce este în decizie se prevede o listă exhaustivă de servicii sociale care fac obiectul exceptării de la obligația de notificare? Ce se întâmplă dacă un stat membru dorește să încredințeze unui furnizor prestarea unui serviciu social de interes general care nu este cuprins în listă?</i> | 65 |
| 95. | <i>Ce legătură există între lista de servicii sociale din decizie și listele de servicii din anexa II B la Directiva privind achizițiile publice (Directiva 2004/18/CE)?</i> | 65 |
| 96. | <i>Ce înseamnă termenul „îngrijirea copilului” de la articolul 2 alineatul (1) litera (c)?</i> | 66 |
| 97. | <i>Formularea „care răspund unor cerințe sociale” restricționează tipul de servicii sociale care pot fi SIEG, de exemplu, în cazul îngrijirii copilului, la serviciile de îngrijire a copilului destinate familiilor cu dificultăți financiare?</i> | 66 |
| 98. | <i>Ce servicii se încadrează în formularea „incluziunea socială a grupurilor vulnerabile” de la articolul 2 alineatul (1) litera (c)?</i> | 66 |
| 99. | <i>Ce servicii se încadrează în formularea „accesul și reintegrarea pe piața muncii” de la articolul 2 alineatul (1) litera (c)? Se încadrează formarea profesională în această categorie?</i> | 66 |
| 100. | <i>Poate face obiectul deciziei ajutorul acordat întreprinderilor de inserție socială și profesională?</i> ...67 | 67 |
| 3.4.1.3 | Perioada de valabilitate a actului de atribuire | 67 |
| 101. | <i>Poate perioada de valabilitate a actului de atribuire să depășească 10 ani numai dacă trebuie amortizată o investiție semnificativă pe parcursul unei perioade de timp mai îndelungate sau din alte motive justificate? Ce înseamnă „investiție semnificativă”?</i> | 67 |
| 102. | <i>Având în vedere că perioada de valabilitate a actului de atribuire este în principiu de maximum 10 ani, înseamnă aceasta că nu mai este posibilă autorizarea unui furnizor pentru o perioadă nelimitată?</i> | 67 |
| 3.4.1.4 | Aplicarea în sectorul transporturilor | 68 |
| 103. | <i>Care este diferența dintre articolul 2 alineatul (1) litera (d) și articolul 2 alineatul (1) litera (e) din decizie?</i> 68 | 68 |
| 104. | <i>Ce anume înseamnă pragul de 300 000 de pasageri pentru legăturile aeriene și maritime către insule, prevăzut la articolul 2 alineatul (1) litera (d) din decizie? Poate fi decizia aplicată, de asemenea, rutelor aeriene/maritime care nu oferă legături către o insulă?</i> | 68 |
| 105. | <i>Se încadrează aeroporturile cu peste 200 000 de pasageri sau porturile cu peste 300 000 de pasageri în domeniul de aplicare al deciziei în cazul în care compensația pentru obligația de serviciu public nu depășește 15 milioane EUR?</i> | 68 |
| 106. | <i>Care este relația dintre decizie și Regulamentul (CE) nr. 1008/2008, în special articolul 16 din regulament? Puteți oferi exemple de servicii care ar putea fi definite ca SIEG în cazul aeroporturilor, în conformitate cu articolul 2 alineatul (1) litera (e) din decizie?</i> | 69 |
| 107. | <i>Care este relația dintre decizie și Regulamentul (CE) nr. 1370/2007?</i> | 69 |
| 3.4.1.5 | Întreprinderi aflate în dificultate | 69 |
| 108. | <i>Se aplică decizia și în cazul întreprinderilor aflate în dificultate?</i> | 69 |
| 3.4.2 | Condiții de compatibilitate | 70 |

| | | |
|---------|---|----|
| 3.4.2.1 | Prezentare generală | 70 |
| 109. | <i>Care sunt principalele condiții de compatibilitate prevăzute de decizie?</i> | 70 |
| 110. | <i>Care este diferența dintre condițiile hotărârii Altmark și condițiile prevăzute de decizie?</i> | 70 |
| 111. | <i>Care sunt principalele diferențe dintre decizia din 2005 și decizia din 2011 în ceea ce privește condițiile de compatibilitate?</i> | 71 |
| 112. | <i>În cazul în care tuturor operatorilor de pe piață li se încredințează furnizarea aceluiași SIEG, ar trebui aceștia să primească o compensație cu o valoare egală pentru prestarea SIEG în sensul normelor privind ajutoarele de stat?</i> | 72 |
| 113. | <i>Impune decizia selectarea întreprinderii care oferă cel mai mic preț pentru furnizarea SIEG?</i> | 72 |
| 114. | <i>Este corect ca, în cazul în care o autoritate publică clasifică un serviciu ca SIEG și respectă decizia, aceasta să nu mai fie respectate normele UE privind achizițiile publice?</i> | 72 |
| 3.4.2.2 | Actul de atribuire | 72 |
| 115. | <i>De ce există o nouă cerință de adăugare a unei trimiteri la decizie în actul de atribuire [articolul 4 litera (f)]?</i> | 72 |
| 116. | <i>Decizia impune definirea parametrilor de calcul al valorii compensației în actul de atribuire. Cum se poate realiza acest lucru înainte de prestarea serviciului?</i> | 73 |
| 117. | <i>Chiar și în cazul organismelor cu experiență în furnizarea de SIEG, poate exista un nivel ridicat de imprevizibilitate a costurilor și un risc de deficit ex post: schimbări imprevizibile în ceea ce privește intensitatea serviciilor de îngrijire medicală, profilurile utilizatorilor, numărul acestora și nivelul veniturilor (contribuții neplătite de către utilizatori, fluctuații ale numărului de utilizatori, refuzul altor autorități publice de a contribui cu fonduri). Cum pot organismele publice să facă față acestei situații?</i> | 73 |
| 118. | <i>Atunci când se definesc parametrii de calcul al compensației pentru un anumit organism, este necesară o comparație cu alte organisme? Este necesară o evaluare a eficacității? Cum se poate compara valoarea serviciilor religioase, a sprijinului spiritual, a timpului suplimentar consacrat etc.?</i> | 74 |
| 119. | <i>Cum ar trebui determinați parametrii pentru compensația costurilor în cazul în care un anumit SIEG este finanțat de două sau mai multe autorități publice?</i> | 74 |
| 120. | <i>În cazul în care o autoritate publică dorește să finanțeze numai o parte din costurile anuale ale unui furnizor însărcinat cu executarea unui SIEG, cum ar trebui determinați parametrii de calcul al compensației?</i> | 75 |
| 121. | <i>În cazul în care un SIEG este finanțat parțial de o autoritate publică și parțial de către utilizatori, este posibil ca autoritatea publică să acopere toate costurile dacă SIEG produce pierderi?</i> | 75 |
| 122. | <i>Poate o autoritate publică să stipuleze în actul de atribuire că va acoperi pierderile din exploatare înregistrate în fiecare perioadă stabilită fără să definească alți parametri de calcul al compensației?</i> | 75 |
| 3.4.2.3 | Valoarea compensației | 76 |
| 123. | <i>Ce metodologie ar trebui utilizată pentru a calcula costul net al obligațiilor de serviciu public în temeiul deciziei?</i> | 76 |
| 124. | <i>Puteți oferi exemple privind tipul de investiții care ar putea fi sprijinite ca parte dintr-un SIEG? De exemplu, poate fi considerat ca un cost SIEG costul unui motor naval, știind că autoritatea publică a încredințat proprietarului navei obligația de serviciu public privind transportul de pasageri?</i> | 76 |
| 125. | <i>Este necesar să se stabilească o anumită valoare a compensației costurilor specifice?</i> | 76 |

| | | |
|---------|--|----|
| 126. | <i>În calcularea compensației, pot fi luate în considerare atât granturile acordate de o autoritate publică, cât și serviciile furnizate de o autoritate publică pentru a ajuta un organism să-și îndeplinească obligațiile de serviciu public?</i> | 76 |
| 127. | <i>Cum ar trebui calculată valoarea compensației pentru obligația de serviciu public în cazul în care furnizorii de SIEG dețin drepturi speciale sau exclusive legate de îndeplinirea mai multor sarcini de serviciu public?</i> | 77 |
| 128. | <i>În cazul în care mai multe organisme publice, inclusiv o autoritate locală, și organisme private se unesc în cadrul unei entități juridice cu scopul de a presta SIEG în comun, cum ar trebui luată în considerare, în momentul calculării compensației, prezența în cadrul entității respective a membrilor care nu sunt autorități publice?</i> | 77 |
| 129. | <i>Ar trebui considerate venituri în sensul articolului 5 alineatul (4) din decizie avantajele fiscale obținute în baza statutului corporativ al unui organism?</i> | 78 |
| 130. | <i>Pot fi considerate venituri în sensul articolului 5 alineatul (4) din decizie plățile efectuate în baza unui acord de transfer de profit și pierderi în cadrul unui holding public?</i> | 78 |
| 131. | <i>Ce înseamnă noțiunea de „profit rezonabil” în cazul calculării compensației compatibile?</i> | 78 |
| 132. | <i>Cum ar trebui definit „riscul”? Puteți oferi exemple de riscuri pentru furnizor?</i> | 79 |
| 133. | <i>În vederea calculării profitului rezonabil, decizia face trimitere la o rată de rentabilitate a capitalului. Pot fi utilizate diferite metode de calcul al profitului rezonabil?</i> | 79 |
| 134. | <i>Zona de siguranță a profitului se aplică numai rentabilității capitalului. Nu există, de asemenea, o zonă de siguranță dacă se utilizează, în cazuri justificate, și alți indicatori ai nivelului profitului?</i> | 79 |
| 135. | <i>Există anumite mijloace practice prin care se poate stabili nivelul ratei de swap aplicabile?</i> | 80 |
| 136. | <i>S-ar accepta adăugarea la costuri a unor cheltuieli indirecte de 20 % și considerarea acestora ca profit rezonabil?</i> | 80 |
| 137. | <i>Este necesar ca o întreprindere care furnizează un SIEG să dețină conturi separate în cazul în care desfășoară, în același timp, și alte activități, iar acestea au un caracter comercial?</i> | 80 |
| 138. | <i>Este necesar ca un organism căruia i s-a încredințat prestarea unui SIEG să dețină conturi separate în cazul în care desfășoară, de asemenea, activități neeconomice?</i> | 81 |
| 139. | <i>Ce costuri pot fi compensate atunci când o întreprindere utilizează simultan aceeași infrastructură pentru furnizarea de SIEG și pentru desfășurarea unor activități economice care nu sunt clasificate ca SIEG?</i> | 81 |
| 3.4.2.4 | Supracompensare și recuperare | 81 |
| 140. | <i>Decizia permite plata compensației pentru obligația de serviciu public, însă interzice supracompensarea; ce înseamnă termenul de „supracompensare”?</i> | 81 |
| 141. | <i>Ar trebui să existe un control la fiecare trei ani. Poate fi reportată pentru perioada următoare o supracompensare de peste 10 % în cazul în care nu va exista supracompensare pe parcursul perioadei de valabilitate a actului de atribuire sau ar trebui să existe o recuperare?</i> | 81 |
| 142. | <i>Ce consecințe ar avea instituirea unui mecanism care să aibă ca scop evitarea oricărei supracompensări asupra obligației autorității publice de a efectua un control al supracompensărilor?</i> | 82 |
| 143. | <i>În cazul în care un SIEG este cofinanțat de două sau mai multe autorități publice (de exemplu, administrația centrală și/sau o regiune și/sau un județ și/sau o comunitate locală), cum se realizează controlul unei eventuale supracompensări?</i> | 82 |

| | | |
|---------|--|----|
| 144. | <i>În cazul unei supracompensări legate de cofinanțarea unui SIEG de mai multe autorități publice de la diferite niveluri, cum ar trebui efectuată rambursarea supracompensației între nivelurile respective?...</i> | 82 |
| 3.4.2.5 | Subcompensare | 83 |
| 145. | <i>Interzic normele privind ajutoarele de stat subcompensarea unui furnizor de SSIG/SIEG, și anume, ca valoarea compensației să fie inferioară costurilor legate de prestarea SSIG/SIEG? Nu creează subcompensarea unui furnizor un avantaj economic pentru concurenții acestuia, care nu trebuie să își asume sarcina financiară a subcompensației?</i> | 83 |
| 146. | <i>Poate o întreprindere căreia i-a fost încredințată prestarea unui SIEG care a fost subcompensată să primească o compensație provizorie înainte de încheierea exercițiului financiar în cazul în care, ulterior anului respectiv, va primi compensația necesară pentru îndeplinirea sarcinii încredințate?</i> | 83 |
| 3.4.3 | Transparență și reportare | 83 |
| 147. | <i>Se aplică cerința suplimentară privind transparența, prevăzută la articolul 7 din decizie, doar în cazul în care compensația acordată pentru un SIEG depășește 15 milioane EUR sau și în cazul în care compensațiile pentru toate SIEG încredințate unei întreprinderi depășesc 15 milioane EUR?</i> | 83 |
| 148. | <i>Este necesar ca publicarea sumelor care depășesc 15 milioane EUR, în conformitate cu articolul 7 din decizie, să aibă loc în fiecare an sau pot fi publicate sumele anuale la încetarea perioadei de valabilitate a actului de atribuire?</i> | 83 |
| 149. | <i>În cazul în care un ajutor acordat sub forma unei compensații pentru obligația de serviciu public poate fi scutit de obligația notificării, în temeiul deciziei, există obligația de a trimite o fișă descriptivă Comisiei? 84</i> | |
| 150. | <i>Cine ar trebui să prezinte rapoartele privind punerea în aplicare a deciziei: statele membre sau autoritățile regionale/locale?</i> | 84 |
| 3.4.4 | Intrarea în vigoare și dispoziții tranzitorii | 84 |
| 151. | <i>De când a fost pusă în aplicare decizia? Este aplicarea acesteia retroactivă?</i> | 84 |
| 152. | <i>Este necesar ca statele membre să alinieze ajutorul individual existent, pus în aplicare în mod legal în temeiul deciziei din 2005, la noua decizie?</i> | 84 |
| 153. | <i>Pot statele membre care au aplicat în mod legal, în temeiul deciziei din 2005, scheme de ajutor pentru SIEG să atribuie în continuare noi sarcini de serviciu public în temeiul deciziei respective pe parcursul perioadei tranzitorii de doi ani?</i> | 85 |
| 3.5 | Compensații acordate în temeiul Cadrului privind SIEG | 85 |
| 3.5.1 | Domeniul de aplicare | 85 |
| 154. | <i>Este cadrul aplicabil compensației pentru obligația de serviciu public în sectorul transporturilor? 85</i> | |
| 155. | <i>Este cadrul aplicabil compensației pentru obligația de serviciu public de radiodifuziune?</i> | 85 |
| 156. | <i>Care sunt normele privind aplicarea cadrului întreprinderilor aflate în dificultate?</i> | 85 |
| 157. | <i>Este necesar ca ajutorul care depășește pragul prevăzut la articolul 2 litera (a) din decizie să fie notificat Comisiei?</i> | 86 |
| 158. | <i>În cazul în care un stat membru refuză solicitarea unei regiuni sau a altor comunități locale de notificare a unui ajutor sub forma compensației de serviciu public, este posibil ca respectivele comunități să acționeze pe cont propriu? Ar putea Comisia să ia măsuri împotriva statului membru în cauză?</i> | 86 |

| | | |
|-------|---|----|
| 3.5.2 | Condițiile de compatibilitate (vă rugăm să nu pierdeți din vedere faptul că următoarele întrebări referitoare la decizie sunt, de asemenea, aplicabile, mutatis mutandis, cadrului: 117, 119, 124-138, 140-147)..... | 86 |
| 159. | <i>Care sunt principalele modificări în comparație cu cadrul din 2005 în ceea ce privește condițiile de compatibilitate?</i> | 86 |
| 160. | <i>Care este obiectivul cerinței privind consultarea publică prealabilă, prevăzută la punctul 14, înainte de încredințarea unui SIEG?</i> | 87 |
| 161. | <i>Care ar trebui să fie conținutul consultării publice menționate la punctul 14? Poate o astfel de consultare să ia forma unei audieri publice?</i> | 87 |
| 162. | <i>Poate o autoritate publică să stipuleze în actul de atribuire faptul că urmează să acopere pierderile operaționale suportate pentru fiecare perioadă de valabilitate prevăzută fără a defini alți parametri de calcul al compensației?</i> | 88 |
| 163. | <i>Ce sunt activele fixe nettransferabile, menționate la punctul 17? Puteți oferi exemple?</i> | 88 |
| 164. | <i>Ce înseamnă „cele mai importante active”, menționate la punctul 17?</i> | 88 |
| 165. | <i>Este o durată de valabilitate de 10 ani întotdeauna acceptabilă în temeiul cadrului sau chiar și duratele mai scurte, de exemplu, de 8 ani, necesită o justificare în temeiul amortizării celor mai importante active?</i> 88 | |
| 166. | <i>Care este diferența dintre cerințele privind perioada de valabilitate a actului de atribuire stabilite de decizie și cele stabilite de cadru? Este cerința prevăzută de decizie mai strictă decât cea prevăzută de cadru și, în caz afirmativ, în ce măsură?</i> | 88 |
| 167. | <i>De ce a introdus Comisia la punctul 18 o nouă dispoziție referitoare la respectarea Directivei privind transparența?</i> | 89 |
| 168. | <i>Impune punctul 19 din cadru selectarea furnizorului de servicii prin intermediul procedurilor de achiziții publice?</i> | 89 |
| 169. | <i>Care este legătura dintre cea de-a patra condiție a hotărârii Altmark și punctul 19 din cadru?</i> | 89 |
| 170. | <i>De ce a introdus Comisia la punctul 20 o dispoziție privind absența discriminării? De ce o astfel de dispoziție nu a fost introdusă, de asemenea, în decizie?</i> | 90 |
| 171. | <i>De ce a fost introdusă la punctul 24 o nouă metodologie (metodologia costului net evitat) pentru determinarea valorii compensației?</i> | 90 |
| 172. | <i>De ce noile norme prevăd pentru statele membre obligația de a include stimulentele privind eficiența în cadrul mecanismelor de compensare?</i> | 91 |
| 173. | <i>Puteți oferi exemple de mecanisme de compensare care ar furniza stimulente în ceea ce privește eficiența?</i> 91 | |
| 174. | <i>În cazul în care valoarea compensației este stabilită în urma unei proceduri de negociere, consideră Comisia că a fost îndeplinită condiția privind stimulentele în materie de eficiență?</i> | 93 |
| 175. | <i>În cazul unei plăți în avans, cum se poate evita riscul ca furnizorul să supraevalueze cheltuielile sau să subestimeze veniturile?</i> | 93 |
| 176. | <i>Cadrul permite plata unei compensații pentru obligația de serviciu public, însă interzice supracompensarea; ce înseamnă termenul „supracompensare”?</i> | 94 |
| 177. | <i>De ce trebuie efectuat un control la fiecare doi sau trei ani în cazul în care compensația a fost definită ex ante ca sumă forfetară (prin urmare, aceasta este independentă de costurile și veniturile suportate în mod efectiv)?</i> | 94 |

| | | |
|-------|---|----|
| 178. | <i>Ar trebui verificările periodice să se limiteze la problema supracompensării sau ar trebui acestea să stabilească și dacă un SIEG se justifică în continuare sau dacă serviciul respectiv poate fi furnizat, între timp, de piață?</i> | 94 |
| 179. | <i>Poate fi reportată supracompensația pentru perioada următoare în cazul în care nu vor exista supracompensări pe parcursul întregii durate de valabilitate a actului de atribuire sau aceasta ar trebui recuperată?</i> | 95 |
| 180. | <i>În sensul cadrului, în cazul în care o întreprindere căreia i-a fost încredințată prestarea unui SIEG este supracompensată, poate aceasta să transfere orice supracompensație primită pe parcursul aceleiași perioade pentru un alt SIEG încredințat?</i> | 95 |
| 181. | <i>De ce a introdus Comisia la secțiunea 2.9 cerințe suplimentare privind denaturările grave ale concurenței și ce înseamnă acestea?</i> | 95 |
| 182. | <i>Un exemplu de denaturări grave, menționat la punctul 55 din cadru, constă în gruparea nenecesară. Pot exista și cazuri de scindare nenecesară, și anume, atunci când gruparea respectivă ar fi justificată din perspectiva concurenței (de exemplu, deoarece s-au grupat servicii mai profitabile cu servicii producătoare de pierderi)?</i> | 95 |
| 183. | <i>În temeiul punctului 61, anumite condiții de compatibilitate nu se aplică serviciilor care ar fi intrat în domeniul de aplicare al deciziei, dar care nu respectă condițiile de compatibilitate ale deciziei. Puteți explica motivul și furniza un exemplu?</i> | 96 |
| 3.5.3 | Intrarea în vigoare și dispoziții tranzitorii | 96 |
| 184. | <i>De când a fost aplicat cadrul? Este retroactivă aplicarea acestuia?</i> | 96 |
| 185. | <i>În cazul în care a fost acordat un ajutor individual legal în temeiul cadrului din 2005 privind SIEG, este necesar să se asigure că un astfel de ajutor respectă dispozițiile noului cadru? Este necesară o nouă notificare?</i> | 97 |
| 186. | <i>Care sunt normele pentru schemele existente?</i> | 97 |
| 3.6 | Pachetul SIEG și alte norme | 97 |
| 187. | <i>SIEG care au ca obiect inserția socială și profesională a șomerilor, precum și formarea profesională intră sub incidența deciziei sau a Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare (CE) nr. 800/2008?</i> | 97 |
| 188. | <i>Înseamnă respectarea pachetului SIEG că nu trebuie aplicate normele privind achizițiile publice?</i> | 98 |
| 189. | <i>Constituie ajutor de stat finanțarea SIEG prin intermediul FSE și FEDER? Intră acest exercițiu în domeniul de competență al statelor membre sau al Comisiei?</i> | 98 |
| 190. | <i>Este obligatoriu ca finanțarea SIEG prin intermediul resurselor care provin din FSE și FEDER să fie acordată în conformitate cu pachetul SIEG? Se încadrează această finanțare în domeniul de competență al statelor membre sau al Comisiei?</i> | 98 |
| 191. | <i>Constituie ajutor de stat finanțarea SIEG prin intermediul FEADR?</i> | 98 |
| 192. | <i>Este obligatoriu ca finanțarea unui SIEG prin intermediul resurselor FEADR în cazul produselor care nu sunt enumerate în anexa I să fie acordată în conformitate cu pachetul SIEG?</i> | 98 |
| 193. | <i>Care este relația dintre normele privind ajutoarele de stat referitoare la ajutorul regional, care prevăd intensități specifice ale ajutorului, și normele privind SIEG?</i> | 99 |
| 194. | <i>Sunt compatibile controalele privind ajutoarele de stat cu cele privind finanțarea FSE?</i> | 99 |

| | | |
|------|---|-----|
| 195. | <i>În conformitate cu normele privind gestionarea fondurilor FSE, sunt eligibile numai cheltuielile și veniturile legate strict de proiectul cofinanțat, ceea ce nu include profitul rezonabil. În cazul finanțării unui SSIG din fonduri FSE, se poate include un profit rezonabil, astfel cum prevede decizia?</i> | 99 |
| 196. | <i>Care este relația dintre mecanismul de control al proiectelor cofinanțate de FSE și verificarea supracompensării, impusă de pachetul SIEG?</i> | 100 |
| 197. | <i>În cazul în care un stat membru acordă unei întreprinderi căreia i-a fost încredințată o obligație de serviciu public în domeniul comunicațiilor electronice un avantaj care depășește domeniul de aplicare al Directivei 2002/22/CE, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/136/CE, mai poate fi evaluată compensația în cauză în baza normelor privind ajutoarele de stat?</i> | 100 |
| 4 | Întrebări referitoare la aplicarea normelor privind achizițiile publice în cazul SSIG | 101 |
| 4.1 | SSIG este furnizat chiar de autoritatea publică..... | 101 |
| 198. | <i>În ce măsură o autoritate publică poate decide să furnizeze ea însăși un serviciu social de interes general (SSIG)? Cu alte cuvinte, care este marja de libertate de care dispune o autoritate publică pentru a decide dacă un serviciu trebuie furnizat direct de ea însăși sau încredințat unei părți terțe? Îi revine această decizie în totalitate?</i> | 101 |
| 199. | <i>Normele UE privind selectarea furnizorului nu se aplică, în mod normal, atunci când autoritățile publice furnizează un serviciu ele însele în mod direct sau prin intermediul unui furnizor intern (operațiune cunoscută, de asemenea, sub numele de „operare internă”). Care sunt domeniul de aplicare și limitele excepției pe care o constituie „operarea internă”?</i> | 101 |
| 4.2 | Prestarea SSIG este încredințată unei părți terțe în schimbul unei remunerații..... | 102 |
| 200. | <i>Ce cadru juridic se aplică atunci când o autoritate publică decide să externalizeze furnizarea unui SSIG în schimbul unei remunerații?</i> | 102 |
| 201. | <i>Ce se înțelege prin interes transfrontalier?</i> | 104 |
| 202. | <i>Ce obligații decurg din principiile transparenței și nediscriminării?</i> | 105 |
| 203. | <i>Cum pot fi elaborate specificațiile corespunzătoare pentru atribuirea unui contract de servicii (i) pentru a răspunde în totalitate diferitelor necesități ale utilizatorilor și (ii) pentru a permite adaptarea serviciului în funcție de evoluția situației din punct de vedere al intensității, al numărului de utilizatori etc.</i> 106 | |
| 204. | <i>Ce alte cerințe de calitate pot fi incluse în procedura de atribuire a unui contract de achiziții publice sau de concesiune care are ca obiect un SSIG?</i> | 107 |
| 205. | <i>Poate fi modificat contractul în timpul execuției?</i> | 108 |
| 206. | <i>Cum se poate evita atribuirea unei sarcini prea dificile unor furnizori de mici dimensiuni, dar care sunt adeseori cei mai în măsură să înțeleagă caracteristicile specifice ale SSIG într-un context cu un puternic caracter local?</i> | 109 |
| 207. | <i>Cum se poate ajunge la un echilibru între procedurile de achiziții publice care limitează numărul furnizorilor selecțai și menținerea unei libertăți de alegere suficientă pentru utilizatorii unui SSIG?</i> | 109 |
| 208. | <i>Poate cunoașterea contextului local să devină un criteriu de selecție a unui furnizor de servicii, acest aspect fiind adesea esențial pentru furnizarea cu succes a unui SSIG?</i> | 109 |
| 209. | <i>Poate fi limitată procedura de ofertare exclusiv la furnizorii de servicii fără scop lucrativ?</i> | 110 |
| 210. | <i>Dispun autoritățile publice în continuare de posibilitatea de a negocia cu furnizorii de servicii pe parcursul etapei de selecție? Acest lucru este în special important pentru SSIG având în vedere că autoritățile publice nu sunt întotdeauna în măsură să își definească cu exactitate necesitățile la începutul procesului de selecție. O discuție cu potențialii furnizori de servicii este uneori necesară pentru autoritățile publice.</i> | 111 |

| | | |
|------|--|-----|
| 211. | <i>În ce măsură se aplică normele privind achizițiile publice în cazul cooperării intermunicipale? Această cooperare poate lua diferite forme, de exemplu, o municipalitate achiziționează un serviciu de la o altă municipalitate sau două municipalități desfășoară împreună o procedură de achiziții publice sau creează o entitate în vederea prestării unui SSIG etc.</i> | 112 |
| 212. | <i>În ce măsură se aplică normele privind achizițiile publice în cazul parteneriatelor public-privat (PPP)?</i> | 113 |
| 213. | <i>În ce măsură este posibil să se prevadă, în cadrul procedurii de atribuire a unui contract de achiziții publice sau de concesionare de servicii sociale de interes general, obligația de respectare a anumitor norme de governanță corporativă (de exemplu, controlul echitabil al întreprinderii de către reprezentanții angajatorilor și ai sindicatelor sau includerea reprezentanților utilizatorilor în Consiliul de administrație)?</i> | 114 |
| 214. | <i>Cum se poate ajunge la un echilibru între normele privind achizițiile publice și necesitatea autorităților publice de a încuraja adoptarea de soluții inovatoare care să răspundă nevoilor complexe ale utilizatorilor de SSIG?</i> | 115 |
| 215. | <i>Care sunt obligațiile de publicitate în materie de concesionare a SSIG? Pot fi acestea publicate în Jurnalul Oficial al UE?</i> | 116 |
| 216. | <i>Există modalități de externalizare a SSIG, altele decât contractele de achiziții publice și concesionările de servicii, care să fie compatibile cu principiile transparenței și nediscriminării și care să ofere o gamă mai variată de furnizori?</i> | 116 |
| 5 | Aplicarea simultană a normelor privind ajutoarele de stat și a normelor privind contractele de achiziții publice și concesionările de servicii în cazul SSIG | 117 |
| 217. | <i>Impune dreptul UE un anumit mod de gestionare a SIEG?</i> | 117 |
| 218. | <i>În cazul în care o autoritate publică finanțează furnizorul unui SIEG în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat, trebuie aceasta să aplice și normele UE privind atribuirea contractelor de achiziții publice sau de concesiune de servicii?</i> | 117 |
| 219. | <i>Poate concesionarul unui SIEG să primească un ajutor de stat sub formă de compensație pentru obligația de serviciu public cu scopul de a acoperi costurile efective ale sarcinii de serviciu public care i-a fost încredințată?</i> | 118 |
| 220. | <i>Excepția în temeiul căreia normele privind achizițiile publice nu se aplică operațiunilor interne presupune, în mod implicit, și neaplicarea normelor privind ajutoarele de stat?</i> | 119 |
| 221. | <i>Care sunt criteriile obiective pe baza cărora se poate stabili dacă un anumit nivel al compensației neutralizează riscul operațional?</i> | 119 |
| 6 | Întrebări referitoare la aplicarea normelor privind piața internă prevăzute de tratat (libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii) în cazul SIEG și, în special, al SSIG | 120 |
| 222. | <i>Când se aplică normele privind piața internă prevăzute de tratat (articolele 49 și 56 TFUE) în cazul SSIG?</i> | 120 |
| 223. | <i>Când este o activitate considerată „activitate economică” în sensul normelor privind piața internă prevăzute de tratat (articolele 49 și 56 din TFUE) și al Directivei privind serviciile?</i> | 120 |
| 224. | <i>Când este o activitate considerată „neeconomică”, în sensul normelor privind piața internă prevăzute de tratat (articolele 49 și 56 din TFUE) și al Directivei privind serviciile?</i> | 121 |
| 225. | <i>Se supun totuși normelor privind piața internă prevăzute de tratat serviciile sociale excluse din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile?</i> | 122 |

| | | |
|------|---|-----|
| 226. | <i>Există obiective în materie de politică socială care pot justifica aplicarea de măsuri destinate reglementării sectorului serviciilor sociale?</i> | 122 |
| 227. | <i>Statele membre pot decide să rezerve prestarea anumitor servicii sociale furnizorilor cu caracter nelucrativ?</i> | 123 |
| 7 | Întrebări referitoare la aplicabilitatea Directivei privind serviciile în cazul SIEG și, în special, al SSIG | 123 |
| 228. | <i>Ce servicii de interes economic general se încadrează în domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile?</i> | 123 |
| 229. | <i>Ce servicii sociale au fost excluse din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile și când se aplică dispozițiile directivei respectivelor servicii sociale?</i> | 124 |
| 230. | <i>În momentul punerii în aplicare a Directivei privind serviciile, pot statele membre să își păstreze regimurile de autorizare în domeniul serviciilor sociale?</i> | 125 |
| 231. | <i>Atunci când același regim de autorizare se aplică atât serviciilor excluse, cât și celor incluse în domeniul de aplicare al directivei, se supune acesta dispozițiilor directivei? Dacă da, trebuie statul membru să instituie regimuri de autorizare separate pentru serviciile excluse și cele incluse?</i> | 125 |
| 232. | <i>Se aplică articolul 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile serviciilor sociale legate de creșe și grădinițe furnizate de către prestatarul mandatați de stat sau de autoritățile locale sau de către alte organisme mandatate în acest sens?</i> | 126 |
| 233. | <i>Care este semnificația noțiunii de „stat”, în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile, care prevede, în special, că serviciile sociale trebuie furnizate de către „stat” sau de către un „prestatar mandatat de stat”?</i> | 126 |
| 234. | <i>Ce semnifică noțiunea de „prestatar mandatat de stat”, în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile?</i> | 126 |
| 235. | <i>Este noțiunea de „prestatar mandatat”, în sensul Directivei privind serviciile [articolul 2 alineatul (2) litera (j)], aceeași cu noțiunea de „act de atribuire”, în sensul articolului 106 alineatul (2) TFUE, precum și în sensul pachetului SIEG?</i> | 127 |
| 236. | <i>Constituie un act de atribuire în sensul Directivei privind serviciile o decizie oficială a unei autorități publice regionale care definește un serviciu social de interes general de formare profesională și care încredințează prestarea acestuia uneia sau mai multor întreprinderi de formare, prin concesionarea de servicii și acordarea de compensații pentru obligația de serviciu public?</i> | 127 |
| 237. | <i>Ce semnifică noțiunea de „organizație de caritate recunoscută de stat”, menționată la articolul 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile?</i> | 128 |

Prezentul ghid este un document de lucru elaborat de serviciile Comisiei. Acesta oferă explicații de natură tehnică, în special pe bază de rezumate concise și uneori simplificate ale legislației și jurisprudenței în materie de ajutoare de stat, achiziții publice și piață internă, precum și în ceea ce privește ajutoarele de stat, pe baza deciziilor Comisiei referitoare la servicii de interes economic general (SIEG) și, în special, servicii sociale de interes general (SSIG). Prezentul document nu angajează răspunderea Comisiei Europene ca instituție.

1 INTRODUCERE

Autoritățile publice ale statelor membre, cetățenii, organizațiile societății civile și alte părți interesate au adresat o serie de întrebări cu privire la **aplicarea normelor UE, în special a normelor privind ajutoarele de stat, achizițiile publice și piața internă, în cazul serviciilor de interes general, în special a serviciilor sociale de interes general (SSIG)**. Aceste întrebări vizează impactul normelor în cauză asupra modului în care serviciile respective pot fi organizate și finanțate de către autoritățile publice ale statelor membre, asupra modalităților de selecție a furnizorilor de servicii (în cazul serviciilor externalizate) și, la un nivel mai general, asupra cadrului de reglementare privind, de exemplu, tipurile de furnizori sau accesul la serviciile respective și calitatea acestora¹.

În ceea ce privește întrebările referitoare la **normele privind ajutoarele de stat**, acestea vizează, în primul rând, condițiile precise în care compensațiile pentru obligația de serviciu public constituie ajutoare de stat și, în al doilea rând, condițiile în care ajutoarele de stat pot fi considerate compatibile cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). De asemenea, au fost solicitate clarificări referitoare la obligația de a notifica Comisiei astfel de ajutoare.

Conform hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene (Curtea) în cauza Altmark Trans GmbH și Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (Altmark)², compensațiile pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutoare de stat în sensul articolului 107 din TFUE, cu condiția îndeplinirii a patru criterii cumulative³.

Atunci când cele patru criterii sunt îndeplinite, compensațiile pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutoare de stat, iar articolele 107 și 108 din TFUE nu se aplică. În cazul în care statele membre nu respectă criteriile, iar condițiile generale pentru aplicarea articolului 107 alineatul (1) din TFUE sunt îndeplinite, compensațiile pentru obligația de serviciu public constituie ajutoare de stat.

Cu toate acestea, Regulamentul Comisiei din 25 aprilie 2012 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor *de minimis* acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general⁴

¹ În vederea analizării întrebărilor referitoare la serviciile sociale, a se vedea primul și cel de-al doilea raport bienal privind serviciile sociale de interes general, SEC(2008) 2179 din 2 iulie 2008 și SEC(2010) 1284 din 22 octombrie 2010.

² Cauza C-280/00, Altmark, Rec., 2003, p. I-7747.

³ Pentru detalii suplimentare, a se vedea răspunsul la întrebarea 61.

⁴ Regulamentul (UE) nr. 360/2012 al Comisiei din 25 aprilie 2012 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor *de minimis* acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general, JO L 114, 26.4.2012, p. 8.

(denumit în continuare „Regulamentul *de minimis* privind SIEG”) stabilește condițiile în care se va considera că ajutorul acordat întreprinderilor pentru prestarea SIEG nu îndeplinește toate criteriile prevăzute la articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Prin urmare, compensațiile pentru obligația de serviciu public care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului *de minimis* privind SIEG nu sunt considerate ajutoare de stat.

În cazul în care compensațiile pentru obligația de serviciu public constituie ajutoare de stat, articolul 106 din TFUE și, în cazul transportului terestru, articolul 93 din TFUE autorizează Comisia să declare compensațiile pentru SIEG ca fiind compatibile cu piața internă. Decizia Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general⁵ (denumită în continuare „decizia”) și, în cazul transportului terestru, Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului⁶ [denumit în continuare „Regulamentul (CE) nr. 1370/2007”] precizează condițiile în care anumite mecanisme de compensare sunt compatibile cu articolul 106 alineatul (2) și, respectiv, cu articolul 93, precum și condițiile în care mecanismele respective nu fac obiectul obligației de notificare prealabilă prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din TFUE. Toate celelalte compensații pentru obligația de serviciu public trebuie notificate Comisiei, care va evalua compatibilitatea acestora în temeiul Cadrului Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public (2011)⁷ (denumit în continuare „cadrul”) și, în cazul transportului terestru, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1370/2007.

Hotărârea pronunțată în cauza Altmark, decizia și cadrul au contribuit în mod semnificativ la clarificarea și simplificarea normelor aplicabile. Cu toate acestea, guvernele și părțile interesate au adresat o serie de întrebări referitoare la aplicarea practică a cadrului juridic în anumite cazuri specifice. Prin urmare, în momentul revizuirii deciziei și a cadrului în 2011, Comisia a adoptat o comunicare explicativă⁸ (denumită în continuare „comunicarea”), care clarifică noțiunile-cheie privind ajutoarele de stat relevante în cazul SIEG. În vederea unei simplificări suplimentare, Comisia a completat Pachetul privind ajutoarele de stat aplicabile SIEG cu Regulamentul *de minimis* privind SIEG.

Prezentul ghid are ca obiectiv să furnizeze clarificări specifice cu privire la anumite aspecte ridicate de autoritățile publice ale statelor membre, utilizatorii și furnizorii de servicii și alte părți interesate. Secțiunea privind ajutoarele de stat a fost revizuită, comparativ cu versiunea din 2010 a ghidului⁹, în urma adoptării noului pachet de norme privind ajutoarele de stat aplicabile SIEG. Întrebările și răspunsurile pe care le conține

⁵ Decizia Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general, JO L 7, 11.1.2012, p. 3.

⁶ Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și nr. 1107/70 ale Consiliului, JO L 315, 3.12.2007, p. 1.

⁷ Comunicare a Comisiei intitulată „Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public” (2011), JO C 8, 11.1.2012, p. 15.

⁸ Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general, JO C 8, 11.1.2012, p. 4.

⁹ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SEC(2010) 1545 final din 7 decembrie 2010.

ghidul fac trimitere în mod specific la serviciile sociale de interes economic general și la transporturi, acestea putând fi aplicate, de asemenea, SIEG în general.

În ceea ce privește întrebările referitoare la **aplicarea normelor UE privind achizițiile publice, acestea se axează în principal pe SSIG**, făcând trimitere la condițiile în care se aplică normele privind achizițiile publice în cazul SSIG, domeniul de aplicare al normelor respective și modul în care acestea permit luarea în considerare a anumitor caracteristici specifice ale SSIG.

În primul rând, trebuie subliniat faptul că normele UE privind achizițiile publice nu obligă autoritățile publice să externalizeze un SSIG. Autoritățile publice au libertatea de a decide dacă furnizează sau nu furnizează ele însele serviciul respectiv, în mod direct sau în cadrul unei relații „interne” (*in-house*). De asemenea, autoritățile publice pot decide să furnizeze serviciul în colaborare cu alte autorități publice, în condițiile prevăzute de jurisprudență.

Normele privind achizițiile publice/concesionarea serviciilor se aplică doar în cazul în care o autoritate publică decide să încredințeze prestarea unui serviciu unei părți terțe în schimbul unei remunerații.

În acest context, în cazul în care o autoritate sau entitate contractantă decide să atribuie un contract de achiziții publice de servicii sau un contract de prestare de servicii, contractul respectiv se va încadra în domeniul de aplicare al Directivei 2004/18/CE sau al Directivei 2004/17/CE numai dacă au fost atinse pragurile relevante pentru aplicarea directivei¹⁰. Cu toate acestea, contractele de servicii sociale și contractele din domeniul sănătății nu fac obiectul tuturor dispozițiilor Directivei 2004/18/CE sau ale Directivei 2004/17/CE¹¹, ci doar al unui număr foarte limitat de dispoziții ale acestora¹²; contractele respective fac obiectul principiilor fundamentale ale dreptului UE, cum ar fi obligația ca toți operatorii economici să fie tratați în mod echitabil și nediscriminatoriu și principiul transparenței.

Contractele de achiziții publice de servicii și contractele de prestare de servicii¹³ a căror valoare este inferioară pragurilor prevăzute de directivele privind achizițiile publice și concesionarea serviciilor (indiferent de valoarea acestora) nu se încadrează în domeniul de aplicare al directivelor privind achizițiile publice, făcând doar obiectul principiilor fundamentale prevăzute de TFUE (nediscriminare, egalitate de tratament, transparență etc.), în măsura în care contractele în cauză prezintă un interes transfrontalier cert. În lipsa unui interes transfrontalier cert, contractele respective nu se încadrează nici în domeniul de aplicare al TFUE¹⁴.

¹⁰ Articolul 7 din Directiva 2004/18/CE.

¹¹ Serviciile sociale și de sănătate se află pe lista serviciilor enumerate în anexa II B la Directiva 2004/18/CE. Contractele atribuite pentru astfel de servicii se supun doar unui număr limitat de dispoziții ale directivei (în ceea ce privește distincția dintre serviciile enumerate în anexele II A și II B, a se vedea articolele 20 și 21 din Directiva 2004/18/CE). De asemenea, anexa II B include o trimitere explicită la serviciile sociale și de sănătate. Codurile menționate în această anexă pot fi consultate pe site-ul internet al Direcției Generale Piață Internă, la următoarea adresă: www.simap.europa.eu.

¹² Specificațiile tehnice trebuie prevăzute la începutul procesului de achiziție, iar rezultatele procesului de ofertare trebuie publicate, în conformitate cu dispozițiile articolului 21 din Directiva 2004/18/CE, citit în coroborare cu articolul 23 și articolul 35 alineatul (4) din Directiva 2004/18/CE.

¹³ Indiferent de natura serviciilor.

¹⁴ A se vedea Comunicarea interpretativă a Comisiei privind dreptul comunitar aplicabil în cazul atribuirii contractelor publice care nu sunt reglementate sau sunt reglementate parțial de directivele privind contractele de achiziții publice (2006), JO C 179, 1.8.2006, p. 2.

Prezentul ghid vizează să clarifice într-o mai mare măsură condițiile și modalitățile de aplicare a normelor privind achizițiile publice în cazul SSIG, abordând toate aspectele care fac obiectul celor mai frecvente întrebări, cum ar fi prestarea de servicii de către o organizație internă sau în cadrul unei cooperări între autoritățile publice, parteneriatele public-privat, concesiuni de servicii și domeniului de aplicare al principiilor fundamentale prevăzute de TFUE.

De asemenea, prezentul ghid are ca obiectiv să explice mai detaliat numeroasele posibilități de care dispun autoritățile publice atunci când trebuie să ia în considerare, în cadrul procedurilor de achiziții publice, caracteristicile specifice ale SSIG, în special toate cerințele de calitate pe care le consideră adecvate pentru a satisface necesitățile complexe ale utilizatorilor. Sperăm că aceste clarificări vor răspunde întrebărilor adresate cu privire la acest subiect de diferite părți interesate, sprijinind și încurajând într-o mai mare măsură autoritățile publice în demersurile lor de asigurare a unor servicii sociale de înaltă calitate pentru cetățeni.

La data de 20.12.2011, Comisia a adoptat propunerea sa de noi norme privind achizițiile publice¹⁵. Secțiunea destinată achizițiilor publice din prezentul ghid urmează să fie actualizată după adoptarea noilor norme privind achizițiile publice, în vederea alinierii acesteia la noile dispoziții.

În ceea ce privește răspunsurile la întrebările referitoare la **aplicarea normelor privind piața internă**¹⁶, acestea se axează în principal pe SSIG: serviciile respective sunt reglementate de normele privind piața internă prevăzute de TFUE, în cazul în care constituie o „activitate economică” în sensul jurisprudenței Curții privind interpretarea dispozițiilor în cauză. Anumite SSIG pot fi reglementate, de asemenea, de Directiva privind serviciile.

Răspunsurile formulate cu privire la această chestiune sunt menite să clarifice posibilitățile de care dispun statele membre pentru a stabili modul în care urmează să fie furnizate serviciile în cauză cu scopul de a garanta accesibilitatea și calitatea acestora și, prin urmare, pentru a lua în considerare caracteristicile specifice ale SIEG și, în special, ale SSIG, în eventualitatea aplicării normelor în cauză. De asemenea, prezentul document precizează în mod clar faptul că Directiva privind serviciile conține dispoziții care recunosc și iau în considerare caracteristicile specifice ale serviciilor sociale care nu au fost excluse din domeniul de aplicare al directivei.

¹⁵ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind achizițiile publice, COM/2011/0896 final; propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale, COM/2011/0895 final; propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind atribuirea contractelor de concesiune, COM/2011/0897 final.

¹⁶ „Normele privind piața internă” fac trimitere la normele prevăzute de TFUE în ceea ce privește libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii (articolele 49 și 56 din TFUE), precum și la normele prevăzute de Directiva privind serviciile.

Aplicarea normelor UE în cazul SIEG și, în special, al SSIG și, la un nivel mai general, dezbaterea privind SIEG au făcut obiectul mai multor inițiative ale Comisiei¹⁷ și, cel mai recent, al comunicării intitulate „Un cadru de calitate pentru serviciile de interes general în Europa”¹⁸ (denumită în continuare „cadrul de calitate al Comisiei”), adoptată în aceeași zi cu noul pachet privind ajutoarele de stat și cu propunerile Comisiei privind achizițiile publice și concesionările.

2 NOȚIUNEA DE SIEG

1. *Ce este un serviciu de interes general (SIG)?*

Protocolul nr. 26 la TFUE se referă la SIG, însă nu definește această noțiune. Comisia a clarificat noțiunea în cadrul său de calitate (pagina 3), unde explică faptul că SIG sunt serviciile pe care autoritățile publice ale statelor membre de la nivel național, regional sau local le consideră ca fiind de interes general și care, prin urmare, fac obiectul unor obligații specifice de serviciu public (OSP). Termenul desemnează atât activități economice (a se vedea definiția SIEG de mai jos), cât și servicii neeconomice. Acestea din urmă nu fac obiectul legislației specifice a UE și nu intră sub incidența normelor privind piața internă și concurența prevăzute de tratat. Cu toate acestea, anumite aspecte ale modului de organizare a acestor servicii pot fi reglementate de alte norme generale prevăzute de tratat, cum ar fi principiul nediscriminării.

2. *Ce este un serviciu de interes economic general (SIEG)? Autoritățile publice au obligația de a introduce acest concept în dreptul intern?*

Conceptul de SIEG este menționat la articolul 14 și la articolul 106 alineatul (2) din TFUE, precum și în Protocolul nr. 26 la TFUE, însă nu este definit în TFUE sau în legislația secundară. Comisia a clarificat în cadrul său de calitate faptul că SIEG sunt activități economice care generează rezultate spre folosul public general pe care piața nu le-ar furniza (sau le-ar furniza în alte condiții în ceea ce privește calitatea, siguranța, accesibilitatea, tratamentul egal sau accesul universal) fără intervenție publică. Obligația de serviciu public (OSP) este impusă furnizorului prin atribuirea unei sarcini și pe baza unui criteriu de interes general menit să asigure că serviciul este furnizat în condiții care îi permit să își îndeplinească misiunea.

Curtea a stabilit că SIEG sunt servicii care prezintă caracteristici specifice în comparație cu cele ale altor activități economice¹⁹.

¹⁷ A se vedea, de exemplu, Cartea albă privind serviciile de interes general [COM(2004) 374 din 12 mai 2004], Comunicarea privind serviciile sociale de interes general intitulată „Punerea în aplicare a programului comunitar de la Lisabona: serviciile sociale de interes general în Uniunea Europeană” [COM(2006) 177 din 26 aprilie 2006] și Comunicarea intitulată „Servicii de interes general, inclusiv servicii sociale de interes general: un nou angajament european” [COM(2007) 725 final, 20 noiembrie 2007].

¹⁸ COM(2011) 900 final, 20.12.2011.

¹⁹ Cauzele C-179/90, *Merci convenzionali porto di Genova*, Rec., 1991, p. I-5889, punctul 27; cauza C-242/95, *GT-Link A/S*, Rec., 1997, p. I-4449, punctul 53; și cauza C-266/96, *Corsica Ferries France SA*, Rec., 1998, p. I-3949, punctul 45.

Noțiunea poate fi aplicată unor situații și denumiri diferite, care variază de la un stat membru la altul, iar dreptul UE nu impune obligația de a desemna în mod oficial o sarcină sau un serviciu ca fiind de interes economic general, cu excepția cazului în care o astfel de obligație este prevăzută de legislația Uniunii (de exemplu, serviciul universal în sectorul poștal și în cel al telecomunicațiilor). În cazul în care conținutul unui SIEG, și anume, obligațiile de serviciu public, se identifică în mod clar, nu este necesar ca serviciul respectiv să fie desemnat ca „SIEG”. Același lucru este valabil, de asemenea, în cazul noțiunii de servicii sociale de interes general (SSIG) de natură economică.

3. *Ce este un serviciu social de interes general (SSIG)?*

Conceptul de SSIG nu este definit în TFUE sau în legislația secundară. Comunicarea intitulată „Punerea în aplicare a programului comunitar de la Lisabona: serviciile sociale de interes general în Uniunea Europeană”²⁰ a identificat două grupuri principale de SSIG, pe lângă serviciile de sănătate:

- sistemele obligatorii și complementare de securitate socială, organizate în diferite moduri (organizații cu un caracter mutual sau ocupațional), care acoperă principalele riscuri de viață, cum ar fi riscurile legate de îmbolnăvire, îmbătrânire, accidente de muncă, șomaj, pensie și handicap;
- alte servicii esențiale furnizate direct beneficiarului. Aceste servicii care joacă un rol preventiv și de coeziune socială constau în furnizarea de asistență personalizată pentru a facilita incluziunea socială și a garanta respectarea drepturilor fundamentale. În primul rând, serviciile oferă asistență persoanelor care se confruntă cu probleme sau se află în situații de criză (de exemplu, datorii, șomaj, dependență de droguri sau destrămarea familiei). În al doilea rând, acestea includ activități menite să asigure faptul că persoanele în cauză pot să se reintegreze complet în societate (reabilitare, cursuri de formare lingvistică pentru imigranți) și, în special, să se reîntoarcă pe piața forței de muncă (formare profesională și reintegrare). Aceste servicii completează și sprijină rolul familiilor de a se îngriji, în special, de cei mai tineri și cei mai în vârstă membri ai societății. În al treilea rând, aceste servicii includ activități de integrare a persoanelor cu probleme de sănătate de lungă durată sau cu handicap. În al patrulea rând, acestea includ, de asemenea, locuințe sociale care oferă adăpost cetățenilor dezavantajați sau grupurilor sociale mai puțin avantajate. În mod evident, anumite servicii pot include toate cele patru categorii menționate anterior.

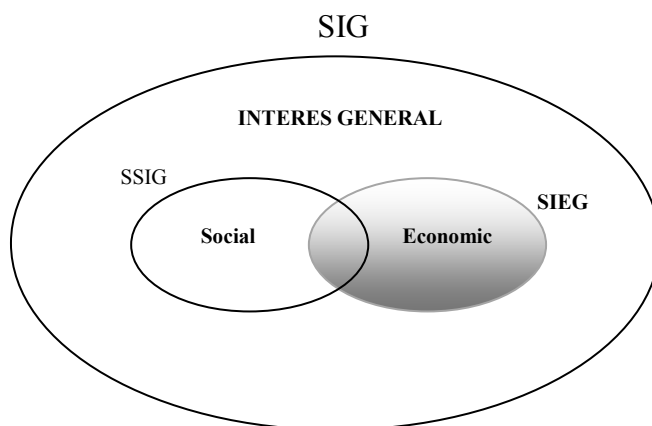
Cadrul de calitate al Comisiei a făcut, de asemenea, trimitere la această descriere (paginile 3 și 4).

Mai mult, comunicarea intitulată „Servicii de interes general, inclusiv servicii sociale de interes general: un nou angajament european”²¹ a evidențiat obiectivele și principiile de organizare care caracterizează SSIG.

²⁰ COM(2006) 177 final, 26 aprilie 2006.

²¹ COM(2007) 725 final, 20 noiembrie 2007.

Astfel cum s-a precizat în mod clar în cele două comunicări, SSIG pot fi atât de natură economică, cât și de natură neeconomică, în funcție de activitatea în cauză. Faptul că o activitate este denumită „socială” nu este suficient²² pentru ca aceasta să nu fie considerată „activitate economică” în sensul jurisprudenței Curții. SSIG de natură economică sunt SIEG (a se vedea răspunsul la întrebarea 2).



4. *Dispon statele membre de o marjă de apreciere în ceea ce privește definirea SIEG?*

Da. Astfel cum se explică în comunicare²³, autoritățile publice ale statelor membre de la nivel național, regional sau local, în funcție de repartizarea competențelor între acestea în temeiul legislației naționale, dispun de o marjă de apreciere semnificativă în ceea ce privește definirea a ceea ce consideră ca servicii de interes economic general²⁴ (în ceea ce privește noțiunea de SIEG, a se vedea răspunsul la întrebarea 2). Singurele limite sunt cele impuse de dreptul UE (a se vedea răspunsul la întrebarea 6) și eroarea vădită de apreciere (a se vedea răspunsul la întrebarea 7).

5. *Poate Comisia să furnizeze o listă de criterii pe care autoritățile publice să le utilizeze pentru a stabili dacă un serviciu este de interes general?*

Domeniul de aplicare și organizarea SIEG diferă considerabil în rândul statelor membre, în funcție de tradiția și cultura acestora în ceea ce privește intervenția publică. Prin urmare, SIEG sunt foarte diverse, putând exista diferențe în ceea ce privește necesitățile și preferințele utilizatorilor în funcție de diferitele contexte geografice, sociale și culturale. În consecință, autoritățile publice de la nivel național, regional sau local au, în esență, responsabilitatea de a decide cu privire la natura unui serviciu de interes general și cu privire la domeniul de aplicare al acestuia.

²² Cauzele conexe C-180/98-C-184/98, Pavlov, Rec., 2000, p. I-6451, punctul 118; cauza C-218/00, INAIL, Rec., 2002, p. I-691, punctul 37; și cauza C-355/00, Freskot, Rec., 2003, p. I-5263.

²³ A se vedea punctul 46 din comunicare.

²⁴ Cauza T-17/02, Fred Olsen, Rec., 2005, p. II-2031, punctul 216; cauza T-289/03, BUPA și alții/Comisia, Rec., 2008, p. II-81, punctele 166-169; cauza T-309/04, TV2, Rec., 2008, p. II-2935, punctele 113 și următoarele.

În conformitate cu principiile subsidiarității și proporționalității, UE intervine doar atunci când este necesar și în limita competențelor care i-au fost conferite de TFUE. Acțiunile sale respectă diversitatea situațiilor existente în statele membre și rolurile atribuite autorităților naționale, regionale și locale pentru a asigura bunăstarea cetățenilor lor și de a promova coeziunea socială, garantând, în același timp, opțiuni democratice în ceea ce privește, de exemplu, nivelul calității serviciilor.

Prin urmare, nu este de competența Comisiei să furnizeze o listă de criterii pentru a stabili caracterul de interes general al unui anumit serviciu. Autoritățile publice ale statelor membre au competența de a stabili dacă un anumit serviciu este sau nu este de interes general.

6. *Limitează dreptul UE marja de apreciere a statelor membre în ceea ce privește definirea SIEG?*

Da. În sectoarele care au fost armonizate la nivelul Uniunii²⁵ și în cadrul cărora au fost luate în considerare obiective de interes general²⁶, marja de apreciere a statelor membre nu poate să contravină normelor care reglementează armonizarea. În plus, marja de apreciere a statelor membre face întotdeauna obiectul unui control pentru a verifica dacă nu există o eroare vădită de apreciere.

Sectoare armonizate la nivelul Uniunii:

- În cazul în care normele UE în materie de armonizare se referă doar la anumite servicii specifice, statele membre dispun de o marjă de apreciere considerabilă în ceea ce privește definirea serviciilor suplimentare ca SIEG. De exemplu, în sectorul comunicațiilor electronice, statele membre trebuie să stabilească obligațiile de serviciu universal prevăzute de directivă, însă au libertatea de a merge mai departe decât directiva în ceea ce privește definirea serviciilor de comunicații electronice ca SIEG.

7. *Există exemple de erori vădite de apreciere comise de statele membre în ceea ce privește definirea SIEG?*

Astfel cum se explică la punctul 46 din comunicare, libertatea statelor membre de a defini SIEG face obiectul controlului din partea Comisiei și a instanțelor Uniunii pentru a verifica dacă nu există erori vădite de apreciere²⁷.

Jurisprudența Curții și practica decizională a Comisiei oferă un număr limitat de exemple de eroare vădită de apreciere.

²⁵ De exemplu, telecomunicațiile, sectorul poștal și sectorul energiei au fost armonizate la nivelul Uniunii. A se vedea Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații (Directiva privind serviciul universal), JO L 108, 24.4.2002, p. 51 (modificată prin Directiva 2009/136/CE, JO L 337, 18.12.2009, p. 11); Directiva 97/67/CE a Parlamentului și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului, JO L 15, 21.1.1998, p. 14 (modificată prin Directiva 2002/39/CE, JO L 176, 5.7.2002, p. 21 și Directiva 2008/06/CE, JO L 52, 27.2.2008, p. 3); Directiva 2009/72/CE a Parlamentului și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice, JO L 211, 14.8.2009, p. 55.

²⁶ Cauza C-206/98, Comisia/Belgia, Rec., 2000, p. I-3509, punctul 45.

²⁷ Cauza T-17/02, Fred Olsen, Rec., 2005, p. II-2031, punctul 216; cauza T-289/03, BUPA și alții/Comisia, Rep., 2008, p. II-81, punctele 165 și următoarele. Mai mult, marja de apreciere a statelor membre nu prevalează asupra normelor de armonizare aplicabile – a se vedea răspunsul la întrebarea 6.

Exemple:

- Operațiunile portuare, și anume, încărcare, descărcare, transbordare, depozitare și, în general, circulația mărfurilor sau a altor echipamente în porturile naționale, nu sunt în mod necesar servicii de interes economic general care prezintă caracteristici speciale în comparație cu alte activități economice de interes economic general²⁸.
- Activitățile de publicitate, comerț electronic, utilizare de numere de telefon cu tarif special în cadrul jocurilor cu premii, sponsorizare sau promovare a vânzărilor prin publicitate la punctul de vânzare. Includerea acestora în domeniul de aplicare al serviciilor publice audiovizuale constituie o eroare vădită de apreciere²⁹.
- Eliminarea corpurilor animalelor moarte în interesul unic al agenților economici care beneficiază de pe urma operațiunii. Operatorii respectivi ar trebui să suporte cheltuielile de eliminare a deșeurilor pe care le-au generat (principiul „poluatorul plătește”)³⁰.
- Producția și comercializarea produselor enumerate în anexa I la TFUE³¹.
- Furnizarea de servicii în bandă largă doar pentru parcurile comerciale, nu și pentru întreaga populație³².

²⁸ Cauza C-179/90, *Merci convenzionali porto di Genova*, Rec., 1991, p. I-5889, punctul 27; cauza C-242/95, *GT-Link*, Rec., 1997, p. I-4449, punctul 53; și cauzele conexe C-34/01-C38/01, *Enirisorse*, Rec., 2003, p. I-14243, punctele 33-34.

²⁹ Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune, JO C 257, 27.10.2009, p. 1.

³⁰ Decizia Comisiei privind ajutorul de stat SA.25051 – Germania – Asociație pentru eliminarea corpurilor animalelor moarte, JO L 236, 1.9.2012, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:236:0001:0034:RO:PDF>. A se vedea, de asemenea, cauza C-126/01 *Ministère de l’Economie, des Finances et de l’Industrie/GEMO*, Rec., 2003, p. I-13769.

³¹ Decizia Comisiei privind ajutorul de stat C 28/1998 acordat de Italia în favoarea Centrale del Latte di Roma, JO L 265, 19.10.2000, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:265:0015:0028:EN:PDF>.

³² Decizia Comisiei privind ajutorul de stat N 890/2006 – Franța – SICOVAL, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/218142/218142_723454_30_2.pdf; Decizia Comisiei privind ajutorul de stat N 284/2005 – Irlanda – Rețele din zonele metropolitane, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/199656/199656_581678_68_2.pdf.

8. *Pot fi considerate anumite servicii financiare ca fiind SIEG?*

Da. Anumite servicii financiare, cum ar fi serviciul bancar universal, pot fi considerate ca fiind SIEG. Comisia a acceptat deja, de mai multe ori³³, astfel de definiții din partea statelor membre și a emis o Recomandare privind accesul la serviciile bancare de bază³⁴ (a se vedea, de asemenea, pagina 10 din cadrul de calitate al Comisiei).

9. *Poate fi considerată construirea unei infrastructuri ca fiind un SIEG ?*

Lucrările de construcție a unei infrastructuri care are legătură cu obligația de serviciu public și care este, prin urmare, necesară pentru îndeplinirea acesteia pot fi considerate drept costuri aferente prestării unui SIEG [în conformitate cu articolul 5 alineatul (3) litera (d) din decizie].

De exemplu, astfel cum se explică la punctul 49 din comunicare, introducerea unei infrastructuri de bandă largă într-un anumit teritoriu poate fi considerată ca un SIEG în cazul în care infrastructura disponibilă este insuficientă, iar investitorii nu pot să furnizeze servicii adecvate în bandă largă. Acesta este în mod normal cazul în zonele rurale, spre deosebire de zonele metropolitane care au fost deja deservite de piață. Dacă sunt respectate condițiile prevăzute de Orientările privind rețelele în bandă largă, se pot acorda compensații pentru obligația de serviciu public³⁵.

Un alt exemplu vizează serviciile poștale. În cazul poștei elene (ELTA)³⁶, autoritățile naționale au definit SIEG ca un set de servicii diferite, inclusiv serviciul poștal universal. Comisia a verificat dacă autoritățile nu au supracompensat poșta elenă pentru costul net aferent prestării SIEG, inclusiv costurile de amortizare a unei noi infrastructuri modernizate. Poșta elenă a putut astfel să își modernizeze infrastructura și să furnizeze un serviciu public de o calitate superioară pentru a răspunde cerințelor stabilite de Directiva 2002/39/CE³⁷.

³³ Decizia Comisiei privind ajutorul de stat N 514/2001 – Regatul Unit – Modernizarea sistemelor de plată a prestațiilor din Regatul Unit și furnizarea accesului la servicii bancare universale prin intermediul oficiilor poștale, JO C 186, 6.8.2003, http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_n514_01; Decizia Comisiei privind ajutorul de stat N 244/2003 – Regatul Unit – Accesul cooperativelor de credit la serviciile financiare de bază, JO C 223, 10.9.2005, http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_N244_2003; Decizia Comisiei privind ajutorul de stat C 49/2006 — Italia — Poste Italiane — distribuirea de certificate de economii poștale, JO L 189, 21.7.2009, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:189:0003:0037:RO:PDF>; Decizia Comisiei privind ajutorul de stat N 642/2005 — Suedia — Posten AB, JO C 291, 5.12.2007, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/ii/doc/N-642-2005-WLWL-en-22.11.2006.pdf; Decizia Comisiei privind ajutorul de stat N 650/2001 – Irlanda – An Post, JO C 43, 27.2.2007, http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_N650_2001

³⁴ Recomandarea Comisiei privind accesul la un cont de plăți de bază [C(2011)4977].

³⁵ Comunicarea Comisiei intitulată „Orientări comunitare pentru aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor de bandă largă”, JO C 235, 30.9.2009, p. 7.

³⁶ Decizia Comisiei privind ajutorul de stat SA.32562 - Grecia – Ajutor pentru poșta elenă, JO C 99, 3.4.2012, http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2011/sa32562-2011n.pdf.

³⁷ Directiva 2002/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 iunie 2002 de modificare a Directivei 97/67/CE privind continuarea deschiderii spre concurență a serviciilor poștale ale Comunității, JO L 176, 5.7.2002, p. 21.

10. Crearea și menținerea locurilor de muncă în cadrul unei întreprinderi în vederea extinderii activității de cercetare și dezvoltare a acesteia (de exemplu, în sectorul biofarmaceutic) pot fi considerate ca fiind SIEG?

Crearea și menținerea locurilor de muncă în cadrul unei anumite întreprinderi nu pot fi considerate ca fiind SIEG. SIEG sunt servicii destinate cetățenilor sau societății ca întreg, aspect care nu este valabil în acest caz și care nu poate justifica, prin urmare, adoptarea unei măsuri în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE.

Pe de altă parte, este posibil ca statul să dorească să participe la finanțarea unei astfel de activități, ceea ce ar constitui un ajutor de stat în beneficiul întreprinderii respective. O astfel de participare poate fi pe deplin compatibilă cu dreptul UE, de exemplu, în temeiul Cadrului comunitar pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare³⁸ sau al Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare³⁹ pentru ocuparea forței de muncă, formare profesională sau IMM-uri, în funcție de scopul urmărit de intervenția publică (sprijin pentru cercetare, dezvoltarea ocupării forței de muncă sau a formării, IMM-uri etc.).

Normele privind notificarea prealabilă, costurile eligibile, condițiile de eligibilitate etc. ale ajutorului planificat trebuie evaluate pe baza textelor aplicabile, care vor contribui la asigurarea faptului că ajutorul este, după caz, compatibil cu articolul 107 alineatul (3) din TFUE.

11. Poate o autoritate publică să clasifice un serviciu ca SIEG dacă un serviciu similar este deja furnizat pe piață de alți operatori cărora nu le-a fost încredințată prestarea unui SIEG?

Statele membre dispun de o marjă largă de apreciere în ceea ce privește definirea SIEG (a se vedea răspunsul la întrebarea 4).

Cu toate acestea, în cazul în care există și alte întreprinderi care își desfășoară activitatea în condiții normale de piață și cărora nu le-a fost încredințată prestarea unui SIEG, dar care prestează deja sau pot presta un serviciu în mod satisfăcător și în condiții (cum ar fi prețul, caracteristicile obiective privind calitatea, continuitatea și accesul la serviciul respectiv) compatibile cu interesul public, astfel cum este definit de către stat, Comisia consideră că nu este oportun să se impună o obligație de serviciu public unui astfel de serviciu⁴⁰. Prin urmare, este și mai important ca statele membre să specifice în mod clar caracteristicile serviciului respectiv, în special condițiile în care poate fi furnizat acesta și grupul-țintă vizat. Dacă un serviciu este deja furnizat de piață, chiar în condiții considerate nesatisfăcătoare de către statul membru în cauză, de exemplu, din cauză că piața nu îl poate oferi la un anumit nivel de calitate sau preț pentru ca autoritățile publice să îl poată considera ca fiind de interes public (de exemplu, din cauză că tarifele de transport sunt prea mari pentru familiile cu venituri mici), un astfel de serviciu poate fi considerat ca fiind un SIEG. Acest serviciu trebuie să fie furnizat în mod nediscriminatoriu.

³⁸ Cadrul comunitar pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare, JO C 323, 30.12.2006, p. 1.

³⁹ Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (articolele 107 și 108 TFUE), JO L 214, 9.8.2008, p. 3.

⁴⁰ Cauza C-205/99, Analir, Rec., 2001, p. I-1271, p. 71. A se vedea, de asemenea, punctul 48 din comunicare.

În cazul în care serviciul nu este deja furnizat de piață, rămâne la latitudinea statului membru în cauză să decidă dacă acesta poate fi furnizat sau nu poate fi furnizat de piață, în timp ce Comisia nu poate decât să verifice dacă nu există erori evidente de apreciere.

12. Poate fi definit ca SIEG un serviciu în cazul în care piața va fi în măsură să îl furnizeze în viitorul apropiat?

În cazul în care clasificarea unui serviciu ca SIEG nu este justificată în alt mod, simplul fapt că acesta poate fi furnizat de piață în viitorul apropiat nu ar împiedica, în principiu, un stat membru să îl definească drept SIEG. Cu toate acestea, în cazurile în care reiese în mod clar faptul că serviciul respectiv urmează să fie furnizat de piață în scurt timp în condițiile (inclusiv prețul, calitatea, continuitatea și accesul la serviciul respectiv) dorite de statul membru în cauză, autoritățile publice ar trebui să reducă în mod corespunzător perioada de valabilitate a actului de atribuire și să monitorizeze evoluția pieței pentru a putea stabili dacă este în continuare necesar să se încheie un nou act de atribuire la expirarea celui anterior. În cazul în care serviciul respectiv încă nu poate fi furnizat de piață la sfârșitul perioadei de valabilitate a actului de atribuire, iar statul membru în cauză consideră că serviciul respectiv se califică în continuare ca SIEG, este posibil să se încheie un nou act de atribuire care să fie conform cu articolul 106 din TFUE.

În ceea ce privește stabilirea cu claritate a faptului că piața va fi în măsură să furnizeze un anumit serviciu în viitorul apropiat, sarcina Comisiei se limitează la a verifica dacă există erori vădite în evaluarea efectuată de statele membre.

13. În cazul în care un furnizor de servicii de îngrijire a copiilor, care își desfășoară activitatea în condiții de piață și căruia nu i-a fost încredințată prestarea unui SIEG, întâmpină dificultăți și există riscul de a da faliment, poate un stat membru să îi încredințeze în acel moment prestarea unui SIEG pentru a asigura continuitatea serviciului respectiv (presupunând că nu mai există alți furnizori de servicii de îngrijire a copiilor în zona respectivă care să poată presta acest serviciu)?

În ceea ce privește serviciile de îngrijire a copiilor, ar trebui remarcat în primul rând faptul că, în anumite condiții, se poate considera că prestarea acestora nu implică o activitate economică⁴¹. În cazul în care serviciile de îngrijire a copiilor constituie o activitate economică, acestea sunt adeseori definite ca SIEG. Un stat membru poate încredința unui furnizor de servicii de îngrijire a copiilor sarcina de a presta un SIEG în cazul în care obligația de serviciu public este definită în mod clar, iar actul de atribuire este conform normelor privind ajutoarele de stat. Este posibil ca într-o anumită zonă, în timp ce unii furnizori de servicii de îngrijire a copiilor cărora le este încredințată adesea sarcina de a presta un SIEG pentru a oferi serviciile respective la prețuri mai mici decât cele de pe piață, alți furnizori să presteze astfel de servicii la prețurile pieței. În cazul în care un furnizor de servicii de îngrijire a copiilor care și-a desfășurat activitatea în condiții de piață riscă să dea faliment și dacă nu există suficienți furnizori alternativi care să fie în măsură să intervină imediat, statul membru în cauză poate încredința furnizorului respectiv sarcina de a presta un SIEG în temeiul deciziei⁴², pentru a se asigura continuitatea serviciului (și anume, un număr suficient de locuri pentru îngrijirea copiilor). Cu toate acestea, într-o astfel de situație specifică legată de problemele de capacitate, autoritățile publice ar trebui să ia în considerare limitarea perioadei de

⁴¹ Hotărârea Curții AELS din 21 februarie 2008 în cauza E-5/07.

⁴² Întrucât căminele pentru persoanele în vârstă intră în domeniul de aplicare al deciziei [articolul 2 alineatul (1) litera (c)] indiferent de valoarea compensațiilor, cadrul privind SIEG nu este aplicabil.

valabilitate a actului de atribuire a SIEG la intervalul de timp necesar pentru a permite altor potențiali operatori de pe piață să preia serviciul respectiv în condiții de piață.

Întrucât furnizorului de servicii de îngrijire a copiilor nu i-a mai fost încredințată anterior o obligație de serviciu public, compensația pentru SIEG poate, în principiu, să acopere numai viitoarele costuri aferente prestării SIEG și trebuie să fie calculată pe baza parametrilor evidențiați în actul de atribuire, în conformitate cu dispozițiile deciziei.

În ceea ce privește pierderile din trecut, dacă furnizorul de servicii nu poate să obțină o finanțare privată, acestea pot fi acoperite prin intermediul ajutoarelor pentru salvare și restructurare, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile orientărilor privind salvarea și restructurarea⁴³.

3 NOUL PACHET PRIVIND AJUTOARELE DE STAT PENTRU SIEG

3.1 Viziune de ansamblu asupra noului pachet privind ajutoarele de stat pentru SIEG

14. *Ce instrumente conține noul pachet privind ajutoarele de stat pentru SIEG?*

Pachetul privind ajutoarele de stat pentru SIEG conține patru instrumente aplicabile tuturor autorităților (naționale, regionale, locale) care oferă compensații pentru prestarea de SIEG:

- **comunicarea** clarifică concepte de bază privind ajutoarele de stat care sunt relevante în cazul SIEG, cum ar fi conceptele de ajutor, de SIEG, de activitate economică, relația dintre normele privind achizițiile publice și normele privind ajutoarele de stat etc.;
- **Regulamentul de minimis privind SIEG** prevede că sumele aferente compensațiilor pentru SIEG care nu depășesc 500 000 EUR, acordate pe parcursul unei perioade de trei ani fiscali, nu fac obiectul controlului ajutoarelor de stat;
- **decizia** revizuită scutește statele membre de obligația de notificare a Comisiei cu privire la compensațiile pentru obligația de serviciu public, dacă sunt îndeplinite condițiile de compatibilitate prevăzute de decizie;
- **cadrul** revizuit stabilește normele de evaluare a compensațiilor pentru SIEG care constituie ajutoare de stat și care nu sunt scutite de obligația de notificare în temeiul deciziei. Aceste cazuri trebuie notificate Comisiei și pot fi declarate compatibile dacă îndeplinesc criteriile prevăzute de cadru.

15. *Care este scopul Comunicării privind SIEG?*

Comunicarea oferă o viziune de ansamblu cuprinzătoare și practică asupra noțiunilor utilizate la nivelul UE în materie de ajutoare de stat care sunt relevante în cazul SIEG și explică aspecte-cheie într-un singur document. Aceasta sintetizează jurisprudența cea mai relevantă a instanțelor UE și practica decizională a Comisiei. Comunicarea are drept

⁴³ Comunicarea Comisiei intitulată „Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate”, JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

obiectiv să faciliteze aplicarea normelor privind ajutoarele de stat pentru autoritățile naționale, regionale și locale, precum și pentru furnizorii de servicii publice. Comisia a urmărit să clarifice, în cea mai mare măsură posibilă, noțiuni-cheie, cum ar fi aceea de activitate economică, efectul asupra schimburilor comerciale sau SIEG, precum și relația dintre normele privind ajutoarele de stat și normele privind achizițiile publice.

16. Ce este Regulamentul de minimis privind SIEG?

În temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG, finanțarea publică a SIEG care nu depășește suma de 500 000 EUR, acordată pe parcursul unei perioade de trei ani fiscali, nu este considerată ajutor de stat deoarece suma este prea mică pentru a putea avea un impact asupra schimburilor comerciale sau a concurenței transfrontaliere. Întrucât măsurile nu sunt considerate ajutor de stat, nu există obligația de ***a le notifica în prealabil Comisiei***.

17. Ce prevede decizia?

Decizia precizează condițiile în care compensațiile acordate întreprinderilor pentru prestarea de servicii publice sunt compatibile cu normele UE privind ajutoarele de stat și nu trebuie să fie notificate în prealabil Comisiei.

18. Ce prevede cadrul?

Cadrul precizează condițiile în care compensațiile pentru obligația de serviciu public care nu fac obiectul deciziei sunt compatibile cu normele UE privind ajutoarele de stat. Compensațiile respective vor trebui să fie notificate Comisiei din cauza riscului mai ridicat de denaturare a concurenței, astfel încât Comisia să poată efectua o evaluare aprofundată și să decidă dacă măsura în cauză este compatibilă cu piața internă.

19. Care sunt obiectivele deciziei și, respectiv, ale cadrului? Care sunt diferențele dintre cele două documente?

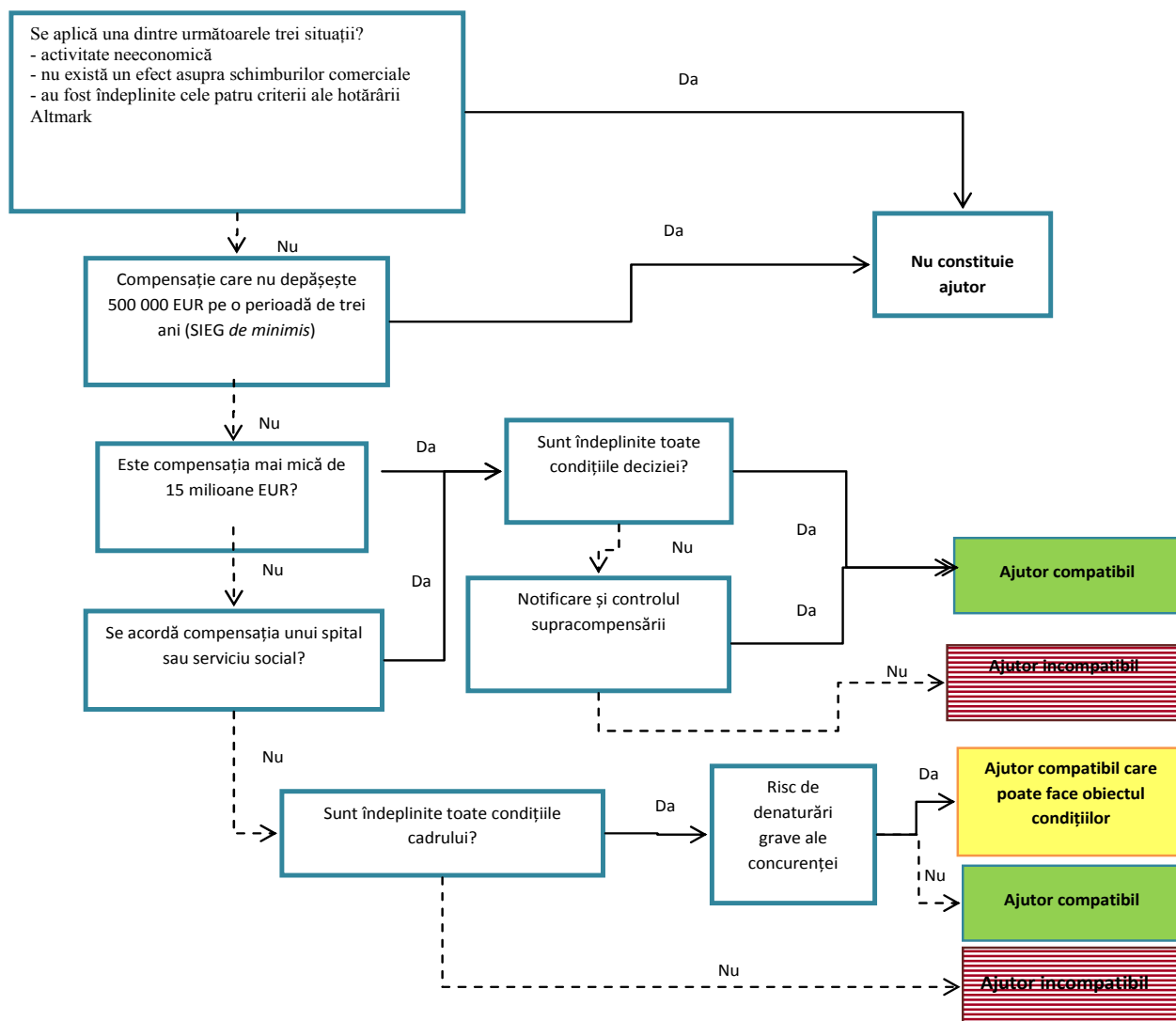
Ambele documente precizează condițiile în care compensațiile pentru obligația de serviciu public care constituie ajutoare de stat sunt compatibile cu TFUE.

Cea mai importantă diferență rezidă în faptul că sumele aferente compensațiilor pentru obligația de serviciu public care fac obiectul deciziei **nu trebuie notificate** Comisiei. Odată ce sunt îndeplinite criteriile prevăzute de decizie, statul membru în cauză poate acorda compensațiile fără întârziere. Cu toate acestea, în cazul neîndeplinirii condițiilor prevăzute de decizie, compensațiile respective intră sub incidența cadrului. Aceasta înseamnă că sumele aferente compensațiilor trebuie notificate în prealabil Comisiei pentru ca aceasta să poată verifica dacă ajutorul de stat în cauză este compatibil cu TFUE.

În plus, întrucât cazurile care intră sub incidența cadrului sunt, de obicei, cazuri care implică sume mari și care ar putea să genereze denaturări mai semnificative ale concurenței, condițiile de compatibilitate sunt în general mai stricte decât cele prevăzute de decizie. Pentru detalii suplimentare privind condițiile de compatibilitate, a se vedea secțiunea 3.5.2.

20. Care sunt etapele logice de analiză a compensației pentru obligația de serviciu public?

Graficul de mai jos evidențiază principalele etape care trebuie urmate pentru stabilirea tipului de instrument din pachetul SIEG care poate fi aplicat în cazul compensației pentru obligația de serviciu public.



21. Cum poate fi garantată securitatea juridică pentru furnizorii de SIEG? Ce se întâmplă dacă aceștia nu știu dacă respectiva compensație intră sub incidența deciziei, a cadrului sau a Regulamentului de minimis privind SIEG?

Pachetul privind ajutoarele de stat pentru SIEG și deciziile Comisiei de aplicare a cadrului sunt publicate în Jurnalul Oficial și pe internet. Autorităților naționale care încredințează unei întreprinderi prestarea unui SIEG le revine responsabilitatea de a se asigura că orice compensație acordată pentru SIEG este conformă cu normele privind ajutoarele de stat. În cazul în care ajutorul respectiv este acordat în temeiul deciziei, actul de atribuire trebuie să facă trimitere la decizie pentru ca furnizorul de SIEG să fie informat cu privire la temeiul juridic și să fie în măsură să verifice conformitatea cu

dispozițiile deciziei. În cazul în care actul de atribuire nu face trimitere la decizie, furnizorul SIEG poate să se adreseze autorității care i-a încredințat prestarea serviciului pentru a fi informat cu privire la temeiul juridic în baza căruia a fost acordat ajutorul și să verifice, în cazul în care ajutorul intră sub incidența cadrului, dacă acesta trebuie să facă obiectul unei decizii de aprobare de către Comisie.

22. *Există obligații juridice pentru furnizorii de SIEG?*

Pachetul SIEG nu impune obligații specifice furnizorilor de SIEG. Autoritatea publică care încredințează furnizorului prestarea unui SIEG trebuie să se asigure că sunt respectate normele privind ajutoarele de stat. Cu toate acestea, condițiile necesare pentru a garanta conformitatea compensațiilor acordate cu normele privind ajutoarele de stat ar trebui să se reflecte în actul de atribuire, astfel încât furnizorul să fie pe deplin informat cu privire la acestea. Furnizorul suportă în ultimă instanță riscul de a trebui să ramburseze compensația în cazul în care aceasta a fost acordată prin încălcarea normelor privind ajutoarele de stat.

23. *Prevede pachetul SIEG dreptul întreprinderilor de a primi ajutor sub forma unei compensații pentru obligația de serviciu public?*

În temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, ajutorul de stat este incompatibil cu TFUE, cu excepția cazului în care se aplică derogările prevăzute chiar de tratat. Prin urmare, principiul este că ajutorul de stat nu este autorizat și nu poate fi acordat decât în mod excepțional în cazurile și în condițiile prevăzute la articolul 107 alineatele (2) și (3) și la articolul 106 alineatul (2) din TFUE. În consecință, întreprinderile nu sunt autorizate să primească ajutoare de stat.

Pachetul SIEG nu prevede dreptul întreprinderilor de a primi ajutoare sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public, însă definește condițiile de compatibilitate pentru acordarea unui astfel de ajutor în cazul în care autoritățile publice ale statelor membre hotărăsc să organizeze și să finanțeze SIEG prin intermediul ajutoarelor de stat.

3.2 Comunicarea

3.2.1 *Când se aplică normele privind ajutoarele de stat și care sunt consecințele?*

24. *Când se aplică organizării și finanțării SIEG normele prevăzute de TFUE în domeniul ajutoarelor de stat?*

Normele privind ajutoarele de stat se aplică exclusiv „întreprinderilor”. Această noțiune include orice entitate care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul juridic sau de modul de finanțare a acesteia⁴⁴. În special, este irelevant dacă entitatea respectivă are sau nu are un scop lucrativ (punctul 9 din comunicare).

⁴⁴ Cauzele conexe C-180/98-C-184/98, Pavlov și alții, Rec., 2000, p. I-6451.

25. Când se consideră că o activitate este „economică” în sensul normelor în materie de concurență?

Orice activitate care constă în furnizarea de bunuri și/sau servicii pe o anumită piață este o activitate economică în sensul normelor în materie de concurență⁴⁵ (a se vedea punctul 11 din comunicare). În acest context, faptul că activitatea în cauză este denumită „socială” sau este desfășurată de către un operator fără scop lucrativ nu este suficient în sine⁴⁶ pentru ca aceasta să nu fie considerată o activitate economică.

Comunicarea furnizează atât orientări generale privind conceptul de activitate economică, astfel cum a fost acesta dezvoltat de instanțele europene (punctul 9 și următoarele), cât și orientări mai specifice privind exercitarea prerogativelor de autoritate publică (punctul 16), securitatea socială (punctul 17 și următoarele), asistența medicală (punctul 21 și următoarele) și învățământul (punctul 26 și următoarele).

Este important de precizat faptul că existența sau neexistența unei piețe pentru un anumit serviciu depinde de organizarea activității de către statul membru în cauză și, prin urmare, acest aspect poate să varieze de la un stat membru la altul și să se modifice de-a lungul timpului (punctul 12). În consecință, orientările sectoriale specifice furnizate pentru cele patru sectoare (a se vedea alineatul anterior) nu urmăresc să stabilească o listă a serviciilor economice și neeconomice, ci, mai degrabă, să ofere exemple de elemente care joacă un rol în stabilirea naturii economice a unui anumit serviciu.

Exemple de activități considerate ca fiind activități economice în decizii anterioare ale Comisiei și în hotărâri ale instanțelor:

- activitatea de plasare a forței de muncă desfășurată de agențiile publice de ocupare a forței de muncă⁴⁷;
- sistemele de asigurări facultative care funcționează conform principiului capitalizării, inclusiv în cazul în care acestea sunt gestionate de organizații nonprofit⁴⁸; principiul capitalizării înseamnă că prestațiile de asigurare depind doar de nivelul contribuțiilor plătite de beneficiari și de rentabilitatea investițiilor realizate;
- serviciile de transport medical de urgență și serviciile de transport calificat de bolnavi⁴⁹;
- servicii cum ar fi cele de îndeplinire a formalităților vamale privind, în special, importul, exportul și tranzitul de mărfuri, precum și alte servicii complementare, cum ar fi cele din domeniului monetar, comercial și fiscal, pe care agenții vamale le oferă prin asumarea riscurilor financiare aferente⁵⁰;

⁴⁵ Cauza 118/85, Comisia/Italia, Rec., 1987, p. 2599, punctul 7; cauza C-35/96, Comisia/Italia, Rec., 1998, p. I-3851, punctul 36; și Pavlov.

⁴⁶ Pavlov, punctul 118; cauza C-218/00, INAIL, Rec., 2002, p. I-691, punctul 37; cauza C-355/00, Freskot, Rec., 2003, p. I-5263.

⁴⁷ Cauza C-41/90, Höffner și Elser, Rec., 1991, p. I-1979, punctul 21.

⁴⁸ Cauza C-244/94, FFSA, Rec., 1995, p. I-4013, punctele 17-22; cauza C-67/96, Albany, Rec., 1999, p. I-5751, punctele 80-87.

⁴⁹ Cauza C-475/99, Glöckner, Rec., 2001, p. I-8089, punctul 20.

⁵⁰ Cauza C-35/96, Comisia/Italia, Rec., 1998, p. I-3851, punctul 37.

- furnizarea, de către entitățile juridice înființate de angajatori sau de organizațiile sindicale autorizate de stat, de servicii de asistență în beneficiul angajaților și al angajatorilor în ceea ce privește completarea declarației privind impozitul pe venit și alte tipuri de consiliere în domeniu⁵¹;
- gestionarea infrastructurii de transport⁵²;
- serviciile medicale furnizate într-un mediu spitalicesc sau în afara acestuia⁵³; cu toate acestea, spitalele publice pot desfășura, de asemenea, o activitate neeconomică (a se vedea punctul 22 din comunicare);
- asigurarea de locuințe cu chirie redusă; a se vedea practica decizională privind furnizarea de credite ipotecare, sistemele de locuințe la prețuri accesibile menite să ofere cazare la prețuri reduse, sistemele de subvenționare a chiriilor și schemele de granturi pentru persoanele în vârstă și persoanele cu handicap, precum și locuințe pentru persoanele defavorizate din punct de vedere social⁵⁴;
- furnizarea de infrastructură auxiliară pentru locuințele sociale, cum ar fi drumuri, magazine, spații de joacă și de recreere, parcuri, terenuri, spații deschise, lăcașuri de cult, fabrici, școli, birouri și alte construcții sau terenuri și alte lucrări și servicii similare necesare pentru asigurarea unui mediu propice pentru beneficiarii locuințelor sociale⁵⁵.

În ceea ce privește conceptul de activitate economică în sensul normelor prevăzute de TFUE în domeniul pieței interne, a se vedea răspunsul la întrebarea 223.

26. Pot membrii unei profesii liberale să constituie „întreprinderi” în sensul normelor în materie de concurență?

Da. Curtea de Justiție a hotărât că specialiștii din domeniul medical pot furniza, în calitate de agenți economici care desfășoară o activitate independentă, servicii pe o piață, și anume pe piața serviciilor medicale specializate, constituind astfel întreprinderi. Faptul că aceștia furnizează servicii complexe și tehnice, precum și faptul că profesia lor este reglementată nu pot modifica această concluzie⁵⁶.

27. Când se consideră că o activitate este „neeconomică” în sensul normelor în materie de concurență?

S-a stabilit că există două categorii relevante de activități neeconomice, și anume:

⁵¹ Cauza C-451/03, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, Rec., 2006, p. I-2941, punctul 63.

⁵² Cauza C-82/01 P, Aeroporturile din Paris/Comisia, Rec., 2002, p. I-9297.

⁵³ Cauza C-157/99, Smits, Rec., 2001, p. I-5473, punctul 53; cauzele conexe 286/82 și 26/83, Luisi și Carbone, Rec., 1984, p. 377, punctul 16; cauza C-159/90, Societatea pentru protecția copiilor nenăscuți, Rec., 1999, p. I-4685, punctul 18; cauza C-368/98, Abdon Vanbraekel, Rec., 2001, p. I-5363, punctul 43; cauza T-167/04, Asklepios Kliniken, Rec., 2007, p. II-2379, punctele 49-55.

⁵⁴ Decizia Comisiei în cazul N 89/2004 - Irlanda – Garanție în favoarea Housing Finance Agency, ajutoare de stat în favoarea locuințelor sociale finanțate de HFA, JO C 131, 28.5.2005, http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N89_2004

⁵⁵ Decizia Comisiei privind ajutorul de stat N 395/05 – Irlanda – Garantarea împrumuturilor pentru lucrările de infrastructură socială finanțate de Housing Finance Agency (HFA), JO C 77, 5.4.2007, http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N395_2005

⁵⁶ Cauzele conexe C-180/98-C-184/98, Pavlov și alții, Rec., 2000, p. I-6451.

- activități legate de exercitarea prerogativelor statului

Activitățile legate de exercitarea prerogativelor statului de către stat sau de către autoritățile care acționează în limitele competențelor care le revin în calitate de autorități publice nu constituie activități economice în sensul normelor în materie de concurență. Această excepție se limitează la activitățile care fac parte în mod intrinsec din prerogativele autorității oficiale și care sunt exercitate de stat, și anume, pentru care statul membru în cauză nu a decis să introducă mecanisme de piață (punctul 16 din comunicare). În acest context, nu este relevant dacă statul acționează în mod direct prin intermediul unui organism care face parte din administrația statului sau al unui organism separat căruia i-a conferit drepturi speciale sau exclusive⁵⁷.

Exemple de activități neeconomice legate de exercitarea prerogativelor statului:

- activități legate de armată sau poliție;
- menținerea și îmbunătățirea siguranței navigației aeriene⁵⁸, a securității⁵⁹, a controlului traficului aerian, a controlului și a siguranței traficului maritim⁶⁰;
- supravegherea antipoluare⁶¹ este o sarcină de interes public care face parte din funcțiile esențiale ale statului în ceea ce privește protecția mediului în zonele maritime;
- organizarea, finanțarea și executarea pedepselor cu închisoarea pentru a asigura funcționarea sistemului penal⁶².

- anumite activități de natură pur socială

Jurisprudența a furnizat un set de criterii în temeiul cărora anumite activități cu o funcție pur socială pot fi considerate activități neeconomice.

⁵⁷ Cauza 118/85, Comisia/Republica Italia, Rec., 1987, p. 2599, punctele 7 și 8.

⁵⁸ Cauza C-364/92, SAT/Eurocontrol, Rec., 1994, p. I-43, punctul 27; cauza C-113/07 P, Selex Sistemi Integrati/Comisia, Rec., 2009, p. I-2207, punctul 71.

⁵⁹ Decizia Comisiei în cazul N 309/2002 din 19 martie 2003, Securitatea aviației - compensație pentru costurile suportate în urma atacurilor de la 11 septembrie 2001, JO C 148, 25.6.2003, și Decizia Comisiei în cazul N 438/2002 din 16 octombrie 2002, Ajutor acordat ca sprijin pentru funcțiile autorităților publice în sectorul belgian, JO C 284, 21.11.2002, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N438_2002

⁶⁰ Decizia Comisiei în cazul N 438/02 din 16 octombrie 2002 – Belgia – Ajutor acordat autorităților portuare, JO C 284, 21.11.2002, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N438_2002

⁶¹ Cauza C-343/95, Cali și Figli, Rec., 1997, p. I-1547, punctul 22.

⁶² Decizia Comisiei în cazul N140/2006 – Lituania – Acordarea de subvenții pentru întreprinderile de stat din cadrul penitenciarelor, JO C 244, 11.10.2006, http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/N-140-2006-WLWL-en-19.7.2006.pdf.

Exemple de activități neeconomice de natură pur socială:

- gestionarea, sub controlul statului, a sistemelor obligatorii de asigurări sociale care urmăresc un obiectiv exclusiv social și care funcționează în conformitate cu principiul solidarității, oferind prestații de asigurare independent de contribuții și de veniturile persoanei asigurate⁶³. În ceea ce privește factorii care diferențiază sistemele economice de securitate socială de cele neeconomice, a se vedea punctul 17 și următoarele din comunicare;
- furnizarea de servicii de îngrijire a copiilor și de educație publică finanțate, ca regulă generală, de la bugetul public, precum și îndeplinirea unei misiuni de serviciu public în domeniul social, cultural și educațional în beneficiul populației⁶⁴. În ceea ce privește factorii care diferențiază activitățile economice din domeniul învățământului de cele neeconomice, a se vedea punctul 26 și următoarele din comunicare;
- organizarea spitalelor publice care fac parte integrantă dintr-un serviciu național de sănătate, care se bazează aproape în întregime pe principiul solidarității, fiind finanțate direct din contribuțiile de asigurări sociale și din alte resurse de stat, și care furnizează serviciile respective în mod gratuit pentru persoanele afiliate, pe baza principiului acoperirii universale⁶⁵. În ceea ce privește factorii care diferențiază activitățile economice din domeniul asistenței medicale de cele neeconomice, a se vedea punctul 21 și următoarele din comunicare.

28. *Atunci când o autoritate publică oferă cetățenilor informații și consiliere în domeniul său de competență, exercită aceasta o activitate economică în sensul normelor în materie de concurență?*

Furnizarea de informații generale de către autoritățile publice (la nivel național, regional sau local) cu privire la modul în care organismele competente aplică normele care țin de responsabilitatea acestora este inextricabil legată de exercitarea autorității lor publice. Această activitate nu este considerată ca fiind o activitate economică în sensul normelor în materie de concurență.

29. *Comunicarea furnizează orientări specifice privind diferența dintre activitățile economice și cele neeconomice pentru patru domenii. Au întotdeauna un caracter economic toate activitățile care nu se încadrează în cele patru domenii?*

Nu. Comunicarea furnizează orientări privind cazurile în care o activitate este economică și cele în care o activitate este neeconomică și se bazează pe jurisprudența instanțelor europene. Pe lângă principiile generale (punctul 9 și următoarele), comunicarea furnizează orientări mai specifice pentru anumite domenii, cum ar fi sănătatea și

⁶³ Cauza C-159/91, Poucet și Pistre, Rec., 1993, p. I-637; cauza C-218/00, Cisl și INAIL, Rec., 2002, p. I-691, punctele 43-48; cauzele conexe C-264/01, C-306/01, C-354/01 și C-355/01, AOK Bundesverband, Rec., 2004, p. I-2493, punctele 51-55.

⁶⁴ Cauza 263/86, Humbel, Rec. 1988, p. 5365, punctul 18; cauza C-318/05, Comisia/Germania, Rep., 2007, p. I-06957, punctele 74-75, și Decizia Comisiei privind ajutorul de stat N 118/00 – Subvenții publice acordate cluburilor sportive profesionale, JO C 333, 28.11.2001, p. 6, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N118_2000, Decizia Comisiei privind ajutorul de stat N 54/2006 – Prerov Logistics College, JO C 291, 30.11.2006, p. 18 http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/NN-54-2006-WLWL-EN-8.11.2006.pdf; Hotărârea Curții AELS din 21 februarie 2008 în cauza E-5/07.

⁶⁵ Cauza T-319/99 FENIN.

educația, și enumerează factorii relevanți pentru a verifica dacă o activitate este economică sau neeconomică.

Nici exemplele furnizate în secțiunile specifice (cum ar fi exemplele de domenii care fac parte în mod intrinsec din exercitarea prerogativelor de autoritate publică, menționate la punctul 16), nici selecția domeniilor pentru care se furnizează orientări mai specifice nu sugerează faptul că aceste exemple sunt exhaustive. Acest lucru reiese din formularea comunicării, unde, în special la punctul 14, se specifică în mod clar faptul că nu poate fi întocmită o listă completă din cauza faptului că noțiunea de activitate economică se poate modifica în timp (a se vedea întrebarea 30 de mai jos). În ceea ce privește activitățile la care nu se face referire în mod specific, principiile generale de la punctul 9 și următoarele furnizează orientări privind stabilirea caracterului economic sau neeconomic al unei activități.

30. *Se poate modifica în timp clasificarea unei activități ca fiind economică sau neeconomică?*

Da. Clasificarea unei activități poate depinde de modul în care activitatea respectivă este organizată într-un stat membru și poate suferi modificări de-a lungul timpului în funcție de deciziile politice privind modul de organizare a activității respective sau ca rezultat al evoluției pieței (punctul 12 din comunicare).

31. *Se pot aplica normele TFUE privind ajutoarele de stat în cazul furnizorilor de servicii fără scop lucrativ?*

Da. Simplul fapt că o entitate nu are scop lucrativ nu înseamnă că activitățile pe care le desfășoară nu sunt de natură economică⁶⁶. Statutul juridic al entității care furnizează SSIG nu afectează natura activității respective. Criteriul pertinent este dacă entitatea exercită sau nu exercită o activitate economică (punctul 9 din comunicare).

De exemplu, o asociație nonprofit sau o organizație de caritate care desfășoară o activitate economică va constitui o „întreprindere” numai pentru activitatea în cauză (punctul 9 ultimul paragraf din comunicare). Normele în materie de concurență nu se vor aplica activităților neeconomice desfășurate de aceasta.

Exemplu:

Furnizarea de servicii de transport medical de urgență și de transport calificat de bolnavi de către organizații nonprofit poate constitui o activitate economică. Obligațiile de serviciu public pot face ca serviciile furnizate de astfel de organizații să fie mai puțin competitive decât serviciile comparabile prestate de alți operatori care nu sunt vizați de astfel de obligații, însă acest lucru nu înseamnă că activitățile respective nu pot fi considerate activități economice⁶⁷.

⁶⁶ Cauzele conexe 209/78-215/78 și 218/79, Van Landewyck, Rec., 1980, p. 3125 și cauza C-244/94, FFSA și alții, Rec., 1995, p. I-4013, punctul 21.

⁶⁷ Cauza C-475/99, Glöckner, Rec., 2001, p. I-8089, punctul 21.

32. Poate o autoritate publică să prefere anumite tipuri de organizații (de exemplu, organizații publice/cu scop lucrativ/fără scop lucrativ) ca furnizori de SIEG?

Normele privind ajutoarele de stat nu impun criterii specifice privind alegerea furnizorului, însă acestea se aplică în mod egal întreprinderilor publice și celor private. Prin urmare, normele privind ajutoarele de stat nu interzic, în principiu, statelor membre să prefere anumite tipuri de furnizori. Cu toate acestea, autoritățile publice pot fi limitate de obligații din alte domenii reglementate de dreptul UE, cum ar fi, în special, normele privind achizițiile publice, normele privind piața internă sau normele sectoriale, de exemplu cele din sectorul transporturilor. În cazul în care se aplică normele UE privind achizițiile publice, respectarea cerințelor specifice ale normelor respective reprezintă, de asemenea, o condiție pentru compatibilitatea ajutorului în cazurile care intră sub incidența cadrului (punctul 19 din cadru). În legătură cu acest aspect, în măsura în care sunt vizate normele privind achizițiile publice și piața internă, a se vedea secțiunile 4 și 6, în special întrebările 209 și 227.

33. Fac obiectul normelor privind ajutoarele de stat centrele de acțiune socială care furnizează SSIG (cum ar fi serviciile destinate persoanelor în vârstă și persoanelor cu handicap)?

În general, nu se poate stabili cu certitudine dacă centrele locale de asistență socială fac sau nu obiectul normelor în materie de concurență și, în mod specific, al normelor privind ajutoarele de stat, acest lucru depinzând de activitățile desfășurate de centrele respective.

În cazul în care un centru de acest tip prestează, de exemplu, un serviciu de livrare a hranei sau de îngrijire medicală la domiciliu, care poate fi oferit, de asemenea, de alți furnizori de servicii, publici sau privați, aceasta înseamnă că centrul respectiv prestează servicii pe o piață, desfășurând, prin urmare, o activitate economică în sensul normelor în materie de concurență (a se vedea răspunsul la întrebarea 25).

Totuși, aceasta nu înseamnă că toate activitățile unui astfel de centru ar trebui considerate ca având caracter economic; centrul în cauză poate presta, de asemenea, o activitate de natură pur socială, cum ar fi distribuirea alocațiilor sociale către beneficiari, ceea ce nu constituie o activitate economică.

34. Constituie ajutor de stat distribuția de cupoane valorice de către o municipalitate pentru anumite categorii de utilizatori individuali cu scopul de a le permite acestora să achiziționeze SIEG?

Statele membre, inclusiv autoritățile locale, pot acorda acest tip de sprijin persoanelor care utilizează serviciile în cauză, în conformitate cu dispozițiile articolului 107 alineatul (2) litera (a) din TFUE, care prevede că ajutorul trebuie să aibă un caracter social și să fie acordat consumatorilor individuali fără discriminare în funcție de originea produselor respective.

35. Constituie ajutor de stat asistența socială acordată anumitor beneficiari, cum ar fi gospodăriile cu venituri mici (de exemplu, în funcție de cheltuielile efective legate de un anumit SIEG și/sau alte criterii obiective privind situația lor personală), și plătită direct furnizorului de servicii de către o parte terță?

În cazul în care există riscul, de exemplu, ca asistența furnizată să nu își îndeplinească rolul social dacă este plătită direct beneficiarului, o organizație socială poate decide să plătească ajutorul, integral sau parțial, furnizorului care prestează serviciul respectiv (de exemplu, proprietarul locuinței sociale sau o cantină școlară pentru copii).

O astfel de plată nu va constitui ajutor de stat în beneficiul furnizorului de servicii în cazul în care suma respectivă este plătită de o parte terță, iar parametrii de calcul ai acesteia sunt clar definiți și strâns legați de beneficiarul final, care trebuie să fie o persoană fizică. Aceasta înseamnă că transferul sumelor respective nu generează alte avantaje furnizorului de servicii. De exemplu, suma totală a chiriei solicitate de către furnizor trebuie să fie stabilită în mod independent și în avans, astfel încât din chiria datorată de către beneficiar să se scadă în mod efectiv suma pe care furnizorul de servicii a încasat-o deja de la organizația socială în cauză.

36. Anumite SIEG sunt deseori furnizate într-un context local. Afectează acestea în mod real schimburile comerciale dintre statele membre?

În domeniul normelor privind ajutoarele de stat, efectul SIEG asupra schimburilor comerciale nu depinde de caracterul local sau regional al serviciului furnizat sau de amploarea activității respective. Valoarea relativ redusă a ajutorului acordat sau dimensiunea relativ modestă a entității care îl încasează nu exclud posibilitatea ca schimburile comerciale dintre statele membre să fie afectate⁶⁸. Chiar și un ajutor de valoare redusă poate spori oferta de servicii a unui anumit furnizor, îngreunând, prin urmare, furnizarea aceluiași servicii de către alte întreprinderi europene pe piața locală.

Cu toate acestea, pe baza experienței dobândite, Comisia a stabilit plafoane ale ajutoarelor, până la care acestea se consideră a nu afecta schimburile comerciale sau concurența. De exemplu, se consideră că ajutorul acordat pentru furnizarea unui SIEG care nu depășește un plafon de 500 000 EUR pe parcursul unei perioade de trei ani, în temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG, nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre și/sau nu denaturează sau nu amenință să denatureze concurența, prin urmare, nu intră sub incidența articolului 107 alineatul (1) din TFUE. De asemenea, în temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG [Regulamentul (CE) nr. 1998/2006], se consideră că ajutorul care nu depășește un plafon de 200 000 EUR (100 000 EUR pentru întreprinderile active în sectorul transportului rutier) nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre⁶⁹.

În plus, în anumite cazuri, SIEG nu afectează schimburile comerciale datorită caracterului local al serviciului respectiv. Comunicarea furnizează exemple de decizii adoptate de Comisie (punctul 40), cum ar fi cele privind piscine destinate preponderent populației locale⁷⁰ și muzee locale puțin susceptibile să atragă vizitatori transfrontalieri⁷¹ (pentru detalii suplimentare, a se vedea întrebarea 38 de mai jos).

⁶⁸ Cauzele T-214/95, Vlaams Gewest/Comisia, Rec., 1998, p. II-717, punctele 48-50, C-280/00, Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg, Rec., 2003, p. I-7747, punctele 81-82 și C-172/03, Heiser, Rec., 2005, p. I-1627, punctele 32-33.

⁶⁹ Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat în cazul ajutoarelor *de minimis*.

⁷⁰ Decizia Comisiei în cazul N 258/00, JO C 172, 16.6.2001, p. 16.

⁷¹ Decizia Comisiei în cazul N 630/03, JO C 275, 8.12.2005, p. 3.

Exemplu general de efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre

Subvențiile acordate stațiilor neerlandeze de alimentare cu carburant situate în apropierea frontierei germane, justificate de creșterea prețurilor naționale ale carburanților ca urmare a majorării accizelor în Țările de Jos, au afectat schimburile comerciale dintre statele membre, întrucât scopul lor a fost de a atenua diferența dintre nivelul accizelor plătite în Țările de Jos și nivelul accizelor încasate pentru uleiurile ușoare în Germania⁷².

Exemplu de efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre în cazul SIEG

Subvențiile publice acordate pentru exploatarea serviciilor regulate de transport cu autocarul în Landkreis Stendal, Germania, în beneficiul unei întreprinderi care nu furnizează decât servicii de transport local sau regional, nu și în afara statului de origine, ar putea afecta schimburile comerciale dintre statele membre⁷³.

37. Există un impact real asupra schimburilor comerciale în cazul în care există un singur operator care furnizează un SIEG specific într-o anumită regiune?

Chiar dacă un operator care furnizează un SIEG specific (cum se întâmplă în cazul serviciilor medicale specializate sau de ambulanță) este singurul operator dintr-o regiune sau o comunitate locală din cauza absenței altor operatori în regiunea respectivă, acest fapt nu exclude posibilitatea ca operatorii din alte state membre să fie interesați de furnizarea SIEG în cauză. Aceasta înseamnă că există un impact potențial asupra schimburilor comerciale dintre statele membre⁷⁴. În plus, operatorul regional ar putea să desfășoare sau să intenționeze să desfășoare activități în alte regiuni.

38. Există exemple de SIEG locale care nu par să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre?

Da. Comisia a adoptat o serie de decizii privind ajutoarele de stat în care consideră că măsurile menite să finanțeze serviciile locale (indiferent dacă acestea constituie SIEG, SSIG de natură economică sau servicii pur comerciale) nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre (a se vedea, de asemenea, punctul 40 din comunicare):

Exemple de măsuri considerate a nu afecta schimburile comerciale dintre statele membre

- În cazul piscinei din Dorsten⁷⁵, s-a considerat că o subvenție anuală pentru construirea și funcționarea unei piscine publice în Dorsten, care să fie utilizată exclusiv de populația locală, nu poate afecta schimburile comerciale dintre statele

⁷² Decizia 1999/705/CE a Comisiei din 20 iulie 1999, JO L 280, 30.10.1999, p. 87, confirmată de hotărârea CEJ în cauza C-382/99, Țările de Jos/Comisia, Rec., 2002, p. I-5163.

⁷³ Hotărârea CEJ în cauza Altmark trans și Regierungspräsident Magdeburg, menționată mai sus, punctul 77.

⁷⁴ Hotărârea CEJ în cauza Altmark trans și Regierungspräsident Magdeburg, menționată mai sus, punctul 78 și următoarele.

⁷⁵ Decizia Comisiei în cazul N 258/2000 – Germania – Piscina de agrement din Dorsten, IP/001509 din 21.12.2000, JO C 172, 16.6.2001, p. 16

http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_N258_2000

membre.

- În cazul spitalelor din Irlanda⁷⁶, s-a considerat că un sistem de deduceri pentru investiții având ca scop realizarea instalațiilor pentru spitalele locale de dimensiune relativ modestă, care deservește piața locală a spitalelor și au în mod evident o capacitate redusă, nu ar putea să atragă investiții sau clienți din alte state membre și, în consecință, nu ar putea să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre.
- În cazul spațiilor de staționare din Tenerife⁷⁷, s-a considerat că subvențiile acordate pentru construirea, de către asociațiile locale de transport rutier de mărfuri, a unor spații de staționare municipale pentru membrii acestora nu pot afecta schimburile comerciale dintre statele membre, întrucât acestea sunt utilizate exclusiv pe plan local.
- În cazul muzeelor locale din Sardinia⁷⁸, s-a considerat că proiectele de finanțare a muzeelor cu o valoare redusă și un buget limitat nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre, întrucât, cu excepția câtorva muzee mari, renumite la nivel mondial, cetățenii altor state membre nu traversează frontierele cu scopul principal de a vizita muzeele respective.
- În cazul producțiilor teatrale din Țara Bascilor⁷⁹, s-a considerat că finanțarea acestora nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre deoarece era vorba despre producții la scară redusă realizate de microîntreprinderi sau mici întreprinderi locale, audiența lor potențială fiind limitată la o regiune geografică și lingvistică specifică, neputând atrage un turism transfrontalier.
- Într-un caz privind finanțarea unui centru de promovare a culturii cipriote și de conservare a patrimoniului din Nicosia (Cipru)⁸⁰, Comisia a considerat că poziția geografică și caracterul local al centrului, precum și natura activității desfășurate de către acesta exclud orice impact asupra schimburilor comerciale dintre statele membre.
- Comisia a considerat că sprijinul acordat pentru construirea unui centru de îngrijire a sănătății mentale pe termen mediu și lung în nord-estul Portugaliei⁸¹ nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre din cauza capacității

⁷⁶ Decizia Comisiei în cazul N 543/2001 – Irlanda – Deduceri pentru investiții acordate spitalelor, JO C 154, 28.6.2002, p. 4

⁷⁷ Decizia Comisiei în cazul NN 29/02 – Spania – Ajutoare de stat pentru construirea unor spații de staționare în Tenerife, JO C 110, 8.5.2003, p. 13, http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_NN29_2002

⁷⁸ Decizia Comisiei în cazul N 630/2003 – Italia – Muzee locale - Sardinia, JO C 275, 8.12.2005, p. 3, http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N630_2003

⁷⁹ Decizia Comisiei în cazul N 257/2007 – Spania – Subvenții pentru producții teatrale în Țara Bascilor, JO C 173, 26.7.2007, p. 2.

⁸⁰ Decizia Comisiei în cazul SA.34466 – Cipru – Centrul pentru arte vizuale și cercetare, Decizia din 7.11.2012 (nepublicată încă).

⁸¹ Decizia Comisiei în cazul SA.34576 – Portugalia – Jean Piaget/Centrul de îngrijire a sănătății mentale pe termen mediu și lung în nord-estul Portugaliei, Decizia din 7.11.2012 (nepublicată încă).

⁸² Decizia Comisiei în cazul SA.33243 – Portugalia – Jurnal de Madeira, Decizia din 7.11.2012 (nepublicată încă).

⁸³ Decizia Comisiei în cazul SA.34404 – Țările de Jos – Achiziționarea de terenuri pentru relocarea școlilor de echitație, Decizia din 7.11.2012, JO C 370, 30.11.2012, p.2.

redușe a centrului respectiv (50 de paturi), care urma să fie utilizată aproximativ în totalitate pentru furnizarea de servicii rezidenților din zonă, precum și din cauza lipsei de interes din partea altor entități de a furniza astfel de servicii în regiune.

- Într-un caz privind finanțarea unui editor de ziar care publica un cotidian în Madeira⁸², Comisia a concluzionat că nu exista un impact real asupra schimburilor comerciale. În Madeira nu se publică decât două cotidiane, acestea nefiind deținute de o întreprindere dintr-un alt stat membru. De asemenea, niciunul dintre editori nu este activ pe o piață concurentă cu întreprinderile din alte state membre.
- Comisia a concluzionat că vânzarea de terenuri de către o localitate neerlandeză unei școli de echitație⁸³ nu poate afecta schimburile comerciale dintre statele membre, chiar dacă acestea sunt vândute la un preț mai mic decât prețul pieței din cauza caracterului evident local al școlii respective.

39. *Ce se întâmplă atunci când o activitate are caracter economic și afectează schimburile comerciale dintre statele membre?*

Atunci când o activitate are caracter economic și afectează schimburile comerciale dintre statele membre se aplică normele în materie de concurență.

40. *Înseamnă aplicarea normelor în materie de concurență că statele membre trebuie să modifice modul de organizare și funcționare a SIEG?*

Nu. Faptul că se aplică normele în materie de concurență nu înseamnă că autoritățile publice trebuie să asigure existența pe piață a mai multor furnizori de servicii. De asemenea, aceasta nu înseamnă că autoritățile publice sunt obligate să elimine drepturile speciale sau exclusive acordate deja furnizorilor de servicii, care sunt necesare pentru prestarea SIEG în cauză și proporționale cu acestea. Autoritățile publice pot acorda astfel de drepturi atât timp cât nu depășesc ceea ce este necesar pentru a permite furnizorilor de servicii să își îndeplinească misiunea de interes general în condiții acceptabile din punct de vedere economic⁸⁴. În mod similar, autoritățile publice nu sunt obligate să privatizeze furnizorii de SIEG (a se vedea, de asemenea, punctul 37 din comunicare).

41. *Ce se întâmplă atunci când o autoritate publică acordă o compensație pentru un serviciu de interes general considerat a avea caracter economic?*

Compensația pentru obligația de serviciu public, acordată de o autoritate publică unui furnizor de servicii, poate constitui ajutor de stat în cazul în care nu sunt îndeplinite toate criteriile prevăzute de Curtea de Justiție în hotărârea Altmark (a se vedea răspunsurile la întrebările din secțiunea 3.2.3) și dacă sunt luate în considerare celelalte criterii privind acordarea ajutoarelor de stat⁸⁵. Cu toate acestea, faptul că o compensație pentru obligația de serviciu public constituie ajutor de stat nu înseamnă că aceasta nu poate fi acordată, întrucât compensația poate să fie compatibilă cu TFUE.

⁸⁴ Cauzele C-320/91, Corbeau, Rec., 1993, p. I-2533, punctele 14-16, C-67/96, Albany, Rec., 1999, p. I-5751, punctul 107.

⁸⁵ Și anume, 1) transferul de resurse și imputabilitatea acestora statului, 2) efectul asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și denaturarea concurenței, precum și 3) natura selectivă a măsurii în cauză.

42. Normele privind ajutoarele de stat impun autorităților publice un mod specific de organizare a SIEG?

Nu. Autoritățile publice dispun de o marjă de apreciere semnificativă în ceea ce privește modul de gestionare a SIEG pe care le instituie. În temeiul normelor privind ajutoarele de stat, autoritățile publice sunt libere să își organizeze și să își finanțeze SIEG după cum doresc, în măsura în care compensațiile pe care le acordă cu acest titlu nu depășesc ceea ce este necesar pentru a garanta faptul că SIEG sunt furnizate în condiții acceptabile din punct de vedere economic, în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din TFUE.

43. Pot fi considerate ajutoare de stat alocările financiare acordate în legătură cu transferul de competențe între organismele publice în contextul descentralizării?

Nu. Noțiunea de ajutor de stat nu implică o distincție în funcție de nivelul (central, regional, local sau de alt tip) la care acesta este acordat. Cu toate acestea, noțiunea de ajutor de stat se aplică numai în cazul unui transfer de resurse către una sau mai multe întreprinderi care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE.

În cazul în care transferurile financiare sunt totuși realizate în cadrul structurilor de stat (de exemplu, de la stat către regiuni sau de la județ către localități), urmând exclusiv logica transferului de competențe publice și într-un mod care nu are legătură cu o activitate economică, nu este vorba despre un transfer de resurse de stat care să confere un avantaj unei anumite întreprinderi.

44. Finanțarea unui organism intern (in-house), în sensul normelor privind achizițiile publice, care furnizează SIEG exclude aplicarea normelor privind ajutoarele de stat?

Nu. Termenul „intern” (*in-house*) este utilizat în dreptul achizițiilor publice, în timp ce normele privind ajutoarele de stat intră sub incidența dreptului concurenței. Aplicarea normelor în materie de concurență, în special, a normelor privind ajutoarele de stat nu depinde de statutul juridic sau de natura organismului care furnizează SIEG, ci de caracterul „economic” al activității desfășurate de către organismul respectiv (punctul 9 din comunicare). În conformitate cu jurisprudența consacrată, orice activitate care constă în furnizarea de bunuri și/sau servicii pe o anumită piață reprezintă o activitate economică în sensul normelor în materie de concurență (pentru exemple de activități economice în sensul normelor în materie de concurență, a se vedea răspunsul la întrebarea 25). În consecință, în cazul în care finanțarea publică a unei activități economice desfășurate de către un organism intern în sensul normelor privind achizițiile publice îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE⁸⁶, însă nu și toate condițiile prevăzute în hotărârea Altmark (pentru condițiile respective, a se vedea răspunsul la întrebarea 61), înseamnă că se aplică normele privind ajutoarele de stat (a se vedea punctele 13 și 37 din comunicare).

În acest sens, trebuie să se țină seama de faptul că, în cazul în care transferurile financiare sunt efectuate în cadrul structurilor de stat (de exemplu, de la stat către regiuni sau de la județ către localități), urmând exclusiv logica transferului de competențe publice și într-un mod care nu are legătură cu o activitate economică, nu este vorba despre un transfer de resurse de stat către o întreprindere, prin urmare, nu există ajutor de stat (a se vedea întrebarea 43).

⁸⁶ Și anume, 1) avantajul economic 2) efectul asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și denaturarea concurenței, precum și 3) natura selectivă a măsurii în cauză.

45. Care sunt consecințele în cazul în care compensația pentru un SIEG este considerată într-adevăr ajutor de stat?

Faptul că o compensație pentru obligația de serviciu public constituie ajutor de stat **nu înseamnă că aceasta este interzisă**. Compensația respectivă este compatibilă cu TFUE în cazul în care au fost îndeplinite⁸⁷ condițiile specificate în decizie⁸⁸ sau cadru⁸⁹.

3.2.2 Actul de atribuire

46. Care este obiectivul unui „act de atribuire”?

Actul de atribuire (a se vedea punctul 51 și următoarele din comunicare) constituie actul oficial prin care întreprinderii i se încredințează un SIEG, se indică natura misiunii, precum și domeniul de aplicare și condițiile generale de funcționare a respectivului SIEG. Atribuirea unei misiuni de serviciu public este necesară pentru a defini obligațiile întreprinderii și ale statului. În lipsa unui astfel de act, sarcina specifică a întreprinderii nu este cunoscută și nu poate fi stabilită o compensație adecvată.

47. Ce tipuri de acte de atribuire sunt considerate corespunzătoare?

Atribuirea unei misiuni de serviciu public în sensul articolului 106 alineatul (2) din TFUE și al hotărârii Altmark solicită doar ca actul de atribuire să ia forma unuia sau mai multor acte cu forță juridică obligatorie în temeiul dreptului național. Forma specifică a actului de atribuire (sau a actelor de atribuire) poate fi stabilită de fiecare stat membru în parte, printre altele, în funcție de organizarea politică și/sau administrativă a acestuia.

În conformitate cu normele de bază de drept administrativ, fiecare autoritate publică de la nivel local, regional sau central are nevoie de un temei juridic pentru a defini și a finanța un SIEG. În consecință, noțiunea de act de atribuire poate corespunde, în sens larg, temeiului juridic ales de autoritatea publică în cauză. Nu este necesar ca actul să se numească act de atribuire. De asemenea, nu este necesar ca statele membre să stabilească un cadru juridic special pentru adoptarea așa-numitelor „acte de atribuire”.

Prin urmare, nu există un act de atribuire standard „universal”; acesta depinde atât de autoritatea publică însărcinată cu atribuirea serviciului, cât și de activitatea în cauză.

Trebuie remarcat faptul că, în temeiul normelor privind ajutoarele de stat, cerințele privind existența unui act de atribuire sunt relativ simple: aceasta nu exclude posibilitatea ca autoritățile statelor membre să adauge și alte detalii în actul de atribuire, cum ar fi, de exemplu, cerințe de calitate. Cu toate acestea, actul de atribuire trebuie să conțină anumite elemente, cum ar fi conținutul și durata obligațiilor de serviciu public,

⁸⁷ Decizia Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general.

⁸⁸ Comunicare a Comisiei: Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public (2011), JO C 8, 11.1.2012, p. 15.

⁸⁹ În sectorul transportului pe uscat, compatibilitatea este reglementată de Regulamentul (CE) nr. 1370/2007. În ceea ce privește transportul aerian și maritim, compatibilitatea poate fi evaluată pe baza Orientărilor comunitare privind finanțarea aeroporturilor și ajutorul la înființare pentru companiile aeriene cu plecare de pe aeroporturi regionale, a Comunicării Comisiei 94/C 350/07 privind aplicarea articolelor 92 și 93 din tratat în sectorul aviației, JO C 350, 10.12.1994, p. 5 sau a Orientărilor comunitare privind ajutoarele de stat pentru transportul maritim, JO C 13, 17.1.2004. Decizia și cadrul privind SIEG se aplică, de asemenea, transportului aerian și maritim.

parametrii de calcul, control și revizuire a compensației, precum și modalitățile de recuperare a unei eventuale supracompensații și de evitare a acesteia (punctul 52 din comunicare). În cazul în care ajutoarele de stat pentru un SIEG sunt acordate în temeiul deciziei sau al cadrului, cerințele privind actul de atribuire sunt prevăzute în mod explicit și cu detalii suplimentare la articolul 4 și, respectiv, la punctul 16 (și anume, denumirea întreprinderii și, dacă este cazul, teritoriul în cauză; natura drepturilor exclusive acordate întreprinderii de către autoritatea de atribuire; o descriere a mecanismelor de compensare; o trimitere la decizie).

Aprobarea sau autorizația acordată de către o autoritate publică unui furnizor de servicii, prin care se permite furnizarea anumitor servicii, nu corespunde noțiunii de act de atribuire din cauza faptului că nu impune operatorului obligația de a furniza serviciile în cauză, ci doar îi permite acestuia să desfășoare o activitate economică prin care să ofere anumite servicii pe o piață. Un exemplu în acest sens poate fi autorizația acordată unui operator pentru a deschide un centru de îngrijire a copiilor sau a persoanelor în vârstă numai pe baza îndeplinirii de către acesta a normelor de sănătate publică, de siguranță sau de calitate.

Exemple de acte de atribuire:

- contracte de concesiune⁹⁰ și contracte de achiziții publice de servicii
- contracte ministeriale de servicii de programare⁹¹
- instrucțiuni ministeriale⁹²
- legi⁹³ și acte de reglementare⁹⁴
- contracte anuale sau multianuale de performanță⁹⁵
- decrete legislative⁹⁶ și orice tip de decizii de reglementare, precum și decizii sau acte municipale.

⁹⁰ Decizia Comisiei în cazul N 562/05 - Italia - Proroga della durata della concessione della Società Italiana del Traforo del Monte Bianco (SITMN), JO C 90, 25.4.2007, http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N562_2005

⁹¹ Decizia Comisiei în cazul NN 51/06 - Italia - Poste Italiane SpA: compensația acordată de statul membru pentru obligațiile de serviciu poștal universal în perioada 2000-2005, JO C 291, 30.11.2006, http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_NN51_2006

⁹² Decizia Comisiei în cazul N 166/05 – Regatul Unit – Finanțarea guvernamentală a rețelilor rurale în favoarea Post Office Limited, JO C 141, 16.6.2006, http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N166_2005

⁹³ Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță în cauza T-289/03, BUPA și alții/Comisia, Rep., 2008, p. II-741, punctele 182 și 183. Decizia Comisiei în cazul NN 8/07 – Spania – Finanțarea măsurilor de reducere a forței de muncă ale RTVE, JO C 109, 15.5.2007, http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/NN-8-2007-WL.WL-7.3.2007.pdf

⁹⁴ Decizia Comisiei în cazul N 395/05 – Irlanda – Garantarea împrumuturilor pentru sistemele de locuințe sociale finanțate de Housing Finance Agency (HFA), JO C 77, 5.4.2007, http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N395_2005

⁹⁵ Decizia Comisiei în cazul C 24/2005 – Franța – Laboratorul național de metrologie și încercări, JO L 95, 5.4.2007, p. 25.

⁹⁶ A se vedea hotărârea Curții (Camera a treia) în cauza C-451/03, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti/Giuseppe Calafiori, Rec., 2006, p. I-2941.

48. Este necesar un act de atribuire chiar și în cazul unui SSIG?

Normele în materie de concurență se aplică serviciilor de interes general care sunt de natură economică (în ceea ce privește noțiunea de activitate economică în sensul normelor în materie de concurență, a se vedea răspunsul la întrebarea 25). Faptul că activitatea respectivă poate fi numită „socială” nu este însă suficient pentru ca aceasta să nu fie considerată o „activitate economică” în sensul normelor respective. Prin urmare, întrucât actul de atribuire reprezintă una dintre condițiile necesare pentru ca o compensație pentru obligația de serviciu public să fie compatibilă cu tratatul, acesta este obligatoriu pentru operatorii cărora le-a fost încredințată prestarea de SIEG, inclusiv de SSIG de natură economică.

49. Ce autorități au dreptul să încredințeze prestarea de SIEG unei întreprinderi? Au autoritățile municipale această competență?

Dreptul național stabilește care sunt autoritățile competente să încredințeze prestarea de SIEG unei întreprinderi. Dreptul UE nu prevede cerințe specifice în acest sens. În general, orice autoritate competentă să definească și să finanțeze un SIEG trebuie, de asemenea, să aibă competența de a încredința unei întreprinderi prestarea acestui SIEG.

50. Poate furnizorul de SIEG, care deține, de cele mai multe ori, cunoștințe specifice în domeniu, să stabilească conținutul actului de atribuire?

În anumite state membre, nu este neobișnuit ca furnizorii să dezvolte și să propună servicii care să fie ulterior discutate cu autoritățile publice și finanțate de acestea. În general, noțiunea de act de atribuire în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE și al legislației UE privind ajutoarele de stat nu conține limitări privind implicarea furnizorului în procesul de elaborare a actului de atribuire. Cu toate acestea, decizia finală privind atribuirea unei sarcini furnizorului trebuie să aparțină autorității publice. Această cerință poate fi îndeplinită, de exemplu, prin aprobarea propunerii furnizorului (punctul 53 din comunicare; în acest sens, a se vedea, de asemenea, întrebarea 59).

51. Corespunde noțiunea de act de atribuire în sensul articolului 106 alineatul (2) din TFUE și al pachetului privind SIEG, noțiunii de „prestatar mandatat de stat” în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile?

Nu. Noțiunea de act de atribuire în sensul articolului 106 alineatul (2) din TFUE și al pachetului privind SIEG și noțiunea de „prestatar mandatat de stat” prevăzută la articolul 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile sunt două noțiuni similare, în sensul că ambele presupun existența unei obligații a furnizorului SIEG de a presta serviciile respective. Existența unei obligații de a presta serviciul este un element esențial pentru ambele noțiuni.

Pe de altă parte, cele două noțiuni au funcții diferite. Prima noțiune reprezintă una dintre condițiile prealabile care trebuie îndeplinite pentru ca o compensație pentru obligația de serviciu public să poată fi considerată conformă condițiilor jurisprudenței Altmark sau compatibilă cu articolul 106 alineatul (2) din TFUE și, eventual, să fie scutită de obligația notificării (în cazul în care intră sub incidența deciziei), în timp ce cea de-a doua noțiune are drept scop să delimiteze domeniul de aplicare al excluderii anumitor servicii sociale din sfera Directivei privind serviciile.

Prin urmare, în cadrul pachetului privind SIEG, actul de atribuire corespunde actului oficial prin care se încredințează întreprinderii prestarea unui SIEG. În acest caz, în afara stabilirii obligației de prestare a unui serviciu, conform celor indicate anterior, actul de atribuire trebuie să definească, *inter alia*, conținutul și durata obligației de serviciu public, entitățile cărora le-a fost încredințată prestarea serviciilor respective, parametrii de calcul al compensației și garanțiile pentru evitarea unei eventuale supracompensații (a se vedea, de asemenea, întrebările 46 și 47).

În contextul Directivei privind serviciile, Comisia consideră că, pentru ca un furnizor să poată fi considerat ca fiind „mandatat de stat” în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (j), acesta trebuie să aibă obligația de a presta un serviciu care i-a fost încredințat de către stat. Un furnizor care are obligația de a presta un serviciu, de exemplu, în urma atribuirii unui contract de achiziții publice sau de concesiune, poate fi considerat un prestatar „mandatat de stat” în sensul Directivei privind serviciile. Același lucru este, de asemenea, valabil pentru orice alt tip de măsuri adoptate de către stat, cu condiția ca acestea să implice, pentru furnizorul în cauză, o obligație de prestare a unui serviciu.

În consecință, un operator căruia i se încredințează un act de atribuire în sensul pachetului privind SIEG va fi considerat, de asemenea, ca fiind „mandatat” în sensul Directivei privind serviciile. În temeiul normelor privind ajutoarele de stat, actul de atribuire va impune, bineînțeles, respectarea condițiilor suplimentare referitoare, în special, la mecanismele instituite pentru a garanta faptul că ajutorul primit nu depășește costurile suportate de furnizorul serviciului.

52. *Constituie o decizie a unei autorități publice regionale privind definirea unui serviciu social de interes general de formare profesională și încredințarea gestionării acestui serviciu uneia sau mai multor entități de formare, un act de atribuire în sensul normelor privind ajutoarele de stat și al Directivei privind serviciile?*

O decizie a unei autorități publice regionale, cu forță juridică obligatorie în temeiul dreptului național, care definește (a) conținutul și durata obligațiilor de serviciu public, (b) întreprinderea sau întreprinderilor cărora le-au fost încredințate obligațiile și teritoriul în cauză, (c) natura oricăror drepturi exclusive sau speciale acordate întreprinderii (întreprinderilor) de către autoritatea în cauză, (d) parametrii de calcul, control și revizuire a compensației, precum și (e) modalitățile de recuperare a unei eventuale supracompensații și de evitarea a acesteia, poate constitui un act de atribuire în sensul deciziei (a se vedea, de asemenea, întrebarea 47 de mai sus).

O astfel de decizie care constituie un act de atribuire în sensul normelor privind ajutoarele de stat constituie, de asemenea, un act care mandatează furnizorul în sensul Directivei privind serviciile, întrucât impune întreprinderii (întreprinderilor) în cauză obligația de a presta serviciul.

Pe de altă parte, în cazul în care decizia respectivă impune obligația de a furniza serviciul, însă fără a include elementele menționate mai sus, aceasta constituie un act care mandatează furnizorul în sensul Directivei privind serviciile, dar nu și în sensul pachetului privind SIEG.

În ceea ce privește aplicarea Directivei privind serviciile, a se vedea secțiunea 7.

53. În cazul cofinanțării unui SIEG de mai multe autorități publice, este necesar ca fiecare autoritate publică implicată să adopte propriul act de atribuire sau se poate face trimitere, în momentul acordării compensației, la actul de atribuire emis de autoritatea „principală” sau autoritatea care organizează SIEG?

Din punctul de vedere al normelor privind ajutoarele de stat, nu există un model de act de atribuire; actul trebuie adaptat la dispozițiile dreptului național al statului membru în cauză, în temeiul căruia trebuie să se prevadă obligația furnizorului selectat de a presta serviciul respectiv. Prin urmare, răspunsul la întrebarea dacă un act de atribuire în sensul pachetului privind SIEG, adoptat de o autoritate publică „principală”, cum ar fi o regiune, este valabil, de asemenea, pentru alte autorități (de exemplu, o localitate sau o altă regiune) se găsește în dispozițiile dreptului național.

Exemple de acte care pot constitui „acte de atribuire” în sensul pachetului privind SIEG în cazul cofinanțării unui SSIG/SIEG de mai multe autorități publice:

- un act emis de o regiune și aprobat ulterior printr-o decizie a Consiliului municipal; de asemenea, decizia de aprobare poate constitui un act de atribuire emis de localitatea în cauză.
- un act de atribuire emis și atribuit în comun de o regiune, un județ și o localitate sau de două localități și două regiuni pentru un anumit SIEG care urmează să fie prestat de unul sau mai mulți furnizori specificați.

În general, odată ce un act de atribuire stabilește cerințele prevăzute la punctul 52 din comunicare, forma actului juridic ales și numărul de autorități publice implicate nu afectează caracterul său de act de atribuire în sensul pachetului privind SIEG.

54. În cazul în care o autoritate publică dorește să încredințeze mai multe SIEG unuia sau mai multor furnizori de servicii, este necesar ca aceasta să adopte mai multe acte corespunzătoare fiecărui SIEG în parte?

Nu. Nu trebuie adoptate mai multe acte de atribuire corespunzătoare fiecărui SIEG sau furnizor de servicii. Cu toate acestea, actul de atribuire trebuie să indice natura, durata și alte detalii necesare referitoare la fiecare obligație de serviciu public impusă fiecărui operator de către autoritatea publică. În cazul în care conținutul și domeniul de aplicare al SIEG sunt suficient de precise, nu este necesară definirea fiecărui serviciu în parte.

55. Este necesar ca actul de atribuire să specifice o „sarcină” sau „activitățile specifice” care trebuie realizate?

Actul de atribuire nu trebuie să specifice fiecare activitate inclusă în prestarea unui SIEG.

În cazul în care menționarea mai detaliată a serviciilor în cauză nu este posibilă, poate fi acceptată o definiție mai largă a sarcinii de serviciu public atât timp cât domeniul de aplicare al sarcinii respective este stabilit în mod clar. Cu toate acestea, cu cât actul de atribuire definește cu mai multă precizie sarcina încredințată, cu atât mai ridicat va fi nivelul de protecție împotriva plângerilor înaintate în temeiul normelor privind ajutoarele de stat (de exemplu, din partea concurenților) în legătură cu respectiva compensație acordată.

Depinde de autoritățile publice și este, de asemenea, în interesul acestora să clarifice modul în care urmează să fie prestate SIEG, de exemplu, prin specificarea cerințelor de calitate.

56. Cum ar trebui redactat un act de atribuire privind servicii precum SSIG, care trebuie să fie, pe de o parte, incluse într-o abordare globală, iar, pe de altă parte, adaptate la necesitățile specifice ale utilizatorilor individuali? Este necesar ca actul de atribuire să descrie fiecare serviciu care urmează să fie prestat?

Actul de atribuire trebuie să specifice conținutul și durata obligațiilor de serviciu public, entitățile cărora le-a fost încredințată prestarea serviciilor respective, parametrii de calcul al compensației (nu și suma exactă a compensației care urmează să fie acordată), precum și modalitățile de evitare a unei eventuale supracompensații.

Nu este întotdeauna necesar să se includă în actul de atribuire fiecare tip de serviciu care urmează a fi prestat. De exemplu, nu trebuie să se facă trimitere la fiecare tip de serviciu de îngrijire medicală, fiind suficientă următoarea precizare: „asistență medicală zilnică la domiciliul persoanelor în vârstă din orașul x”. Cu toate acestea, actul de atribuire trebuie să permită o repartizare corectă a costurilor între activitățile care constituie SIEG și cele care nu constituie SIEG care pot fi prestate de către furnizorii de servicii.

Anumite tipuri de SIEG, cum ar fi asistența oferită persoanelor în vârstă sau dezavantajate, pot necesita diferite tipuri de servicii în cadrul unei sarcini generale de serviciu public. Actul de atribuire nu are drept scop să restricționeze modul în care este organizată prestarea SIEG, ci să stabilească un cadru clar de prestare a SIEG în cauză, precum și domeniul de aplicare al serviciilor respective.

Elementele care trebuie incluse într-un act de atribuire, în sensul normelor privind ajutoarele de stat, nu limitează în niciun fel marja de apreciere a autorităților publice în ceea ce privește definirea și organizarea SIEG. Statele membre și organismele publice dispun de o marjă de apreciere semnificativă în momentul definirii sarcinilor de serviciu public pe care doresc să le instituie, fără a fi necesare specificații precise/foarte detaliate privind serviciile care fac parte din sarcinile respective⁹⁷.

Autoritățile publice pot să depășească cerințele de bază ale actului de atribuire și să specifice criteriile pe care doresc să le instituie în vederea îmbunătățirii performanței întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea de SIEG.

⁹⁷ Trebuie remarcat faptul că marja de apreciere semnificativă de care dispun statele membre în ceea ce privește definirea sarcinilor de serviciu public face întotdeauna obiectul controlului exercitat de Comisie și Curtea de Justiție pentru a verifica dacă nu există erori vădite de apreciere (pentru mai multe detalii, a se vedea întrebările 6 și 7 de mai sus).

Exemple:

- În cazul în care o autoritate publică intenționează să înființeze un centru sau un serviciu de asistență la domiciliu pentru persoanele în vârstă, este suficient să se specifice în actul de atribuire că furnizorului SSIG i-a fost încredințată sarcina de a înființa un centru care să ofere asistența necesară, luând în considerare diferitele necesități, în special necesitățile, după caz, la nivel medical, psihologic și social sau, în cazul asistenței la domiciliu, serviciile precum asistența medicală, livrarea hranei și serviciile de menaj la domiciliu etc.
- În cazul în care o autoritate publică dorește să înființeze un centru de asistență pentru tinerii șomeri, este suficient să se specifice faptul că furnizorului de servicii i-a fost încredințată sarcina de a organiza un serviciu de asistență pentru tinerii șomeri care urmează să ofere cursurile de formare necesare, dar că acesta va include, de asemenea, și alte servicii legate direct de reinsertia profesională efectivă a persoanelor asistate.

57. *La sfârșitul perioadei de valabilitate a actului de atribuire, poate fi încredințat din nou același SIEG aceleiași întreprinderi?*

Da. Același SIEG poate fi atribuit ulterior aceluiași furnizor. Acest lucru este valabil, de asemenea, în cazul în care se aplică decizia sau cadrul, care stabilesc limite specifice în ceea ce privește durata perioadei de valabilitate a actului de atribuire.

În cazul în care actul de atribuire constă într-un contract de achiziții publice sau de concesiune de servicii, fiind aplicabile normele UE privind achizițiile publice, autoritatea publică trebuie să organizeze, în principiu, o nouă procedură de ofertare la care să poată participa, de asemenea, furnizorul existent.

58. *Cum poate fi redactat un act de atribuire pentru servicii care trebuie să se adapteze, în cursul prestării, la evoluția situației în ceea ce privește intensitatea îngrijirii, profilurile utilizatorilor și numărul acestora?*

Autoritățile publice și furnizorii de servicii au, de cele mai multe ori, experiență în ceea ce privește serviciile personalizate și necesitățile specifice care pot surveni pe parcursul prestării de SIEG, precum și în ceea ce privește evoluția situației. Pe baza experienței dobândite, aceștia pot face o estimare fiabilă privind orice necesități suplimentare care pot apărea pe parcurs, estimare care se poate reflecta în actul de atribuire.

Există două opțiuni:

- autoritatea publică poate include în actul de atribuire un mecanism de corecție *ex post*, care va permite revizuirea periodică a sarcinii încredințate⁹⁸;
- autoritatea publică poate actualiza actul de atribuire dacă constată că nu a fost prevăzut un serviciu specific, care ar putea fi furnizat de aceeași entitate.

⁹⁸ În ceea ce privește acest aspect, a se vedea Decizia Comisiei în cazurile N 541/04 și N 542/04 – Țările de Jos – Sistemul de ajustare a riscurilor și reținere a rezervelor, JO C 324, 21.12.2005, http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N541_2004 http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N542_2004

Exemplu:

O municipalitate dorește să furnizeze servicii integrate care să acopere diferitele necesități ale persoanelor în vârstă (asistență medicală, livrarea hranei și servicii de menaj la domiciliu etc.). Cum poate asigura municipalitatea compensarea furnizorului pentru prestarea de servicii suplimentare, care răspund unor necesități neprevăzute inițial?

Conform celor indicate mai sus, municipalitatea poate să facă o estimare a unor astfel de servicii suplimentare pe baza experienței anterioare dobândite în domeniu sau să definească mecanismele de corecție *ex post* pentru acest tip de necesități. De exemplu, în cazul în care actul de atribuire inițial constă într-un contract de achiziții publice, estimarea serviciilor suplimentare va lua, în general, forma unei opțiuni privind posibilele servicii suplimentare indicate în procedura de ofertare inițială.

De asemenea, municipalitatea poate, în principiu, să actualizeze actul de atribuire în cazul în care observă că un anumit serviciu nu a fost prevăzut și că acesta ar putea fi furnizat de același organism. Cu toate acestea, în cazul în care actul de atribuire inițial constă într-un contract de achiziții publice sau de concesiune, iar licitația inițială nu a luat în considerare opțiunea unor servicii suplimentare, autoritatea contractantă nu va putea să modifice contractul de achiziții publice sau de concesiune pe durata prestării serviciului (în acest sens, a se vedea răspunsul la întrebarea 205 de mai jos), ci va trebui să organizeze, în principiu, o nouă procedură de ofertare la care să poată participa, de asemenea, furnizorul serviciilor inițiale.

59. *Limitează cerința referitoare la existența unui act de atribuire autonomia și libertatea de inițiativă a furnizorilor de servicii?*

Nu. Cerința referitoare la existența unui act de atribuire nu limitează în niciun fel autonomia și libertatea de inițiativă a entităților care furnizează servicii sociale. Acestea au libertatea absolută de a lua inițiative în ceea ce privește dezvoltarea sau îmbunătățirea acestor servicii și de a înainta propuneri autorităților publice.

Noțiunea de act de atribuire este suficient de flexibilă pentru a corespunde, în acest caz, deciziei autorității publice care aprobă și finanțează propunerile respective. În consecință, atunci când o autoritate publică aprobă o propunere înaintată de un furnizor de servicii, în conformitate cu dispozițiile deciziei, definiția sarcinii de prestare a SIEG, precum și parametrii de calcul al compensației și garanțiile pentru evitarea supracompensării trebuie incluse în cadrul deciziei/acordului sau în contractul încheiat între autoritatea publică și furnizorul de servicii.

60. *Cerința privind încheierea unui act de atribuire limitează autonomia filialelor locale ale unui furnizor de SIEG care sunt mandatate în mod corespunzător la nivel național în ceea ce privește stabilirea priorităților?*

În cazul în care unui furnizor i se încredințează prestarea unui SIEG la nivel național în baza unui act de atribuire care respectă cerințele prevăzute la punctul 52 din comunicare, filialele locale ale furnizorului își pot stabili prioritățile în limitele condițiilor prevăzute în actul de atribuire.

3.2.3 Compensații care nu constituie ajutor de stat în temeiul hotărârii Altmark

61. Ce anume prevede Curtea în hotărârea Altmark?

În hotărârea adoptată în cauza Altmark, Curtea de Justiție a stabilit că, atunci când sunt îndeplinite patru criterii cumulative, compensațiile pentru obligația de serviciu public **nu constituie ajutor de stat** în sensul articolului 107 din TFUE.

- În primul rând, întreprinderii beneficiare trebuie să i se fi încredințat în mod efectiv exercitarea de obligații de serviciu public, iar aceste obligații trebuie să fie definite clar.
- În al doilea rând, parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie să fie stabiliți în prealabil, într-o manieră obiectivă și transparentă.
- În al treilea rând, compensația nu trebuie să depășească suma necesară acoperirii totale sau parțiale a costurilor generate de executarea obligațiilor de serviciu public, luându-se în considerare veniturile aferente și un profit rezonabil.
- În cele din urmă, atunci când, într-un caz specific, întreprinderea însărcinată cu executarea obligațiilor de serviciu public nu a fost aleasă în temeiul procedurii privind achizițiile publice care ar permite selectarea ofertantului capabil să presteze aceste servicii la cel mai scăzut cost pentru comunitate, nivelul compensației necesare trebuie determinat pe baza unei analize a costurilor pe care o întreprindere obișnuită, bine gestionată și echipată în mod corespunzător, le-ar fi suportat pentru a executa aceste obligații.

Exemple de cazuri în care Comisia a stabilit că sunt îndeplinite criteriile Altmark și că, prin urmare, compensația nu constituie ajutor de stat:

- Finanțarea unui sistem de promovare a investițiilor cu scopul de a asigura securitatea aprovizionării cu energie electrică în Irlanda nu a fost considerată ajutor de stat:
 - furnizarea de capacități noi, de rezervă, de producere a energiei electrice, necesare pentru a satisface cererea de energie electrică în orice moment pe parcursul unui an, inclusiv în perioadele de vârf, a fost considerată ca SIEG;
 - în plus, procedura concurențială deschisă, transparentă și nediscriminatorie a fost organizată astfel încât să se garanteze îndeplinirea celorlalte trei condiții cumulative stabilite în hotărârea Altmark⁹⁹.
- Subvențiile destinate finanțării unor infrastructuri de bandă largă în Franța nu au fost considerate ajutoare de stat din următoarele motive:
 - accesul universal la infrastructura de bandă largă (și de bandă largă de mare viteză) pentru întreaga populație a constituit un SIEG;
 - nivelul compensației a fost stabilit în prealabil, prin intermediul parametrilor

⁹⁹ Decizia Comisiei în cazul N 475/2003 – Irlanda – Obligațiile de serviciu public privind noile capacități de producere a energiei electrice pentru securitatea aprovizionării, JO C 34, 7.2.2004, p. 8.

specificali, în contractul de concesiune;

- nu a existat niciun risc de supracompensare deoarece parametrii utilizați pentru calcularea compensației au fost definiți cu exactitate în planurile de afaceri ale operatorilor, bazate pe datele specifice furnizate de autoritatea publică. Eliminarea oricăror riscuri de supracompensare a fost, de asemenea, asigurată prin faptul că autoritatea publică a solicitat operatorilor care urmau să furnizeze serviciul să înființeze o întreprindere *ad hoc* care să garanteze neutralitatea furnizorului respectiv, precum și prin introducerea clauzelor de recuperare în eventualitatea obținerii unor profituri care depășesc un anumit nivel;
- s-a efectuat o analiză aprofundată și detaliată a necesităților proiectului și a ofertelor candidaților. În plus, procedura aleasă a permis selectarea celui mai eficient candidat care s-a oferit să presteze serviciul la cel mai scăzut cost pentru comunitate¹⁰⁰.
- În cazul Dorsal, Comisia a stabilit că cel de-al patrulea criteriu Altmark a fost îndeplinit deoarece analiza comparativă aprofundată a necesităților specifice ale proiectului și a ofertelor candidaților, precum și procedura concurențială permiteau estimarea compensației pe baza costurilor care urmau să fie suportate de către o întreprindere bine gestionată și echipată în mod corespunzător¹⁰¹.
- Comisia nu a considerat comisioanele plătite de „Cassa Depositi e Prestiti”, un organism financiar controlat de stat, către prestatorul italian de servicii poștale „Poste Italiane” ca ajutoare de stat:
- Distribuirea certificatelor de economii poștale a fost considerată ca SIEG.
- Redevența la prețul pieței a corespuns unei estimări adecvate a nivelului costurilor pe care le-ar suporta o întreprindere obișnuită, bine gestionată și echipată în mod corespunzător, care acționează în același sector, luându-se în considerare atât veniturile aferente, cât și un profit rezonabil pentru executarea acestor obligații. În consecință, cel de-al patrulea criteriu Altmark¹⁰² a fost îndeplinit.

62. Poate o autoritate publică să se sustragă de la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat prin organizarea unei proceduri de ofertare fără a verifica dacă au fost îndeplinite toate criteriile hotărârii Altmark?

Nu. Hotărârea Curții de Justiție în cauza Altmark prevede patru condiții cumulative care trebuie îndeplinite pentru ca o compensație acordată pentru prestarea unui SIEG să nu constituie ajutor de stat. Acestea fiind spuse, contractul și documentele aferente

¹⁰⁰ Decizia Comisiei în cazul N 381/2004 – Franța – Construirea unei infrastructuri de mare viteză în Pyrénées-Atlantiques, JO C 162, 2.7.2005, p. 5

http://ec.europa.eu/competition/ejojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N381_2004 și decizia Comisiei privind ajutorul N 331/2008 – Franța – Comunicații de mare viteză în departamentul Hauts-de-Seine, http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2008/n331-08.pdf.

¹⁰¹ Decizia Comisiei în cazul N 382/2004 – Franța – Construirea unei infrastructuri de mare viteză în regiunea Limousin (Dorsal), JO C 230, 2.7.2005, p. 5,

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/164637/164637_509484_51_2.pdf.

¹⁰² Decizia Comisiei în cazul C 49/06 – Poste Italiane – Banco Posta – Remunerația acordată pentru distribuția produselor financiare de economii poștale, JO C 31, 13.2.2007.

procedurii de ofertare pot conține toate specificațiile necesare pentru a garanta îndeplinirea celorlalte trei condiții.

63. De ce ar trebui să fie compensată prestarea unui SIEG în conformitate cu criteriul privind „cel mai scăzut cost pentru comunitate”? Nu ar conduce acest lucru la prestarea unui serviciu de calitate inferioară?

Cerința privind desfășurarea unei proceduri de achiziții publice care să permită prestarea unui serviciu la „cel mai scăzut cost pentru comunitate” a fost prevăzută de Curtea de Justiție în hotărârea Altmark. Comunicarea clarifică faptul că „cel mai scăzut cost pentru comunitate” este mai extins decât cel mai scăzut preț și că o procedură de achiziții publice nu trebuie în mod necesar să impună cel mai scăzut preț ca criteriu de atribuire a contractului cu scopul de a îndeplini prima alternativă a celui de-al patrulea criteriu Altmark. Punctul 67 din comunicare prevede că poate fi utilizată, de asemenea, „oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic”, cu condiția ca criteriile de atribuire să fie strâns legate de obiectul serviciului care urmează să fie prestat și ca acestea să permită ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic să corespundă valorii pieței. Acest criteriu permite luarea în considerare a unei game variate de elemente, inclusiv considerente privind calitatea (pe lângă cele furnizate în specificațiile tehnice și în criteriile de selecție), criteriile sociale și criteriile privind mediul, însă criteriile respective trebuie să fie definite în prealabil pentru a putea permite o concurență eficientă.

În plus, trebuie remarcat faptul că toate compensațiile care nu îndeplinesc cel de-al patrulea criteriu Altmark și care constituie, prin urmare, ajutoare de stat, pot fi totuși compatibile cu articolul 106 din TFUE și scutite de obligația notificării în temeiul deciziei sau pot fi aprobate de către Comisie în momentul notificării acestora în temeiul cadrului.

64. Puteți oferi un exemplu de situație în care un mecanism de recuperare (menționat la punctul 67 din comunicare) ar fi corespunzător?

Un mecanism de recuperare (*claw-back*) este o dispoziție prin care se solicită unui furnizor să ramburseze, în anumite situații, compensația primită. În cazul în care veniturile care urmează să fie obținute în urma prestării unui serviciu sunt dificil de prevăzut, introducerea unui mecanism de recuperare în actul de atribuire poate reprezenta un instrument corespunzător pentru reducerea riscului de supracompensare a furnizorului (și anume, primirea unei compensații cu o valoare mai mare decât costurile nete, inclusiv un profit rezonabil, luându-se în considerare riscurile implicate).

Trebuie remarcat faptul că, în cazul în care furnizorul își asumă un risc ridicat (de exemplu, anumite tipuri de contracte de concesiune), nivelul veniturilor poate varia de la (pierderi) negative la (pierderi) mai ridicate decât în mod normal. Aceasta nu înseamnă neapărat că în cel de-al doilea caz furnizorul ar fi supracompensat atât timp cât nivelul profitului este în continuare unul rezonabil în raport cu nivelul riscului. Statele membre ar putea totuși în astfel de cazuri să includă, de asemenea, o clauză de recuperare în cadrul mecanismului de compensare cu scopul de a limita profitul maxim care urmează să fie obținut.

65. Ce înseamnă o „procedură deschisă” în sensul punctului 66 din comunicare?

Procedura deschisă menționată la punctul 66 din comunicare înseamnă o procedură de achiziții publice în cadrul căreia orice operator economic interesat are dreptul să depună o ofertă, în conformitate cu definiția prevăzută la articolul 1 alineatul (11) litera (a) din Directiva 2004/18/CE și cu articolul 1 alineatul (9) litera (a) din Directiva 2004/17/CE.

66. Ce înseamnă o „procedură restrânsă” în sensul punctului 66 din comunicare?

Procedura restrânsă prevăzută la punctul 66 din comunicare înseamnă o procedură de achiziții publice la care orice operator economic poate solicita să participe și în cadrul căreia numai operatorii economici invitați de autoritatea sau entitatea contractantă au dreptul să depună o ofertă, în conformitate cu definiția prevăzută la articolul 1 alineatul (11) litera (b) din Directiva 2004/18/CE și cu articolul 1 alineatul (9) litera (b) din Directiva 2004/17/CE.

În cadrul procedurilor restrânse pentru contractele de achiziții publice reglementate de Directiva 2004/18/CE, autoritățile contractante pot limita numărul de candidați corespunzători pe care urmează să-i invite la procedura de ofertare, cu condiția să existe un număr suficient de candidați. De asemenea, autoritățile contractante trebuie să indice în anunțul de participare obiective și criterii nediscriminatorii sau normele pe care estimează că le vor aplica, numărul minim (care trebuie să fie de cel puțin cinci persoane) și, după caz, numărul maxim de candidați pe care intenționează să-i invite. În orice caz, numărul de candidați invitați trebuie să fie suficient de mare pentru a asigura o concurență reală. Autoritățile contractante trebuie să invite un număr de candidați cel puțin egal cu numărul minim stabilit în prealabil. În cazul în care numărul de candidați care îndeplinesc criteriile de selecție și nivelurile minime de capacitate solicitate este mai mic decât numărul minim prevăzut, autoritatea contractantă poate continua procedura prin invitarea candidatului (candidaților) care are (au) capacitățile solicitate. Autoritatea contractantă nu poate să includă în cadrul aceleiași proceduri alți operatori economici care nu au depus o cerere de participare sau candidați care nu au capacitățile solicitate [a se vedea articolul 44 alineatul (3) din Directiva 2004/18/CE].

Există norme similare în ceea ce privește procedurile restrânse pentru contractele din sectorul utilităților publice, reglementate de Directiva 2004/17/CE [a se vedea articolul 54 din Directiva 2004/17/CE].

67. De ce se consideră că procedura de negociere îndeplinește cel de-al patrulea criteriu Altmark doar în anumite circumstanțe excepționale?

Procedura de negociere cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare (astfel cum se menționează la articolul 30 din Directiva 2004/18 CE) implică o negociere cu potențialii furnizori de SIEG și conferă, prin urmare, autorității publice o marjă de apreciere prea largă și poate să restrângă, de asemenea, participarea potențialilor furnizori interesați. Din aceste motive, procedura de negociere poate îndeplini prima alternativă a celui de-al patrulea criteriu Altmark numai în circumstanțe excepționale¹⁰³.

În ceea ce privește procedura de negociere fără publicare prealabilă (astfel cum se menționează la articolul 31 din Directiva 2004/18/CE), aceasta nu implică publicarea în prealabil a unui anunț de participare, prin urmare, nu oferă suficiente garanții privind publicitatea și transparența necesare pentru a-i atrage pe toți potențialii furnizori

¹⁰³ A se vedea Decizia Comisiei în cazul N 381/04 — Franța — Construirea unei infrastructuri de mare viteză în Pyrénées-Atlantiques și Decizia Comisiei în cazul 382/04 — Franța — Construirea unei infrastructuri de mare viteză în regiunea Limousin (DORSAL).

interesați. În consecință, procedura în cauză nu poate garanta selecția furnizorului capabil să presteze serviciul la „cel mai scăzut cost pentru comunitate” (punctul 66 din comunicare).

Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că o compensație care nu îndeplinește cel de-al patrulea criteriu Altmark și care constituie, prin urmare, ajutor de stat, poate fi totuși compatibilă cu articolul 106 din TFUE și scutită de obligația notificării în temeiul deciziei sau poate fi aprobată de către Comisie în momentul notificării acesteia în temeiul cadrului.

- 68. *Dacă se depune o singură ofertă, procedura de atribuire nu poate fi considerată niciodată suficientă pentru a asigura furnizarea serviciului la cel mai scăzut cost pentru comunitate sau pot exista și cazuri în care oferta respectivă este suficientă?***

Comunicarea (punctul 68) stabilește principiul general potrivit căruia o procedură în cadrul căreia se depune o singură ofertă este, în principiu, insuficientă pentru a asigura respectarea primei alternative a celui de-al patrulea criteriu Altmark. Aceasta nu exclude însă faptul că în anumite cazuri în care se prevăd garanții deosebit de puternice, o procedură în cadrul căreia se prezintă o singură ofertă poate fi suficientă pentru a asigura prestarea serviciului la „cel mai scăzut cost pentru comunitate”. Cu toate acestea, în astfel de situații se recomandă statelor membre să notifice măsura respectivă, dacă nu este scutită de obligația notificării în temeiul deciziei.

- 69. *Care este relația dintre normele naționale privind achizițiile publice și legislația privind ajutoarele de stat? Poate legislația UE privind ajutoarele de stat să impună o obligație de aplicare a normelor privind achizițiile publice în cazul în care unui furnizor i se încredințează prestarea unui SIEG?***

În afara domeniului de aplicare a legislației UE privind achizițiile publice, statele membre au libertatea de a stabili condițiile de aplicare a normelor naționale privind achizițiile publice. Un stat membru este liber să prevadă domeniul de aplicare al normelor sale interne privind achizițiile publice astfel încât normele respective să se aplice întotdeauna în practică în cazul în care unui furnizor i se încredințează prestarea unui SIEG. Prin urmare, în cazul în care un stat membru corelează legislația UE privind ajutoarele de stat și legislația privind achizițiile publice, aceasta este o decizie independentă a statului membru în cauză și nu o consecință a aplicării dreptului UE.

- 70. *Ce se întâmplă dacă domeniul de aplicare al procedurilor de achiziții publice care conțin un element de negociere se modifică în cadrul procesului curent de reformă a normelor UE privind achizițiile publice?***

Comunicarea prevede în mod explicit faptul că orientările sunt furnizate pentru procedurile și criteriile de atribuire, astfel cum au fost acestea definite în directivele UE în vigoare privind achizițiile publice. Atât timp cât procesul legislativ legat de elaborarea viitoarelor norme privind achizițiile publice se află în curs de desfășurare, iar textele care urmează să fie adoptate nu sunt încă cunoscute, comunicarea nu poate furniza orientări care să specifice dacă o anumită procedură al cărei domeniu de aplicare diferă de procedurile prevăzute de directivele în vigoare poate garanta prestarea serviciului la „cel mai scăzut cost pentru comunitate”.

- 71. *Ce înseamnă mai exact „remunerație general acceptată pe piață”? Poate fi suficient un singur aviz specializat pentru a demonstra existența unei astfel de remunerații?***

Comunicarea prevede că remunerația general acceptată pe piață oferă cea mai bună referință pentru stabilirea nivelului compensației solicitate de o întreprindere eficientă (a doua alternativă a celui de-al patrulea criteriu Altmark). Remunerația general acceptată pe piață impune necesitatea ca serviciile să fie într-adevăr comparabile în toate aspectele, fiind, prin urmare, un concept destul de strict. Comunicarea nu intră în detalii privind modul în care poate fi demonstrată existența remunerației general acceptate pe piață, întrucât acest lucru depinde de toate particularitățile situațiilor individuale, în special de dovezile și metodologia utilizate în avizul experților, de calitatea și reprezentativitatea sa, precum și de gradul de actualitate. Prin urmare, nu se poate face o afirmație de ordin general conform căreia un singur aviz specializat ar reprezenta o dovadă suficientă pentru a stabili existența unei remunerații general acceptate pe piață.

72. Poate un stat membru să utilizeze un cost de referință stabilit în prealabil în vederea aplicării criteriului referitor la costurile unei întreprinderi obișnuite bine gestionate?

În ceea ce privește aplicarea celei de-a doua componente a celui de-al patrulea criteriu Altmark, statele membre au posibilitatea de a utiliza un cost de referință stabilit în prealabil, cu condiția ca acesta să poată fi justificat. În cazul în care costul respectiv este stabilit într-o manieră fiabilă, se bazează pe date solide și este conform valorilor pieței, se poate considera că acesta corespunde „costurilor unei întreprinderi obișnuite, bine gestionată și echipată în mod corespunzător”, în sensul celui de-al patrulea criteriu Altmark.

Exemple de practică a Comisiei privind costurile de referință

- Remunerația plătită întreprinderii „Poste Italiane” pentru distribuirea de „certIFICATE de economii poștale” (*libretti postali*) a fost mai mică decât prețurile produselor financiare similare de pe piață; ca atare, compensația plătită cu acest titlu a fost considerată a îndeplini condiția de întreprindere obișnuită, bine gestionată și echipată în mod corespunzător, fără a constitui ajutor de stat, fiind îndeplinite, de asemenea, celelalte trei criterii Altmark¹⁰⁴.

Cu toate acestea,

- în ceea ce privește utilizarea costurilor statistice predefinite, furnizate de autoritățile cehe pentru calcularea compensațiilor, nu există dovezi care să indice faptul că acestea reprezintă costurile unei întreprinderi obișnuite, bine gestionate și echipate în mod corespunzător¹⁰⁵.

73. Care sunt consecințele aplicării sau neaplicării criteriilor Altmark?

În cazul în care au fost îndeplinite toate criteriile Altmark, compensația pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutor de stat.

În cazul în care cel puțin unul dintre criteriile Altmark nu a fost îndeplinit, dar sunt satisfăcute celelalte criterii de acordare a ajutoarelor de stat¹⁰⁶, compensația pentru

¹⁰⁴ A se vedea Decizia Comisiei privind ajutorul de stat C 49/06 (menționat mai sus), punctele 85-93.

¹⁰⁵ Decizia Comisiei privind ajutorul de stat C 3/2008 (ex NN 102/2005) - Republica Cehă sub formă de compensații pentru serviciu public acordate societăților de autobuze din Moravia de Sud, JO L 97, 16.4.2009, punctele 82-83.

¹⁰⁶ Și anume, (1) transferul de resurse și imputabilitatea acestora statului, 2) efectul asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și denaturarea concurenței, precum și 3) natura selectivă a măsurii în cauză.

obligația de serviciu public constituie ajutor de stat. Cu toate acestea, compensația respectivă poate să fie compatibilă cu articolul 106 din TFUE și să fie scutită de obligația notificării în temeiul deciziei sau poate fi aprobată de către Comisie în momentul notificării acesteia în baza cadrului.

3.3 Compensații care nu constituie ajutor de stat în temeiul Regulamentelor *de minimis*

74. Care este diferența dintre Regulamentul *de minimis* privind SIEG și Regulamentul general *de minimis*?

Regulamentul general *de minimis* [Regulamentul (CE) nr. 1998/2006] prevede că măsurile de ajutor care nu depășesc suma de 200 000 EUR per întreprindere pentru o perioadă de trei ani fiscali nu constituie ajutor de stat [articolul 107 alineatul (1) din TFUE], întrucât se consideră că acestea nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre și/sau nu denaturează sau nu amenință să denatureze concurența. Regulamentul respectiv se aplică indiferent de scopul în care a fost acordat sprijinul, cu condiția respectării condițiilor regulamentului.

Regulamentul *de minimis* privind SIEG prevede un plafon mai ridicat (500 000 EUR per întreprindere pentru o perioadă de trei ani fiscali) în ceea ce privește măsurile de ajutor acordate pentru prestarea unui SIEG.

Regulamentul *de minimis* privind SIEG se bazează pe principiul potrivit căruia un plafon mai ridicat este justificat în cazul măsurilor legate de prestarea unui SIEG din cauza faptului că cel puțin o parte din suma respectivă este acordată sub formă de compensație pentru costurile suplimentare legate de prestarea SIEG. Prin urmare, avantajul potențial pentru un furnizor de SIEG este mai mic decât valoarea compensației acordate în mod efectiv, în timp ce în temeiul Regulamentului general *de minimis* avantajul generat de aceeași valoare ar fi mai ridicat. Prin urmare, plafonul până la care nu există un impact asupra concurenței și schimburilor comerciale dintre statele membre este mai ridicat în cazul compensației acordate pentru prestarea unui SIEG.

75. Cum se poate garanta respectarea plafonului de 500 000 EUR? Există verificări ale conformității?

Regulamentul *de minimis* privind SIEG (în același mod precum Regulamentul general *de minimis*) prevede două metode alternative pentru a garanta faptul că suma totală primită de către o întreprindere nu depășește plafonul stabilit. Una dintre opțiuni este aceea ca statul membru în cauză să instituie un registru central cu toate ajutoarele *de minimis* acordate de toate autoritățile statului membru respectiv [articolul 3 alineatul (2)]. Alternativ, autoritatea care acordă compensația trebuie să obțină din partea întreprinderii beneficiare o declarație privind toate ajutoarele *de minimis* primite, cu scopul de a verifica respectarea plafonului respectiv [articolul 3 alineatul (3)].

Statele membre trebuie să colecteze toate informațiile relevante privind ajutorul *de minimis* acordat cu scopul de a putea demonstra respectarea dispozițiilor regulamentului. Comisia poate solicita prezentarea informațiilor respective cu scopul de a verifica dacă au fost îndeplinite toate condițiile Regulamentului *de minimis* privind SIEG [articolul 3 alineatul (2)].

76. Este necesar un act de atribuire în sensul deciziei/cadrului și în temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG?

Regulamentul *de minimis* privind SIEG se aplică numai în cazul ajutoarelor acordate pentru prestarea unui SIEG. Prin urmare, întreprinderii beneficiare trebuie să i se încredințeze prestarea unui SIEG specific. Nu este necesar ca actul de atribuire să conțină toate informațiile solicitate în temeiul Deciziei privind SIEG sau al Cadrului privind SIEG, ci, din motive de securitate juridică, aceasta trebuie să fie redactat în scris și să informeze întreprinderea cu privire la SIEG pentru care se acordă compensația (a se vedea considerentul 6 din Regulamentul *de minimis* privind SIEG).

77. Care este avantajul utilizării Regulamentului de minimis privind SIEG în comparație cu decizia?

Regulamentul *de minimis* privind SIEG conține două simplificări semnificative. În primul rând, condițiile privind atribuirea și actul de atribuire sunt mai puțin stricte (a se vedea întrebarea 76). În al doilea rând, Regulamentul *de minimis* privind SIEG nu solicită verificarea costurilor suportate pentru prestarea serviciului, prin urmare, nu este necesar să se verifice existența unei eventuale supracompensații.

78. Care sunt normele privind cumularea ajutoarelor acordate în temeiul celor două Regulamente de minimis? Mai precis, este posibil ca o întreprindere care a primit un ajutor general de minimis în ultimii ani să primească în prezent și un ajutor de minimis privind SIEG?

Regulamentul *de minimis* privind SIEG permite cumularea ajutorului *de minimis* privind SIEG și a ajutorului general *de minimis* acordat în temeiul unui alt regulament în limita unui plafon de 500 000 EUR [articolul 2 alineatul (7)]. Aceasta înseamnă, de exemplu, că dacă o întreprindere a primit deja 150 000 EUR în ultimii trei ani fiscali, aceasta mai poate primi 350 000 EUR în temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG.

Plafonul de 500 000 EUR per întreprindere este plafonul maxim admisibil pentru toate tipurile de ajutor *de minimis* cumulate. Acesta se aplică indiferent dacă suma respectivă a fost acordată în temeiul Regulamentului general *de minimis* pentru un SIEG sau pentru o activitate separată care nu constituie un SIEG.

79. Care sunt normele privind cumularea compensațiilor acordate în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG și a compensațiilor acordate în conformitate cu criteriile Altmark?

Regulamentul *de minimis* privind SIEG nu permite ca un SIEG compensat în conformitate cu criteriile Altmark să primească, de asemenea, ajutor suplimentar în temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG [articolul 2 alineatul (8)]. Prin urmare, pentru a se evita clasificarea SIEG respectiv ca ajutor de stat, întreaga valoare a compensației acordate pentru un SIEG trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute în hotărârea Altmark sau să nu depășească pragul *de minimis* pentru SIEG.

În schimb, dacă unui furnizor i se încredințează prestarea mai multor SIEG, acesta poate să fie compensat pentru unul dintre SIEG respective în temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG și pentru alte SIEG să primească compensații care îndeplinesc toate cele patru condiții Altmark.

80. Este posibil ca o întreprindere să primească compensații pentru un anumit SIEG în temeiul deciziei sau al cadrului și ajutor de minimis pentru un alt SIEG în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG?

Da. Regulamentul *de minimis* privind SIEG prevede un plafon de 500 000 EUR per întreprindere pentru toate măsurile prevăzute de regulament, indiferent dacă acestea sunt acordate pentru același SIEG sau pentru SIEG diferite. De asemenea, conform regulamentului, furnizorul nu poate primi compensații pentru același SIEG atât în temeiul deciziei sau al cadrului, cât și în temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG [articolul 2 alineatul (8)], întrucât aceasta ar conduce la supracompensare. În schimb, se poate primi o compensație în temeiul deciziei sau al cadrului pentru un anumit SIEG și ajutor *de minimis* pentru un alt SIEG.

81. *Este posibil ca un furnizor de servicii care a primit pentru o anumită perioadă de timp compensații în temeiul deciziei sau al cadrului să fie finanțat pentru același serviciu pe parcursul unei alte perioade de timp în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG?*

Da. În cazul în care sunt vizate perioade de timp diferite, costurile suportate de furnizorul de SIEG nu au fost încă compensate în temeiul deciziei sau al cadrului, prin urmare, se poate aplica Regulamentul *de minimis* privind SIEG. Cu toate acestea, un furnizor nu poate primi compensații, pentru același serviciu și în decursul aceleiași perioade de timp, atât în temeiul deciziei sau al cadrului, cât și în temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG [articolul 2 alineatul (8)]. Această dispoziție se bazează pe faptul că Regulamentul *de minimis* privind SIEG prevede un plafon mai ridicat decât Regulamentul general *de minimis* deoarece furnizorul suportă costuri care vor fi compensate parțial de ajutorul *de minimis*, fapt care nu mai este valabil în cazul în care aceleași costuri sunt compensate în temeiul deciziei sau al cadrului (considerentele 3 și 15). De asemenea, nu sunt necesare compensații suplimentare în temeiul Regulamentului *de minimis* dacă a fost acordată deja o compensație în temeiul deciziei sau al cadrului.

82. *Dacă un furnizor de servicii dorește să înființeze un serviciu de asistență pentru tinerii șomeri care necesită un sprijin financiar de 150 000 EUR, mai este necesar ca autoritatea publică să aplice normele privind ajutoarele de stat în cazul acestui tip de finanțare?*

Acest tip de finanțare poate fi acordată fără a fi îndeplinite criteriile prevăzute în decizie în cazul în care valoarea totală a resurselor de stat furnizate pe parcursul unei perioade de trei ani nu depășește plafonul prevăzut de Regulamentul general *de minimis* (200 000 EUR) sau de Regulamentul *de minimis* privind SIEG (500 000 EUR). În cazul în care valoarea respectivă nu depășește niciunul dintre cele două plafoane, astfel cum se întâmplă în situația de față, se aplică ambele regulamente (considerentul 14). În cazul în care au fost îndeplinite condițiile ambelor Regulamente *de minimis*, un astfel de sprijin nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE și nu trebuie notificat Comisiei.

Prin urmare, o autoritate publică poate acorda o astfel de subvenție cu o valoare limitată fără a mai ține seama de aplicarea normelor privind ajutoarele de stat, chiar și atunci când se consideră că activitatea care urmează să fie finanțată are un caracter economic.

În toate celelalte circumstanțe, măsura va fi în continuare compatibilă în cazul în care au fost îndeplinite condițiile deciziei.

83. *Poate o autoritate publică să finanțeze o inițiativă-pilot cu scopul de a defini conținutul sarcinilor SIEG?*

Da, autoritățile publice pot lansa o inițiativă-pilot cu scopul de a defini sarcina SIEG pe care doresc să o instituie. Pentru a putea finanța astfel de inițiative-pilot, autoritățile publice se pot baza pe posibilitățile oferite de Regulamentul general *de minimis*, care prevede că articolul 107 alineatul (1) nu se aplică pentru ajutoarele care nu depășesc 200 000 EUR acordate pe o perioadă de trei ani. În schimb, autoritățile publice nu pot utiliza Regulamentul *de minimis* privind SIEG din cauza faptului că ajutorul nu este acordat unui furnizor de SIEG pentru un anumit SIEG, în cadrul inițiativei-pilot sarcinile SIEG nefiind încă definite.

- 84. În cazul în care un SIEG este finanțat în conformitate cu Regulamentul general de minimis sau Regulamentul de minimis privind SIEG, se referă suma de 200 000/500 000 EUR la SIEG sau la întreprinderea căreia i-a fost încredințată prestarea SIEG respectiv, luându-se în considerare alte activități pentru care întreprinderea primește resurse de stat?**

Cele două plafoane se aplică întreprinderii și nu fiecărei activități pentru care întreprinderea respectivă primește resurse de stat. În conformitate cu articolul 2 alineatul (2)¹⁰⁷ din Regulamentul general *de minimis*, valoarea totală a ajutorului *de minimis* acordat unei întreprinderi nu poate depăși 200 000 EUR pe o perioadă de trei ani fiscali. În mod similar, în temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG, valoarea totală a ajutorului *de minimis* acordat unei întreprinderi nu poate depăși 500 000 EUR. Ceea ce contează este ca aceeași întreprindere să nu primească mai mult de 200 000/500 000 EUR în decursul oricărei perioade de trei ani fiscali.

- 85. În cazul unui organism însărcinat cu prestarea mai multor SIEG care deține conturi separate pentru fiecare SIEG în parte, se aplică norma de minimis în cazul fiecărui SIEG?**

Nu. Pentru a putea aplica Regulamentul general *de minimis* și Regulamentul *de minimis* privind SIEG, valoarea totală a resurselor de stat acordată unei întreprinderi, indiferent de obiectivul urmărit, nu poate depăși 200 000/500 000 EUR. În consecință, în cazul în care o întreprindere a fost însărcinată cu prestarea unei serii de sarcini de interes economic general, valoarea totală pe care o poate primi aceasta în temeiul normei *de minimis* este de maximum 200 000 EUR (în temeiul Regulamentului general *de minimis*) sau 500 000 EUR (în temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG) pe o perioadă de trei ani. Existența unor bugete individuale pentru fiecare dintre sarcini nu este relevantă în ceea ce privește aplicarea normei *de minimis*.

- 86. În cazul în care un organism căruia i-a fost încredințată prestarea unui SIEG desfășoară, de asemenea, alte activități neeconomice, trebuie dedusă valoarea compensației acordate pentru prestarea SIEG fără caracter economic în sensul regulamentelor de minimis?**

Nu. Finanțarea serviciilor de interes general fără caracter economic nu intră în domeniul de aplicare al normelor privind ajutoarele de stat, care se aplică doar activităților cu caracter economic. Prin urmare, finanțarea serviciilor de interes general fără caracter economic nu este considerată ca finanțare în sensul regulamentelor *de minimis* și nu trebuie luată în considerare în momentul calculării valorii totale a compensației în vederea aplicării acestor regulamente.

¹⁰⁷ *Ibid.*

87. *Bugetul destinat cheltuielilor de investiție legate de un SSIG poate fi planificat pe o perioadă de unu sau mai mulți ani. Pot fi aplicate regulamentele de minimis în astfel de circumstanțe?*

Cheltuielile de investiție destinate unui anumit SSIG pot fi finanțate din resurse publice în temeiul Regulamentelor *de minimis* cu condiția ca resursele să nu depășească 200 000 EUR (în temeiul Regulamentului general *de minimis*) sau 500 000 EUR (în temeiul Regulamentului *de minimis* privind SIEG) pe o perioadă de trei ani, indiferent de perioada de trei ani fiscali consecutivi avută în vedere, în conformitate cu dispozițiile regulamentelor în cauză.

În cazul în care resursele publice depășesc 200 000/500 000 EUR pe o perioadă de trei ani fiscali, întreprinderile pot beneficia de pe urma aplicării deciziei sau a cadrului, cu condiția îndeplinirii condițiilor de compatibilitate (pentru mai multe detalii privind condițiile, a se vedea secțiunile 3.4.2 și 3.5.2).

88. *Se aplică Regulamentul de minimis privind SIEG și Regulamentul general de minimis în cazul furnizorilor de SIEG aflați în dificultate?*

Nu. Nici Regulamentul general *de minimis* [articolul 1 alineatul (1) litera (h)], nici Regulamentul *de minimis* privind SIEG [articolul 1 alineatul (2) litera (h)] nu se aplică întreprinderilor aflate în dificultate în sensul Orientărilor comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate¹⁰⁸.

3.4 Compensații acordate în temeiul Deciziei privind SIEG

3.4.1 Domeniul de aplicare

89. *În ce situație se aplică decizia?*

Decizia se aplică:

- compensațiilor pentru obligația de serviciu public care nu depășesc 15 milioane EUR anual, acordate pentru SIEG prestate în alte sectoare decât sectorul transporturilor și infrastructura de transport;
- compensațiilor pentru obligația de serviciu public, indiferent de valoarea acestora, acordate spitalelor care asigură servicii de îngrijire medicală, inclusiv, după caz, servicii de urgență;
- compensațiilor pentru obligația de serviciu public, indiferent de valoarea acestora, pentru prestarea de SIEG care răspund unor cerințe sociale în ceea ce privește îngrijirea medicală și de lungă durată, îngrijirea copilului, accesul și reintegrarea pe piața muncii, locuințele sociale, îngrijirea și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile;
- în sectorul transporturilor, numai compensațiilor pentru obligația de serviciu public, acordate în conformitate cu normele sectoriale pentru legăturile aeriene sau maritime către insule al căror trafic mediu anual nu depășește 300 000 de pasageri; de asemenea, decizia se aplică în cazul compensațiilor pentru obligația de serviciu public pentru aeroporturile și porturile al căror trafic mediu anual pe parcursul a

¹⁰⁸ JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

două exerciții financiare anterioare celui în care a fost încredințată prestarea SIEG nu depășește 200 000 de pasageri în cazul aeroporturilor și 300 000 de pasageri în cazul porturilor.

3.4.1.1 Pragul de 15 milioane EUR

90. *Pragul de 15 milioane EUR trebuie aplicat ca valoare netă sau brută?*

Pragul pentru valoarea compensației prevăzute la articolul 2 alineatul (1) litera (a) din decizie este de 15 milioane EUR brut (și anume, fără deducerea taxelor).

91. *Se aplică pragul pentru fiecare încredințare a unui SIEG sau per întreprindere? Ce se întâmplă dacă mai multe întreprinderi prestează un SIEG în comun?*

Pragul de 15 milioane EUR se aplică pentru fiecare SIEG specific încredințat unei anumite întreprinderi.

În cazul în care se încredințează unei întreprinderi prestarea a trei SIEG diferite, pragul în cauză se aplică pentru fiecare SIEG în parte (și anume, întreprinderea poate primi compensații totale de până la maximum 45 milioane EUR în temeiul deciziei, cu condiția ca compensațiile per SIEG să nu depășească 15 milioane EUR). În cazul în care același SIEG se încredințează în comun unui număr de cinci întreprinderi, pragul se aplică o singură dată pentru sarcina SIEG în cauză (și anume, chiar dacă valoarea compensației per întreprindere nu depășește 15 milioane EUR, decizia nu se aplică în cazul în care compensația cumulată pentru SIEG acordată tuturor întreprinderilor depășește 15 milioane EUR).

3.4.1.2 Spitale și servicii sociale

92. *Există o dispoziție privind activitățile auxiliare la articolul 2 alineatul (1) litera (b) pentru spitale, însă nu și la articolul 2 alineatul (1) litera (c) pentru servicii sociale. Înseamnă aceasta că serviciile sociale sunt tratate într-un mod mai puțin favorabil?*

Nu. Trimiterea la serviciile auxiliare din articolul 2 alineatul (1) litera (b) din decizie înseamnă că spitalele fac obiectul deciziei respective indiferent de valoarea compensației, chiar dacă efectuează alte activități auxiliare (cum ar fi activitatea de cercetare sau o cantină). Cu toate acestea, compensația poate fi plătită doar pentru serviciile de interes economic general.

Articolul 2 alineatul (1) litera (c), destinat serviciilor sociale, nu conține o restricție în ceea ce-i privește pe furnizorii de servicii sociale care desfășoară cel mult o activitate comercială auxiliară. Prin urmare, furnizorii de servicii sociale pot desfășura și alte activități care să nu fie doar auxiliare, însă nu pot primi compensații decât pentru activitățile SIEG. În consecință, decizia este de fapt mai permisivă în cazul serviciilor sociale decât în cazul spitalelor.

93. *Cine poate defini conținutul noțiunii de „servicii sociale”?*

Lista de servicii sociale menționată la articolul 2 alineatul (1) litera (c) este o listă exhaustivă. Întrucât decizia se aplică direct în toate statele membre, aceasta nu trebuie transpusă în legislația națională. Statele membre nu dețin competența necesară pentru a adopta acte legislative care ar putea modifica sau clarifica decizia. Cu toate acestea, atât timp cât nu depășesc domeniul de aplicare al articolului 2 alineatul (1) litera (c), statele

membre pot, bineînțeles, să precizeze mai detaliat în actul de atribuire serviciile specifice pe care le doresc, de exemplu, tipurile de servicii de îngrijire a copiilor, condițiile de furnizare a acestora și beneficiarii. Definiția serviciilor sociale este foarte largă și acoperă cele mai importante domenii ale serviciilor sociale. În plus, întrucât cuprinde și SIEG referitoare la „îngrijirea și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile”, definiția oferă suficientă flexibilitate pentru a include, în funcție de necesitățile fiecărui stat membru în parte, diferite tipuri de servicii adresate grupurilor care au cea mai mare nevoie de acestea.

Curtea de Justiție și instanțele naționale ar putea fi invitate să stabilească dacă un ajutor este ilegal sau dacă acesta face obiectul scutirii prevăzute la articolul 2 alineatul (1) litera (c) din decizie, însă fără a putea modifica conținutul deciziei.

94. *De ce este în decizie se prevede o listă exhaustivă de servicii sociale care fac obiectul exceptării de la obligația de notificare? Ce se întâmplă dacă un stat membru dorește să încredințeze unui furnizor prestarea unui serviciu social de interes general care nu este cuprins în listă?*

Întrucât decizia se aplică direct în statele membre, aceasta trebuie să conțină definiții clare și precise, care să asigure securitatea juridică. Prin urmare, măsurile de ajutor care fac obiectul exceptării trebuie să fie definite în mod exhaustiv. Cu toate acestea, definiția serviciilor sociale este foarte largă și acoperă cele mai importante domenii ale serviciilor sociale. Mai mult, prin includerea SIEG referitoare la „îngrijirea și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile”, definiția oferă suficientă flexibilitate pentru a include, în funcție de necesitățile fiecărui stat membru în parte, diferite tipuri de servicii adresate grupurilor care au cea mai mare nevoie de acestea. În cazul în care un anumit serviciu social nu se încadrează în definiția serviciilor sociale prevăzută la articolul 2 alineatul (1) litera (c), compensația poate fi totuși scutită de obligația notificării în temeiul articolului 2 alineatul (1) litera (a) din decizie atât timp cât nu depășește valoarea anuală de 15 milioane EUR.

95. *Ce legătură există între lista de servicii sociale din decizie și listele de servicii din anexa II B la Directiva privind achizițiile publice (Directiva 2004/18/CE)?*

Lista de servicii sociale prevăzută la articolul 2 alineatul (1) litera (c) din decizie diferă de lista de servicii din anexa II B la Directiva privind achizițiile publice (Directiva 2004/18/CE).

Lista prevăzută de decizie enumeră serviciile sociale reglementate de decizia în cauză, indiferent de valoarea compensației primite de către furnizorul de servicii. Lista se bazează pe categorii vaste (de exemplu, „îngrijirea și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile”).

Lista de servicii menționată în anexa II B la Directiva privind achizițiile publice se bazează pe Vocabularul comun privind achizițiile publice (CPV) și are un scop diferit. Lista acoperă toate categoriile de servicii sociale, dar și alte categorii de servicii în cazul cărora se consideră că probabilitatea de a prezenta un anumit interes transfrontalier pentru ofertanții din alte state membre este mai redusă, din acest motiv nefăcând obiectul întregului set de dispoziții al Directivei 2004/18/CE, ci doar al unui număr foarte limitat de norme prevăzute de directivă și al principiilor generale ale TFUE. Prin urmare, Directiva 2004/18/CE oferă o abordare foarte flexibilă (în legătură cu normele referitoare la achizițiile publice) în ceea ce privește serviciile sociale și alte tipuri de servicii

reglementate de anexa II B la directiva în cauză (pentru mai multe detalii privind acest subiect, a se vedea răspunsul la întrebarea 200).

96. Ce înseamnă termenul „îngrijirea copilului” de la articolul 2 alineatul (1) litera (c)?

Termenul „îngrijirea copilului” este un concept larg care acoperă diferite forme de îngrijire și supraveghere a copiilor în cadrul unor diferite structuri organizatorice. Cu toate acestea, pentru ca decizia să poată fi aplicată, statul membru în cauză trebuie să încredințeze furnizorului o obligație specifică de serviciu public.

97. Formularea „care răspund unor cerințe sociale” restricționează tipul de servicii sociale care pot fi SIEG, de exemplu, în cazul îngrijirii copilului, la serviciile de îngrijire a copilului destinate familiilor cu dificultăți financiare?

Formularea „care răspund unor cerințe sociale” de la articolul 2 alineatul (1) litera (c) nu restricționează serviciile menționate în listă. Atât timp cât serviciile definite îndeplinesc condițiile pentru a fi considerate SIEG reale, decizia se poate aplica tuturor serviciilor respective. În acest caz, decizia se poate aplica tuturor serviciilor de îngrijire a copilului, nu doar celor destinate familiilor cu dificultăți financiare.

98. Ce servicii se încadrează în formularea „incluziunea socială a grupurilor vulnerabile” de la articolul 2 alineatul (1) litera (c)?

Formularea „incluziunea socială a grupurilor vulnerabile” oferă statelor membre suficientă flexibilitate pentru a include, în funcție de necesitățile lor individuale, diferite tipuri de servicii adresate grupurilor din societate care au cea mai mare nevoie de ele. Acesta este un concept larg care acoperă, de exemplu, serviciile de integrare socială a persoanelor cu handicap, serviciile de asistență socială destinate migranților, serviciile destinate persoanelor fără adăpost, serviciile de sprijin parental¹⁰⁹, serviciile de sprijin al persoanelor supraîndatorate sau serviciile sociale destinate comunității de lesbiene, homosexuali, bisexuali și transexuali (LGBT).

99. Ce servicii se încadrează în formularea „accesul și reintegrarea pe piața muncii” de la articolul 2 alineatul (1) litera (c)? Se încadrează formarea profesională în această categorie?

Formularea „accesul și reintegrarea pe piața muncii” face trimitere la diferite tipuri de servicii care au drept obiectiv să faciliteze capacitatea de inserție profesională. Formarea profesională intră sub incidența articolului 2 alineatul (1) litera (c) din decizie doar dacă permite accesul sau reintegrarea pe piața muncii sau dacă promovează incluziunea socială a unui grup vulnerabil. Prin urmare, formarea profesională a persoanelor aflate în șomaj de lungă durată, de exemplu, intră sub incidența articolului 2 alineatul (1) litera (c) din decizie. Dimpotrivă, în cazul în care formarea profesională este destinată persoanelor deja angajate, aceasta nu intră în mod normal în domeniul de aplicare al articolului 2 alineatul (1) litera (c) din decizie, cu excepția cazului în care promovează incluziunea socială a unui grup vulnerabil. Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că ajutorul de stat destinat formării profesionale poate fi acordat în condițiile prevăzute la articolele 38

¹⁰⁹ Serviciile de sprijin parental includ diferite tipuri de intervenții (de exemplu, informare, formare profesională, consiliere etc.) legate direct de creșterea copiilor care provin din familii dezavantajate. Obiectivele finale ale sprijinului parental constau în susținerea părinților în ceea ce privește creșterea copiilor și exercitarea unui impact pozitiv asupra dezvoltării fizice, emoționale și cognitive a copiilor care provin din familii dezavantajate.

și 39 din Regulamentul nr. 800/2008/CE (Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare).

100. Poate face obiectul deciziei ajutorul acordat întreprinderilor de inserție socială și profesională?

Întreprinderile de inserție socială pot prezenta diferite caracteristici și pot lua diferite forme, acestea oferind în general posibilități de angajare diferitelor grupuri de lucrători dezavantajați, facilitându-le accesul și reintegrarea pe piața muncii și promovând incluziunea socială a acestora. Întreprinderile de inserție socială beneficiază adesea de măsurilor de sprijin cum ar fi scutirea de la plata contribuțiilor sociale sau reducerea acestora în temeiul legislației sau al regulamentelor naționale.

Astfel de ajutoare pot, în anumite condiții, să fie reglementate de Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare¹¹⁰ sau de Regulamentul general *de minimis*¹¹¹.

De asemenea, autoritățile publice ale statelor membre pot să definească integrarea în societate și pe piața muncii ca un SSIG și să atribuie întreprinderilor de inserție socială și profesională prestarea unui SIEG. În aceste cazuri, serviciile respective fac obiectul Deciziei privind SIEG.

3.4.1.3 Perioada de valabilitate a actului de atribuire

101. Poate perioada de valabilitate a actului de atribuire să depășească 10 ani numai dacă trebuie amortizată o investiție semnificativă pe parcursul unei perioade de timp mai îndelungate sau din alte motive justificate? Ce înseamnă „investiție semnificativă”?

Singurul caz în care perioada de valabilitate a actului de atribuire poate să depășească 10 ani este cel al amortizării unei investiții semnificative. Faptul dacă o investiție poate fi considerată sau nu semnificativă depinde atât de valoarea absolută, cât și de valoarea relativă a investițiilor care trebuie amortizate pe parcursul unei perioade de timp mai lungi de 10 ani în comparație cu valoarea (valorile) altor active necesare pentru furnizarea serviciului respectiv. Diferența dintre normele privind perioada de valabilitate a actului de atribuire din decizie și cele din cadru este explicată la întrebarea 166 de mai jos.

102. Având în vedere că perioada de valabilitate a actului de atribuire este în principiu de maximum 10 ani, înseamnă aceasta că nu mai este posibilă autorizarea unui furnizor pentru o perioadă nelimitată?

Trebuie să se facă o deosebire între autorizația de a desfășura o anumită activitate fără ca furnizorul să fie obligat să presteze un anumit serviciu public și actul de atribuire, care obligă în mod necesar furnizorul să presteze un serviciu public specific. Autorizația care nu implică o obligație din partea furnizorului nu este relevantă din punctul de vedere al ajutoarelor de stat. Prin urmare, normele privind ajutoarele de stat nu împiedică statele membre să autorizeze un furnizor să desfășoare o activitate pe o perioadă nelimitată, însă pentru a putea primi o compensație pentru prestarea unui serviciu de interes economic general, întreprinderii trebuie să i se încredințeze o obligație specifică de serviciu public.

¹¹⁰ Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare).

¹¹¹ Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor *de minimis*, JO L 379, 28.12.2006.

În ceea ce privește perioada de valabilitate a actului de atribuire, decizia o limitează în principiu la 10 ani [articolul 2 alineatul (2)]. Decizia permite o atribuire pentru o perioadă de timp mai îndelungată în cazurile în care este necesar să se efectueze investiții semnificative care trebuie să fie amortizate pe parcursul unei perioade de timp mai lungi de 10 ani. Întrucât durata de valabilitate a actului de atribuire este strâns legată de perioada de timp necesară pentru amortizarea activelor, decizia nu autorizează o durată nelimitată. La sfârșitul duratei de valabilitate a actului de atribuire, aceluiași furnizor i se poate încredința din nou prestarea serviciului respectiv.

3.4.1.4 Aplicarea în sectorul transporturilor

103. Care este diferența dintre articolul 2 alineatul (1) litera (d) și articolul 2 alineatul (1) litera (e) din decizie?

Articolul 2 alineatul (1) litera (d) din decizie stabilește domeniul de aplicare al deciziei în ceea ce privește prestarea de SIEG pentru legături aeriene sau maritime, și anume, serviciile de transport aerian sau maritim. Dimpotrivă, articolul 2 alineatul (1) litera (e) din decizie stabilește domeniul de aplicare în ceea ce privește impunerea obligațiilor de prestare a SIEG porturilor și aeroporturilor, și anume infrastructurii de transport.

104. Ce anume înseamnă pragul de 300 000 de pasageri pentru legăturile aeriene și maritime către insule, prevăzut la articolul 2 alineatul (1) litera (d) din decizie? Poate fi decizia aplicată, de asemenea, rutelor aeriene/maritime care nu oferă legături către o insulă?

Pragul de 300 000 de pasageri pentru legăturile aeriene și maritime către insule se referă la o călătorie într-un singur sens, și anume, un zbor dus-întors către o insulă se contabilizează de două ori. Pragul se aplică rutei individuale dintre un aeroport/port situat pe o insulă și un aeroport/port situat pe continent, nu întregului trafic aerian între un aeroport/port situat pe o insulă și un aeroport/port situat pe continent.

În ceea ce privește rutele aeriene/maritime, decizia se aplică doar în cazul legăturilor aeriene sau maritime către insule. Aceasta nu se aplică rutelor aeriene/maritime dintre două aeroporturi/porturi situate pe **continent**.

105. Se încadrează aeroporturile cu peste 200 000 de pasageri sau porturile cu peste 300 000 de pasageri în domeniul de aplicare al deciziei în cazul în care compensația pentru obligația de serviciu public nu depășește 15 milioane EUR?

Nu. Pragul general de 15 milioane EUR nu se aplică transporturilor și infrastructurii de transport [articolul 2 alineatul (1) litera (a) din decizie]. În cazul în care aeroporturile au peste 200 000 de pasageri, iar porturile peste 300 000 de pasageri, ajutorul acordat pentru prestarea SIEG nu intră în domeniul de aplicare al deciziei, urmând a fi examinat de către Comisie după ce a fost notificat în temeiul cadrului. Pragurile privind numărul de pasageri trebuie interpretate ca pasageri care sosesc și care pleacă (o călătorie într-un singur sens).

În acest context, este important de remarcat faptul că ajutoarele de stat din sectorul transportului aerian sunt reglementate de Orientările comunitare privind finanțarea aeroporturilor și ajutorul la înființare pentru companiile aeriene cu plecare de pe aeroporturi regionale (denumite în continuare „Orientările din 2005”) și de Comunicarea Comisiei 94/C 350/07 privind aplicarea articolelor 92 și 93 din tratat în sectorul aviației. Aceste orientări permit considerarea anumitor activități economice desfășurate de

aeroporturi ca fiind SIEG. În situații excepționale, gestionarea globală a unui aeroport ar putea fi considerată ca fiind un SIEG atât timp cât se limitează la activități care sunt legate de activitățile sale de bază.

Exemplu:

O autoritate publică poate impune obligații de serviciu public unui aeroport situat, de exemplu, într-o regiune izolată, și poate decide să plătească o compensație pentru obligațiile respective. Este important de remarcat faptul că gestionarea globală a unui aeroport ca SIEG nu ar trebui să includă activitățile care nu sunt legate în mod direct de activitățile sale de bază (și anume, activitățile comerciale, inclusiv construirea, finanțarea, exploatarea și închirierea de terenuri și clădiri, nu doar pentru birouri și depozitare, ci și pentru hoteluri și întreprinderi industriale situate în perimetrul aeroportului, precum și pentru magazine, restaurante și parcări).

106. Care este relația dintre decizie și Regulamentul (CE) nr. 1008/2008, în special articolul 16 din regulament? Puteți oferi exemple de servicii care ar putea fi definite ca SIEG în cazul aeroporturilor, în conformitate cu articolul 2 alineatul (1) litera (e) din decizie?

Conform articolului 2 alineatul (4) din decizie, aceasta poate fi aplicată în domeniul transportului aerian numai dacă au fost îndeplinite cerințele prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1008/2008, precum și cerințele deciziei.

Punctele 45 și următoarele din comunicare oferă orientări suplimentare privind marja de care dispun statele membre în definirea SIEG și sarcinile Comisiei. În ceea ce privește aeroporturile, punctele 34 și 53 din orientările din 2005 privind finanțarea aeroporturilor furnizează recomandări referitoare la activitățile care pot fi considerate SIEG. În esență, gestionarea globală a unui aeroport poate fi considerată un SIEG numai în cazuri excepționale, cum ar fi caracterul izolat al unei regiuni. În orice caz, desfășurarea de activități comerciale care nu sunt legate în mod direct de activitățile de bază ale aeroportului nu intră în domeniul de aplicare al unui SIEG [a se vedea punctul 53 subpunctul (iv) din Orientările din 2005].

107. Care este relația dintre decizie și Regulamentul (CE) nr. 1370/2007?

Decizia nu se aplică în cazul compensațiilor pentru obligația de serviciu public în sectorul transportului terestru [articolul 2 alineatul (5) din decizie]. Compensațiile pentru obligația de serviciu public în sectorul transportului feroviar și rutier de călători fac obiectul Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007. Compensațiile acordate în conformitate cu dispozițiile regulamentului respectiv sunt scutite de la obligația notificării prealabile.

3.4.1.5 Întreprinderi aflate în dificultate

108. Se aplică decizia și în cazul întreprinderilor aflate în dificultate?

Da. Nu există dispoziții care să împiedice aplicarea deciziei în cazul întreprinderilor aflate în dificultate.

3.4.2 Condiții de compatibilitate

3.4.2.1 Prezentare generală

109. Care sunt principalele condiții de compatibilitate prevăzute de decizie?

Principalele condiții de compatibilitate prevăzute de decizie sunt următoarele:

- Un act de atribuire care să specifice, în special, conținutul și durata obligațiilor de serviciu public, denumirea întreprinderii și teritoriul în cauză, natura drepturilor exclusive sau speciale acordate întreprinderii, parametrii aplicați pentru calculul, controlul și reexaminarea compensației, precum și modalitățile de evitare a supracompensării și recuperare a eventualelor supracompensații, inclusiv o trimitere la decizie.
- Valoarea compensației nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru a se acoperi costurile suportate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, inclusiv un profit rezonabil; pentru aceasta, este necesar un calcul al tuturor costurilor, precum și al veniturilor de orice tip obținute.
- Controlul supracompensării de către autoritățile publice ale statelor membre.

110. Care este diferența dintre condițiile hotărârii Altmark și condițiile prevăzute de decizie?

Hotărârea Altmark stabilește dacă o măsură intră în domeniul de aplicare al noțiunii de ajutor de stat, în timp ce decizia și cadrul stabilesc dacă o compensație care constituie ajutor de stat este compatibilă cu piața internă. Principala diferență semnificativă dintre hotărâre și pachetul SIEG vizează cuantumul/calculul compensației.

În conformitate cu cel de-al patrulea criteriu al hotărârii Altmark, pentru a nu constitui ajutor de stat¹¹², valoarea compensației trebuie stabilită:

- printr-o procedură de achiziții publice deschisă, transparentă și nediscriminatorie, care să permită selectarea candidatului capabil să furnizeze aceste servicii la cel mai scăzut cost pentru comunitate; sau
- printr-o procedură conform căreia autoritățile publice trebuie să determine valoarea compensației pe baza unei analize a costurilor suportate de o întreprindere obișnuită, bine gestionată și echipată în mod corespunzător.

Cu alte cuvinte, cel de-al patrulea criteriu Altmark este îndeplinit în cazul în care compensația nu este stabilită peste nivelul care ar fi necesar pentru o întreprindere eficientă (capabilă să câștige o licitație sau identificată printr-un exercițiu de evaluare comparativă).

Decizia nu prevede cerințe de eficiență. Valoarea compensației nu trebuie neapărat să fie determinată printr-o procedură de achiziții publice sau prin comparație cu costurile unei întreprinderi obișnuite, bine gestionate.

¹¹² Dacă au fost îndeplinite celelalte trei criterii ale hotărârii Altmark (a se vedea întrebarea 61).

Dacă autoritatea publică demonstrează că o compensație acordată corespunde costurilor nete estimate pe baza unor parametri definiți cu exactitate și incluși în actul de atribuire și că nu există o supracompensare, compensația respectivă este considerată ajutor de stat compatibil cu normele TFUE¹¹³.

Exemplu:

O autoritate publică decide să îi încredințeze unui operator prestarea unui SIEG și să îi ofere finanțare pentru acesta. Se pot distinge trei situații:

- SIEG respectiv este furnizat de un operator selectat printr-o procedură de achiziții publice conformă cu cel de-al patrulea criteriu Altmark la un preț de 90. Dacă au fost îndeplinite toate celelalte condiții ale hotărârii Altmark, compensația în valoare de 90 nu constituie ajutor de stat.
- SIEG este furnizat de un operator la un cost net de 90. În cazul în care costul de 90 corespunde costului unei întreprinderi obișnuite, bine gestionate și echipate în mod corespunzător, în conformitate cu cel de-al patrulea criteriu *Altmark*, și dacă au fost îndeplinite toate celelalte condiții ale hotărârii Altmark, compensația în valoare de 90 nu constituie ajutor de stat.
- SIEG este furnizat de un operator care nu a fost selectat printr-o procedură de achiziții publice conformă cu cel de-al patrulea criteriu Altmark, iar costurile nete au o valoare mai mare de 90 (de exemplu, 100). O compensație în valoare de 100 va fi considerată, în temeiul deciziei, ca ajutor de stat compatibil, cu condiția ca respectiva compensație să nu depășească ceea ce este necesar pentru a acoperi costul net suportat în mod efectiv de operator pentru prestarea SIEG, inclusiv un profit rezonabil. Evident, acest lucru nu este posibil în cazul în care SIEG se încadrează în categoriile definite în decizie.

111. Care sunt principalele diferențe dintre decizia din 2005 și decizia din 2011 în ceea ce privește condițiile de compatibilitate?

Diferențele dintre decizia din 2005 și decizia din 2011 vizează în special domeniul de aplicare (reducerea pragului compensației de la 30 la 15 milioane EUR; eliminarea pragului privind cifra de afaceri a furnizorului de servicii; extinderea listei de servicii sociale eligibile, indiferent de valoarea acestora, astfel încât în prezent din această categorie nu mai fac parte doar spitalele și locuințele sociale; limitarea perioadei de valabilitate a actului de atribuire).

În ceea ce privește condițiile de compatibilitate, există numai câteva modificări menite în special să simplifice aplicarea normelor și să sporească transparența.

Pentru a simplifica aplicarea normelor, noua decizie permite verificarea unor eventuale supracompensării pe parcursul unui interval de timp mai îndelungat¹¹⁴. De asemenea, decizia introduce criterii de securitate aplicabile profitului rezonabil¹¹⁵, care îl și limitează în cazul în prestarea SIEG nu este legată de un risc major.

¹¹³ Dacă au fost îndeplinite celelalte condiții prevăzute de decizie.

¹¹⁴ A se vedea articolul 6 alineatul (1) din decizie.

¹¹⁵ A se vedea articolul 5 alineatul (7) din decizie.

În ceea ce privește transparența, noua decizie introduce obligația de menționare a deciziei în actul de atribuire¹¹⁶ și de publicare a acestuia, precum și a cuantumului ajutorului acordat pentru compensațiile de peste 15 milioane EUR¹¹⁷.

112. În cazul în care tuturor operatorilor de pe piață li se încredințează furnizarea aceluiași SIEG, ar trebui aceștia să primească o compensație cu o valoare egală pentru prestarea SIEG în sensul normelor privind ajutoarele de stat?

Statele membre dispun de o marjă de apreciere semnificativă în ceea ce privește organizarea și finanțarea a ceea ce se consideră a fi un SIEG. Decizia autorizează statele membre să finanțeze integral furnizorii pentru costurile nete suportate în prestarea SIEG, fără a le impune însă această obligație. Statele membre pot, dacă doresc acest lucru, să plătească compensații forfetare egale pentru toți furnizorii, cu condiția ca acestea să nu conducă la supracompensarea operatorilor în cauză. De asemenea, statele membre sunt libere au libertatea de a subcompensa sau de a nu compensa deloc furnizorii de SIEG. În măsura în care compensația pentru obligația de serviciu public acordată furnizorilor de SIEG se calculează pe baza costurilor efective și a veniturilor relevante și dacă acestea nu depășesc ceea ce este necesar pentru prestarea SIEG, o astfel de compensație poate fi considerată compatibilă în sensul normelor privind ajutoarele de stat.

Astfel cum se explică în secțiunea 3.5.2 din prezentul ghid, în cazul în care compatibilitatea ajutorului este evaluată în temeiul cadrului, metoda de calcul al compensației trebuie să fie identică pentru toate întreprinderile cărora li se încredințează prestarea aceluiași SIEG.

113. Impune decizia selectarea întreprinderii care oferă cel mai mic preț pentru furnizarea SIEG?

Nu, decizia nu impune acest lucru. Statele membre răspund de definirea SIEG pe care le doresc și, în special, de calitatea serviciilor respective. Cu cât calitatea este mai ridicată, cu atât mai ridicate pot fi costurile privind furnizarea serviciului, iar compensația poate acoperi toate costurile suportate efectiv de întreprindere.

114. Este corect ca, în cazul în care o autoritate publică clasifică un serviciu ca SIEG și respectă decizia, aceasta să nu mai fie respectate normele UE privind achizițiile publice?

Acest lucru nu este corect. Astfel cum se prevede la considerentul 29, decizia se aplică fără a aduce atingere legislației Uniunii în domeniul achizițiilor publice, ceea ce înseamnă că trebuie respectate normele privind achizițiile publice aplicabile. Cu toate acestea, respectarea normelor respective nu reprezintă o condiție pentru aplicarea deciziei.

3.4.2.2 Actul de atribuire

115. De ce există o nouă cerință de adăugare a unei trimiteri la decizie în actul de atribuire [articolul 4 litera (f)]?

Prin obligarea autorităților publice să includă o trimitere la decizie în actul de atribuire, Comisia intenționează să sporească transparența și să îmbunătățească respectarea normelor. În special, părțile interesate vor ști ce norme sunt aplicabile și care sunt

¹¹⁶ A se vedea articolul 4 litera (f) din decizie.

¹¹⁷ A se vedea articolul 7 din decizie.

condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca ajutorul să fie compatibil cu piața internă. Prin urmare, securitatea juridică este, de asemenea, sporită.

116. Decizia impune definirea parametrilor de calcul al valorii compensației în actul de atribuire. Cum se poate realiza acest lucru înainte de prestarea serviciului?

Este adeseori imposibil să se aibă în vedere toate detaliile privind costurile în momentul în care o întreprindere începe să furnizeze un SIEG. În consecință, decizia nu prevede prezentarea în avans a unui calcul detaliat privind, de exemplu, un preț pe zi, pe porție de hrană, pe serviciu de îngrijire, care trebuie rambursat din fonduri publice, atunci când acest lucru nu este posibil. Autoritățile publice sunt, în mod evident, libere să specifice parametrii respectivi doar dacă doresc acest lucru.

Decizia prevede doar ca actul de atribuire să includă baza pentru viitorul calcul al compensației: de exemplu, faptul că aceasta va fi stabilită pe baza unui preț pe zi, pe porție de hrană, pe serviciu de îngrijire, pornind de la o estimare a numărului de utilizatori potențiali etc.

Compensația poate acoperi costurile nete generate de furnizarea SIEG (compensație *ex post* integrală), însă în acest caz profitul trebuie limitat la rata de swap aplicabilă, plus o primă de 100 de puncte de bază, în conformitate cu articolul 5 alineatul (7) din decizie.

Ceea ce contează este ca baza de finanțare a furnizorului de către organismul de finanțare (statul, autoritatea locală) să fie clară. Această transparență este, de asemenea, benefică pentru contribuabili.

Exemple:

- În cazul în care o autoritate publică dorește să înființeze un centru de îngrijire a persoanelor în vârstă, parametrii pentru compensarea costurilor ar putea fi:
 - numărul de persoane în vârstă care frecventează centrul respectiv pe parcursul unui an;
 - numărul de zile petrecute în cadrul centrului în cursul acestei perioade.
- În cazul în care o autoritate publică dorește să înființeze un centru de asistență pentru tinerii șomeri, parametrii pentru compensarea costurilor ar putea fi:
 - numărul de tineri șomeri care urmează un curs de formare pe parcursul unui an;
 - echipamentele utilizate și salariile formatorilor pe o perioadă de un an.

117. Chiar și în cazul organismelor cu experiență în furnizarea de SIEG, poate exista un nivel ridicat de imprevizibilitate a costurilor și un risc de deficit ex post: schimbări imprevizibile în ceea ce privește intensitatea serviciilor de îngrijire medicală, profilurile utilizatorilor, numărul acestora și nivelul veniturilor (contribuții neplătite de către utilizatori, fluctuații ale numărului de utilizatori, refuzul altor autorități publice de a contribui cu fonduri). Cum pot organismele publice să facă față acestei situații?

O întreprindere însărcinată cu executarea unui SIEG, în special dacă este la începutul activității sau are o dimensiune redusă, nu își poate lua un angajament pe baza unui buget fix sau a unui preț unitar fix. În mod clar, dacă numărul de utilizatori crește, costurile vor crește și ele; dacă unii dintre utilizatori nu pot plăti o contribuție prestabilită, venitul va fi mai redus etc.

Aceasta nu modifică totuși modul în care sunt generate (plata salariilor, chirie etc.) sau stabilite (pe servicii de îngrijire etc.) costurile. Aceasta înseamnă, în principal, că furnizorul se va confrunta cu costuri mai ridicate, iar organismul public va fi nevoit să plătească compensație cu o valoare mai mare.

Toate aceste situații pot fi luate în considerare în temeiul deciziei. Atunci când în actul de atribuire nu este prevăzută o estimare a schimbărilor sau a situațiilor imprevizibile care pot apărea în timpul prestării unui SIEG, un mod de a preîntâmpina astfel de situații îl constituie stabilirea mecanismelor de corecție *ex post* a costurilor prevăzute, în raport cu cele reale.

Există două opțiuni posibile, în măsura în care suma totală a compensației anuale nu depășește plafonul prevăzut în decizie:

- autoritatea publică poate defini în actul de atribuire un mecanism de corecție *ex post* care va permite revizuirea periodică a parametrilor de cost;
- autoritatea publică poate actualiza actul de atribuire în cazul în care constată că un anumit parametru de cost trebuie modificat.

118. Atunci când se definesc parametrii de calcul al compensației pentru un anumit organism, este necesară o comparație cu alte organisme? Este necesară o evaluare a eficacității? Cum se poate compara valoarea serviciilor religioase, a sprijinului spiritual, a timpului suplimentar consacrat etc.?

Autoritatea publică are responsabilitatea de a stabili domeniul de aplicare al misiunii respective și dacă sarcinile nemăsurabile (de exemplu, pentru persoanele în vârstă sau persoanele cu handicap etc.) au drept consecință generarea unor costuri mai mari, de exemplu, în ceea ce privește timpul petrecut de persoanele care prestează serviciul respectiv. Aceste costuri pot fi, bineînțeles, luate în calcul și compensate. Decizia nu prevede nicio evaluare a eficacității, lăsând în sarcina autorităților publice respective evaluarea calității serviciului solicitat.

De exemplu, atunci când două organisme furnizează SIEG pentru care a fost definit un nivel de calitate diferit în actele de atribuire, fiecare furnizor de servicii va primi compensația corespunzătoare costurilor pe care le-a suportat, care va diferi în funcție de nivelul de calitate solicitat.

119. Cum ar trebui determinați parametrii pentru compensația costurilor în cazul în care un anumit SIEG este finanțat de două sau mai multe autorități publice?

În cazul în care mai multe autorități publice (cum ar fi un oraș și o regiune) doresc să finanțeze parțial, de exemplu, un centru pentru persoane dezavantajate, fiecare autoritate poate determina parametrii de calcul al compensației în funcție de serviciul avut în vedere, eventual în urma discuțiilor cu furnizorul de servicii.

Autoritățile publice își pot stabili la alegere propriile contribuții la compensație, cu condiția ca valoarea totală corespunzătoare tuturor tipurilor diferite de compensații să nu depășească costurile nete suportate de furnizorul de SIEG, inclusiv un profit rezonabil.

120. În cazul în care o autoritate publică dorește să finanțeze numai o parte din costurile anuale ale unui furnizor însărcinat cu executarea unui SIEG, cum ar trebui determinați parametrii de calcul al compensației?

Este important ca valoarea compensației să nu depășească ceea ce este necesar pentru a acoperi costurile suportate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, luând în considerare veniturile rezultate și un profit rezonabil¹¹⁸.

De exemplu, o autoritate publică poate stipula în actul de atribuire că va compensa furnizorul pentru 60% din costul net (costul din care au fost scăzute veniturile) suportat în prestarea SIEG.

121. În cazul în care un SIEG este finanțat parțial de o autoritate publică și parțial de către utilizatori, este posibil ca autoritatea publică să acopere toate costurile dacă SIEG produce pierderi?

În cazul în care SIEG în cauză este cofinanțat de o autoritate publică și de utilizatori, producând pierderi, de exemplu, din cauza contribuției mai mici din partea utilizatorilor, deficitul poate fi compensat de autoritatea publică în măsura în care acest lucru nu conduce la supracompensare și dacă parametrii de calcul al compensației, stabiliți de autoritatea națională competentă, permit acest lucru. Cu condiția să nu existe o supracompensare și cu condiția ca finanțarea în cauză să nu facă obiectul normelor privind ajutoarele de stat, autoritatea publică are libertatea de a stabili procentajul de finanțare a SIEG în temeiul legislației naționale.

122. Poate o autoritate publică să stipuleze în actul de atribuire că va acoperi pierderile din exploatare înregistrate în fiecare perioadă stabilită fără să definească alți parametri de calcul al compensației?

Pentru a respecta condițiile de compatibilitate cu decizia, statele membre trebuie să definească în actul de atribuire parametrii pe baza cărora se calculează compensația pentru a permite instituțiilor UE să își îndeplinească rolul de supraveghere.

Cu toate acestea, statele membre dispun de o anumită marjă în definirea parametrilor aleși pentru a le facilita planificarea financiară, în măsura în care metoda aleasă permite un calcul transparent și verificabil al compensației. Ceea ce contează în ceea ce privește compatibilitatea cu normele privind ajutoarele de stat este ca statele membre să nu supracompenseze operatorii de SIEG. Statele membre au libertatea de a decide modalitatea și nivelul de finanțare a SIEG, cu condiția să respecte normele UE. Prin urmare, acestea pot, în principiu, să definească parametrii de calcul al compensației făcând trimitere la acoperirea pierderilor din exploatare, cu condiția ca parametrii de calcul să permită stabilirea faptului că nu există o supracompensare. În acest caz, profitul ar trebui limitat la rata de swap aplicabilă, plus o primă de 100 de puncte de bază, în conformitate cu articolul 5 alineatul (7) din decizie.

¹¹⁸ A se vedea articolul 5 din decizie.

3.4.2.3 Valoarea compensației

123. Ce metodologie ar trebui utilizată pentru a calcula costul net al obligațiilor de serviciu public în temeiul deciziei?

Articolul 5 alineatul (2) din decizie prevede două metodologii care pot fi utilizate pentru calcularea costurilor nete ale unei obligații de serviciu public:

- ca și în temeiul Deciziei din 2005, costul net poate fi calculat ca diferența dintre costuri și venituri („metodologia bazată pe alocarea costurilor”); în cazul în care întreprinderea desfășoară și alte activități care nu intră în domeniul de aplicare al SIEG, se iau în calcul numai costurile referitoare la SIEG;
- alternativ, costul net poate fi calculat ca diferența dintre costul net suportat de întreprindere pentru îndeplinirea obligației de serviciu public și costul net sau profitul aceleiași întreprinderi funcționând fără îndeplinirea obligației de serviciu public („metodologia costului net evitat”). Această metodologie poate fi aplicată, de exemplu, în sectorul locuințelor sociale: costul net poate fi calculat ca suma chiriei nepercepute (din cauza plafonării chiriei în comparație cu prețul pieței) și costurile suplimentare generate executarea obligației de serviciu public (de exemplu, costurile suportate pentru verificarea eligibilității chiriașilor); ar trebui scăzute veniturile care nu ar fi fost primite în cazul în care locuințele respective ar fi avut un caracter comercial.

Spre deosebire de cadru, decizia nu impune o metodologie specifică: statele membre au libertatea de a alege metodologia pe care o consideră mai adecvată într-un anumit caz.

124. Puteți oferi exemple privind tipul de investiții care ar putea fi sprijinite ca parte dintr-un SIEG? De exemplu, poate fi considerat ca un cost SIEG costul unui motor naval, știind că autoritatea publică a încredințat proprietarului navei obligația de serviciu public privind transportul de pasageri?

În conformitate cu articolul 5 alineatul (3) litera (d) din decizie, pot fi luate în calcul costurile legate de investițiile necesare pentru furnizarea SIEG cu scopul de a determina valoarea compensației. Nu există o listă limitativă privind tipurile de investiții vizate. Costurile de amortizare a unui motor naval utilizat exclusiv pentru prestarea de SIEG reprezintă un exemplu în acest sens. În cazul în care nava este utilizată, de asemenea, pentru activități care nu constituie SIEG, costurile pot fi luate în considerare doar parțial [a se vedea articolul 5 alineatul (3) litera (c)].

125. Este necesar să se stabilească o anumită valoare a compensației costurilor specifice?

Nu. Normele privind ajutoarele de stat nu fac trimitere la natura costurilor SIEG (de exemplu, salarii, întreținerea clădirilor, costuri externe specifice sau achiziții), ci la domeniul de aplicare al acestora, indiferent dacă respectivele costuri sunt legate sau nu legate de prestarea unui SIEG. Nu este necesar ca autoritatea publică să stabilească o anumită valoare a compensației pentru servicii specifice în cadrul sarcinii generale de serviciu public.

126. În calcularea compensației, pot fi luate în considerare atât granturile acordate de o autoritate publică, cât și serviciile furnizate de o autoritate publică pentru a ajuta un organism să-și îndeplinească obligațiile de serviciu public?

Da. În conformitate cu articolul 5 alineatul (4) din decizie, valoarea compensației include toate avantajele oferite de către stat sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă. În acest sens, natura financiară sau materială exactă a avantajelor oferite de autoritățile publice (compensații, servicii etc.) nu este relevantă.

Prin urmare, în momentul calculării compensației și verificării unei eventuale supracompensații, autoritatea publică ar trebui să ia în considerare atât granturile, cât și serviciile (sau clădirile/activele) furnizate sub prețul pieței. Aceasta înseamnă că ar trebui calculat un grant echivalent pentru serviciile (sau clădirile/activele) furnizate sub prețul pieței.

127. Cum ar trebui calculată valoarea compensației pentru obligația de serviciu public în cazul în care furnizorii de SIEG dețin drepturi speciale sau exclusive legate de îndeplinirea mai multor sarcini de serviciu public?

Articolul 5 alineatul (4) din decizie prevede că profiturile care depășesc profitul rezonabil care rezultă din drepturi speciale sau exclusive, precum și orice alte avantaje acordate de către stat întreprinderii care prestează un SIEG trebuie incluse în veniturile luate în considerare, reducându-se, prin urmare, compensația. Se poate face același lucru pentru alte profituri care derivă din alte activități, în cazul în care statul decide astfel.

128. În cazul în care mai multe organisme publice, inclusiv o autoritate locală, și organisme private se unesc în cadrul unei entități juridice cu scopul de a presta SIEG în comun, cum ar trebui luată în considerare, în momentul calculării compensației, prezența în cadrul entității respective a membrilor care nu sunt autorități publice?

În ipoteza în care membrii care nu sunt autorități publice plătesc operatorului o contribuție financiară sau îi acordă un alt tip de sprijin, este necesar să se stabilească dacă respectiva contribuție trebuie clasificată ca ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Contribuția acordată de un organism de drept privat poate fi clasificată ca ajutor de stat atunci când este plătită din „resurse de stat”. Aceasta este, în special, situația atunci când organismul respectiv de drept privat este o întreprindere publică în sensul Directivei privind transparența¹¹⁹, iar decizia de acordare a ajutorului este imputabilă unei autorități publice¹²⁰. În cazul în care contribuția respectivă este clasificată ca ajutor de stat, aceasta trebuie adăugată la celelalte ajutoare de stat și verificată pentru a stabili dacă suma totală a ajutoarelor de stat nu depășește ceea ce este necesar pentru acoperirea costurilor suportate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, luând în considerare veniturile rezultate și, după caz, un profit rezonabil pentru executarea obligațiilor respective.

Mai mult, atunci când contribuția plătită constituie un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, aceasta trebuie să respecte condițiile prevăzute de decizie sau de cadru, în special dispozițiile privind actul de atribuire. Organismul respectiv poate finanța SIEG în temeiul actului de atribuire (având în vedere obligațiile de serviciu public instituite de autoritățile publice).

¹¹⁹ Directiva 2006/111/CE a Comisiei din 16 noiembrie 2006 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice, precum și transparența relațiilor financiare din cadrul anumitor întreprinderi, JO L 318, 17.11.2006, p. 17.

¹²⁰ Hotărârea Curții de Justiție în cauza C-379/98, Preussen Elektra AG, Rec., 2001, p. I-2009, punctul 58.

În cazul în care contribuția plătită pentru obligațiile de serviciu public nu este clasificată ca ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, aceasta nu intră în calculul valorii totale a ajutoarelor de stat. Cu toate acestea, contribuția respectivă se adaugă la veniturile obținute din îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, diminuând astfel costurile nete legate de SIEG și, prin urmare, baza de compensare potențială. Nu este totuși necesar ca respectiva contribuție să respecte condițiile deciziei sau ale cadrului.

129. *Ar trebui considerate venituri în sensul articolului 5 alineatul (4) din decizie avantajele fiscale obținute în baza statutului corporativ al unui organism?*

Compensația poate acoperi diferența dintre costurile suportate efectiv pentru furnizarea unui SIEG și veniturile aferente acestuia. Un avantaj fiscal poate să constituie un ajutor de stat și să fie acordat sub formă de venit sau printr-o reducere a costurilor. Indiferent de natura sa, avantajul trebuie luat în considerare în momentul stabilirii valorii compensației necesare pentru furnizarea SIEG.

Atunci când avantajul fiscal constă într-o reducere a costurilor, aceasta înseamnă că nu poate fi acordată nicio compensație pentru valoarea corespunzătoare reducerii respective. Dacă avantajul fiscal constă într-un venit destinat furnizorului de servicii, aceasta înseamnă că venitul respectiv trebuie dedus din compensația care urmează a fi acordată.

130. *Pot fi considerate venituri în sensul articolului 5 alineatul (4) din decizie plățile efectuate în baza unui acord de transfer de profit și pierderi în cadrul unui holding public?*

În anumite state membre, întreprinderile din cadrul holdingurilor publice încheie acorduri privind transferul de profit și pierderi conform cărora o filială rentabilă trebuie să își transfere profitul către holding, iar acesta îl va utiliza pentru acoperirea pierderilor generate de o filială neperformantă care furnizează SIEG.

Plățile încasate pentru acoperirea pierderilor înregistrate în urma prestării SIEG trebuie să fie luate în calcul ca venituri, în sensul articolului 5 alineatul (4) din decizie, determinând, în consecință, reducerea costurilor nete eligibile pentru compensare.

131. *Ce înseamnă noțiunea de „profit rezonabil” în cazul calculării compensației compatibile?*

În conformitate cu articolul 5 alineatul (5) din decizie, „profit rezonabil” înseamnă rata rentabilității capitalului de care ar avea nevoie, pe întreaga perioadă de atribuire, o întreprindere obișnuită care analizează dacă să furnizeze sau să nu furnizeze serviciul de interes economic general, ținând seama de nivelul de risc. „Rata de rentabilitate a capitalului” înseamnă rata rentabilității interne obținută de întreprindere din capitalul pe care l-a investit, pe toată perioada de valabilitate a actului de atribuire. Nivelul de risc depinde de sectorul vizat, de natura serviciului și de caracteristicile compensației.

Articolul 5 alineatul (8) din decizie prevede că, „În cazul în care, datorită circumstanțelor specifice, nu este adecvat să se utilizeze rata rentabilității capitalului, statele membre se pot baza și pe alți indicatori ai nivelului profitului în afară de rata rentabilității capitalului pentru a stabili ce ar trebui să fie considerat un profit rezonabil, de exemplu rentabilitatea medie a capitalurilor proprii, rentabilitatea capitalului angajat, rentabilitatea activelor sau rentabilitatea vânzărilor”.

Articolul 5 alineatul (7) din decizie prevede că o dispoziție privind zonele de siguranță care să stipuleze faptul că o rată a rentabilității capitalului nu trebuie să depășească rata de swap aplicabilă, plus o primă de 100 de puncte de bază, este considerată a fi rezonabilă în orice situație. De asemenea, această rată reprezintă limita superioară a profitului rezonabil în cazul în care furnizarea serviciului nu are legătură cu un risc semnificativ.

132. Cum ar trebui definit „riscul”? Puteți oferi exemple de riscuri pentru furnizor?

Riscul trebuie înțeles ca un factor care ar putea reduce profitul estimat (prin reducerea venitului estimat și/sau creșterea costurilor estimate).

În parametrii de calcul al compensației pot fi incluși anumiți factori (de exemplu, prețul petrolului sau numărul de pasageri pentru un serviciu de transport cu autobuzul); în cazul în care acești factori au fost incluși în parametrii respectivi, ei nu mai constituie factori de risc.

Articolul 5 alineatul (5) din decizie prevede că nivelul de risc depinde de sectorul vizat, de natura serviciului și de caracteristicile compensației.

Caracteristicile mecanismului de compensație reprezintă un exemplu important de factor care afectează riscurile. În cazul în care costul net suportat pentru furnizarea unui SIEG este în esență compensat *ex post* în totalitate, nivelul de risc va fi neglijabil, iar profitul rezonabil limitat. Dimpotrivă, suma forfetară acordată pentru furnizarea SIEG, determinată *ex ante*, implică un nivel de risc mai ridicat pentru furnizor.

Sectorul de activitate constituie un alt exemplu de factor de risc. Sectoarele competitive, în care cererea și costurile sunt volatile (cu excepția cazului în care acestea au fost deja integrate în parametrii de calcul) sau unde activele sunt costisitoare și dificil de revândut, sunt considerate a fi mai riscante. Prin urmare, un furnizor ar trebui să solicite o rată mai ridicată de rentabilitate a capitalului pentru a investi și a furniza servicii în astfel de cazuri.

133. În vederea calculării profitului rezonabil, decizia face trimitere la o rată de rentabilitate a capitalului. Pot fi utilizate diferite metode de calcul al profitului rezonabil?

Da, în anumite circumstanțe specifice, astfel cum se prevede la articolul 5 alineatul (8) din decizie.

Este posibil ca rentabilitatea capitalului (însemnând „rata rentabilității interne” obținută de întreprindere din capitalul pe care l-a investit) să nu fie disponibilă sau adecvată într-un caz concret, în timp ce alți indicatori ai nivelului profitului, cum ar fi rentabilitatea vânzărilor, să fie disponibili și mai adecvați. În anumite circumstanțe, pot fi utilizați alți indicatori de profit, cum ar fi cei menționați la articolul 5 alineatul (8) din Decizie, cu scopul de a oferi trimiteri solide și fiabile pentru calculul profitului rezonabil.

134. Zona de siguranță a profitului se aplică numai rentabilității capitalului. Nu există, de asemenea, o zonă de siguranță dacă se utilizează, în cazuri justificate, și alți indicatori ai nivelului profitului?

S-a demonstrat că furnizarea unei zone de siguranță pentru alți indicatori ai nivelului profitului în afara ratei de rentabilitate a capitalului nu este fezabilă din cauză că nivelurile profitului determinate de alți indicatori precum „rata rentabilității activelor” sau „rata rentabilității vânzărilor” trebuie evaluate având în vedere sectorul în care este activ furnizorul. În ceea ce privește un risc similar, un anumit nivel al rentabilității activelor ar putea fi considerat rezonabil într-un anumit sector, în timp ce acesta ar putea fi considerat nerezonabil într-un alt sector.

Chiar dacă se prevede o zonă de siguranță numai pentru rata rentabilității capitalului, aceasta nu împiedică statele membre să evalueze, în cazurile justificate, care ar trebui să fie profitul rezonabil pe baza unor alți indicatori ai nivelului profitului în afară de rata rentabilității capitalului.

135. Există anumite mijloace practice prin care se poate stabili nivelul ratei de swap aplicabile?

Ratele de swap vor fi în curând publicate pe site-ul internet al Direcției Generale Concurență din cadrul Comisiei. Acestea vor fi furnizate pentru diferite valute și scadențe din UE.

136. S-ar accepta adăugarea la costuri a unor cheltuieli indirecte de 20 % și considerarea acestora ca profit rezonabil?

Nu, nu s-ar accepta adăugarea la costuri a unor cheltuieli indirecte de 20 % și considerarea acestora ca profit rezonabil din cauză că modul de calcul al profitului nu ar fi legat de riscul implicat de furnizarea serviciului, putând depăși, prin urmare, ceea ce ar trebui considerat ca un profit rezonabil.

Poate fi luată în considerare o contribuție corespunzătoare la cheltuielile indirecte pentru stabilirea costului net aferent furnizării unui SIEG.

Ulterior, la acest cost net se poate adăuga un profit rezonabil pentru a se determina compensația adecvată, însă profitul rezonabil ar trebui să aibă legătură cu riscul la care este expus furnizorul.

137. Este necesar ca o întreprindere care furnizează un SIEG să dețină conturi separate în cazul în care desfășoară, în același timp, și alte activități, iar acestea au un caracter comercial?

Da, în temeiul articolului 5 alineatul (9) din decizie, pentru întreprinderea care desfășoară atât activități din categoria SIEG, cât și activități în afara acesteia, contabilitatea sa internă trebuie să prezinte costurile și încasările aferente SIEG separat de cele aferente altor servicii.

Aceasta este cea mai bună modalitate prin care întreprinderile respective pot demonstra că valoarea compensației alocate nu depășește costurile nete ale SIEG furnizat și că, prin urmare, nu există o supracompensare. În același timp, o contabilitate separată a activităților din cadrul și din afara domeniului de aplicare al SIEG permite Comisiei și statelor membre să aprecieze dacă au fost îndeplinite criteriile prevăzute de decizie¹²¹.

¹²¹ A se vedea articolul 5 alineatul (9) din decizie.

138. Este necesar ca un organism căruia i s-a încredințat prestarea unui SIEG să dețină conturi separate în cazul în care desfășoară, de asemenea, activități neeconomice?

Contabilitatea internă ar trebui să permită identificarea costurilor legate de prestarea SIEG; în caz contrar, valoarea compensației nu poate fi stabilită. Mai mult, în cazul în care a fost înaintată o plângere, întreprinderea căreia i-a fost încredințată prestarea unui SIEG ar trebui să poată demonstra absența supracompensării. Prin urmare, este necesar să existe în practică conturi separate în astfel de situații.

139. Ce costuri pot fi compensate atunci când o întreprindere utilizează simultan aceeași infrastructură pentru furnizarea de SIEG și pentru desfășurarea unor activități economice care nu sunt clasificate ca SIEG?

Întreprinderea trebuie să aloce costuri pentru cele două tipuri de activități. Costurile alocate unui SIEG pot acoperi toate costurile variabile generate de furnizarea SIEG și o contribuție proporțională la costurile fixe comune atât SIEG, cât și altor activități care nu constituie SIEG.

3.4.2.4 Supracompensare și recuperare

140. Decizia permite plata compensației pentru obligația de serviciu public, însă interzice supracompensarea; ce înseamnă termenul de „supracompensare”?

Supracompensarea ar trebui înțeleasă ca o compensație pe care o primește întreprinderea în plus față de ceea ce este necesar pentru a acoperi costurile nete suportate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, inclusiv un profit rezonabil.

Articolul 5 din decizie furnizează orientări privind modul în care poate fi determinat costul net suportat pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, inclusiv un profit rezonabil.

141. Ar trebui să existe un control la fiecare trei ani. Poate fi reportată pentru perioada următoare o supracompensație de peste 10 % în cazul în care nu va exista supracompensare pe parcursul perioadei de valabilitate a actului de atribuire sau ar trebui să existe o recuperare?

În vederea sporirii flexibilității, decizia din 2011 prevede o abordare multianuală în locul abordării anuale din decizia din 2005. Aceasta înseamnă că un furnizor poate primi o compensație care depășește costul net suportat pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public dintr-un anumit an, cu condiția să nu existe supracompensare pe întreaga durată a contractului.

Cu toate acestea, în vederea evitării cazurilor în care beneficiarul ar urma să primească o supracompensație pe întreaga durată a contractului, articolul 6 din decizie prevede că statele membre trebuie să efectueze controale intermediare periodice (cel puțin la fiecare trei ani) pe durata de valabilitate a actului de atribuire și la încetarea acestuia. În cazul în care o întreprindere a primit o supracompensație care depășește 10% din valoarea compensației anuale medii, statul membru în cauză trebuie să intervină pentru a se asigura că mecanismul de compensare corespunde condițiilor prevăzute în actul de atribuire. Statul membru trebuie să se asigure că întreprinderea respectivă rambursează supracompensația și că parametrii de calcul al compensației se actualizează pentru viitor. Atunci când suma reprezentând supracompensația nu depășește 10% din valoarea compensației anuale medii, supracompensația respectivă poate fi reportată pentru

perioada următoare și poate fi dedusă din valoarea compensației datorată pentru perioada respectivă.

142. Ce consecințe ar avea instituirea unui mecanism care să aibă ca scop evitarea oricărei supracompensări asupra obligației autorității publice de a efectua un control al supracompensărilor?

Având în vedere cât de important este să se asigure că nicio compensație nu depășește ceea ce este necesar pentru acoperirea costurilor suportate de o întreprindere pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, luând în considerare veniturile rezultate și un profit rezonabil, un mecanism care vizează evitarea unei astfel de supracompensării s-ar putea dovedi a fi benefic. Cu toate acestea, existența unui asemenea mecanism nu poate scuti statele membre de obligația de a se asigura că întreprinderea respectivă nu beneficiază, în realitate, de o supracompensație, în conformitate cu articolul 6 din decizie.

143. În cazul în care un SIEG este cofinanțat de două sau mai multe autorități publice (de exemplu, administrația centrală și/sau o regiune și/sau un județ și/sau o comunitate locală), cum se realizează controlul unei eventuale supracompensări?

Actele de atribuire ar trebui elaborate astfel încât să garanteze că întreaga compensație primită de furnizorul de SIEG din partea diferitelor autorități publice nu depășește ceea ce este necesar pentru acoperirea costului net suportat în executarea obligațiilor de serviciu public, inclusiv un profit rezonabil.

În special, dacă o autoritate publică stabilește valoarea compensației care urmează să fie acordată unei întreprinderi pentru executarea obligațiilor de serviciu public, autoritatea în cauză ar trebui să includă în veniturile întreprinderii compensația pe care aceasta urmează să o primească și din partea altor autorități publice. În cazul în care valoarea compensației primite din partea altor autorități nu este cunoscută în prealabil, autoritatea publică respectivă o poate include ca parametru de calcul al compensației.

Controlul unor eventuale supracompensări se bazează pe aceleași principii ca și în cazul în care SIEG ar fi finanțate de o singură autoritate publică. Autoritățile publice ar trebui să efectueze verificări periodice sau să se asigure că sunt efectuate verificări cel puțin o dată la fiecare trei ani atât pe durata perioadei de valabilitate a actului de atribuire, cât și la încetarea acestuia, pentru a garanta că respectiva compensație acordată în mod efectiv respectă condițiile actului de atribuire și că aceasta nu conduce la o supracompensare. Statul membru în cauză trebuie să numească autoritatea publică responsabilă de efectuarea unor astfel de controale.

144. În cazul unei supracompensări legate de cofinanțarea unui SIEG de mai multe autorități publice de la diferite niveluri, cum ar trebui efectuată rambursarea supracompensăției între nivelurile respective?

Repartizarea rambursării eventualelor supracompensății, între diverse organisme publice, nu este de competența Uniunii, ci a statului membru în cauză; în ceea ce privește ajutoarele de stat, este relevantă doar eliminarea supracompensăției și a avantajului necuvenit creat prin acordarea acesteia.

3.4.2.5 Subcompensare

145. Interzic normele privind ajutoarele de stat subcompensarea unui furnizor de SSIG/SIEG, și anume, ca valoarea compensației să fie inferioară costurilor legate de prestarea SSIG/SIEG? Nu creează subcompensarea unui furnizor un avantaj economic pentru concurenții acestuia, care nu trebuie să își asume sarcina financiară a subcompensației?

În conformitate cu normele privind ajutoarele de stat, furnizorii de SIEG/SSIG nu trebuie să primească supracompensații, și anume compensații care să depășească ceea ce este necesar pentru îndeplinirea sarcinilor care le-au fost încredințate. Normele nu interzic subcompensarea sau neacordarea unei compensări pentru furnizorii de SIEG/SSIG. Statelor membre le revine responsabilitatea de a decide modul și nivelul de finanțare a SIEG/SSIG pe care le pun în aplicare, în conformitate cu normele UE.

146. Poate o întreprindere căreia i-a fost încredințată prestarea unui SIEG care a fost subcompensată să primească o compensație provizorie înainte de încheierea exercițiului financiar în cazul în care, ulterior anului respectiv, va primi compensația necesară pentru îndeplinirea sarcinii încredințate?

Normele privind ajutoarele de stat interzic numai supracompensarea. În cazul unei subcompensări, statele membre au libertatea de a decide modalitățile de efectuare a unei eventuale corecții a sumei compensatorii, cu condiția ca respectiva corecție să nu conducă la o supracompensare. În ceea ce privește posibilitățile de revizuire a actului de atribuire și a parametrilor de calcul al compensației, a se vedea răspunsurile la întrebările 58 și 117.

3.4.3 Transparență și raportare

147. Se aplică cerința suplimentară privind transparența, prevăzută la articolul 7 din decizie, doar în cazul în care compensația acordată pentru un SIEG depășește 15 milioane EUR sau și în cazul în care compensațiile pentru toate SIEG încredințate unei întreprinderi depășesc 15 milioane EUR?

Articolul 7 se aplică în cazul în care compensația acordată pentru un singur SIEG depășește 15 milioane EUR. Articolul trebuie citit în coroborare cu articolul 2 alineatul (1) literele (b) și (c), fiind destinat serviciilor sociale de interes general, care beneficiază de pe urma aplicării deciziei indiferent de pragurile prevăzute. În aceste cazuri, articolul 7 din decizie prevede cerințe suplimentare privind transparența. Acesta nu se aplică întreprinderilor care furnizează mai multe SIEG, fiecare dintre acestea fiind compensată cu un ajutor care nu depășește suma de 15 milioane EUR, astfel cum reiese și din trimiterea la „actul de atribuire”, la singular, prevăzută la articolul 7 litera (a).

148. Este necesar ca publicarea sumelor care depășesc 15 milioane EUR, în conformitate cu articolul 7 din decizie, să aibă loc în fiecare an sau pot fi publicate sumele anuale la încetarea perioadei de valabilitate a actului de atribuire?

Deși calendarul publicării nu este menționat la articolul 7 din decizie, obiectivul articolului respectiv este de a garanta transparența prin informarea furnizorilor de servicii publice cu privire la atribuirea unui SIEG, denumirea întreprinderii căreia i-a fost încredințată sarcina de serviciu public, ce anume acoperă sarcina respectivă și valoarea compensației anuale. De asemenea, articolul permite unui potențial concurent sau unui cetățean să aducă în atenția unui judecător sau a Comisiei un caz de ajutor ilegal sau

incompatibil. Prin urmare, rezultă din obiectivul acestei dispoziții că informațiile ar trebui publicate în momentul atribuirii sarcinii sau pe parcursul anului respectiv. După încetarea perioadei de valabilitate a actului de atribuire, obiectivul privind transparența nu ar mai putea fi îndeplinit în totalitate.

149. În cazul în care un ajutor acordat sub forma unei compensații pentru obligația de serviciu public poate fi scutit de obligația notificării, în temeiul deciziei, există obligația de a trimite o fișă descriptivă Comisiei?

Nu. În cazul aplicării deciziei, autoritățile naționale nu sunt obligate să trimită Comisiei o fișă descriptivă. Singurele obligații procedurale impuse de decizie statelor membre constau în punerea la dispoziția Comisiei, pentru o perioadă de cel puțin zece ani, a tuturor elementelor necesare pentru a stabili compatibilitatea compensației respective cu decizia¹²² și să prezinte, din doi în doi ani, rapoarte periodice privind punerea în aplicare a deciziei¹²³.

150. Cine ar trebui să prezinte rapoartele privind punerea în aplicare a deciziei: statele membre sau autoritățile regionale/locale?

Rapoartele privind punerea în aplicare a deciziei trebuie prezentate Comisiei de către statele membre din doi în doi ani¹²⁴. În acest sens, statele membre ar trebui să organizeze în avans exercițiul de raportare, alocând suficient timp colectării informațiilor necesare de la autoritățile regionale și locale relevante.

3.4.4 Intrarea în vigoare și dispoziții tranzitorii

151. De când a fost pusă în aplicare decizia? Este aplicarea acesteia retroactivă?

Decizia se aplică de la 31 ianuarie 2012, data intrării sale în vigoare.

Aceasta se aplică, de asemenea, oricărui ajutor acordat înainte de intrarea în vigoare a deciziei, incompatibil cu decizia din 2005 sau neexceptat de la obligația de notificare în temeiul acesteia (și anume, ajutorul ilegal), dar care îndeplinește condițiile stabilite de decizie (și anume, decizia din 2011) [articolul 10 litera (b)]. De asemenea, aceasta se aplică schemelor de ajutor aplicate înainte de intrarea în vigoare a noii decizii; în ceea ce privește schemele respective, este irelevant dacă furnizorului individual i s-a încredințat deja un SIEG înainte sau după intrarea în vigoare a deciziei. „Ajutor acordat” înseamnă că întreprinderii i-a fost acordat dreptul legal de a primi ajutor; nu este relevant dacă ajutorul a fost sau a fost efectiv plătit.

152. Este necesar ca statele membre să alinieze ajutorul individual existent, pus în aplicare în mod legal în temeiul deciziei din 2005, la noua decizie?

Nu. În temeiul dispozițiilor tranzitorii prevăzute la articolul 10 din decizie, schemele de ajutor care au fost compatibile cu decizia din 2005 își mențin compatibilitatea cu piața internă, fiind scutite, timp de doi ani, de la obligația de notificare. Decizia nu menționează ajutorul individual acordat în conformitate cu decizia din 2005. Prin urmare, situația juridică a acestor cazuri de ajutor individual nu este afectată de noua decizie. Conceptele de „schemă de ajutor” și „ajutor individual” sunt definite la

¹²² A se vedea articolul 8 din decizie.

¹²³ A se vedea articolul 9 din decizie.

¹²⁴ A se vedea articolul 9 din decizie.

articolul 1 literele (d) și (e) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului (Regulamentul de procedură).

153. Pot statele membre care au aplicat în mod legal, în temeiul deciziei din 2005, scheme de ajutor pentru SIEG să atribuie în continuare noi sarcini de serviciu public în temeiul deciziei respective pe parcursul perioadei tranzitorii de doi ani?

Întrucât schemele de ajutor compatibile cu decizia din 2005 sunt în continuare compatibile cu aceasta și sunt scutite, timp de doi ani, de la obligația de notificare, statele membre pot atribui noi sarcini în temeiul schemelor existente. Cu toate acestea, la sfârșitul perioadei de tranziție, schemele de ajutor trebuie aliniate la decizia revizuită sau abrogate.

3.5 Compensații acordate în temeiul Cadrului privind SIEG

3.5.1 Domeniul de aplicare

154. Este cadrul aplicabil compensației pentru obligația de serviciu public în sectorul transporturilor?

Cadrul nu se aplică sectorului de transport terestru¹²⁵, însă se aplică sectoarelor de transport aerian și maritim. Cadrul se aplică fără a aduce atingere cerințelor suplimentare prevăzute în:

- Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate¹²⁶;
- Regulamentul (CEE) nr. 3577/92 din 7 decembrie 1992 de aplicare a principiului liberei circulații a serviciilor la transportul maritim în interiorul statelor membre (cabotaj maritim)¹²⁷.

155. Este cadrul aplicabil compensației pentru obligația de serviciu public de radiodifuziune?

Cadrul nu se aplică sectorului serviciului public de radiodifuziune¹²⁸. Acest sector este reglementat de Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune¹²⁹.

156. Care sunt normele privind aplicarea cadrului întreprinderilor aflate în dificultate?

Ajutorul acordat furnizorilor de SIEG aflați în dificultate¹³⁰ va fi evaluat în temeiul Liniilor directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate¹³¹.

¹²⁵ A se vedea punctul 8 din cadru.

¹²⁶ JO L 293, 31.10.2008, p. 3.

¹²⁷ JO L 364, 12.12.1992, p. 7.

¹²⁸ A se vedea punctul 8 din cadru.

¹²⁹ JO C 257, 27.10.2009, p. 1.

¹³⁰ A se vedea punctul 9 din cadru.

¹³¹ JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

157. Este necesar ca ajutorul care depășește pragul prevăzut la articolul 2 litera (a) din decizie să fie notificat Comisiei?

Decizia se aplică compensației pentru obligația de serviciu public care nu depășește suma de 15 milioane EUR pe an. În ceea ce privește spitalele și anumite servicii sociale, nu există limite cu privire la valorile scutite de obligația notificării.

În cazul în care compensația acordată pentru alte servicii decât spitalele și serviciile sociale depășește pragul de 15 milioane EUR pe an, Comisia trebuie notificată în prealabil. Compensația va fi ulterior evaluată în conformitate cu dispozițiile cadrului. Notificarea nu înseamnă că respectiva compensație este în mod automat incompatibilă cu tratatul, însă din cauza valorii mari a ajutorului respectiv și a riscului ridicat de denaturare a concurenței, ajutorul trebuie evaluat de către Comisie pentru a se garanta faptul că au fost îndeplinite toate condițiile de compatibilitate¹³².

158. În cazul în care un stat membru refuză solicitarea unei regiuni sau a altor comunități locale de notificare a unui ajutor sub forma compensației de serviciu public, este posibil ca respectivele comunități să acționeze pe cont propriu? Ar putea Comisia să ia măsuri împotriva statului membru în cauză?

Procedura de notificare este inițiată de statul membru în cauză¹³³. Procedura se desfășoară, în principal, între Comisie și autoritățile naționale ale statului membru în cauză. În consecință, conform normelor UE privind ajutoarele de stat, decizia de notificare a unei scheme de ajutor sau de acordare a unui ajutor individual aparține statului membru și nu comunităților locale sau regionale¹³⁴.

În cazul în care un ajutor care trebuie notificat Comisiei conform normelor existente este pus în aplicare fără o notificare prealabilă, acesta constituie un ajutor de stat ilegal, ceea ce implică faptul că instanțele naționale ar putea fi sesizate, de exemplu, de concurenții beneficiarului ajutorului respectiv. În această situație, instanțele naționale vor fi obligate să constate ilegalitatea și să dispună recuperarea ajutorului, indiferent de eventuala compatibilitate a acestuia cu piața internă, pe care numai Comisia are competența de a o stabili. În același timp, Comisia ar putea, din oficiu sau ca urmare a unei plângeri, să analizeze măsura în cauză. În urma analizei se adoptă o decizie care, în cazul incompatibilității ajutorului, va impune recuperarea acestuia.

3.5.2 Condițiile de compatibilitate (vă rugăm să nu pierdeți din vedere faptul că următoarele întrebări referitoare la decizie sunt, de asemenea, aplicabile, mutatis mutandis, cadrului: 117, 119, 124-138, 140-147)

159. Care sunt principalele modificări în comparație cu cadrul din 2005 în ceea ce privește condițiile de compatibilitate?

Cadrul revizuit introduce o abordare proporțională prin analizarea cu o mai mare atenție a cazurilor de ajutor care implică sume mari, având efecte transfrontaliere mai semnificative.

¹³² Pentru detalii suplimentare privind condițiile de compatibilitate din cadru, a se vedea secțiunea 3.5.2.

¹³³ A se vedea articolul 108 din TFUE și articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, JO L 83, 27.3.1999, p. 1.

¹³⁴ A se vedea articolul 108 din TFUE.

Următorul tabel sintetizează principalele modificări aduse cadrului din 2011, în comparație cu cadrul din 2005:

| Cadrul din 2005 | Cadrul din 2011 |
|---|--|
| <p>Condiții de compatibilitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SIEG reale; - actul de atribuire; - verificarea supracompensării (verificare anuală). | <p>Condiții de compatibilitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SIEG reale; - actul de atribuire; - perioada de valabilitate a actului de atribuire; - respectarea Directivei privind transparența; - respectarea normelor UE privind achizițiile publice; - absența discriminării; - verificarea supracompensării pe baza abordării multianuale <i>ex ante</i>; stimulentele în ceea ce privește eficiența și metodologia costului net evitat; - transparență consolidată; - cerințe suplimentare potențiale, în special pentru ajutoarele care conduc la o denaturare a concurenței. |

160. Care este obiectivul cerinței privind consultarea publică prealabilă, prevăzută la punctul 14, înainte de încredințarea unui SIEG?

În temeiul cadrului revizuit, statele membre trebuie să organizeze o consultare publică sau să utilizeze orice alt instrument adecvat pentru a ține seama de interesele utilizatorilor și ale furnizorilor înainte de a încredința unui furnizor o obligație de serviciu public. Aceasta poate ajuta autoritățile publice să stabilească dacă serviciul în cauză este deja furnizat sau poate fi furnizat pe piață și sporește transparența procesului. De asemenea, consultarea publică contribuie la identificarea necesităților exacte ale utilizatorilor și, prin urmare, la elaborarea cu o mai mare precizie a actului de atribuire. Acest lucru nu este valabil în cazul în care este evident că o nouă consultare nu va contribui cu o valoare adăugată semnificativă în raport cu o consultare recentă.

161. Care ar trebui să fie conținutul consultării publice menționate la punctul 14? Poate o astfel de consultare să ia forma unei audieri publice?

Consultarea publică ar trebui să permită autorității publice să își îmbunătățească cunoștințele privind necesitățile și interesele utilizatorilor, precum și ofertele de pe piață în vederea definirii obligațiilor de serviciu public într-o manieră corespunzătoare și proporțională. Conținutul ar putea să acopere, de exemplu, întrebări referitoare la necesitățile utilizatorilor în ceea ce privește accesibilitatea, calitatea serviciului, rentabilitatea și dacă/în ce măsură sunt îndeplinite necesitățile respective de serviciile furnizate deja pe piață în absența unui furnizor de servicii publice. În cazul în care există deja un furnizor de servicii publice căruia i-a fost încredințată furnizarea unui SIEG, iar autoritățile publice iau în considerare o nouă atribuire pentru același sau un alt furnizor, consultarea ar putea să analizeze dacă obligațiile de serviciu public ale furnizorului respectiv sunt în continuare compatibile cu necesitățile actuale sau viitoare ale utilizatorilor.

De asemenea, o consultare poate lua forma unei audieri publice în cazul în care utilizatorii sunt suficient de bine informați cu privire la audiere și dacă aceștia sunt capabili să își exprime opiniile privind necesitățile publice pe parcursul audierii respective.

162. Poate o autoritate publică să stipuleze în actul de atribuire faptul că urmează să acopere pierderile operaționale suportate pentru fiecare perioadă de valabilitate prevăzută fără a defini alți parametri de calcul al compensației?

Astfel cum se prevede la punctul 38 din cadru, mecanismele de compensare integrală *ex post* a costului net ocazionat de furnizarea SIEG nu oferă prestatarului serviciului public stimulente în ceea ce privește eficiența. Prin urmare, utilizarea acestuia se limitează strict la cazurile în care statul membru poate justifica faptul că nu este posibil sau adecvat să se ia în considerare eficiența productivă și să se conceapă un contract care oferă stimulente pentru creșterea eficienței. În acest caz, profitul rezonabil nu poate depăși nivelul corespunzător celui menționat la punctul 36 din cadru.

163. Ce sunt activele fixe nettransferabile, menționate la punctul 17? Puteți oferi exemple?

Active fixe nettransferabile înseamnă active care nu pot fi vândute și/sau convertite cu ușurință în numerar. De exemplu, bunurile de capital ale unei întreprinderi de producție care sunt specifice metodelor de producție ale întreprinderii respective pot constitui un activ fix nettransferabil.

164. Ce înseamnă „cele mai importante active”, menționate la punctul 17?

În contextul de la punctul 17, cele mai importante active sunt activele necesare pentru prestarea SIEG și a căror valoare este suficient de ridicată, în comparație cu valoarea totală a activelor necesare pentru prestarea SIEG, cu scopul de a justifica o anumită durată de valabilitate a actului de atribuire. De exemplu, echipamentele/centrelor de sortare ar putea fi considerate ca un activ important pentru operatorii poștali.

165. Este o durată de valabilitate de 10 ani întotdeauna acceptabilă în temeiul cadrului sau chiar și duratele mai scurte, de exemplu, de 8 ani, necesită o justificare în temeiul amortizării celor mai importante active?

Orice durată de valabilitate ar trebui justificată prin trimitere la criterii obiective, cum ar fi necesitatea amortizării activelor fixe nettransferabile. Rezultă din aceasta că o durată de valabilitate de 10 ani sau chiar mai scurtă nu ar fi întotdeauna acceptabilă în temeiul cadrului.

166. Care este diferența dintre cerințele privind perioada de valabilitate a actului de atribuire stabilite de decizie și cele stabilite de cadru? Este cerința prevăzută de decizie mai strictă decât cea prevăzută de cadru și, în caz afirmativ, în ce măsură?

În conformitate cu articolul 2 alineatul (2) din decizie, aceasta se aplică numai în cazul în care durata de valabilitate a actului de atribuire nu este mai mare de 10 ani sau dacă sunt necesare investiții semnificative care trebuie amortizate pe perioadă mai mare de timp.

În conformitate cu punctul 17 din cadru, perioada de valabilitate a actului de atribuire ar trebui să fie justificată prin trimitere la criterii obiective, cum ar fi necesitatea amortizării activelor fixe nettransferabile. În principiu, perioada de valabilitate a actului de atribuire

nu ar trebui să depășească perioada necesară pentru amortizarea celor mai importante active necesare pentru prestarea SIEG.

De asemenea, cadrul (punctul 55) prevede că, în cazul în care actul de atribuire are o durată care nu poate fi justificată prin raportarea la criteriile obiective (de exemplu, necesitatea de a amortiza activele fixe netransferabile), pot surveni probleme grave în materie de concurență. În acest caz, Comisia ar analiza dacă același serviciu public ar putea fi furnizat, în aceleași condiții, într-o manieră care denaturează într-o mai mică măsură concurența, de exemplu, prin intermediul unui act de atribuire mai limitat în ceea ce privește durata.

Prin urmare, cadrul este mai strict decât decizia în ceea ce privește perioada de valabilitate a actului de atribuire. Inclusiv duratele care nu depășesc 10 ani trebuie justificate prin trimitere la criteriile obiective.

În cazul în care perioada de valabilitate a actului de atribuire depășește 10 ani fără o justificare bazată pe necesitatea de amortizare a celor mai importante active, decizia nu se aplică și, în principiu, ajutorul nu va fi considerat compatibil în temeiul cadrului.

167. De ce a introdus Comisia la punctul 18 o nouă dispoziție referitoare la respectarea Directivei privind transparența?

Se urmărește sporirea transparenței și asigurarea cu o mai mare eficacitate a proporționalității compensației, în special prin solicitarea unei contabilități separate pentru activitățile care primesc compensații pentru obligația de serviciu public și alt tip activități, cu scopul de a facilita cuantificarea costurilor nete ale SIEG. Ar trebui subliniat faptul că punctul 18 nu extinde domeniul de aplicare al Directivei privind transparența dincolo de dispozițiile acesteia. Prin urmare, întreprinderile cărora le-a fost încredințată prestarea de SIEG nu fac obiectul unor noi obligații.

168. Impune punctul 19 din cadru selectarea furnizorului de servicii prin intermediul procedurilor de achiziții publice?

Noul pachet SIEG nu impune obligații suplimentare privind achizițiile publice. Cu toate acestea, ori de câte ori se aplică normele UE privind achizițiile publice, inclusiv principiile directivelor privind achizițiile publice și ale tratatului, în cazul nerespectării normelor respective, ajutorul nu poate fi considerat compatibil cu piața internă. Prin urmare, punctul 19 din cadru face trimitere în mod explicit la cerințele existente în domeniul achizițiilor publice. Deși legislația privind ajutoarele de stat nu impune obligații de organizare a unor proceduri de ofertare, solicitarea de oferte pentru servicii poate facilita respectarea criteriilor Altmark, astfel încât compensația să nu fie considerată ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE (a se vedea Comunicarea privind SIEG).

169. Care este legătura dintre cea de-a patra condiție a hotărârii Altmark și punctul 19 din cadru?

Hotărârea Altmark vizează existența ajutoarelor de stat, în timp ce cadrul abordează compatibilitatea ajutorului.

În temeiul hotărârii Altmark, compensația pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutor de stat dacă sunt îndeplinite patru condiții (a se vedea întrebarea 61).

Conform celei de-a patra condiții a hotărârii Altmark, compensația oferită trebuie să fie rezultatul unei proceduri de achiziții publice care să permită selectarea ofertantului capabil să furnizeze serviciile respective la cel mai scăzut cost pentru comunitate sau rezultatul unui analize a costurilor pe care le-ar fi suportat o întreprindere obișnuită, bine gestionată și echipată în mod corespunzător.

În cazul în care s-a organizat o procedură de achiziții publice conformă cu cel de-al patrulea criteriu Altmark, iar celelalte trei criterii Altmark au fost îndeplinite, nu există un ajutor de stat, prin urmare, cadrul nu se aplică.

În cazul în care nu s-a organizat o procedură de achiziții publice conformă cu cel de-al patrulea criteriu Altmark, iar măsura respectivă poate fi clasificată ca ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1), atunci se aplică decizia sau cadrul. Chiar dacă nu s-a organizat o procedură de achiziții publice conformă cu cel de-al patrulea criteriu Altmark, este posibil ca ajutorul respectiv să fie compatibil cu punctul 19 din cadru. Acest lucru este valabil, de exemplu, în cazul în care s-a organizat o procedură de selecție (de exemplu, o procedură de negociere) care respectă cerințele normelor UE aplicabile în domeniul achizițiilor publice, însă care nu este considerată suficientă pentru a îndeplini cel de-al patrulea criteriu Altmark (a se vedea, de exemplu, întrebarea 67).

170. De ce a introdus Comisia la punctul 20 o dispoziție privind absența discriminării? De ce o astfel de dispoziție nu a fost introdusă, de asemenea, în decizie?

Aceasta este o dispoziție importantă care are drept obiectiv gestionarea mai eficace a denaturărilor concurenței care ar putea surveni în momentul în care autoritățile publice încredințează același SIEG mai multor întreprinderi, compensându-le pe baza unor metode diferite. Comisia a primit o serie de plângeri în legătură cu astfel de situații. Nu mai este oportun să se accepte o astfel de discriminare, având în vedere că în prezent cadrul ține seama în mai mare măsură de aspectele referitoare la concurență.

Decizia nu include o clauză de nediscriminare. Aceasta deoarece s-a considerat că, în cadrul unei abordări diversificate și proporționale, observațiile în materie de concurență ar trebui să vizeze cazurile care implică sume mari, care ar putea provoca denaturări mai semnificative ale concurenței, și anume, cazurile reglementate de cadru, în timp ce serviciile sociale și la scară redusă ar trebui să beneficieze de un tratament simplificat.

171. De ce a fost introdusă la punctul 24 o nouă metodologie (metodologia costului net evitat) pentru determinarea valorii compensației?

Cadrul revizuit încurajează statele membre să utilizeze metodologia costului net evitat pentru calcularea costului net al unei obligații de serviciu public. Alegerea acestei metodologii constituie un element important al reformei. Principalul motiv pentru introducerea acesteia constă într-o mai bună estimare a costului economic al obligației de serviciu public și în fixarea valorii compensației la un nivel care să asigure cea mai bună alocare a resurselor.

În cadrul metodologiei costului net evitat, costul obligației de serviciu public se calculează ca diferența dintre costul net suportat de o întreprindere atunci când prestează un SIEG și costul net suportat de aceeași întreprindere atunci când își desfășoară activitatea fără a îndeplini o obligație de serviciu public.

Metodologia costului net evitat este deja utilizată în sectoarele telecomunicațiilor și serviciilor poștale pentru calcularea costului net aferent prestării unui serviciu universal. Anexa IV la Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 (astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/136/CE¹³⁵) privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații și anexa I la Directiva 97/67/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului conțin orientări mai detaliate privind modalitatea de aplicare a metodologiei costului net evitat.

De asemenea, noul cadru autorizează utilizarea metodologiilor alternative în cazul în care metodologia costului net evitat nu este fiabilă sau adecvată.

172. De ce noile norme prevăd pentru statele membre obligația de a include stimulentele privind eficiența în cadrul mecanismelor de compensare?

În conceperea metodei de compensare, statele membre trebuie să introducă stimulente pentru prestarea eficientă de SIEG de înaltă calitate, cu excepția cazului în care acestea pot justifica în mod corespunzător că nu este posibil sau adecvat să se procedeze astfel. Creșterile în ceea ce privește eficiența trebuie realizate fără a aduce atingere calității serviciului furnizat. Comisia a introdus această nouă cerință cu scopul de a promova prestarea de servicii de mai bună calitate la costuri mai reduse pentru contribuabili și utilizatori și de a limita denaturarea concurenței care ar putea rezulta din subvenționarea continuă a furnizorilor de servicii extrem de ineficienți.

Trebuie să se facă o distincție între includerea stimulentele privind eficiența în cadrul mecanismelor de compensare și verificarea eficienței în temeiul hotărârii Altmark. Spre deosebire de hotărârea Altmark, în acest caz nu există cerința ca furnizorul să fie la fel de eficient ca o întreprindere obișnuită, bine gestionată. Există doar o cerință de introducere a stimulentele privind eficiența în cadrul mecanismelor de compensare, cu scopul de a crește eficiența furnizorilor în beneficiul utilizatorilor și al autorităților publice.

Statele membre dispun de o marjă de apreciere semnificativă în ceea ce privește conceperea metodei de compensare și stabilirea obiectivelor în materie de eficiență. Cu toate acestea, mecanismul ar trebui să se bazeze pe criterii obiective și măsurabile stabilite în actul de atribuire și care fac obiectul unor evaluări *ex post* transparente efectuate de o entitate independentă de furnizorul SIEG.

173. Puteți oferi exemple de mecanisme de compensare care ar furniza stimulente în ceea ce privește eficiența?

Cadrul furnizează două exemple de astfel de mecanisme de compensare:

- definirea prealabilă a nivelului de compensare: statul membru în cauză definește un nivel fix al compensațiilor, care include creșterile în ceea ce privește eficiența pe care se preconizează că întreprinderea ar putea să le obțină pe perioada de valabilitate a actului de atribuire;
- plățile care depind de măsura în care au fost atinse obiectivele în materie de eficiență: statele membre definesc obiective de eficiență productivă în cadrul actului de atribuire prin care nivelul compensației ajunge să depindă de măsura

¹³⁵

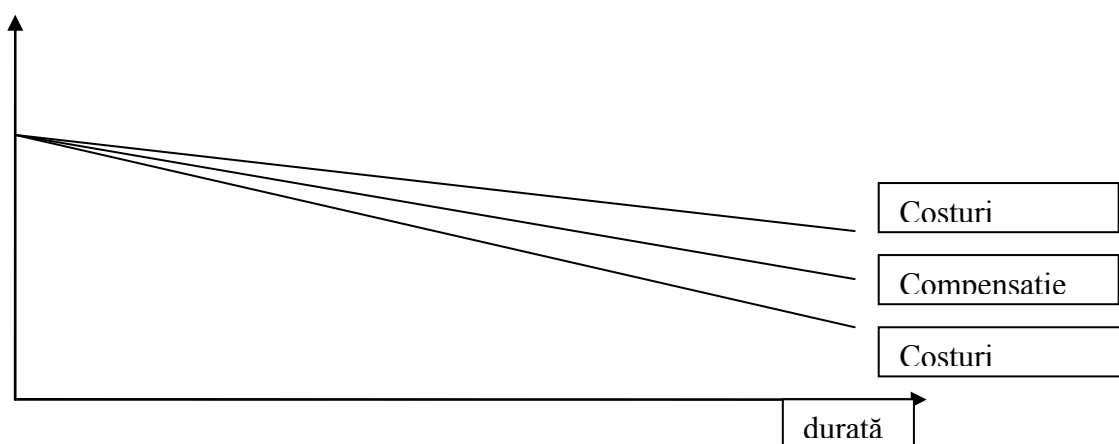
JO L 337, 18.12.2009.

în care au fost atinse obiectivele. Dacă întreprinderea nu îndeplinește obiectivele, compensația ar trebui redusă, iar, în caz contrar, majorată.

În orice caz, compensarea ar trebui, în principiu, să nu se mai bazeze numai pe costurile suportate. Pentru a stimula în continuare furnizorul să fie mai eficient, compensarea ar trebui să se bazeze pe costurile estimate (definirea prealabilă a nivelului de compensare) sau pe o combinație între costurile estimate și cele suportate (plățile care depind de măsura în care au fost atinse obiectivele în materie de eficiență). Mecanismul de compensare trebuie specificat în prealabil în actul de atribuire.

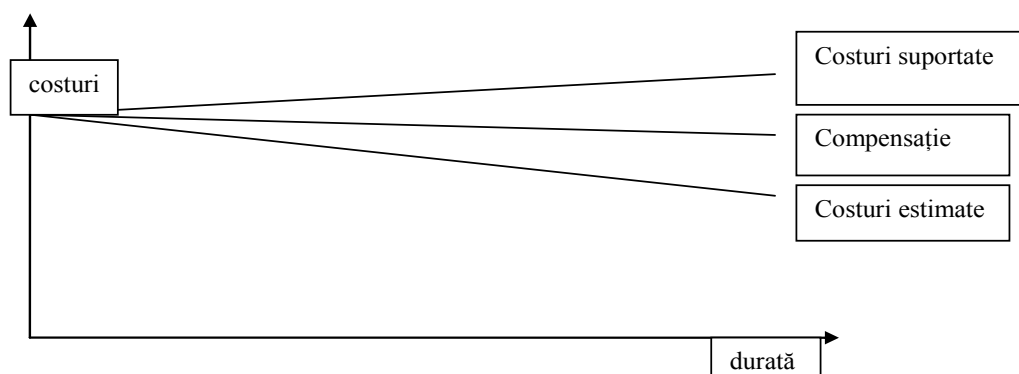
Următoarele două grafice ilustrează cazurile în care compensația se bazează pe o combinație între costurile estimate și cele suportate:

Cazul 1: Creșterile în ceea ce privește eficiența sunt mai ridicate decât se preconizase, prin urmare, costurile suportate sunt mai mici decât costurile estimate.



În cazul în care costurile suportate sunt mai mici decât costurile estimate, compensația poate depăși costurile suportate, conducând, implicit, la o creștere a profitului întreprinderii. Prin urmare, compensația nu ar trebui, în orice caz, să depășească costurile estimate (plus profitul rezonabil).

Cazul 2: Creșterile în ceea ce privește eficiența sunt mai scăzute decât se preconizase, prin urmare, costurile suportate depășesc costurile estimate.



În cazul în care costurile suportate sunt mai mari decât costurile estimate, compensația nu poate acoperi totalul costurilor estimate. Prin urmare, întreprinderea trebuie să suporte o parte din pierderi din cauza faptului că a fost mai puțin eficientă decât se preconizase.

174. În cazul în care valoarea compensației este stabilită în urma unei proceduri de negociere, consideră Comisia că a fost îndeplinită condiția privind stimulentele în materie de eficiență?

Procedura de negociere conferă autorității contractante o marjă de apreciere semnificativă și poate restricționa participarea operatorilor interesați (a se vedea punctul 66 din comunicare). Din acest motiv, Comisia consideră că procedura de negociere nu este întotdeauna suficientă pentru a garanta faptul că valoarea compensației corespunde celui mai scăzut cost pentru comunitate. Din același motiv, Comisia nu consideră că stabilirea compensației în urma unei proceduri de negociere este în mod automat suficientă pentru a garanta faptul că nivelul compensației include orice creșteri ale eficienței. Acest lucru poate fi evaluat numai prin analiza cu atenție a tuturor detaliilor, de la caz la caz.

Prin urmare, statul membru ar trebui să se asigure că, în cazul în care se stabilește o valoare fixă a compensației în urma unei proceduri de negociere, aceasta ia în considerare creșterile preconizate ale eficienței.

În orice caz, statul membru ar trebui să notifice ajutorul pentru a primi acordul Comisiei înainte de a încheia un acord contractual cu furnizorul de servicii publice.

175. În cazul unei plăți în avans, cum se poate evita riscul ca furnizorul să supraevalueze cheltuielile sau să subestimeze veniturile?

Astfel cum se menționează la punctul 23 din cadru, în cazul în care compensația se bazează pe costurile și veniturile estimate, acestea din urmă trebuie să se bazeze pe parametrii plauzibili și observabili privind mediul economic în care este furnizat SIEG. De asemenea, costurile și veniturile trebuie să se bazeze, după caz, pe expertiza autorităților de reglementare din domeniu sau a altor entități independente de întreprindere.

În absența parametrilor plauzibili și observabili și în cazul în care statul membru în cauză nu dispune de suficiente mijloace pentru a verifica dacă veniturile și costurile estimate sunt plauzibile, poate fi oportună definirea unui alt mecanism de compensare decât plata în avans.

De exemplu, statele membre pot concepe un mecanism de compensare care să ia în considerare anumiți parametri, cum ar fi numărul de utilizatori ai serviciului. Parametrii ar trebui definiți în actul de atribuire.

176. Cadrul permite plata unei compensații pentru obligația de serviciu public, însă interzice supracompensarea; ce înseamnă termenul „supracompensare”?

Punctul 47 din cadru definește supracompensarea ca o compensație pe care o primește întreprinderea în plus față de valoarea necesară pentru acoperirea costului net suportat pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, inclusiv un profit rezonabil, pe întreaga durată de valabilitate a contractului.

Valoarea compensației, sau mecanismul de calcul al valorii respective, ar trebui specificate în actul de atribuire.

Surplusul care rezultă din câștiguri în materie de eficiență mai mari decât se preconizase poate fi reținut de către întreprindere ca profit rezonabil suplimentar, conform celor precizate în actul de atribuire. Acesta nu este considerat ca o supracompensare, ci ca un profit rezonabil suplimentar.

177. De ce trebuie efectuat un control la fiecare doi sau trei ani în cazul în care compensația a fost definită ex ante ca sumă forfetară (prin urmare, aceasta este independentă de costurile și veniturile suportate în mod efectiv)?

Astfel cum se menționează la punctul 50 din cadru, în cazul în care statul membru a definit de la început un nivel fix de compensare care anticipează în mod corespunzător și cuprinde creșterile în eficiență pe care se poate preconiza că prestatarul serviciului public le va obține pe durata de valabilitate a actului de atribuire, pe baza unei alocări corecte a costurilor și a veniturilor și a unor așteptări rezonabile, verificarea supracompensării se limitează, în principiu, la a controla dacă nivelul profitului la care prestatarul are dreptul în conformitate cu actul de atribuire este, într-adevăr, rezonabil din perspectivă *ex ante*.

Cu toate acestea, în cazul în care plata în avans nu a fost stabilită pe baza unei alocări corecte a costurilor și a veniturilor, precum și a estimărilor rezonabile, mecanismul de compensare ar trebui revizuit în măsura în care acest lucru este posibil din punct de vedere legal. Într-un astfel de caz, statul membru ar trebui să se asigure că se păstrează stimulentele în materie de eficiență în cadrul mecanismului de compensare.

178. Ar trebui verificările periodice să se limiteze la problema supracompensării sau ar trebui acestea să stabilească și dacă un SIEG se justifică în continuare sau dacă serviciul respectiv poate fi furnizat, între timp, de piață?

Verificarea privind capacitatea pieței de a furniza serviciul respectiv ar trebui să aibă loc înainte de atribuire (a se vedea întrebările 11 și 12 de mai sus). Cadrul nu impune autorităților naționale obligația de a examina, pe durata perioadei de valabilitate a actului de atribuire, dacă SIEG este în continuare justificat. Cu toate acestea, statele membre au libertatea de a face acest lucru dacă doresc, cu scopul de a se asigura că SIEG reflectă în

continuare necesitățile efective ale utilizatorilor sau că acesta ar putea fi furnizat prin alte mijloace care să cauzeze mai puține denaturări ale concurenței sau care să nu fie atât de costisitoare pentru bugetul public.

179. Poate fi reportată supracompensația pentru perioada următoare în cazul în care nu vor exista supracompensări pe parcursul întregii durate de valabilitate a actului de atribuire sau aceasta ar trebui recuperată?

Da, reportarea este posibilă în cazul în care respectă condițiile actului de atribuire și nu există supracompensări pe întreaga durată de valabilitate a actului de atribuire.

180. În sensul cadrului, în cazul în care o întreprindere căreia i-a fost încredințată prestarea unui SIEG este supracompensată, poate aceasta să transfere orice supracompensație primită pe parcursul aceleiași perioade pentru un alt SIEG încredințat?

Astfel cum se prevede la punctul 46 din cadru, statul membru în cauză poate decide că profiturile provenite din alte activități, care nu intră în domeniul SIEG (rezultate din alte SIEG sau din activități care nu sunt SIEG), trebuie să fie alocate integral sau parțial finanțării SIEG.

Totuși, ar trebui să se ia o decizie în această privință atunci când se încredințează SIEG furnizorului, iar decizia respectivă ar trebui să se reflecte în actul de atribuire.

În cazul în care au fost introduse în mecanismul de compensare stimulente pentru furnizarea eficientă de SIEG, deficiturile care rezultă din câștigurile în materie de eficiență mai scăzute decât se preconizase nu ar trebui să fie suportate de autoritățile publice.

Transferul profiturilor care rezultă din alte activități care nu constituie SIEG trebuie să fie indicat în conturile întreprinderii în cauză, să se desfășoare în conformitate cu normele și principiile stabilite în cadru, în special în ceea ce privește notificarea prealabilă, și să facă obiectul unui control corespunzător. În plus, supracompensația nu poate fi în continuare disponibilă pentru o întreprindere pe motiv că ar constitui un ajutor compatibil cu TFUE; un astfel de ajutor ar trebui notificat Comisei și autorizat de către aceasta sau scutit de la obligația de notificare, în temeiul normelor relevante.

181. De ce a introdus Comisia la secțiunea 2.9 cerințe suplimentare privind denaturările grave ale concurenței și ce înseamnă acestea?

Comisia trebuie să se asigure că schimburile comerciale și concurența pe piața internă nu sunt afectate într-o măsură care contravine intereselor UE [articolul 106 alineatul (2) din TFUE]. Este posibil ca, în anumite circumstanțe excepționale, o măsură SIEG să afecteze schimburile comerciale într-o asemenea măsură încât ar contraveni intereselor UE. În astfel de cazuri, Comisia va efectua o evaluare detaliată a impactului serviciului în cauză asupra concurenței și va stabili dacă denaturările respective pot fi remediate pe baza condițiilor aplicabile statelor membre sau a angajamentelor obținute din partea acestora.

182. Un exemplu de denaturări grave, menționat la punctul 55 din cadru, constă în gruparea nenecesară. Pot exista și cazuri de scindare nenecesară, și anume, atunci când gruparea respectivă ar fi justificată din perspectiva concurenței (de exemplu, deoarece s-au grupat servicii mai profitabile cu servicii producătoare de pierderi)?

Gruparea unei serii de sarcini poate împiedica operatorii să concureze pentru prestarea unui SIEG în cazul în care aceștia nu sunt capabili să furnizeze toate serviciile incluse în SIEG respectiv. În mod normal, scindarea nu ar avea același efect asupra operatorilor, și anume, de a-i împiedica să concureze pentru prestarea unui SIEG.

Cu toate acestea, gruparea serviciilor profitabile cu serviciile producătoare de pierderi ar conduce la o compensație cu o valoare mai scăzută în temeiul metodologiei bazate pe alocarea costurilor. În momentul luării în considerare a grupării, ar trebui să se stabilească, de asemenea, dacă serviciile profitabile pot fi considerate SIEG reale care nu sunt furnizate sau nu pot fi furnizate de piață.

183. În temeiul punctului 61, anumite condiții de compatibilitate nu se aplică serviciilor care ar fi intrat în domeniul de aplicare al deciziei, dar care nu respectă condițiile de compatibilitate ale deciziei. Puteți explica motivul și furniza un exemplu?

Cadrul conține condiții de compatibilitate care pot fi considerate o povară prea mare sau necorespunzătoare pentru serviciile la scară redusă și serviciile sociale. Cazurile în care ajutorul care intră în domeniul de aplicare al articolului 2 alineatul (1) din decizie, și anume, în special compensația care nu depășește 15 milioane EUR și compensația acordată pentru spitale și servicii sociale, nu face obiectul deciziei deoarece nu îndeplinește toate condițiile de compatibilitate prevăzute de aceasta vor fi evaluate în temeiul cadrului (și, prin urmare, trebuie notificate). Un astfel de ajutor nu va face obiectul aplicării anumitor condiții de compatibilitate prevăzute de cadru, cum ar fi obligația de a organiza o consultare publică în legătură cu necesitățile publice de definire a SIEG, absența discriminării în ceea ce-i privește pe furnizori, utilizarea metodologiei costului net evitat, obligația de introducere a stimulentei în materie de eficiență etc.

De exemplu, în cazul în care ajutorul intră sub incidența articolului 2 alineatul (1) din decizie, însă nu îndeplinește unul dintre criteriile de compatibilitate prevăzute de decizie (de exemplu, actul de atribuire nu specifică toate elementele necesare în temeiul articolului 4 din decizie), compatibilitatea sa va fi evaluată în temeiul cadrului. În conformitate cu punctul 61, anumite condiții de compatibilitate nu vor fi aplicabile.

3.5.3 Intrarea în vigoare și dispoziții tranzitorii

184. De când a fost aplicat cadrul? Este retroactivă aplicarea acestuia?

Cadrul se aplică tuturor măsurilor de ajutor notificate, inclusiv dacă acestea au fost notificate înainte de 31 ianuarie 2012, data intrării sale în vigoare¹³⁶.

De asemenea, acesta se aplică în cazul ajutorului ilegal care a făcut obiectul unei decizii adoptate de Comisie după 31 ianuarie 2012, chiar dacă ajutorul a fost acordat înainte de această dată. Cu toate acestea, în cazul în care ajutorul a fost acordat înainte de 31 ianuarie 2012, anumite cerințe¹³⁷ care nu existau în cadrul anterior și care, prin urmare, ar fi fost dificil de anticipat, nu se aplică¹³⁸.

¹³⁶ A se vedea punctul 68 din cadru.

¹³⁷ Consultarea privind necesitățile de serviciu public, respectarea normelor UE privind achizițiile publice, absența discriminării, utilizarea metodologiei costului net evitat, introducerea stimulentei în ceea ce privește eficiența în cadrul mecanismului de compensare și publicarea informațiilor, inclusiv valorile ajutoarelor acordate.

¹³⁸ A se vedea punctul 69 din cadru.

185. În cazul în care a fost acordat un ajutor individual legal în temeiul cadrului din 2005 privind SIEG, este necesar să se asigure că un astfel de ajutor respectă dispozițiile noului cadru? Este necesară o nouă notificare?

Nu. Ajutorul individual acordat înainte de intrarea în vigoare a cadrului revizuit și declarat compatibil de către Comisie în temeiul cadrului din 2005 nu este afectat de revizuire și nu trebuie să respecte dispozițiile cadrului revizuit. În cazul în care se efectuează o nouă atribuire, aceasta trebuie să fie compatibilă cu noul pachet SIEG (cu excepția cazului în care compensarea pentru noul SIEG este conformă cu decizia), fiind necesară o nouă notificare.

186. Care sunt normele pentru schemele existente?

În conformitate cu măsurile corespunzătoare stabilite în cadru¹³⁹, statele membre trebuie să publice, până la 31 ianuarie 2013, o listă cu toate schemele de ajutor existente referitoare la compensația pentru obligația de serviciu public care nu sunt conforme cu dispozițiile cadrului revizuit. Acest lucru poate fi realizat pe internet, într-o publicație oficială sau prin alte mijloace corespunzătoare. Schemele de ajutor în cauză trebuie aliniate la cadrul revizuit până la 31 ianuarie 2014. Toate statele membre au acceptat măsurile corespunzătoare. În consecință, schemele de ajutor existente nu mai pot fi aplicate în mod legal după data de 31 ianuarie 2014.

3.6 Pachetul SIEG și alte norme

187. SIEG care au ca obiect inserția socială și profesională a șomerilor, precum și formarea profesională intră sub incidența deciziei sau a Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare (CE) nr. 800/2008¹⁴⁰?

Un SIEG care are ca obiect inserția socială și profesională sau formarea profesională, pe care statul îl definește astfel și îl încredințează unei întreprinderi, poate intra în domeniul de aplicare al deciziei, cu condiția respectării cerințelor prevăzute în aceasta. Prin urmare, compensația acordată unei întreprinderi căreia i s-a încredințat o sarcină de serviciu public în domeniul inserției sociale și profesionale sau al formării profesionale poate fi scutită de obligația notificării, cu condiția ca întreprinderea respectivă să fi fost într-adevăr însărcinată cu îndeplinirea acestei sarcini de serviciu public (a se vedea, în mod specific, condițiile de atribuire de la articolele 2, 4 și 6 din decizie și secțiunea 3.4.2 din prezentul ghid).

Mai mult, ajutorul acordat întreprinderilor care recrutează persoane dezavantajate în sensul articolului 2 alineatul (18) din Regulamentul (CE) nr. 800/2008 poate fi scutit de obligația notificării prevăzută de regulament, cu condiția să îndeplinească condițiile stabilite la capitolul I din regulament, precum și cele prevăzute la articolul 40 din același regulament.

În ceea ce privește ajutorul acordat întreprinderilor care investesc în formarea lucrătorilor în sensul articolului 38 din Regulamentul (CE) nr. 800/2008, acesta poate fi scutit de obligația notificării prevăzută în regulament, cu condiția să îndeplinească condițiile stabilite la capitolul I din regulament, precum și cele prevăzute la articolul 39 din același regulament.

¹³⁹ A se vedea punctul 70 din cadru.

¹⁴⁰ JO L 214, 9.8.2008, p. 3.

188. Înseamnă respectarea pachetului SIEG că nu trebuie aplicate normele privind achizițiile publice?

Nu. Pachetul SIEG abordează numai dreptul UE privind ajutoarele de stat. Acesta nu limitează în niciun fel aplicarea normelor UE privind achizițiile publice [a se vedea considerentul 29 din decizie; punctul 10 litera (b) din cadru; considerentul 21 din Regulamentul *de minimis* privind SIEG]. De asemenea, acesta nu limitează aplicarea normelor naționale privind achizițiile publice.

189. Constituie ajutor de stat finanțarea SIEG prin intermediul FSE și FEDER? Întră acest exercițiu în domeniul de competență al statelor membre sau al Comisiei?

În ceea ce privește aplicarea normelor privind ajutoarele de stat, finanțarea acordată de statele membre pe baza resurselor FSE și FEDER constituie resurse de stat. Prin urmare, normele în materie de ajutoare de stat se aplică finanțărilor acordate de statele membre din aceste resurse, precum în cazul finanțării acordate direct din bugetul statelor membre.

190. Este obligatoriu ca finanțarea SIEG prin intermediul resurselor care provin din FSE și FEDER să fie acordată în conformitate cu pachetul SIEG? Se încadrează această finanțare în domeniul de competență al statelor membre sau al Comisiei?

Subvențiile publice acordate de statele membre prin intermediul resurselor FSE și FEDER fac parte, ca orice altă finanțare publică al cărei scop este facilitarea furnizării de servicii de interes economic general de către o întreprindere, din calculul compensației pentru furnizarea de astfel de servicii și se acordă în conformitate cu pachetul SIEG. Responsabilitatea privind definirea parametrilor de calcul, control și revizuire a compensației specificați în actul de atribuire revine autorității naționale, regionale sau locale care solicită serviciul de interes economic general, indiferent de originea finanțării publice alocate de autoritatea respectivă pentru serviciul în cauză. Faptul că resursele provin din FSE sau FEDER nu influențează stabilirea sarcinii de serviciu public de către statele membre, care constituie întotdeauna o responsabilitate a acestora.

191. Constituie ajutor de stat finanțarea SIEG prin intermediul FEADR?

Normele privind ajutoarele de stat se aplică finanțării acordate în cadrul Regulamentului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală ori de câte ori statele membre dispun de o marjă de apreciere în ceea ce privește alocarea fondurilor [în conformitate cu articolul 88 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005]. Cu toate acestea, Regulamentul privind sprijinul pentru dezvoltare rurală prevede că, în cazul produselor enumerate în anexa I, normele privind ajutoarele de stat nu se aplică sprijinului Uniunii și nici contribuțiilor naționale ale statelor membre.

În ceea ce privește sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat în cazul produselor care nu sunt enumerate în anexa I, în condițiile menționate anterior, normele privind ajutoarele de stat se aplică integral tuturor tipurilor de plăți: plățile Uniunii, contribuția financiară furnizată de statul membru (cofinanțare) și finanțare națională suplimentară (majorări). Prin urmare, se pot aplica normele specifice privind SIEG în cazul în care se aplică normele generale privind ajutoarele de stat.

192. Este obligatoriu ca finanțarea unui SIEG prin intermediul resurselor FEADR în cazul produselor care nu sunt enumerate în anexa I să fie acordată în conformitate cu pachetul SIEG?

Măsurile de dezvoltare rurală privind produsele neagricole trebuie să fie reglementate de Regulamentul *de minimis* [Regulamentul (CE) nr. 1998/2006], Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare sau de o decizie deja aprobată referitoare la ajutoarele de stat. În cel de-al doilea caz, indiferent de SIEG vizat, ar trebui îndeplinite condițiile pachetului SIEG.

Sprijinul acordat din resursele FEADR este inclus, la fel ca orice altă finanțare publică menită să permită unei întreprinderi să furnizeze servicii de interes economic general, în calculul compensației acordate pentru prestarea serviciilor respective. Suma totală a sprijinului (și anume, plata Uniunii, cofinanțarea și majorările) trebuie acordată în conformitate cu dispozițiile prevăzute de pachetul SIEG.

Responsabilitatea privind definirea parametrilor de calcul, control și revizuire a compensației în actul de atribuire revine autorității naționale, regionale sau locale care solicită serviciul de interes economic general, indiferent de originea finanțării publice alocate de autoritatea respectivă pentru furnizarea serviciului în cauză.

193. Care este relația dintre normele privind ajutoarele de stat referitoare la ajutorul regional, care prevăd intensități specifice ale ajutorului, și normele privind SIEG?

În cazul în care contribuția din partea FEDER îndeplinește toate cerințele deciziei sau ale cadrului, aceasta este compatibilă cu piața internă în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE. Intensitățile ajutorului, prevăzute în Orientările privind ajutoarele regionale [în temeiul articolului 107 alineatul (3) literele (a) și (c)], nu se aplică în acest caz.

În cazul în care întreprinderea desfășoară și alte activități pe lângă sarcinile sale de serviciu public, aceasta poate primi ajutor regional pentru activitățile respective. În acest caz, trebuie să existe o contabilitate separată pentru a se garanta faptul că au fost îndeplinite condițiile de compatibilitate pentru cele două seturi de activități.

194. Sunt compatibile controalele privind ajutoarele de stat cu cele privind finanțarea FSE?

Controalele privind ajutoarele de stat și cele privind finanțarea FSE vizează obiective diferite: pe de o parte, evitarea acordării, de către statele membre, a unor ajutoare care denaturează concurența, iar, pe de altă parte, asigurarea faptului că finanțarea UE acordată pentru anumite proiecte este utilizată conform condițiilor de atribuire.

Este posibil ca finanțarea aceluiași proiect să necesite o analiză din cele două perspective. Controalele privind finanțarea FSE vor include de asemenea, după caz, respectarea normelor privind ajutoarele de stat. Aceasta se datorează faptului că operațiunile cofinanțate din FSE trebuie să respecte dispozițiile tratatului și actele adoptate în temeiul acestuia¹⁴¹.

195. În conformitate cu normele privind gestionarea fondurilor FSE, sunt eligibile numai cheltuielile și veniturile legate strict de proiectul cofinanțat, ceea ce nu include profitul rezonabil. În cazul finanțării unui SSIG din fonduri FSE, se poate include un profit rezonabil, astfel cum prevede decizia?

¹⁴¹ În conformitate cu articolul 9 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Normele privind ajutoarele de stat permit autorității publice care finanțează un proiect să acopere în proporție de 100% costurile furnizorului de servicii, dar și „un profit rezonabil”, fără ca acesta din urmă să fie însă inclus în suma eligibilă în temeiul FSE. În practică, interacțiunea dintre cele două seturi de norme nu constituie o problemă deoarece, în temeiul pachetului SIEG, autoritatea publică poate să acopere profitul rezonabil din resurse proprii, în cazul în care dorește acest lucru.

196. Care este relația dintre mecanismul de control al proiectelor cofinanțate de FSE și verificarea supracompensării, impusă de pachetul SIEG?

Proiectele finanțate prin intermediul FSE fac obiectul unui control sistematic din partea autorităților responsabile de gestionarea programelor operaționale FSE. Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 conține dispoziții detaliate privind sistemele de control care urmează să fie puse în aplicare de către autoritățile responsabile de programele operaționale FSE. Autoritățile de gestionare a FSE trebuie să verifice dacă au fost furnizate produsele și serviciile cofinanțate și dacă cheltuielile declarate de beneficiari pentru îndeplinirea operațiunilor au fost suportate în mod efectiv, precum și dacă acestea respectă normele Uniunii și normele naționale. Înainte de a declara Comisiei anumite cheltuieli, autoritatea de certificare trebuie, *inter alia*, să stabilească dacă declarația de cheltuieli este exactă și dacă cheltuielile declarate respectă normele Uniunii și normele naționale aplicabile.

Pe de altă parte, pachetul SIEG prevede punerea în aplicare a unui mecanism de control, lăsând statelor membre libertatea de a decide cu privire la acordurile detaliate. Scopul acestui mecanism este de a garanta faptul că nu există o supracompensare, fapt care nu va fi stabilit în mod necesar prin verificările FSE, întrucât acestea se vor concentra pe costurile eligibile din cadrul FSE (chestiunea privind profitul rezonabil, de exemplu, nu va fi examinată). Deși cele două mecanisme de control se pot suprapune în anumite domenii, putând fi, dacă este necesar, combinate, fiecare are propria sa logică, iar aceasta trebuie respectată.

197. În cazul în care un stat membru acordă unei întreprinderi căreia i-a fost încredințată o obligație de serviciu public în domeniul comunicațiilor electronice un avantaj care depășește domeniul de aplicare al Directivei 2002/22/CE¹⁴², astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/136/CE, mai poate fi evaluată compensația în cauză în baza normelor privind ajutoarele de stat?

Directiva 2002/22/CE prevede că statele membre sunt în continuare libere să introducă pe teritoriul lor măsuri suplimentare care nu sunt reglementate de obligațiile de serviciu universal prevăzute de directivă și să le finanțeze în conformitate cu dreptul UE (a se vedea articolul 32 și considerentele 25 și 46 din Directiva 2002/22/CE).

În consecință, în cazul în care un stat membru acordă un avantaj unei entități însărcinate cu prestarea de servicii de telefonie accesibile publicului care nu sunt reglementate de obligațiile de serviciu universal, astfel cum sunt definite în capitolul II din directivă, trebuie să se evalueze întotdeauna aplicabilitatea criteriilor Altmark și a altor condiții privind ajutoarele de stat (și anume, transferul resurselor de stat și imputabile acestuia, denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale dintre statele membre,

¹⁴² Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații (Directiva privind serviciul universal), JO L 108, 24.4.2002, p. 51.

natura selectivă a măsurii în cauză) cu scopul de a stabili dacă sunt sau nu implicate ajutoare de stat.

4 ÎNTREBĂRI REFERITOARE LA APLICAREA NORMELOR PRIVIND ACHIZIȚIILE PUBLICE ÎN CAZUL SSIG

4.1 SSIG este furnizat chiar de autoritatea publică

198. În ce măsură o autoritate publică poate decide să furnizeze ea însăși un serviciu social de interes general (SSIG)? Cu alte cuvinte, care este marja de libertate de care dispune o autoritate publică pentru a decide dacă un serviciu trebuie furnizat direct de ea însăși sau încredințat unei părți terțe? Îi revine această decizie în totalitate?

Autoritatea publică are libertatea deplină de a decide să furnizeze ea însăși un serviciu sau să îl încredințeze unui terț (externalizare). Normele privind achizițiile publice nu se aplică decât în cazul în care o autoritate publică decide să încredințeze unui terț prestarea unui serviciu, în schimbul unei remunerații.

199. Normele UE privind selectarea furnizorului nu se aplică, în mod normal, atunci când autoritățile publice furnizează un serviciu ele însele în mod direct sau prin intermediul unui furnizor intern (operațiune cunoscută, de asemenea, sub numele de „operare internă”). Care sunt domeniul de aplicare și limitele excepției pe care o constituie „operarea internă”?

Excepția pe care o constituie operarea „internă” vizează cazurile în care o autoritate publică furnizează ea însăși un serviciu, dar prin intermediul unei entități distincte din punct de vedere juridic. În acest caz, atât autoritatea publică, cât și entitatea care furnizează serviciul sunt considerate ca formând un singur organism. O astfel de relație nu intră sub incidența principiilor transparenței, egalității de tratament și nediscriminării care decurg din tratat, și nici sub incidența Directivei 2004/18/CE privind achizițiile publice (denumită în continuare „directiva”)¹⁴³.

Condițiile de aplicare a principiului excepției pe care o constituie operarea „internă” sunt următoarele:

A) Controlul exercitat de autoritatea publică, singură sau împreună cu alte autorități publice, asupra entității distincte din punct de vedere juridic trebuie să fie similar celui pe care autoritatea îl exercită asupra propriilor servicii.

Răspunsul la întrebarea dacă o autoritate publică exercită sau nu asupra unei entități distincte din punct de vedere juridic un control similar celui exercitat asupra propriilor servicii nu poate fi furnizat decât de la caz la caz, luându-se în considerare toate dispozițiile legislative și circumstanțele relevante (legislație, statutul entității respective, acordul acționarilor etc.). În orice caz, autoritatea publică trebuie să exercite asupra entității în cauză un control care să îi permită să aibă o influență decisivă atât asupra obiectivelor strategice, cât și asupra deciziilor esențiale ale acesteia.

¹⁴³ Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii, JO L 134, 30.4.2004, p. 114.

Curtea de Justiție a exclus în mod clar posibilitatea ca o autoritate publică să exercite față de o entitate terță un control similar celui exercitat asupra propriilor servicii în cazul în care o întreprindere privată deține acțiuni, chiar într-o proporție mică, în cadrul respectivei entități¹⁴⁴.

și

B) Principala activitate desfășurată de entitatea distinctă din punct de vedere juridic este realizată împreună cu autoritatea publică sau autoritățile publice care controlează respectiva entitate¹⁴⁵.

Excepția pe care o reprezintă operarea internă și controlul similar în comun: în ceea ce privește primul criteriu (controlul similar), Curtea a recunoscut că nu este esențial ca acest control similar să fie individual și că, prin urmare, acesta poate fi exercitat în comun de mai multe autorități publice¹⁴⁶. De asemenea, Curtea a confirmat faptul că, în cazul în care mai multe autorități publice dețin controlul în comun asupra unei entități distincte din punct de vedere juridic, cel de-al doilea criteriu (activitatea principală) poate fi îndeplinit dacă se ia în considerare activitatea pe care o realizează entitatea respectivă împreună cu toate autoritățile publice¹⁴⁷. În consecință, nu se aplică procedurile de achiziții publice atunci când mai multe autorități publice colaborează în cadrul unei entități publice separate, supusă controlului comun din partea entităților publice care o dețin și a cărei activitate este realizată împreună cu acele entități publice. Pentru informații suplimentare privind cooperarea dintre autoritățile publice, a se vedea răspunsul la întrebarea 211.

Pentru informații referitoare la conformitatea cu normele privind ajutoarele de stat atunci când un furnizor de SSIG este legat de autoritatea publică („furnizor intern”), a se vedea răspunsul la întrebarea 220.

4.2 Prestarea SSIG este încredințată unei părți terțe în schimbul unei remunerații

200. Ce cadru juridic se aplică atunci când o autoritate publică decide să externalizeze furnizarea unui SSIG în schimbul unei remunerații?

În cazul în care autoritatea publică decide să externalizeze furnizarea unui serviciu în schimbul unei remunerații, aceasta trebuie să respecte normele dreptului UE privind atribuirea contractelor de achiziții publice de servicii sau de concesiune a serviciilor.

Se pot distinge două cazuri:

A) Autoritatea publică încheie un contract de achiziții publice de servicii. În acest caz, autoritatea publică plătește furnizorului de servicii o anumită remunerație fixă. Pot exista două situații:

(a) valoarea contractului depășește pragurile de aplicare al Directivei 2004/18/CE.

¹⁴⁴ Cauza C-26/03, Stadt Halle, Rec., 2005, p. I-0001, punctele 49-50.

¹⁴⁵ Cauza C-107/98, Teckal, Rec., 1999, p. I-8121, punctul 50.

¹⁴⁶ Cauza C-324/07, Coditel Brabant, Rec., 2008, p. I-8457 și cauza C-573/07, Sea, Rec., 2009, p. I-8127.

¹⁴⁷ Cauza C-340/04, Carbotermo, Rec., 2006, p. I-4137, punctul 70 și cauza C-295/05, Asemfo, Rec., 2007, p. I-2999, punctul 62.

În cazul în care sunt atinse pragurile relevante¹⁴⁸, contractele de achiziții publice de servicii intră în domeniul de aplicare al directivei. Cu toate acestea, în temeiul articolului 21 din directivă, contractele de achiziții de servicii sociale și de sănătate nu fac obiectul tuturor normelor detaliate ale directivei¹⁴⁹, ci doar unui număr foarte limitat de articole. Acestea prevăd, în special, ca specificațiile tehnice¹⁵⁰ să fie elaborate în conformitate cu dispozițiile Directivei la începutul procesului de achiziții publice (a se vedea răspunsul la întrebarea 203), iar rezultatele procedurii de atribuire¹⁵¹ să fie publicate. Mai mult, în momentul atribuirii contractelor de achiziții de servicii sociale și de sănătate, autoritățile publice trebuie să respecte, în egală măsură, principiile de bază ale TFUE, cum ar fi obligația referitoare la transparență, precum și cea de a trata operatorii economici în mod egal și nediscriminatoriu, dacă și în măsura în care respectivele servicii prezintă un interes transfrontalier¹⁵². Pentru informații suplimentare privind noțiunea de interes transfrontalier, a se vedea răspunsul la întrebarea 201.

Aceste principii impun însă conformitatea numai cu standardele fundamentale stabilite de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, nu și respectarea întregului set de dispoziții ale Directivei 2004/18/CE. Prin urmare, în cazul externalizării serviciilor sociale prin intermediul contractelor de achiziții publice de servicii, autoritățile publice beneficiază deja de o marjă de apreciere mai mare decât în alte sectoare.

Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că, în cazul contractelor de achiziții publice de servicii mixte care includ servicii sociale și alte servicii reglementate în întregime de Directiva privind achizițiile publice¹⁵³, cum ar fi transportul, cercetarea științifică, consultanța sau întreținerea, directiva nu se va aplica decât parțial, astfel cum s-a explicat anterior, dacă valoarea serviciului social¹⁵⁴ respectiv depășește valoarea celui alt serviciu.

De exemplu, serviciile de ambulanță prezintă atât o componentă de serviciu de sănătate, cât și o componentă de serviciu de transport. În cazul în care valoarea serviciului de transport depășește valoarea serviciului de sănătate, se vor aplica toate dispozițiile Directivei. În cazul în care valoarea serviciului de sănătate este mai ridicată, directiva nu se va aplica decât parțial, astfel cum s-a explicat anterior¹⁵⁵.

(b) valoarea contractului de achiziții se situează sub pragurile de aplicare a Directivei 2004/18/CE.

¹⁴⁸ Articolul 7 din Directiva 2004/18/CE.

¹⁴⁹ Serviciile sociale și de sănătate se află printre serviciile enumerate în anexa II B la Directiva 2004/18/CE. Contractele atribuite pentru astfel de servicii fac obiectul numai unui număr limitat de dispoziții ale directivei (în ceea ce privește distincția dintre serviciile enumerate în anexele II A și II B, a se vedea articolele 20 și 21 din Directiva 2004/18/CE). Codurile menționate în anexă pot fi consultate pe site-ul internet al Direcției Generale Piață Internă, la următoarea adresă: www.simap.europa.eu.

¹⁵⁰ Articolul 21, citit în coroborare cu articolul 23 din Directiva 2004/18/CE.

¹⁵¹ Articolul 21, citit în coroborare cu articolul 35 alineatul (4) din Directiva 2004/18/CE.

¹⁵² Cu alte cuvinte, acestea prezintă un interes pentru operatorii economici din alte state membre ale Spațiului Economic European. A se vedea cauza C-507/03, Comisia/Irlanda, Rep., 2007, p. I-9777, punctele 29 și următoarele.

¹⁵³ Serviciile enumerate în anexa II A la Directiva 2004/18/CE.

¹⁵⁴ Articolul 22 din Directiva 2004/18/CE.

¹⁵⁵ A se vedea cauza C-76/97, Tögel, Rec., 1998, p. I-5357, punctele 29-40.

În cazul în care valoarea contractului de achiziții care urmează să fie atribuit este mai mică decât pragul de aplicare a directivei, autoritatea publică trebuie totuși să respecte normele și principiile de bază ale dreptului UE, cum ar fi principiile egalității de tratament, nediscriminării și transparenței, în cazul în care contractul în cauză este de interes transfrontalier. Pentru informații suplimentare privind natura exactă a acestor principii, a se vedea răspunsul la întrebarea 201.

B) Autoritatea publică atribuie un contract de concesiune de servicii. În acest caz, remunerația constă, în principal, în dreptul de a exploata serviciul respectiv din punct de vedere economic¹⁵⁶. Concesionarul își asumă riscul operațional semnificativ rezultat din exploatarea serviciului respectiv¹⁵⁷. În cazul în care există un interes transfrontalier, autoritățile publice care atribuie un contract de concesiune a serviciilor trebuie să respecte normele și principiile de bază ale dreptului UE, în special principiile transparenței, egalității de tratament și nediscriminării¹⁵⁸. Pentru informații suplimentare privind natura exactă a acestor principii, a se vedea răspunsul la întrebarea 202.

201. Ce se înțelege prin interes transfrontalier?

Un contract de achiziții publice sau de concesiune este de interes transfrontalier în cazul în care prezintă un interes pentru operatorii economici din alte state membre ale Spațiului Economic European¹⁵⁹.

Autorităților publice le revine sarcina de a evalua, de la caz la caz, interesul potențial pe care îl prezintă contractul pentru operatorii economici din alte state membre, cu excepția situațiilor în care dreptul național conține alte dispoziții specifice.

În cazul în care un contract de achiziții publice sau de concesiune prezintă un interes transfrontalier, autoritatea publică trebuie să respecte principiile TFUE (nediscriminare, transparență etc.)¹⁶⁰ pe parcursul procedurii de atribuire. Contractele de achiziții publice sau de concesiune care nu prezintă un interes transfrontalier nu sunt reglementate de principiile TFUE.

Prin urmare, în anumite condiții, pot fi atribuite contracte de achiziții publice de servicii cu valoare redusă și dimensiune locală fără a mai fi necesară respectarea principiilor menționate anterior dacă serviciile în cauză nu prezintă un interes transfrontalier pentru operatorii din alte state membre, prin urmare, dacă acestea nu au un impact asupra funcționării pieței interne. Aceste condiții pot fi îndeplinite atunci când, luând în considerare valoarea deosebit de modestă¹⁶¹ (cu mult sub pragul de aplicare al Directivei

¹⁵⁶ A se vedea articolul 1 alineatul (4) din Directiva 2004/18/CE.

¹⁵⁷ A se vedea articolul 17 din Directiva 2004/18/CE și jurisprudența Curții de Justiție, în special hotărârea din 25 martie 2010 în cauza C-451/08 Helmut Mueller, Rep., 2010, p. I-2673.

¹⁵⁸ A se vedea următoarele hotărâri: cauza C-324/98, Telaustria, Rec., 2000, p. I-10745, punctul 62; cauza C-231/03, Coname, Rec., 2005, p. I-7287, punctele 16-19 și cauza C-458/03, Parking Brixen, Rec., 2005, p. I-8585, punctul 49.

¹⁵⁹ A se vedea cauza C-507/03, Comisia/Irlanda, Rec., 2007, p. I-9777, punctele 29 și următoarele.

¹⁶⁰ Cauza C-59/00, Bent Moustén Vestergaard, Rec. 2001, p. I-9505, punctul 20, cauza C-264/03, Comisia/Franța, Rec., 2005, p. I-8831, punctele 32-33, cauza C-6/05, Comisia/Grecia, Rep., 2007, p. I-4557, punctul 3.

¹⁶¹ Doar criteriul valoric nu este suficient pentru a indica faptul că o piață nu prezintă un interes transfrontalier. Conform hotărârii Curții de Justiție în cauzele conexe C-147/2006 și C-148/2006, Secap, Rec., 2008, p. I-3565, punctul 31, „este necesar să se țină seama de faptul că, în anumite cazuri,

2004/18/CE, care se ridică în prezent la 200 000 EUR¹⁶²), precum și natura serviciului social și a segmentului de piață, este improbabil ca operatorii economici din alte state membre să fie interesați de furnizarea serviciilor respective¹⁶³.

De exemplu, în cazul contractelor de servicii juridice având o valoare medie de aproximativ 5000 EUR¹⁶⁴ sau de servicii de urbanism cu o valoare de 6000-26500 EUR¹⁶⁵, Comisia a considerat că, având în vedere valoarea scăzută a acestora (mai puțin de 10% sau aproape 10% din pragul de aplicare a directivei), precum și circumstanțele individuale ale cazurilor, contractele în cauză nu erau relevante pentru piața internă.

De asemenea, existența unei plângeri referitoare la contractul de achiziții în cauză nu este suficientă pentru a demonstra că respectivul contract ar prezenta un interes transfrontalier¹⁶⁶.

În momentul evaluării gradului de relevanță al contractului pentru piața internă, autoritățile publice pot face trimitere la Comunicarea interpretativă a Comisiei¹⁶⁷ privind dreptul UE aplicabil procedurilor de atribuire a contractelor care nu intră sau intră doar parțial sub incidența Directivelor privind achizițiile publice¹⁶⁸. Comunicarea vizează contractele care sunt reglementate doar parțial de directivele privind achizițiile publice, cum ar fi contractele de sănătate și de asistență socială¹⁶⁹. Întrucât comunicarea conține o interpretare cu un caracter general a conceptului de relevanță pentru piața internă în temeiul tratatului, aceasta poate fi utilizată, de asemenea, ca element de orientare în ceea ce privește concesiunile.

202. Ce obligații decurg din principiile transparenței și nediscriminării?

În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, principiile transparenței, egalității de tratament și nediscriminării impun autorității publice obligația de a-și face cunoscută, în mod adecvat, intenția de a atribui un contract de achiziții publice sau de concesiune. Publicitatea se poate limita la o scurtă descriere a detaliilor esențiale ale contractului care urmează a fi atribuit și a procedurii de atribuire, însoțită de o invitație de a contacta autoritatea publică. Este esențial ca toți potențialii furnizori de servicii din UE să aibă posibilitatea de a-și exprima interesul de a depune o ofertă pentru contractul respectiv.

frontierele traversează așezări situate pe teritoriul unor state membre diferite și că, în astfel de împrejurări, chiar și contracte cu o valoare redusă pot prezenta un interes transfrontalier cert”.

¹⁶² După indexarea în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1251/2011 al Comisiei din 30 noiembrie 2011 de modificare a Directivelor 2004/17/CE, 2004/18/CE și 2009/81/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește pragurile de aplicare a acestora în cazul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții.

¹⁶³ A se vedea cauza C-231/03, Coname, Rec., 2005, p. I-7287, punctul 20, legată de concesiunea serviciilor.

¹⁶⁴ A se vedea comunicatul de presă IP/07/357 din 21 martie 2007.

¹⁶⁵ A se vedea comunicatul de presă IP/06/1786 din 13 decembrie 2006.

¹⁶⁶ A se vedea cauza C-507/03, Comisia/Irlanda, Rec., 2007, p. I-9777, punctul 34.

¹⁶⁷ Comunicarea a fost analizată în cadrul hotărârii Curții în cauza T-258/06, Germania/Comisia, care a concluzionat că, în general, comunicarea nu conține noi norme privind atribuirea de contracte publice care depășesc obligația prevăzută în temeiul dreptului Uniunii în forma sa actuală.

¹⁶⁸ JO C 179, 1.8.2006, p. 2.

¹⁶⁹ Astfel cum se menționează în anexa II B la Directiva 2004/18/CE.

Ulterior, autoritatea publică poate să selecteze, într-un mod nediscriminatoriu și imparțial, participanții care vor fi invitați să depună o ofertă și, dacă este relevant, să negocieze termenii contractului sau al concesiunii. Pe parcursul negocierii, toți operatorii economici trebuie să beneficieze de condiții de concurență echitabile și să primească aceleași informații din partea autorității publice.

Jurisprudența Curții de Justiție privind protecția juridică efectivă¹⁷⁰ prevede că cel puțin deciziile care afectează în mod negativ o persoană care are sau care a avut interesul de a obține contractul, cum ar fi o decizie de eliminare a unui ofertant, ar trebui să facă obiectul unei analize în ceea ce privește eventuala încălcare a standardelor de bază ce decurg din dreptul primar al UE.

În momentul aplicării acestor principii, autoritățile publice se pot inspira din Comunicarea interpretativă a Comisiei privind dreptul UE aplicabil procedurilor de atribuire a contractelor care nu intră sau intră doar parțial sub incidența directivelor privind achizițiile publice. Astfel cum s-a menționat anterior, comunicarea vizează, de asemenea, contractele care sunt reglementate doar parțial de directivele privind achizițiile publice („directivele”)¹⁷¹, cum ar fi contractele de servicii specificate în anexa II B la Directiva 2004/18/CE, din care fac parte serviciile de sănătate și de asistență socială¹⁷². Astfel cum se menționează la întrebarea 200 și în temeiul articolului 21 din Directiva 2004/18/CE, contractele de achiziții publice privind aceste servicii sunt supuse doar anumitor norme ale Directivei 2004/18/CE (și anume, obligației de definire a specificațiilor tehnice în documentele contractului și de publicare *ex post* a rezultatelor procedurii), acestea fiind în caz contrar reglementate de principiile generale ale TFUE (nediscriminare, transparență etc.) în eventualitatea în care ar prezenta un interes transfrontalier.

Întrucât comunicarea conține o interpretare cu un caracter general a principiilor transparenței, egalității de tratament și nediscriminării, aceasta poate fi utilizată, de asemenea, ca element orientare în ceea ce privește atribuirea concesiunilor, fără a pierde din vedere faptul că astfel de contracte au, de regulă, o valoare care depășește cu mult pragurile directivelor privind achizițiile publice și că, deși directivele respective nu sunt aplicabile contractelor de concesiune, potrivit principiilor TFUE, astfel de contracte trebuie totuși făcute publice prin intermediul unui mijloc de comunicare în masă având o largă răspândire europeană.

203. *Cum pot fi elaborate specificațiile corespunzătoare pentru atribuirea unui contract de servicii (i) pentru a răspunde în totalitate diferitelor necesități ale utilizatorilor și (ii) pentru a permite adaptarea serviciului în funcție de evoluția situației din punct de vedere al intensității, al numărului de utilizatori etc.*

¹⁷⁰ A se vedea cauza C-50/00 P, Union de Pequeños Agricultores, Rec., 2002, p. I-6677, punctul 39 și cauza 222/86, Heylens, Rec., 1987, p. 4097, punctul 14.

¹⁷¹ Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii și Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale.

¹⁷² Astfel cum se menționează în anexa II B la Directiva 2004/18/CE.

Directiva oferă diverse posibilități de elaborare a specificațiilor¹⁷³. Autorităților publice le revine sarcina de a valorifica pe deplin aceste posibilități, solicitând candidaților să elaboreze concepte de servicii adaptate cu scopul de a oferi cele mai bune servicii posibile, la standardul de calitate prevăzut. Autoritățile publice pot, de exemplu, să precizeze că candidații trebuie să răspundă necesităților specifice ale anumitor grupuri de utilizatori sau să insiste ca serviciul propus să fie compatibil cu structurile deja existente. De asemenea, este posibil ca autoritatea publică să solicite ca executarea și evaluarea serviciului să se efectueze astfel încât să fie implicați și utilizatorii.

Cu toate acestea, regula de bază este că specificațiile trebuie să fie definite astfel încât să nu genereze discriminări și să nu determine în avans atribuirea serviciului încă de la începutul procedurii.

204. Ce alte cerințe de calitate pot fi incluse în procedura de atribuire a unui contract de achiziții publice sau de concesiune care are ca obiect un SSIG?

În momentul atribuirii unui contract de achiziții publice sau de concesiune care are ca obiect un SSIG, autoritățile publice pot ține seama de toate cerințele de calitate pe care le consideră necesare cu scopul de a oferi utilizatorilor o prestație de înaltă calitate și la cel mai bun raport calitate-preț. În funcție de natura acestora, cerințele se pot reflecta în diferite etape ale procedurii:

În momentul **elaborării specificațiilor tehnice**¹⁷⁴, de exemplu, autoritatea publică poate specifica toate caracteristicile serviciului pe care le consideră utile pentru a asigura furnizarea unui serviciu de înaltă calitate (de exemplu, cerințe care permit garantarea continuității serviciului, satisfacerea nevoilor specifice ale diferitor categorii de utilizatori, accesibilitatea infrastructurilor pentru persoanele cu mobilitate redusă și cerințe cu un caracter mai general referitoare la calitatea acestei infrastructuri). Specificațiile tehnice ale serviciului pot fi definite sub forma caracteristicilor extrem de detaliate (care pot contribui, în anumite cazuri, la o suprastandardizare a serviciilor propuse) sau sub formă de cerințe privind performanța funcțională. În general, cea de-a doua abordare lasă candidaților o libertate mai mare de apreciere, oferindu-le posibilitatea de a propune autorității publice soluții/metode de lucru mai inovatoare care să permită atingerea obiectivelor de calitate stabilite.

De asemenea, experiența și calificarea personalului furnizorului de servicii reprezintă elemente care contribuie în mod determinant la calitatea serviciului oferit. În momentul stabilirii **criteriilor de selecție**¹⁷⁵, autoritatea publică poate specifica cerințe speciale privind capacitatea profesională (de exemplu, experiența profesională, calificarea personalului, infrastructura tehnică disponibilă) cu scopul de a garanta faptul că respectivul contractant selectat este suficient de capabil să presteze serviciul respectiv la standardele de calitate prevăzute în contract.

Cerințele de calitate pot fi incluse, în egală măsură, în **criteriile de atribuire**¹⁷⁶. Autoritatea publică nu este obligată să atribuie contractul pe baza celui mai mic preț. În schimb, aceasta poate atribui contractul pe baza ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic, ceea ce îi permite să includă, în criteriile de atribuire, toți factorii de

¹⁷³ Articolul 23 din Directiva 2004/18/CE, care se aplică serviciilor enumerate în anexa II B la directivă, inclusiv serviciilor sociale.

¹⁷⁴ A se vedea articolul 23 din Directiva 2004/18/CE.

¹⁷⁵ A se vedea articolele 44 și 48 din Directiva 2004/18/CE.

¹⁷⁶ A se vedea articolul 53 din Directiva 2004/18/CE.

calitate pe care îi consideră importanți și care au legătură cu obiectul contractului. De asemenea, autoritatea publică are libertatea de a reflecta, în ponderea diferitelor criterii de atribuire, importanța pe care o acordă diferitelor aspecte calitative ale serviciului.

Condițiile de executare a contractului¹⁷⁷ reprezintă o altă modalitate de a pune accentul pe calitatea serviciului. Autoritatea publică poate, de exemplu, să includă în criteriile de performanță¹⁷⁸ clauze care să solicite contractantului să asigure un nivel de formare și o remunerație corespunzătoare pentru personalul implicat în executarea contractului, cu condiția ca acestea să fie compatibile cu dispozițiile relevante ale dreptului UE. Astfel de clauze garantează faptul că respectivul contractant nu va fi tentat să reducă costurile de personal, ceea ce ar avea ca efect demotivarea angajaților și ar spori fluctuația membrilor personalului, subminând, în cele din urmă, calitatea serviciului furnizat.

În sfârșit, în momentul atribuirii unui contract de achiziții publice/concesionare care are ca obiect un SSIG, autoritățile publice pot adopta o abordare integrată privind furnizarea de servicii complexe, fără a fi necesară scindarea acestora în mai multe contracte care să poată fi atribuite într-un singur lot, astfel încât utilizatorul să se poată adresa, dacă dorește, unui singur furnizor de servicii care și-a asumat responsabilitatea pentru satisfacerea unor necesități multiple care au un caracter conex. De asemenea, autoritățile publice sunt libere să stabilească o durată corespunzătoare de valabilitate a contractului în cauză cu scopul de a garanta stabilitatea și continuitatea serviciului (serviciilor) relevant(e).

205. Poate fi modificat contractul în timpul execuției?

Pot fi efectuate modificări pe parcursul perioadei de valabilitate a contractului cu condiția ca acestea să nu afecteze în mod semnificativ termenii ofertei inițiale¹⁷⁹.

Potrivit Curții de Justiție, modificarea unui contract de achiziții publice în timpul execuției acestuia poate fi considerată substanțială în următoarele cazuri:

- atunci când introduce condiții care, dacă ar fi fost incluse în procedura inițială de achiziție, ar fi permis selectarea altor candidați decât cei admiși inițial sau ar fi permis atribuirea contractului unui alt ofertant decât cel selectat inițial;
- atunci când extinde domeniul de aplicare al contractului, într-o măsură importantă, pentru a include servicii care nu au fost prevăzute inițial;
- atunci când modifică balanța economică a contractului în favoarea contractantului într-o manieră care nu a fost prevăzută în termenii contractului inițial¹⁸⁰.

¹⁷⁷ A se vedea articolul 26 din Directiva 2004/18/CE.

¹⁷⁸ Din motive de transparență, criteriile de performanță trebuie publicate în prealabil în documentele contractului. Respectarea criteriilor de performanță nu poate fi verificată înainte de atribuirea contractului; verificarea va putea fi efectuată numai pe parcursul punerii în aplicare. Pentru a garanta respectarea acestor criterii, autoritatea publică poate prevedea sancțiuni contractuale disuasive.

¹⁷⁹ Cauza C-496/99, Comisia/CAS Succhi di Frutta SpA, Rec., 2004, p. I-3801, punctul 116 și cauza C-454/06, Prettetext, Rec., 2008, p. I-04401, punctele 35-37.

¹⁸⁰ Cauza C-454/06, Prettetext, Rep., 2008, p. I-04401, punctele 35-37.

206. Cum se poate evita atribuirea unei sarcini prea dificile unor furnizori de mici dimensiuni, dar care sunt adeseori cei mai în măsură să înțeleagă caracteristicile specifice ale SSIG într-un context cu un puternic caracter local?

Autorității publice îi revine sarcina de a organiza procedura de ofertare astfel încât să ofere operatorilor economici de mici dimensiuni posibilitatea de a participa și de a câștiga contractul. Cu cât domeniul de aplicare al serviciului solicitat este mai mare, cu atât mai exigente vor fi cerințele economice și financiare și cu atât mai dificilă va fi participarea furnizorilor de mici dimensiuni la procedura de ofertare. În cazul contractelor mai mari (de exemplu, pentru o gamă variată de servicii sau chiar pentru servicii care urmează a fi executate în mai multe zone), autoritatea contractantă poate lua în considerare divizarea contractului în loturi distincte care să fie mai accesibile IMM-urilor. Cu toate acestea, o divizare artificială a contractelor în contracte separate cu o valoare aflată sub pragurile prevăzute, cu efect de eludare a aplicării dispozițiilor relevante ale directivelor privind achizițiile publice, nu este autorizată în temeiul directivelor. În general, se recomandă autorităților publice să formuleze specificațiile tehnice ținând seama de caracteristicile IMM-urilor și limitând la minimum formalitățile.

207. Cum se poate ajunge la un echilibru între procedurile de achiziții publice care limitează numărul furnizorilor selectați și menținerea unei libertăți de alegere suficientă pentru utilizatorii unui SSIG?

Procedurile de achiziții publice nu au drept obiectiv să limiteze numărul de furnizori de servicii selectați. Autoritățile contractante au libertatea deplină de a alege unul sau mai mulți operatori care să le satisfacă cerințele. Autoritățile publice pot, de exemplu, să încredințeze concesionarea aceluiși serviciu mai multor operatori dacă acest lucru este fezabil din punct de vedere practic, garantând, prin urmare, o mai mare libertate de alegere pentru utilizatorii serviciului respectiv.

208. Poate cunoașterea contextului local să devină un criteriu de selecție a unui furnizor de servicii, acest aspect fiind adesea esențial pentru furnizarea cu succes a unui SSIG?

Normele UE privind achizițiile publice vizează asigurarea unei concurențe loiale între operatorii de pe întreg teritoriul Europei cu scopul de a asigura un mai bun raport calitate-preț pentru autoritățile publice. O cerință de cunoaștere a contextului local poate conduce la o discriminare ilegală a furnizorilor străini de servicii. În același timp, o astfel de cerință riscă să reducă posibilitatea de alegere a autorității publice la un număr redus de operatori locali și, prin urmare, să diminueze efectul benefic al concurenței la scară europeană.

Cu toate acestea, anumite cerințe referitoare la contextul local pot fi acceptate dacă sunt justificate de particularitățile serviciului care urmează a fi furnizat (tipul de serviciu și/sau categoriile de utilizatori) și sunt strict legate de execuția contractului.

Exemple:

- O autoritate publică poate, de exemplu, să solicite, în cadrul criteriilor de performanță, ca ofertantul câștigător să creeze o infrastructură locală, cum ar fi un birou sau un atelier de lucru sau să instaleze echipamente specifice la locul de execuție a contractului, dacă acest lucru este necesar pentru prestarea serviciului respectiv.

- O municipalitate care dorește să înființeze un adăpost pentru femeile aflate în dificultate, în special pentru cele aparținând unei anumite minorități culturale, poate specifica în cererea de oferte că furnizorul de servicii trebuie să dețină o experiență prealabilă în ceea ce privește prestarea acestui tip de servicii într-un mediu cu caracteristici sociale și economice similare și că angajații care urmează să intre în contact cu femeile aflate în dificultate și/sau care vor răspunde necesităților acestora trebuie să le cunoască suficient de bine contextul cultural și lingvistic.
- O autoritate publică care intenționează să pună în aplicare un serviciu de plasare în câmpul muncii a tinerilor adulți șomeri din zone defavorizate și care abordează în mod integrat dificultățile specifice cu care se confruntă utilizatorii acestui serviciu (de exemplu, probleme de sănătate mentală, dependență de droguri sau abuz de alcool, locuințe sociale și îndatorare) ar putea să precizeze că furnizorul de servicii trebuie să dețină o experiență prealabilă în ceea ce privește prestarea acestui tip de servicii pentru grupuri-țintă similare. De asemenea, autoritatea publică poate indica faptul că furnizorul de servicii trebuie să asigure că, încă de la început, angajații care se ocupă de utilizatorii serviciului respectiv cunosc rețelele existente de actori sociali cu care urmează să comunice cu scopul de a răspunde, într-o manieră integrată, nevoilor tinerilor adulți șomeri.

În orice caz, o restricție de acest tip nu trebuie să depășească ceea ce este strict necesar pentru a garanta furnizarea corespunzătoare a serviciului respectiv. Curtea de Justiție a considerat, de exemplu, că în cadrul atribuirii unui contract de achiziții publice pentru servicii de sănătate care oferă tratament la domiciliu pentru persoanele cu dificultăți respiratorii, o autoritate publică nu poate să solicite potențialului ofertant să dețină, la momentul depunerii ofertei, un birou deschis publicului în reședința de județ în care urmează să fie furnizat serviciul în cauză¹⁸¹.

Este de responsabilitatea autorității publice să se asigure că astfel de condiții sunt justificate în mod obiectiv și că acestea nu au ca efect un tratament discriminatoriu prin favorizarea, în mod nejustificat, a anumitor grupuri de ofertanți, în special a întreprinderilor locale sau a furnizorilor tradiționali de servicii.

Aspectul atribuirii directe a contractelor cu valoare redusă furnizorilor de servicii de mici dimensiuni de la nivel local a fost deja abordată în răspunsul la întrebarea 206.

209. Poate fi limitată procedura de ofertare exclusiv la furnizorii de servicii fără scop lucrativ?

¹⁸¹ Cauza C-234/03, Contse, Rec., 2005, p. I-9315, punctul 79.

Este necesară să se facă distincția două situații:

- Autoritățile contractante individuale nu pot decide pe cont propriu să limiteze participarea la o procedură de atribuire a contractului doar la furnizorii de servicii fără scop lucrativ. Directiva privind achizițiile publice se bazează pe principiile egalității de tratament și nediscriminării operatorilor economici¹⁸². Prin urmare, directiva nu permite rezervarea contractelor pentru categorii specifice de întreprinderi¹⁸³, cum ar fi organizațiile nonprofit, indiferent de tipul serviciilor în cauză și indiferent dacă acestea sunt menționate sau nu menționate în anexa II A sau anexa II B la directivă (de exemplu, serviciile sociale)¹⁸⁴.
- Cu toate acestea, legislația națională¹⁸⁵ care reglementează o anumită activitate ar putea să prevadă, în cazuri excepționale, restricționarea accesului la anumite servicii în favoarea organizațiilor nonprofit. În acest caz, autoritățile publice ar fi autorizate să limiteze participarea la o procedură de ofertare în favoarea organizațiilor nonprofit în cazul în care legislația națională este compatibilă cu dreptul european. O astfel de legislație națională ar restricționa totuși aplicarea articolelor 49 și 56 din TFUE referitoare la libertatea de stabilire și libertatea de prestare a serviciilor, necesitând o justificare de la caz la caz. În temeiul jurisprudenței Curții de Justiție, o astfel de restricție ar putea fi justificată în special dacă este necesară și proporțională în vederea îndeplinirii anumitor obiective sociale urmărite de sistemul național de securitate socială¹⁸⁶.

210. *Dispun autoritățile publice în continuare de posibilitatea de a negocia cu furnizorii de servicii pe parcursul etapei de selecție? Acest lucru este în special important pentru SSIG având în vedere că autoritățile publice nu sunt întotdeauna în măsură să își definească cu exactitate necesitățile la începutul procesului de selecție. O discuție cu potențialii furnizori de servicii este uneori necesară pentru autoritățile publice.*

Astfel cum se menționează în răspunsul la întrebarea 202, autoritățile publice pot apela la procedurile de negociere cu scopul de a achiziționa servicii sociale sau de sănătate prin intermediul contractelor de achiziții publice sau de concesiune. Autoritățile publice respective nu vor face obiectul normelor specifice privind procedurile de negociere prevăzute de Directiva 2004/18/CE, întrucât aceasta nu se aplică concesiunilor de servicii, conținând doar câteva norme aplicabile serviciilor enumerate în anexa II B la directivă (cum ar fi SSIG)¹⁸⁷. Din aceste motive, în momentul atribuirii unui contract de

¹⁸² Articolul 2 din Directiva 2004/18/CE.

¹⁸³ Din acest motiv, s-a inclus în directivă o excepție specifică menită să permită statelor membre să rezerve dreptul de participare la procedurile de atribuire a contractelor pentru o categorie specifică de organizații, și anume ateliere protejate unde majoritatea lucrătorilor implicați sunt persoane cu handicap (a se vedea articolul 19 din Directiva 2004/18/CE).

¹⁸⁴ Distincția dintre serviciile enumerate în anexa II A și cele din anexa II B este relevantă doar începând cu articolul 20 din directivă.

¹⁸⁵ Termenul „legislație națională” face trimitere, în general, la norme naționale cu caracter general și abstract, spre deosebire de o decizie luată de o autoritate care atribuie contracte în contextul unui contract specific. Pe de altă parte, nivelul legislativ (național sau regional) nu este decisiv în această privință, cu condiția ca reglementarea să aibă un domeniu de aplicare general și abstract.

¹⁸⁶ A se vedea cauza C-70/95, Sodemare SA/Regiunea Lombardia, Rec., 1997, p. I-3395.

¹⁸⁷ Astfel cum se menționează în răspunsul la întrebarea 199 și în conformitate cu articolul 21 din Directiva 2004/18/CE, contractele de achiziții publice a acestor servicii se supun doar anumitor norme ale Directivei 2004/18/CE (și anume, obligației de definire a specificațiilor tehnice în documentele contractuale și de publicare *ex post* a rezultatelor procedurii), fiind în mod contrar reglementate de principiile generale ale TFUE (nediscriminare, transparență etc.).

achiziții publice sau de concesiune a unui SSIG, autoritățile publice sunt libere să organizeze o procedură *ad hoc* de negociere, cu condiția ca legislația națională să nu prevadă norme specifice în acest sens. În orice caz, principiile generale ale transparenței și nediscriminării, prevăzute în TFUE, care prevăd tratarea în mod egal a tuturor operatorilor economici invitați să participe la procedura de negociere, sunt aplicabile serviciilor de interes transfrontalier.

211. În ce măsură se aplică normele privind achizițiile publice în cazul cooperării intermunicipale? Această cooperare poate lua diferite forme, de exemplu, o municipalitate achiziționează un serviciu de la o altă municipalitate sau două municipalități desfășoară împreună o procedură de achiziții publice sau creează o entitate în vederea prestării unui SSIG etc.

Normele privind achizițiile publice se aplică atunci când o autoritate publică intenționează să atribuie un contract de achiziții publice de servicii unei părți terțe¹⁸⁸, în schimbul unei remunerații. Este irelevant dacă partea terță în cauză este un operator privat sau o autoritate publică.

Cu toate acestea, astfel cum se indică în exemplele de mai jos, există situații în care autoritățile publice încredințează anumite activități economice altor autorități publice sau desfășoară activitățile în comun cu alte autorități publice, fără a fi obligate să aplice normele UE privind achizițiile publice.

- Prin urmare, Curtea de Justiție a concluzionat recent că autoritățile publice pot desfășura activitățile de serviciu public care le-au fost încredințate utilizând propriile resurse, în cooperare cu alte autorități publice, fără a fi impusă o anumită formă de organizare sau fără a fi necesar să se ia în considerare aplicarea legislației europene privind achizițiile publice pentru instituirea acestor practici organizatorice.
 - (a) Cooperarea dintre autoritățile publice poate fi organizată în cadrul unui organism public separat care îndeplinește criteriile interne¹⁸⁹. Pentru mai multe detalii privind acest aspect, a se vedea întrebarea 199.
 - (b) Pe de altă parte, Curtea de Justiție a hotărât¹⁹⁰ că o cooperare public-public nu necesită neapărat crearea de noi entități controlate în comun. Potrivit Curții, aceasta se poate baza pe simpla cooperare între organismele publice, având ca unic scop asigurarea, în comun, a execuției sarcinilor de interes public de care se fac responsabile organismele respective în vederea atingerii obiectivelor de interes public. Acest lucru nu înseamnă neapărat că fiecare autoritate publică cooperează în mod egal la îndeplinirea sarcinilor de interes public, cooperarea putând fi bazată pe o împărțire a sarcinilor și pe specializare. Cu toate acestea, între participanți trebuie să existe o cooperare reală bazată pe drepturi și obligații comune, spre deosebire de cazul unui contract de achiziții publice, în care o parte îndeplinește o sarcină în schimbul unei remunerații. Între autoritățile publice nu trebuie să existe alte transferuri financiare în afara celor legate de rambursarea costurilor.

¹⁸⁸ A se vedea hotărârile în cauza C-107/98, Teckal, Rec., 1999, p. I-8121, punctul 51, cauza C-94/99, ARGE, 2000, p. I-11037, punctul 40 și cauza C-220/05, Auroux, Rep., 2007, p. I-385, punctul 62.

¹⁸⁹ A se vedea hotărârea în cauza C-324/07, Coditel Brabant, Rep., 2008, p. I-8457.

¹⁹⁰ A se vedea hotărârea în cauza C-480/06, Comisia/Germania, Rep., 2009, p. I-4747.

Cooperarea trebuie să se bazeze exclusiv pe considerente și cerințe legate de atingerea obiectivelor de interes public, ceea ce exclude orice urmărire a profitului și orice participare a unor entități private sau cu capital mixt. În cele din urmă, acordul de cooperare nu poate fi utilizat în mod artificial ca modalitate de eludare a aplicării normelor relevante ale directivelor privind achizițiile publice.

- Autoritățile publice, cum ar fi municipalitățile, pot bineînțeles să organizeze împreună proceduri de achiziții publice. Prin urmare, o autoritate publică poate iniția o procedură atât pentru ea însăși, cât și pentru o altă autoritate publică¹⁹¹, cu condiția să anunțe acest lucru la începutul procedurii. Normele privind achizițiile publice se vor aplica astfel unei proceduri lansate de către autoritatea publică pentru ea însăși sau pentru o altă (alte) autoritate (autorități) publică (publice), însă nu și în cazul unei cooperări între autoritățile publice.
- Mai multe autorități publice pot înființa o nouă entitate căreia să îi transfere în întregime o sarcină specifică. În acest caz, autoritățile publice nu păstrează niciun control asupra serviciului executat, care este prestat de noua entitate în deplină independență și pe proprie răspundere. În acest caz, nu se prestează un serviciu și, în consecință, tratatul și directivele nu se aplică¹⁹².
- În cazul în care autoritățile publice creează structuri care implică asistență reciprocă și cooperare fără remunerare, nu se prestează servicii în sensul tratatului, iar dreptul UE nu este aplicabil.

212. În ce măsură se aplică normele privind achizițiile publice în cazul parteneriatelor public-privat (PPP)?

În general, instituirea unui parteneriat public-privat (PPP) constă în atribuirea unui contract de achiziții publice sau de concesiune. Atribuirea se supune în totalitate normelor privind achizițiile publice aplicabile în cazul în speță, în funcție de tipul și valoarea contractului respectiv.

În ceea ce privește parteneriatele public-privat instituționale (PPPI) (care implică existența unei entități cu capital mixt), trebuie subliniat faptul că, astfel cum se indică în răspunsul la întrebarea 199, nu poate exista o relație „internă” între o autoritate publică și o entitate public-privată în cadrul căreia o autoritate publică să participe împreună cu o entitate privată. În consecință, rezultă că serviciile încredințate unei entități public-privat trebuie atribuite în conformitate cu normele privind achizițiile publice prevăzute în tratat sau în Directivele privind achizițiile publice. De asemenea, se poate constata că participarea unui operator privat la capitalul unei entități care execută sarcini publice atribuite în cadrul unei relații interne pune capăt acestei relații și impune organizarea din nou a procedurii de ofertare pentru contractul sau concesiunea în cauză, cu excepția

¹⁹¹ A se vedea articolul 11 din Directiva 2004/18/CE privind organismele centrale de achiziție.

¹⁹² A se vedea comunicatul de presă IP/07/357 al Comisiei din 21.3.2007, care prevede că transferul complet al unei sarcini publice de la o entitate publică la alta nu implică prestarea serviciilor în schimbul unei remunerații în sensul articolului 49 din Tratatul CE în cazul în care entitatea publică respectivă către care a fost transferată sarcina respectivă efectuează această sarcină în mod independent și pe proprie răspundere. Un astfel de transfer de sarcini publice constituie un act de organizare internă a administrației publice a statului membru în cauză. Ca atare, acesta nu intră sub incidența tratatului și a libertăților fundamentale.

cazului în care operatorul privat a fost selecționat conform normelor privind achizițiile publice.

În cazul în care o autoritate publică urmează o procedură de atribuire în conformitate cu dreptul european privind achizițiile publice cu scopul de a selecta un partener privat care să execute contractul de servicii sau care să beneficieze de pe urma concesiunii serviciilor în comun cu o autoritate publică în cadrul unei entități mixte public-private, nu mai este necesară organizarea unei a doua proceduri de atribuire pentru prestarea acelor servicii. Cu toate acestea, orice modificare semnificativă a parametrilor de execuție a serviciilor care nu a fost prevăzută în procedura inițială de achiziții publice impune lansarea unei noi proceduri de atribuire a contractului. Pentru informații suplimentare, a se consulta Comunicarea Comisiei privind PPP instituționalizate¹⁹³, care explică în detaliu modalitatea de organizare a unei astfel de proceduri.

213. În ce măsură este posibil să se prevadă, în cadrul procedurii de atribuire a unui contract de achiziții publice sau de concesiune de servicii sociale de interes general, obligația de respectare a anumitor norme de guvernare corporativă (de exemplu, controlul echitabil al întreprinderii de către reprezentanții angajatorilor și ai sindicatelor sau includerea reprezentanților utilizatorilor în Consiliul de administrație)?

Directivele privind achizițiile publice permit achizitorilor publici să ia în considerare, în diferite etape ale unei proceduri de achiziții publice, anumite cerințe specifice (care pot fi inclusiv de natură socială), cu condiția ca acestea să fie compatibile cu dreptul UE (în special în ceea ce privește respectarea principiilor din tratat privind nediscriminarea, transparența etc.) și ca acestea să fie specificate în anunțul de participare sau documentația procedurii de ofertare. De asemenea, astfel cum rezultă din directivele menționate anterior, cerințele prevăzute în specificațiile tehnice, criteriile de selecție sau criteriile de atribuire trebuie să fie legate de obiectul contractului (și anume, acestea trebuie să servească la definirea produselor/serviciilor solicitate). În schimb, cerințele care fac parte din clauzele de execuție nu trebuie neapărat să fie legate de obiectul contractului, ci doar de execuția acestuia (și anume, sarcinile care permit producerea bunurilor sau prestarea serviciilor achiziționate).

În cazul în care contractul în cauză nu este reglementat de directivele menționate anterior, astfel cum este, de exemplu, cazul concesiunilor de servicii sau al contractelor de achiziții publice a căror valoare este inferioară pragurilor de aplicare a directivelor sus-menționate, normele și principiile TFUE, astfel cum au fost acestea interpretate de către Curtea de Justiție, se aplică în continuare, dacă respectivele contracte prezintă un anumit interes transfrontalier¹⁹⁴. În acest sens, obligația de respectare a principiilor TFUE, în special a principiului nediscriminării, împiedică, de asemenea, autoritatea contractantă să impună cerințe care nu sunt legate de obiectul contractului sau de execuția acestuia în momentul atribuirii contractelor care nu intră sub incidența directivelor privind achizițiile publice.

¹⁹³ Comunicarea interpretativă a Comisiei C(2007) 6661 privind aplicarea dreptului comunitar în domeniul contractelor de achiziții publice și al concesiunilor în cazul parteneriatelor public-privat instituționale (PPPI), JO 2008 C 91, p. 4.

¹⁹⁴ A se vedea hotărârea în cauza C-324/98, Telaustria, Rec., 2000, p. I-10745.

Cu toate acestea, obligațiile privind governanța corporativă, care se referă, în special, la controlul întreprinderii sau la prezența anumitor grupuri de persoane în consiliul de administrație al furnizorului de servicii, vizează organizarea întreprinderii în general, prin urmare, nu pot fi considerate ca fiind legate de obiectul contractului în cauză (întrucât nu servesc la definirea serviciilor solicitate în ceea ce privește caracteristicile tehnice sau un raport calitate-preț mai avantajos) sau de execuția acestuia (întrucât nu sunt legate de sarcinile necesare pentru furnizarea serviciilor în cauză).

Totuși, astfel cum se menționează în răspunsul la întrebarea 203, autoritatea publică poate solicita ca un anumit serviciu să fie furnizat și evaluat într-un mod care să implice participarea utilizatorilor, cu condiția să nu conducă la discriminări sau să determine atribuirea contractului încă de la începutul procedurii.

Există diverse modalități de implicare a utilizatorilor într-o măsură mai mică sau mai mare (sondaje de opinie, colectarea de sugestii etc.). Autoritatea publică poate avea idei precise în legătură cu gradul de participare a utilizatorilor pe care îl consideră oportun. De exemplu, autoritatea publică ar putea solicita furnizorului de servicii care obține contractul să dispună de sau să creeze o structură sau un mecanism care să permită reprezentanților utilizatorilor să se implice în procesul decizional în etapa de execuție a contractului, cu condiția ca deciziile să nu modifice contractul și să nu fie discriminatorii. În cazul în care nu are idei precise legate de acest subiect, autoritatea publică poate să solicite candidaților să propună diferite abordări cu scopul de a asigura participarea acestora la procesul decizional.

214. Cum se poate ajunge la un echilibru între normele privind achizițiile publice și necesitatea autorităților publice de a încuraja adoptarea de soluții inovatoare care să răspundă nevoilor complexe ale utilizatorilor de SSIG?

Normele privind achizițiile publice pun la dispoziția autorităților publice o gamă variată de instrumente de încurajare a inovării.

De exemplu, autoritățile publice sunt libere să definească specificațiile tehnice¹⁹⁵ prin elaborarea de caracteristici tehnice detaliate sau prin intermediul cerințelor de execuție sau funcționale¹⁹⁶. În cel de-al doilea caz, autoritățile publice pot indica rezultatele vizate fără a descrie în amănunt mijloacele utilizate pentru atingerea acestora. Aceasta încurajează creativitatea candidaților, care pot identifica și propune soluții mai inovatoare cu scopul de a satisface nevoile complexe ale utilizatorilor.

Utilizarea de variante¹⁹⁷ reprezintă o altă modalitate de încurajare a inovării. Autoritățile publice care autorizează utilizarea de variante pot compara, prin urmare, avantajele și dezavantajele unei alternative mai inovatoare în raport cu o soluție standard.

¹⁹⁵ Articolul 23 din Directiva 2004/18/CE.

¹⁹⁶ Astfel cum se prevede la articolul 23 alineatul (3) din Directiva 2004/18/CE, în cazul în care specificațiile tehnice sunt definite în funcție de cerințele de performanță sau funcționale, „Cu toate acestea, specificațiile tehnice trebuie să fie suficient de exacte pentru ca ofertanții să poată determina obiectul contractului și pentru ca autoritățile contractante să poată atribui contractul”.

¹⁹⁷ A se vedea articolul 24 din Directiva 2004/18/CE. Chiar dacă serviciile sociale de interes general se supun doar unui număr foarte limitat de norme ale Directivei 2004/18/CE, autoritățile publice pot totuși să utilizeze dispozițiile opționale ale directivei în cazul în care le consideră utile.

Având în vedere că SSIG nu sunt supuse decât unui număr foarte limitat de norme ale Directivei 2004/18/CE, autoritățile publice pot alege procedura pe care o consideră cea mai adaptată la particularitățile serviciului în cauză, cu condiția ca procedura aleasă să respecte principiile TFUE (transparență, nediscriminare). De exemplu, în cazul SSIG complexe pentru care autoritatea publică nu este în măsură să identifice cea mai bună modalitate de satisfacere a nevoilor specifice ale utilizatorilor, se poate utiliza o procedură similară celei privind dialogul competitiv¹⁹⁸.

215. Care sunt obligațiile de publicitate în materie de concesionare a SSIG? Pot fi acestea publicate în Jurnalul Oficial al UE?

Spre deosebire de concesionările de lucrări și de achizițiile publice, concesionările de servicii nu intră sub incidența dispozițiilor Directivei 2004/18/CE, inclusiv obligația de publicare a unui anunț în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Din acest motiv, în prezent nu există niciun formular specific pentru publicarea concesionărilor de servicii în Jurnalul Oficial al UE. Cu toate acestea, concesionările de servicii trebuie să respecte principiile TFUE, inclusiv principiile transparenței și egalității de tratament. În conformitate cu aceste principii și cu interpretarea Curții de Justiție a Uniunii Europene în hotărârea C-324/98 *Telaustria*, autoritățile contractante (sau organismele contractante) trebuie să garanteze potențialilor ofertanți „un nivel de publicitate adecvat, care să permită exercitarea concurenței în domeniul concesionării de servicii, precum și controlul imparțialității procedurilor de atribuire”. Prin urmare, autoritățile contractante trebuie să publice un anunț corespunzător, luând în considerare, printre altele, obiectul și valoarea economică a concesionării în cauză.

- Rezultă că, în limitele impuse de jurisprudența CEJ, statele membre/autoritățile contractante au libertatea de a stabili regulile de publicitate corespunzătoare pentru a asigura transparența concesionărilor de servicii. Autoritățile contractante au, desigur, posibilitatea de a publica în Jurnalul Oficial al UE anunțurile privind concesionările de servicii, chiar dacă acest lucru nu este impus de legislația europeană.

216. Există modalități de externalizare a SSIG, altele decât contractele de achiziții publice și concesionările de servicii, care să fie compatibile cu principiile transparenței și nediscriminării și care să ofere o gamă mai variată de furnizori?

Da. Autoritatea publică competentă poate, de exemplu, să stabilească în prealabil condițiile de furnizare a unui serviciu social și, după o publicitate suficientă și conformă cu principiile transparenței și nediscriminării (a se vedea răspunsul la întrebarea 202), să acorde licențe sau autorizații tuturor furnizorilor care îndeplinesc condițiile respective. Un astfel de sistem nu prevede limite sau cote privind numărul furnizorilor de servicii; toți cei care îndeplinesc condițiile respective pot participa la licitație.

Furnizorii care au obținut o licență/autorizație trebuie să furnizeze serviciul la solicitarea utilizatorului, care va avea astfel posibilitatea de a alege dintre diferiți furnizori, la un preț stabilit în prealabil de către autoritatea publică.

¹⁹⁸

Prevăzut la articolul 29 din Directiva 2004/18/CE pentru contractele care fac obiectul tuturor normelor directivei.

5 APLICAREA SIMULTANĂ A NORMELOR PRIVIND AJUTOARELE DE STAT ȘI A NORMELOR PRIVIND CONTRACTELE DE ACHIZIȚII PUBLICE ȘI CONCESIONĂRILE DE SERVICII ÎN CAZUL SSIG

217. Impune dreptul UE un anumit mod de gestionare a SIEG?

În conformitate cu jurisprudența consacrată, statele membre dispun de o marjă de apreciere semnificativă în ceea ce privește definirea a ceea ce acestea consideră a fi SIEG și organizarea serviciilor respective. În consecință, autoritățile publice sunt libere să aleagă modalitatea de gestionare a SIEG pe care le instituie.

În sensul normelor privind ajutoarele de stat, autoritățile publice își pot organiza și finanța SIEG așa cum doresc, atât timp cât compensațiile pe care le acordă nu depășesc ceea ce este necesar pentru a permite îndeplinirea sarcinii SIEG în condiții acceptabile din punct de vedere economic, în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din TFUE.

În cazul în care instituirea unui SIEG determină atribuirea unui contract de achiziții publice sau de concesiune (și anume, în cazul prestării unui serviciu în schimbul unei remunerații sub forma plății unui preț sau prin atribuirea unui drept de exploatare a serviciului remunerat printr-o redevență plătită de către utilizatori), autoritățile publice trebuie să respecte nu doar normele privind ajutoarele de stat, ci și normele privind achizițiile publice și concesiunile de servicii. Pentru informații suplimentare, a se vedea răspunsul la întrebarea 200.

În cazul în care gestionarea unui SIEG este atribuită în cadrul unei proceduri de achiziții publice care permite selectarea candidatului capabil să furnizeze serviciile la cel mai scăzut cost pentru comunitate și dacă au fost îndeplinite celelalte condiții ale hotărârii Altmark (a se vedea, în acest sens, întrebarea 61), compensația acordată nu constituie ajutor de stat în sensul hotărârii Altmark.

218. În cazul în care o autoritate publică finanțează furnizorul unui SIEG în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat, trebuie aceasta să aplice și normele UE privind atribuirea contractelor de achiziții publice sau de concesiune de servicii?

Normele privind ajutoarele de stat și normele privind achizițiile publice și concesiunile de servicii au obiective și domenii de aplicare diferite. Normele privind ajutoarele de stat fac trimitere la condițiile de finanțare a SIEG și, în consecință, a SSIG de natură economică, obiectivul acestora constând în evitarea denaturării concurenței cauzate de finanțări sau alte avantaje similare acordate de către stat și instituții de stat, în timp ce normele privind achizițiile publice și concesiunile de servicii fac trimitere la condițiile de atribuire a acestor servicii operatorilor, având ca scop în special garantarea egalității de tratament și a transparenței, precum și evitarea denaturării concurenței care ar putea decurge din gestionarea fondurilor publice de către autoritățile contractante în momentul atribuirii acestor servicii. Un alt obiectiv al normelor privind achizițiile publice și concesiunile de servicii constă în maximizarea concurenței în Europa și a obținerea celui mai bun raport calitate-preț, în special în beneficiul utilizatorilor de servicii.

Prin urmare, autoritățile publice care doresc să instituie un SIEG trebuie să respecte atât normele privind ajutoarele de stat, cât și normele privind atribuirea contractelor de achiziții publice sau de concesiune.

Normele privind achizițiile publice se aplică ori de câte ori există o obligație de prestare a unui anumit serviciu în schimbul unei remunerații, indiferent de obiectivul de interes general al serviciului respectiv. În schimb, simpla finanțare a unei activități, legată, în mod normal, de obligația de rambursare a sumelor primite, în cazul în care acestea nu sunt utilizate în scopurile prevăzute, nu intră sub incidența normelor privind achizițiile publice.

Încadrarea juridică a unui contract în categoria contractelor de achiziții publice sau de concesiune în temeiul dreptului UE trebuie determinată pe baza noțiunii de contract de achiziții publice și de concesiune, definită în directivele relevante (în special Directiva 2004/18/CE), indiferent de încadrarea juridică a contractului în conformitate cu legislația națională.

Un contract se poate încadra în domeniul de aplicare a definițiilor unui contract de achiziții publice sau de concesiune în următoarele situații:

- a) contractul are ca obiect îndeplinirea cerințelor definite în prealabil de către autoritatea publică în cadrul competențelor sale;
- b) natura serviciului și modalitățile de furnizare a acestuia sunt stabilite în detaliu de către autoritatea publică;
- c) contractul prevede o remunerație a serviciului (plata unui preț sau atribuirea unui drept de exploatare a serviciului remunerat în schimbul unei redevențe plătite de către utilizatori);
- d) autoritatea publică ia inițiativa de a căuta unui furnizor căruia să îi încredințeze serviciul;
- e) contractul include sancțiuni pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale cu scopul de a garanta faptul că serviciul încredințat părților terțe este furnizat în mod corespunzător, astfel încât să răspundă cerințelor autorității publice (sancțiuni, despăgubiri etc.).

Criteriile de mai sus sunt utile pentru a stabili dacă obiectul contractului constă într-adevăr în obligația de a furniza un serviciu în schimbul unei remunerații.

219. Poate concesionarul unui SIEG să primească un ajutor de stat sub formă de compensație pentru obligația de serviciu public cu scopul de a acoperi costurile efective ale sarcinii de serviciu public care i-a fost încredințată?

În temeiul articolelor 106, 107 și 108 TFUE, statelor membre le revine sarcina de a atribui serviciile lor SIEG în conformitate cu condițiile prevăzute de decizie. În cazul în care un stat membru decide că o entitate este responsabilă de prestarea unui serviciu de interes economic general, aceasta poate beneficia de o compensație pentru obligația de serviciu public dacă veniturile obținute din prestarea SIEG respectiv nu acoperă costurile suportate. Compensația nu trebuie să depășească costurile nete suportate în mod efectiv, inclusiv un profit rezonabil.

În ceea ce privește normele privind achizițiile publice și concesiunile de servicii, noțiunea de concesiune a serviciilor nu exclude acordarea unui ajutor de stat în cazul în care concesionarul continuă să își asume o parte semnificativă a riscului legat de prestarea serviciului respectiv. Cu toate acestea, dacă ajutorul elimină riscul implicat de

prestarea serviciului sau îl face să devină neglijabil, contractul respectiv va putea fi considerat un contract de achiziții publice de servicii. În această situație, dispozițiile detaliate ale directivei sunt, în principiu, aplicabile.

Cu toate acestea, în ceea ce privește serviciile enumerate în anexa II B la directivă, cum ar fi serviciile sociale, se aplică doar câteva dispoziții ale directivei (a se vedea răspunsul la întrebările 200 și 202).

220. *Excepția în temeiul căreia normele privind achizițiile publice nu se aplică operațiunilor interne presupune, în mod implicit, și neaplicarea normelor privind ajutoarele de stat?*

Faptul că o anumită situație nu intră sub incidența dreptului UE privind achizițiile publice nu presupune în mod automat că aceasta este, de asemenea, exclusă din domeniul de aplicare al normelor privind ajutoarele de stat.

Pentru informații referitoare la normele privind ajutoarele de stat, a se vedea răspunsul la întrebarea 44.

Pentru informații referitoare la normele UE privind achizițiile publice, a se vedea răspunsul la întrebarea 199.

221. *Care sunt criteriile obiective pe baza cărora se poate stabili dacă un anumit nivel al compensației neutralizează riscul operațional?*

Noțiunea de „risc” este un element esențial al noțiunii de „concesionare a serviciilor”. În conformitate cu definițiile concesiunii de lucrări și de servicii de la articolul 1 alineatele (3) și (4) din Directiva 2004/18/CE, „concesionarea serviciilor” este un contract care prezintă aceleași caracteristici ca un contract de achiziții publice de servicii, cu excepția compensației pentru lucrările/serviciile prestate, care poate consta fie exclusiv în dreptul de exploatare a lucrărilor/serviciilor, fie în dreptul de exploatare și o plată.

Conceptul de exploatare, care implică existența unui risc, este astfel esențial pentru a stabili dacă un anumit serviciu constituie o concesionare a serviciilor. Prin urmare, în cauzele C-300/07 Oymanns și C-206/08 Eurawasser, concesiunea serviciilor există numai dacă se transferă operatorului un risc operațional substanțial sau semnificativ.

Existența unui risc operațional poate fi verificată numai de la caz la caz. Riscurile care trebuie luate în considerare sunt cele implicate de prestarea serviciului, furnizarea sau utilizarea lucrărilor, în special riscul asociat cererii. În principiu, se poate considera că operatorul își asumă riscuri operaționale substanțiale în cazul în care există incertitudini cu privire la rentabilitatea investiției făcute în vederea prestării serviciului.

În absența unui risc semnificativ, atunci când compensația este suficientă pentru a neutraliza riscul operațional sau de a-l face neglijabil, contractul de concesiune va fi reîncadrat ca contract de prestare de servicii, cu toate consecințele juridice aferente (și anume, contractul poate fi anulat în cazul încălcării normelor privind achizițiile publice).

6 ÎNTREBĂRI REFERITOARE LA APLICAREA NORMELOR PRIVIND PIAȚA INTERNĂ PREVĂZUTE DE TRATAT (LIBERTATEA DE STABILIRE ȘI LIBERTATEA DE A PRESTA SERVICII) ÎN CAZUL SIEG ȘI, ÎN SPECIAL, AL SSIG

„Normele privind piața internă prevăzute de tratat” înseamnă dispozițiile Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) în materie de libertate de stabilire (articolul 49 din tratat) și libertate de prestare a serviciilor (articolul 56 din tratat). Referitor la normele privind achizițiile publice, a se vedea partea din document consacrată achizițiilor publice (secțiunea 4).

222. Când se aplică normele privind piața internă prevăzute de tratat (articolele 49 și 56 TFUE) în cazul SSIG?

Serviciile sociale de interes general intră în domeniul de aplicare al normelor privind piața internă din tratat (articolele 49 și 56 din TFUE) atunci când reprezintă o „activitate economică”, în sensul jurisprudenței Curții referitoare la interpretarea acestor articolele. De asemenea, anumite SSIG se pot încadra în domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile. În schimb, activitățile „fără caracter economic” nu intră în domeniul de aplicare al acestor norme.

Noțiunea de „activitate economică” este o noțiune de ca UE care a fost dezvoltată progresiv de Curte în temeiul articolelor 49 și 56 din TFUE. Întrucât această noțiune servește la delimitarea domeniului de aplicare a două libertăți fundamentale garantate de tratat, aceasta nu poate fi interpretată în mod restrictiv¹⁹⁹. Pentru mai multe informații privind noțiunea de activitate economică, în sensul normelor privind piața internă prevăzute de tratat, a se vedea întrebarea 223.

223. Când este o activitate considerată „activitate economică” în sensul normelor privind piața internă prevăzute de tratat (articolele 49 și 56 din TFUE) și al Directivei privind serviciile?

În general, doar serviciile care constituie „activități economice” intră sub incidența normelor privind piața internă prevăzute de tratat (articolele 49 și 56 din TFUE) și a Directivei privind serviciile.

În conformitate cu normele privind piața internă prevăzute de tratat, toate serviciile furnizate în schimbul unei remunerații trebuie considerate ca fiind o activitate economică. Conform Curții, serviciile respective nu trebuie neapărat să fie plătite de cei care beneficiază de ele²⁰⁰, însă trebuie să existe o contraprestație pentru serviciul în cauză.

De asemenea, Curtea a hotărât că natura „economică” a unei activități nu depinde de statutul juridic al operatorului sau al organismului (public sau nonprofit)²⁰¹ sau de natura serviciului (de exemplu, faptul că serviciul furnizat este un serviciu de sănătate sau un

¹⁹⁹ Cauzele conexe 51/96 și C-191/97, Deliège, Rec., 2000, p. I-2549, punctul 52.

²⁰⁰ De exemplu, Curtea a considerat că serviciile spitalicești oferite gratuit în cadrul sistemului de asigurări de sănătate aplicabil ar putea constitui o activitate economică în sensul tratatului.

²⁰¹ Cauza C-172/98 Comisia/Belgia. În hotărârea pronunțată în cauza C-157/99 Smits și Peerbooms (punctul 50), Curtea a respins argumentul că o condiție suplimentară pentru a considera că furnizarea unui serviciu constituie o activitate economică, în sensul articolului 60 din tratat, este aceea ca furnizorul să aibă drept obiectiv obținerea unui profit.

serviciu social nu exclude, în sine, aplicarea normelor tratatului)²⁰². Activitățile membrilor unei comunități religioase sau ai unei asociații sportive de amatori pot fi, astfel, considerate ca având un caracter economic²⁰³. Caracterul „economic” al unei activități nu depinde nici de încadrarea acesteia în conformitate cu legislația națională. Un serviciu încadrat, conform dreptului intern, ca serviciu „necomercial” poate considerat o „activitate economică” în temeiul normelor tratatului menționate anterior. De asemenea, faptul că o activitate este desfășurată într-un scop de interes general nu afectează neapărat natura economică a acesteia.

În consecință, pentru a stabili dacă un anumit serviciu constituie o activitate economică care face obiectul normelor privind piața internă prevăzute de tratat și, după caz, al Directivei privind serviciile, este necesar să se efectueze o analiză de la caz la caz a tuturor caracteristicilor activității respective, în special a modului în care serviciul este furnizat, organizat și finanțat în mod efectiv în statul membru în cauză.

Directiva privind serviciile se aplică tuturor serviciilor care nu sunt, în mod explicit, excluse din domeniul său de aplicare (anumite servicii sociale sunt excluse: pentru mai multe informații referitoare la aplicarea Directivei privind serviciile în ceea ce privește serviciile sociale, a se vedea răspunsul la întrebarea 229). Doar activitățile de natură economică, astfel cum sunt definite mai sus, intră sub incidența noțiunii de „serviciu” vizată în directivă.

Pentru mai multe informații referitoare la implicațiile încadrării ca „activitate economică”, în sensul normelor privind piața internă prevăzute de tratat, asupra serviciilor sociale în cauză, a se vedea, de asemenea, răspunsurile la întrebările 226 și 227.

224. Când este o activitate considerată „neeconomică”, în sensul normelor privind piața internă prevăzute de tratat (articolele 49 și 56 din TFUE) și al Directivei privind serviciile?

În conformitate cu jurisprudența Curții, activitățile care sunt efectuate fără nicio contracompensație de către stat sau în numele statului, de exemplu, în cadrul misiunilor sale în domeniul social, nu constituie o activitate economică în sensul normelor privind piața internă prevăzute de tratat și ale Directivei privind serviciile²⁰⁴.

Exemple:

- serviciile prestate de către un organism în cadrul unui sistem de asigurări obligatorii (de exemplu, plata de indemnizații în cazul unor calamități naturale)²⁰⁵.
- cursurile desfășurate în cadrul sistemului național de educație²⁰⁶ sau cursurile oferite de un institut de învățământ superior a cărui finanțare este asigurată, în cea mai mare parte, din fonduri publice²⁰⁷.

²⁰² Hotărârea în cauza Smits și Peerbooms, menționată anterior.

²⁰³ Cauza C-196/87 Steymann și cauzele conexe C-51/96 și C-191/97 Deliège.

²⁰⁴ Cauza C-109/92 Wirth.

²⁰⁵ În hotărârea sa pronunțată în cauza C-355/00 Freskot, Curtea a considerat că toate cotizațiile plătite organismului respectiv nu constituie o contraprestație în măsura în care, în special, cotizațiile prezintă, în esență, caracterul unei taxe impuse de legiuitor și că nivelul și modalitățile de prestare a serviciilor de către organismul de asigurare au fost stabilite de legiuitor.

225. Se supun totuși normelor privind piața internă prevăzute de tratat serviciile sociale excluse din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile?

Au fost excluse din Directiva privind serviciile [articolul 2 alineatul (2) litera (j)] serviciile sociale cu privire la locuințele sociale, serviciile privind îngrijirea copiilor și ajutorul acordat familiilor sau persoanelor aflate în nevoie în mod permanent sau temporar, care sunt prestate de către stat (la nivel național, regional sau local), de către prestatori mandatați de stat sau de organizații de caritate recunoscute de stat.

În măsura în care constituie activități economice, serviciile excluse din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile continuă să intre sub incidența principiilor tratatului, în special a celor privind libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii (articolele 49 și 56 din TFUE). Prin urmare, măsurile naționale care vizează trebuie să fie în continuare evaluate de instanțele naționale sau de Curtea de Justiție în ceea ce privește compatibilitatea cu dreptul UE, în special în temeiul articolelor 49 și 56 din TFUE. Obiectivele în materie de politică socială pot justifica aplicarea unor măsuri destinate reglementării sectorului serviciilor sociale, cu condiția ca aceste măsuri să fie proporționale cu obiectivele urmărite. A se vedea, de asemenea, răspunsurile la întrebările 226 și 227.

226. Există obiective în materie de politică socială care pot justifica aplicarea de măsuri destinate reglementării sectorului serviciilor sociale?

Potrivit Curții, statele membre au libertatea de a-și stabili propriile obiective în materie de politică socială și, după caz, de a defini cu precizie nivelul de protecție urmărit. Cu toate acestea, regulile pe care statele membre le impun trebuie să respecte condițiile care decurg din jurisprudența Curții în ceea ce privește justificarea și proporționalitatea acestora. Restricțiile impuse libertăților pieței interne trebuie să fie evaluate din perspectiva obiectivelor urmărite de autoritățile competente ale statului membru în cauză și a nivelului de protecție pe care acesta intenționează să îl asigure.

Jurisprudența a identificat mai multe „motive imperative de interes general” care constituie obiective ce permit statelor membre să își justifice restricțiile asupra libertăților pieței interne (de exemplu, obiectivele de politică socială, protecția destinatarilor serviciilor, protecția consumatorilor etc.). În general, conform jurisprudenței actuale a Curții, considerentele de ordin social pot justifica restricționări ale libertăților fundamentale, de exemplu, în măsura în care nu se poate considera acceptabilă obținerea de profituri private de pe urma lipsei de informare a destinatarilor serviciilor²⁰⁸. Cu toate acestea, orice măsură trebuie să fie de natură să asigure realizarea

²⁰⁶ În hotărârea sa pronunțată în cauza C-263/86 Humbel, Curtea a subliniat, pe de o parte, faptul că, prin instituirea și menținerea unui sistem de educație național, statul nu înțelege să se angajeze în activități remunerate, ci își îndeplinește misiunea în domeniul social, cultural și educațional, față de cetățeni. Pe de altă parte, sistemul în cauză este, de regulă, finanțat de la bugetul de stat și nu de către elevi sau părinții acestora. Curtea a adăugat că natura acestei activități nu este afectată de faptul că elevii sau părinții trebuie să plătească uneori anumite taxe de înscriere sau de studii pentru a contribui, într-o anumită măsură, la cheltuielile de funcționare ale sistemului.

²⁰⁷ În hotărârea sa pronunțată în cauza Wirth, menționată anterior, Curtea a concluzionat că aceleași considerații pe care le-a prezentat în hotărârea Humbel, menționată anterior, sunt valabile, de asemenea, pentru cursurile predate într-un institut de învățământ superior a cărui finanțare este asigurată, în esență, din fonduri publice.

²⁰⁸ A se vedea hotărârea pronunțată în cauzele conexe C-447/08 și C-448/08 referitoare la jocurile de noroc pe internet.

unui sau mai multor obiective legitime invocate de statul membru în cauză și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestora.

Prin urmare, de exemplu, în conformitate cu tratatul și cu Directiva privind serviciile (pentru serviciile reglementate de aceasta), sistemele de autorizare prealabilă a exercitării unei activități pot fi menținute cu condiția ca acestea să fie nediscriminatorii, să urmărească un obiectiv de interes general, să fie adaptate în mod efectiv pentru atingerea acelui obiectiv și, în cele din urmă, cu condiția ca obiectivul urmărit să nu poată fi atins prin alte măsuri mai puțin restrictive. În sectorul social, Curtea a considerat că obiectivele în materie de politică socială constituie „motive imperative de interes general” care pot justifica aplicarea unui sistem de autorizare sau a altor măsuri destinate reglementării piețelor, atunci când aceste sisteme sau măsuri sunt proporționale cu obiectivele urmărite.

227. *Statele membre pot decide să rezerve prestarea anumitor servicii sociale furnizorilor cu caracter nelucrativ?*

Din jurisprudența Curții reiese că, în conformitate cu scara de valori a fiecăruia dintre statele membre și având în vedere marja de apreciere semnificativă de care dispun acestea, un stat membru poate restricționa exercitarea anumitor activități, atribuindu-le unor organisme publice sau caritabile²⁰⁹. Orice măsură în acest sens trebuie totuși să fie de natură să asigure realizarea unuia sau a mai multor obiective legitime invocate de statul membru respectiv și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor respective. O reglementare națională nu este de natură să garanteze realizarea obiectivului invocat decât în cazul în care răspunde cu adevărat preocupării privind atingerea acestuia în mod coerent și sistematic. În orice caz, restricțiile trebuie aplicate în mod nediscriminatoriu.

7 ÎNTREBĂRI REFERITOARE LA APLICABILITATEA DIRECTIVEI PRIVIND SERVICIILE ÎN CAZUL SIEG și, ÎN SPECIAL, AL SSIG

228. *Ce servicii de interes economic general se încadrează în domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile?*

În general, serviciile de interes economic general (SIEG) intră sub incidența domeniului de aplicare al Directivei privind serviciile, cu excepția cazului în care au fost excluse, în mod explicit, din acesta (de exemplu, serviciile de transport, serviciile de sănătate, anumite servicii sociale, serviciile și rețelele de comunicații electronice și serviciile mass-media audiovizuale). Serviciile sociale au fost parțial excluse: acestea se încadrează în domeniul de aplicare al directivei atunci când sunt furnizate de operatori privați care nu au fost mandatați de către stat, dar sunt excluse din acesta dacă sunt furnizate de către stat, de către furnizori mandatați de stat sau de asociații de caritate recunoscute de stat.

²⁰⁹ A se vedea hotărârea pronunțată în cauzele conexe C-447/08 și 448/08, punctul 43, menționată anterior. A se vedea, de asemenea, cauza C-70/95, Sodemare SA/Regiunea Lombardia, Rec., 1997, p. I-3395, menționată anterior.

Pentru celelalte SIEG care nu au fost excluse din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile, aceasta conține un set de „garanții” care vizează să permită statelor membre să țină seama, în totalitate, în momentul transpunerii directivei, de caracterul specific al acestor sectoare. Astfel, statele membre trebuie să poată menține în vigoare normele naționale care reglementează sectoarele respective, de exemplu, pentru asigurarea unor servicii de înaltă calitate.

În primul rând, dispozițiile directivei referitoare la libertatea de stabilire permit statelor membre să ia în considerare caracterul specific al SIEG. În special, analiza și evaluarea anumitor cerințe ale legislației naționale, pe care statele membre au fost obligate să le efectueze în temeiul directivei, nu trebuie să împiedice îndeplinirea misiunii speciale care a fost încredințată SIEG [articolul 15 alineatul (4)]. De asemenea, conform articolelor 9-13, statele membre pot menține în vigoare regimurile de autorizare care gestionează accesul la activitățile de servicii (inclusiv SIEG) sau exercitarea acestora în toate cazurile în care autorizarea respectivă este nediscriminatorie, justificată de un motiv imperativ de interes general și proporțională.

În al doilea rând, directiva prevede că, în cazul SIEG, clauza privind libertatea de a presta servicii, prevăzută la articolul 16, nu se aplică (în temeiul unei derogări explicite menționate la articolul 17).

În general, activitatea de transpunere desfășurată de statele membre arată că directiva are ca efect modernizarea economiilor statelor membre, fiind benefică atât pentru furnizorii de servicii, cât și pentru consumatori. În etapa de transpunere, Comisia nu a luat cunoștință de probleme deosebite legate de aplicarea directivei în cazul SIEG.

Informații privind actele normative pe care statele membre le-au adoptat în scopul punerii în aplicare a Directivei privind serviciile și link-uri către diferite texte legislative, în limita disponibilității, pot fi găsite la următoarea adresă:

http://ec.europa.eu/internal_market/services/services-dir/implementing_legislation_en.htm

229. Ce servicii sociale au fost excluse din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile și când se aplică dispozițiile directivei respectivelor servicii sociale?

Anumite servicii sociale au fost excluse din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile. Excluderea menționată la articolul 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile nu vizează toate serviciile sociale, ci doar serviciile sociale cu privire la locuințele sociale, serviciile privind îngrijirea copiilor și ajutorul acordat familiilor sau persoanelor aflate în nevoie în mod permanent sau temporar, care sunt prestate de către stat (la nivel național, regional sau local), de către prestatori mandatați de stat sau de organizații de caritate recunoscute de stat. Astfel, fiind vorba despre o dispoziție derogatorie de la o normă generală, în conformitate cu jurisprudența consacrată a Curții, excluderea trebuie să fie interpretată în mod strict.

Pe de altă parte, serviciile sociale care nu sunt menționate la articolul 2 alineatul (2) litera (j) din directivă (de exemplu, serviciile de îngrijire a copiilor care nu sunt furnizate de unul dintre furnizorii menționați anteriori) fac obiectul cadrului de reglementare instituit de Directiva privind serviciile.

În acest sens, trebuie subliniat faptul că există, în directivă, un set de dispoziții care recunosc și țin seama de caracterul specific al serviciilor sociale care nu au fost excluse din domeniul de aplicare al acesteia. De exemplu, directiva nu readuce în discuție posibilitatea ca statele membre să reglementeze accesul la serviciile respective și exercitarea acestora cu scopul de a le asigura calitatea. În temeiul articolelor 9-13 din directivă, statele membre își pot păstra regimurile de autorizare care gestionează accesul la activitățile în cauză și exercitarea acestora dacă sistemele vizate sunt nediscriminatorii, justificate și proporționale. Serviciile sociale care intră în domeniul de aplicare al directivei și care constituie SIEG nu intră (în temeiul articolului 17 din directivă) sub incidența clauzei privind libertatea de a presta servicii, menționată la articolul 16 din directivă. În sfârșit, trebuie precizat faptul că directiva nu privește finanțarea serviciilor sociale. Directiva nu se referă la ajutoarele acordate de statele membre, cărora li se aplică normele în materie de concurență (a se vedea partea referitoare la ajutoarele de stat). În special, directiva nu se referă la criteriile de acces la fondurile publice, nici la standardele de calitate care trebuie îndeplinite pentru a primi fonduri publice (a se vedea, în acest sens, considerentele 10, 17 și 28 din directivă).

230. În momentul punerii în aplicare a Directivei privind serviciile, pot statele membre să își păstreze regimurile de autorizare în domeniul serviciilor sociale?

Articolul 9 din Directiva privind serviciile obligă statele membre să își examineze legislația pentru a identifica regimurile de autorizare care au drept obiect accesul la o activitate de servicii și exercitarea unei astfel de activități. Atunci când un act normativ obligă o autoritate competentă să ia o decizie înainte ca furnizorul să poată exercita o activitate care intră sub incidența directivei, sistemul de autorizare trebuie supus unei evaluări în sensul directivei. Pentru fiecare sistem (și procedurile acestuia) identificat(e), statul membru trebuie să efectueze, în cursul perioadei de transpunere, o evaluare din perspectiva normelor prevăzute la articolele 9-13 din directivă. Prin urmare, toate sistemele de autorizare care vizează accesul la sau exercitarea unei activități de servicii care intră în domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile trebuie să fie supuse, ca parte a procesului respectiv de punere în aplicare a directivei respective, unei evaluări din perspectiva principiului nediscriminării, al existenței sau absenței unor motive imperative de interes general și, după caz, al proporționalității măsurilor examinate.

În funcție de concluziile evaluării, statele membre sunt obligate să elimine regimurile de autorizare neconforme cu articolul 9 sau să le înlocuiască cu măsuri mai puțin restrictive și compatibile cu dispozițiile directivei.

De asemenea, trebuie menționat faptul că regimurile de autorizare excluse din Directiva privind serviciile continuă să se supună normelor tratatului, în special celor privind libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii (articolele 49 și 56 TFUE). Prin urmare, sistemele de autorizare pot face în continuare obiectul unei evaluări a compatibilității cu dreptul UE, efectuată de către instanțele naționale sau de către Curtea de Justiție, în special din perspectiva articolelor 49 și 56 din tratat menționate anterior. A se vedea, de asemenea, răspunsurile la întrebările 225 și 230.

231. Atunci când același regim de autorizare se aplică atât serviciilor excluse, cât și celor incluse în domeniul de aplicare al directivei, se supune acesta dispozițiilor directivei? Dacă da, trebuie statul membru să instituie regimuri de autorizare separate pentru serviciile excluse și cele incluse?

Atunci când același regim de autorizare se aplică atât serviciilor excluse, cât și celor incluse în domeniul de aplicare al directivei, regimul respectiv se supune dispozițiilor directivei.

Cu toate acestea, directiva nu obligă statele membre să stabilească regimuri de autorizare separate pentru serviciile din domeniul de aplicare al directivei și pentru cele din afara acestuia, la fel cum nu interzice unui stat membru să prevadă regimuri distincte. În principal, din perspectiva directivei, statul membru trebuie să se asigure că regimurile de autorizare privind serviciile care intră în domeniul de aplicare al directivei au fost aliniate la aceasta (pentru detalii suplimentare, a se vedea răspunsul la întrebarea 230).

232. *Se aplică articolul 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile serviciilor sociale legate de creșe și grădinițe furnizate de către prestatarii mandatați de stat sau de autoritățile locale sau de către alte organisme mandatate în acest sens?*

Serviciile sociale legate de creșe și grădinițe sunt vizate de excluderea prevăzută la articolul 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile în măsura în care acestea sunt furnizate de stat (la nivel național, regional sau local), de un prestatar mandatat de stat sau de organizații de caritate recunoscute de stat.

Serviciile sociale legate de creșe și grădinițe furnizate de operatori care nu sunt mandatați de stat nu sunt excluse din domeniul de aplicare al directivei. A se vedea, de asemenea, răspunsul la întrebarea 229.

233. *Care este semnificația noțiunii de „stat”, în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile, care prevede, în special, că serviciile sociale trebuie furnizate de către „stat” sau de către un „prestatar mandatat de stat”?*

Trebuie reamintit, în primul rând, că articolul 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile are ca obiect delimitarea domeniului de aplicare a excluderii anumitor servicii sociale din directivă. În consecință, fiind vorba despre o dispoziție derogatorie de la o normă generală, în conformitate cu jurisprudența consacrată a Curții de Justiție a Uniunii Europene, aceasta trebuie interpretată în mod strict.

În conformitate cu articolul 2 alineatul (2) litera (j), anumite servicii sociale (atât cele prestate de către „stat”, cât și cele furnizate de către „prestatar mandatați de stat”) au fost excluse din domeniul de aplicare al directivei. Noțiunea de stat, în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile, cuprinde, conform considerentului 27 din directivă, nu doar administrația centrală a statului, ci și toate autoritățile regionale sau locale. Atunci când statul, în înțelesul menționat anterior, în loc să presteze în mod direct un anumit serviciu, decide să încredințeze obligația prestării serviciului unui furnizor, persoană fizică sau juridică, cu statut public sau privat, acesta va fi un furnizor mandatat de stat, în sensul directivei. Prin urmare, pentru a beneficia de excepția prevăzută în directivă, nu este important dacă este vorba despre un serviciu social prestat de către stat sau de către un organism drept public care a fost însărcinat, în mod explicit, de către stat și în numele statului, cu obligația prestării serviciului respectiv, de exemplu, prin intermediul unei legi.

234. *Ce semnifică noțiunea de „prestatar mandatat de stat”, în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile?*

Comisia consideră că, pentru ca un furnizor să poată fi considerat „prestatar mandatat de stat”, în sensul articolului 2 alineatul 2 litera (j), acesta trebuie să aibă obligația de a furniza serviciul care i-a fost încredințat de către stat. Un furnizor însărcinat cu obligația prestării unui serviciu, de exemplu, ca urmare a încheierii unui contract de achiziții publice sau de concesiune de servicii, poate fi considerat un prestatar „mandatat de stat” în sensul Directivei privind serviciile. Același lucru se poate afirma, de asemenea, despre orice tip de măsură adoptată de către stat, dacă aceasta implică obligația prestării serviciului pentru furnizorul în cauză.

235. Este noțiunea de „prestatar mandatat”, în sensul Directivei privind serviciile [articolul 2 alineatul (2) litera (j)], aceeași cu noțiunea de „act de atribuire”, în sensul articolului 106 alineatul (2) TFUE, precum și în sensul pachetului SIEG?

A se vedea răspunsul la întrebarea 51.

236. Constituie un act de atribuire în sensul Directivei privind serviciile o decizie oficială a unei autorități publice regionale care definește un serviciu social de interes general de formare profesională și care încredințează prestarea acestuia uneia sau mai multor întreprinderi de formare, prin concesiunea de servicii și acordarea de compensații pentru obligația de serviciu public?

O întreprindere de formare, însărcinată, în urma unei decizii a unei autorități publice regionale, cu prestarea, prin concesiunea de servicii, a unui serviciu social de interes general de formare profesională, nu va putea fi considerată un „prestatar mandatat”, în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (j) menționat anterior, decât în măsura în care întreprinderea respectivă are obligația de a furniza un astfel de serviciu. Este vorba despre o analiză care trebuie efectuată de la caz la caz, pe baza circumstanțelor concrete ale fiecărei situații în cauză.

În plus, în temeiul articolului 2 alineatul (2) litera (j) din directivă, citit în coroborare cu considerentul 27 din aceeași directivă, serviciul de formare profesională prestat de un furnizor mandatat de stat nu va putea fi considerat un serviciu exclus din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile decât dacă satisface condițiile precizate la considerentul 27 din directivă, și anume dacă se adresează persoanelor „care se află permanent sau temporar într-o stare de nevoie din cauza venitului lor familial insuficient sau a lipsei totale sau parțiale de independență” sau „care riscă să fie marginalizate”, cum ar fi, de exemplu, persoanele șomere.

În cele din urmă, trebuie subliniat faptul că serviciile excluse din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile continuă, în orice caz, să se supună normelor TFUE, în special celor privind libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii (articolele 49 și 56 TFUE). A se vedea, în acest sens, răspunsul la întrebarea 226. În ceea ce privește aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurii respective, a se vedea răspunsul la întrebarea 52.

237. Ce semnifică noțiunea de „organizație de caritate recunoscută de stat”, menționată la articolul 2 alineatul (2) litera (j) din Directiva privind serviciile?

În primul rând, trebuie menționat faptul că noțiunea este specifică Directivei privind serviciile și că interpretarea acesteia nu depinde în mod direct de conceptele existente în legislațiile naționale ale statelor membre și nici în alte acte legislative ale Uniunii. Astfel, definiția vizează exclusiv identificarea anumitor operatori ale căror servicii pot fi excluse din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile, în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (j), și anume, servicii sociale cu privire la locuințele sociale, servicii privind îngrijirea copiilor și ajutorul acordat familiilor sau persoanelor aflate în nevoie în mod permanent sau temporar, care sunt prestate de către stat, de către prestatori mandatați de stat sau de organizații de caritate recunoscute de stat.

Prin urmare, în conformitate cu Directiva privind serviciile, noțiunea de „organizație de caritate recunoscută de stat” implică nu doar lipsa caracterului lucrativ al respectivilor furnizori de servicii, ci și faptul că aceștia desfășoară activități cu un caracter caritabil (recunoscute, în mod specific, de autoritățile publice) în folosul unor persoane terțe (și anume, nu în folosul membrilor asociației) aflate în nevoie. Rezultă, între altele, că simpla recunoaștere a caracterului nelucrativ al anumitor organizații (atribuit, de exemplu, în scopuri fiscale) sau chiar caracterul de interes general al activităților exercitate nu constituie criterii suficiente pentru a clasifica o organizație ca „organizație de caritate recunoscută de stat”. De asemenea, un simplu acord primit din partea statului nu poate fi considerat un criteriu suficient pentru a putea stabili că o organizație intră sub incidența acestei noțiuni (și că activitățile acesteia sunt, prin urmare, excluse din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile).

Referindu-se la această noțiune în manualul privind transpunerea directivei²¹⁰, Comisia a menționat, ca exemplu de organizație de caritate în sensul directivei, „bisericele și organizațiile bisericesti care au scopuri caritabile și benevole”. Caracterul laic sau religios al unei asemenea organizație nu este însă decisiv pentru delimitarea excluderii serviciilor sociale din domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile. Concluzia este că serviciile prestate de o organizație al cărei caracter caritabil a făcut obiectul unei recunoașteri din partea statului sunt excluse din Directiva privind serviciile, în temeiul articolului 2 alineatul 2 litera (j) al acesteia, indiferent dacă organizația respectivă are caracter laic sau religios.

²¹⁰ Manualul de punere în aplicare a Directivei privind serviciile, disponibil la următoarea adresă: http://ec.europa.eu/internal_market/services/services-dir/documents_en.htm.